

แผนการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการศึกษา

แบบบูรณาการ (PIDRE Model)

ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕

กลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผล

สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดแม่ฮ่องสอน

สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงศึกษาธิการ

คำนำ

การนิเทศ ติดตาม และประเมินผล เป็นกระบวนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ดีขึ้น โดยความร่วมมือระหว่างผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการ จัดการศึกษา โดยยึดหลักการพื้นฐานในการการกระตุ้นเตือน การประสานงาน การให้คำปรึกษา ชี้แนะชี้แนะ เพื่อให้เกิดความเจริญงอกงามแก่ครู และผู้บริหาร การนิเทศ กำกับ ติดตาม ตรวจสอบ ตั้งอยู่บนพื้นฐานของหลักการประชาธิปไตย ยอมรับในความแตกต่างระหว่างบุคคล สร้างความร่วมมือร่วมใจในการแก้ปัญหาด้านการบริหาร การเรียนการสอน สร้างบรรยากาศที่ส่งเสริมและสร้างสรรค์ เพื่อให้ผู้บริหาร ครูพยายามคิดหาวิธีทำงานแบบใหม่ๆ อย่างสร้างสรรค์ มุ่งส่งเสริมการสร้างขวัญและกำลังใจ เน้นการสร้างมนุษยสัมพันธ์ มีจุดมุ่งหมายเพื่อส่งเสริมให้ผู้บริหาร ครูมีความเจริญก้าวหน้าทางวิชาชีพ ปรับปรุงระบบการบริหาร การเรียนการสอนให้ดีขึ้น ส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียนที่ได้รับการพัฒนาให้ เป็นคนที่มีความสมบูรณ์ทั้งร่างกาย อารมณ์ สังคม จิตใจ และสติปัญญา เป็นคนดี คนเก่ง และสามารถ อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

การพัฒนาคุณภาพการศึกษาของหน่วยงานทางการศึกษาและสถานศึกษาในสังกัด กระทรวงศึกษาธิการ เป็นบทบาทและหน้าที่ที่สำคัญของศึกษานิเทศก์ จากการวิเคราะห์สภาพปัญหาความสำเร็จ จุดแข็ง จุดอ่อน จุดพัฒนา ของหน่วยงานและสถานศึกษาในสังกัด บนฐานข้อมูลการประเมินคุณภาพภายใน และการประเมินคุณภาพภายนอกของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) ได้แสวงหาแนวทางและรูปแบบในการช่วยเหลือ แก้ไข ส่งเสริม พัฒนาคุณภาพการศึกษาของหน่วยงานทางการศึกษาและสถานศึกษา โดยใช้กระบวนการ ที่หลากหลาย ทั้งกระบวนการ ส่งเสริมการนิเทศภายในที่เป็นระบบ การนิเทศจากภายนอก การตรวจราชการ การติดตามประเมินผล เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุตามเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามเป้าหมายที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

แผนการนิเทศ ติดตาม และประเมินผล ฉบับนี้ เป็นแผนปฏิบัติการของศึกษานิเทศก์ สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด ในกลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผล จัดทำขึ้นเพื่อใช้เป็นแนวทางในการนิเทศ กำกับ ติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผล และสนับสนุนการตรวจราชการเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ชาติ ภายใต้นโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ โดยใช้กระบวนการการนิเทศ ติดตาม และตรวจราชการตามหลัก ธรรมาภิบาล และประสานงาน แบบบูรณาการความร่วมมือกับทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง เมื่อนำไปปฏิบัติการจริงศึกษานิเทศก์ที่รับผิดชอบประจำอำเภอจะได้ปรับใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของอำเภอที่รับผิดชอบ เมื่อการนิเทศ ติดตาม และตรวจราชการแบบบูรณาการตามแผนที่กำหนดไว้แล้ว ศึกษานิเทศก์แต่ละอำเภอจะต้องรายงานผล ให้ศึกษาธิการจังหวัด ศึกษาธิการภาค เพื่อนำไปใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของหน่วยงานและสถานศึกษาในสังกัดต่อไป

สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดแม่ฮ่องสอน

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญ	ข
ส่วนที่ ๑ บทนำ	
- หลักการและเหตุผล	๑
- นโยบายด้านการศึกษารัฐมนตรีกระทรวงศึกษาธิการ	๓
- หลักการ แนวคิด ทฤษฎีการนิเทศ	๘
- กระบวนการนิเทศ	๒๕
- เทคนิคการนิเทศ	๓๑
ส่วนที่ ๒ สภาพการจัดการศึกษาในจังหวัดแม่ฮ่องสอน	
- สถานการณ์ด้านผลการทดสอบในแต่ละระดับการศึกษาโดยภาพรวม	๔๐
- สถานการณ์และแนวโน้มการจัดการศึกษาในจังหวัดแม่ฮ่องสอน	๕๐
- สรุปความคิดเห็นและความต้องการของประชาชนด้านการจัดการศึกษา ของจังหวัดแม่ฮ่องสอน	๕๐
- การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดแม่ฮ่องสอน	๕๐
ส่วนที่ ๓ ทิศทางการพัฒนา	
- นโยบายและจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการ ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕	๕๓
- วิสัยทัศน์/กลยุทธ์/เป้าประสงค์ตัวชี้วัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดแม่ฮ่องสอน	๕๘
- ขอบเขตการดำเนินงาน	๖๒
- ภารกิจ/วิสัยทัศน์/พันธกิจ/กลยุทธ์กลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผล	๗๖
- การแบ่งกลุ่มงานภายในของ กลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผล	๗๙
- ศึกษานิเทศก์ประจำกลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผล สนง.ศธจ.แม่ฮ่องสอน	๘๑
- ภาระงาน/บทบาทหน้าที่ ของกลุ่มงานภายในของ กลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผล	๘๙
ส่วนที่ ๔ การนำแผนสู่การปฏิบัติ	
- แนวทางการนำแผนไปสู่การปฏิบัติ	๙๐
- โครงการตามงบประมาณแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๕	๙๐
- ประเด็นนิเทศ ติดตามและประเมินผล ตามนโยบายและยุทธศาสตร์	๙๒
- ปฏิทินการนิเทศ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๕	๙๗

สารบัญ

ภาคผนวก

คำสั่ง ประกาศ ระเบียบ ที่เกี่ยวข้อง

- ประกาศนโยบายและจุดเน้นกระทรวงศึกษาธิการปีการศึกษา ๒๕๖๕
- คำสั่ง ศธจ.มส.ที่ ๒๙๐/๒๕๖๔ เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศ ติดตามตรวจสอบ และประเมินผลการจัดการศึกษา พ.ศ.๒๕๖๔ ลงวันที่ ๗ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๔
- โครงการนิเทศติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษาแบบบูรณาการ ประจำปี ๒๕๖๕ สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดแม่ฮ่องสอน

คณะผู้จัดทำ

ส่วนที่ ๑ บทนำ

หลักการและเหตุผล

การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างคน สร้างสังคม และสร้างชาติ เป็นกลไกหลักในการพัฒนา กำลังคนให้มีคุณภาพ สามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมได้อย่างเป็นสุขในกระแสการเปลี่ยนแปลง อย่างรวดเร็วของโลกศตวรรษที่ ๒๑ เนื่องจากการศึกษามีบทบาทสำคัญในการสร้างความได้เปรียบของ ประเทศเพื่อการแข่งขันและยืนหยัดในเวทีโลกภายใต้ระบบเศรษฐกิจและสังคมที่เป็นพลวัต ประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกจึงให้ความสำคัญและทุ่มเทกับการพัฒนาการศึกษาเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของตนให้สามารถ ก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของระบบเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ภูมิภาค และของโลก ควบคู่กับการธำรง รักษาอัตลักษณ์ของประเทศในส่วนของประเทศไทยได้ให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษา การพัฒนาศักยภาพ และขีดความสามารถของคนไทยให้มีทักษะ ความรู้ความสามารถ และสมรรถนะที่สอดคล้องกับความต้องการ ของตลาดงานและการพัฒนาประเทศ ภายใต้แรงกดดันภายนอกจากกระแสโลกาภิวัตน์ และแรงกดดัน ภายในประเทศที่เป็นปัญหาวิกฤตที่ประเทศต้องเผชิญ เพื่อให้คนไทยมีคุณภาพชีวิตที่ดีสังคมไทยเป็นสังคม คุณธรรม จริยธรรม และประเทศสามารถก้าวข้ามกับดักประเทศที่มีรายได้ปานกลางไปสู่ประเทศที่พัฒนาแล้ว รองรับการเปลี่ยนแปลงของโลกทั้งในปัจจุบันและอนาคตโดยการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญและส่งผลกระทบต่อ ระบบการศึกษา ระบบเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทย

เป็นที่ทราบโดยทั่วกันแล้วว่าพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงพระปรีชา สามารถในศาสตร์หลากหลายแขนง และหนึ่งในนั้นคือความรอบรู้ในด้านการพัฒนาการศึกษา โดยเมื่อ ปีพุทธศักราช ๒๕๕๕ ได้ทรงมีพระราชกระแสเกี่ยวกับการศึกษา จำนวน ๘ พระราชกระแส โดยส่งมอบให้ องคมนตรีมอบให้กระทรวงศึกษาธิการเพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติ โดยใน ๘ พระราชกระแส นั้น ได้แบ่งเป็น ๒ เรื่องคือ เรื่องของนักเรียน กับเรื่องของครู

ส่วนที่ ๑ ในเรื่องของนักเรียน มีดังนี้

“ครูต้องสอนให้เด็กนักเรียนมีน้ำใจ เช่น คนเรียนเก่งช่วยติวเพื่อนที่เรียนล้าหลัง มิใช่สอนให้เด็กคิดแต่ จะแข่งขัน (Compete) กับเพื่อน เพื่อให้ตนเองได้ลำดับดี ๆ เช่น สอบได้ที่หนึ่งของชั้น แต่ต้องให้เด็กแข่งขันกับ ตนเอง” (๑๑ มิ.ย.๕๕)

“ครูไม่จำเป็นต้องมีความรู้ทางเทคโนโลยีมาก แต่ต้องมุ่งปลูกฝังความดีให้นักเรียนชั้นต้น ต้องอบรม บ่มนิสัยให้เป็นพลเมืองดี เด็กโตก็ต้องทำเช่นกัน” (๖ มิ.ย.๕๕)

“เราต้องฝึกหัดให้นักเรียนรู้จักทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม เป็นหมู่คณะมากขึ้น จะได้มีความสามัคคี รู้จัก ดูแลช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ความรู้และประสบการณ์แก่กัน” (๕ ก.ค.๕๕)

“ทำเป็นตัวอย่างให้นักเรียนเป็นคนดี นักเรียนรักครู ครูรักนักเรียน” (๙ ก.ค.๕๕)

ส่วนที่ ๒ ในเรื่องของครู มีดังนี้

“เรื่องครูมีความสำคัญไม่น้อยกว่านักเรียน ปัญหาหนึ่ง คือ การขาดครู เพราะจำนวนไม่พอและครูย้ายบ่อย ดังนั้นก่อนคัดเลือกเด็กที่จะพัฒนาต้องพัฒนาครูก่อน ให้พร้อมที่จะสอนเด็กให้ได้ผลตามที่ต้องการ จึงจะต้องคัดเลือกครูและพัฒนาครู ต้องตั้งฐานะในสังคมของครูให้เหมาะสม และปลูกจิตสำนึกโดยใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง วิธีการคือ การให้ทุนและอบรม กล่าวคือ ต้องมีความรู้ทางวิชาการในสาขาที่เหมาะสมที่จะสอน ต้องอบรมวิธีการสอนให้มีประสิทธิภาพ มีความเป็นครูที่แท้จริง คือ มีความรัก ความเมตตาต่อเด็ก ควรเป็นครูห้องที่เพื่อจะได้มีความผูกพัน และคิดที่จะพัฒนาท้องถิ่นที่เกิดของตน ไม่คิดย้ายไปย้ายมา” (๑๑ มิ.ย.๕๕)

“ต้องปรับปรุงครู...ครูจะอายุ ๔๐-๕๐ ปี ก็ต้องเรียนใหม่ ต้องปฏิบัติครูอย่างจริงจัง” (๖ มิ.ย.๕๕)

“ปัญหาปัจจุบันคือ ครูมุ่งเขียนงานวิทยานิพนธ์ เขียนตำราส่งผู้บริหารเพื่อให้ได้ตำแหน่งและเงินเดือนสูงขึ้น แล้วบางทีก็ย้ายไปที่ใหม่ ส่วนครูที่มุ่งการสอนหนังสือกลับไม่ได้อะไรตอบแทน ระบบไม่ยุติธรรม เราต้องเปลี่ยนระเบียบตรงจุดนี้ การสอนหนังสือต้องถือว่าเป็นความดีความชอบ หากคนใดสอนดี ซึ่งส่วนมากคือมีคุณภาพและปริมาณ ต้องมี reward” (๔ ก.ค.๕๕)

“ครูบางส่วนเวลาสอนนักเรียนจะสอนไม่หมด แต่เก็บไว้บางส่วน หากนักเรียนต้องการรู้ทั้งหมดวิชา ก็ต้องเสียเงินไปสมัครเรียนพิเศษกับครูท่านนั้น จะเป็นการสอนในโรงเรียนหรือส่วนตัวก็ตาม” (๕ ก.ค.๕๕)

จะเห็นได้ว่า พระองค์ทรงเป็นทั้งครูและผู้บริหารการศึกษาที่เข้าใจปัญหาและหัวใจในการจัดการศึกษาอย่างลึกซึ้งในทุกๆระดับ ซึ่งพระองค์ได้ทรงชี้แนะแนวคิด ตลอดจนเยียวยาช่วยเหลือปัญหาในด้านการศึกษาไทย ซึ่งนับว่าเป็นพระมหากรุณาธิคุณอย่างหาที่สุดมิได้ต่อวงการการศึกษาไทยเป็นอย่างยิ่ง.

อีกทั้งพระราชกระแสของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ รัชกาลที่ ๑๐ ด้านการศึกษา ในภาพรวม มีดังนี้

๑. สืบสานพระราชปณิธานหรือพระราชกระแสรับสั่งรัชกาลที่ ๙ เรื่อง การสร้างคนดี

๒. การศึกษาต้องมุ่งสร้างพื้นฐานให้แก่เด็ก ทศนคติที่ถูกต้อง (อุปนิสัย) ที่มั่นคงเข้มแข็ง

มีอาชีพมีงานทำ ฯลฯ

๓. เน้นการสร้างทัศนคติ (Attitude)

๔. การศึกษาในภาพรวมทำอย่างไรให้เยาวชนมีความสนใจและเข้าใจเรื่องของสถาบันและประวัติศาสตร์

ตามที่ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ-บดินทรเทพยวรางกูร ตราไว้ ณ วันที่ ๖ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๖๐ (ฉบับที่ ๒๐) หมวด ๕ หน้าที่ของรัฐ มาตรา ๕๔ ระบุไว้ว่า

รัฐต้องดำเนินการให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาเป็นเวลาสิบสองปี ตั้งแต่ก่อนวัยเรียนจนจบการศึกษาภาคบังคับอย่างมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย

รัฐต้องดำเนินการให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนา ก่อนเข้ารับการศึกษาตามวรรคหนึ่ง เพื่อพัฒนาร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาให้สมกับวัย โดยส่งเสริมและสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการด้วย

รัฐต้องดำเนินการให้ประชาชนได้รับการศึกษาตามความต้องการในระบบต่าง ๆ รวมทั้งส่งเสริมให้มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต และจัดให้มีการร่วมมือกันระหว่างรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคเอกชน ในการจัดการศึกษาทุกระดับ โดยรัฐมีหน้าที่ดำเนินการ กำกับ ส่งเสริม และสนับสนุนให้การจัดการศึกษาดังกล่าวมีคุณภาพและได้มาตรฐานสากล ทั้งนี้ ตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติซึ่งอย่างน้อยต้องมีบทบัญญัติเกี่ยวกับการจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ และการดำเนินการและตรวจสอบการดำเนินการให้เป็นไปตามแผนการศึกษาแห่งชาติด้วย

การศึกษาทั้งปวงต้องมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีวินัย ภูมิใจในชาติ สามารถเชี่ยวชาญได้ตามความถนัดของตน และมีความรับผิดชอบต่อครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ

ในการดำเนินการให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนาตามวรรคสอง หรือให้ประชาชนได้รับการศึกษาตามวรรคสาม

รัฐต้องดำเนินการให้ผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์ได้รับการสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการศึกษาตามความถนัดของตนให้จัดตั้งกองทุนเพื่อใช้ในการช่วยเหลือผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์ เพื่อลดความเหลื่อมล้ำในการศึกษาและเพื่อเสริมสร้างและพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพครู โดยให้รัฐจัดสรรงบประมาณให้แก่กองทุนหรือใช้มาตรการหรือกลไกทางภาษีรวมทั้งการให้ผู้บริจาคทรัพย์สินเข้ากองทุนได้รับประโยชน์ในการลดหย่อนภาษีด้วย ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ ซึ่งกฎหมายดังกล่าวอย่างน้อยต้องกำหนดให้การบริหารจัดการกองทุนเป็นอิสระและกำหนดให้มีการใช้จ่ายเงินกองทุนเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าว

และหมวด ๑๖ การปฏิรูปประเทศ มาตรา ๒๕๘ จ. ด้านการศึกษา ข้อที่ (๔) ได้กำหนดไว้ว่า

(๔) ปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนทุกระดับเพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนได้ตามความถนัดและปรับปรุงโครงสร้างของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อบรรลุเป้าหมายดังกล่าว โดยสอดคล้องกันทั้งในระดับชาติและระดับพื้นที่

อีกทั้งยังเป็นการดำเนินการเพื่อสนอง ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี เพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์ “**ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนา ตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง**” นำไปสู่การพัฒนาให้คนไทยมีความสุข และตอบสนองต่อการบรรลุ ซึ่งผลประโยชน์แห่งชาติ ในการที่จะพัฒนาคุณภาพชีวิต สร้างรายได้ระดับสูง เป็นประเทศพัฒนาแล้ว และสร้างความสุขของคนไทย สังคมมีความมั่นคง เสมอภาคและ เป็นธรรม ประเทศสามารถแข่งขันได้ในระบบเศรษฐกิจ

และเพื่อให้สอดคล้องกับ วิสัยทัศน์ของแผนการศึกษาแห่งชาติ (Vision) คือ “**คนไทยทุกคนได้รับการศึกษาและเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ ดำรงชีวิตอย่างเป็นสุข สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และการเปลี่ยนแปลงของโลกศตวรรษที่ ๒๑**” และตรงตามวัตถุประสงค์ของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่สิบสองพ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔ ตามยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ ๑๐ ยุทธศาสตร์

นโยบายด้านการศึกษของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษา

ภาพการศึกษา เพื่ออนาคตประเทศไทย มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน นโยบายด้านการศึกษารัฐบาล พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี ซึ่งเป็นนโยบายสำคัญ ดังคำกล่าวตอนหนึ่งว่า

“การศึกษาเป็นหัวใจของชาติ เป็นอนาคตของประเทศ การศึกษา เป็นบ่อเกิดของปัญญา แต่ยังคงเป็นปัญหาสำคัญสำหรับคนไทย หากการศึกษาไม่สร้างคน ครอบครัวยังไม่มีเวลา ขาดความอบอุ่น ครูไม่มีกำลังใจในการสอน ไม่มีประสิทธิภาพ เราก็จะได้นักเรียน นักศึกษา หรือผู้ที่จบไปเป็นคนที่ไม่ทัน ไม่มีวิสัยทัศน์ รับมือกับ ภัยคุกคามทั้งรูปแบบเก่าและใหม่ไม่ได้ ก้าวไม่ทันตามวิวัฒนาการ การเปลี่ยนแปลงของโลก ประเทศไทยจะไปอยู่ตรงไหน ต้องกลายเป็น ประเทศด้อยพัฒนาในโลกใบนี้ อยู่ตลอดไป ถอยหลังไปเรื่อยๆ เพราะ ความขัดแย้ง ความเห็นแก่ตัว ไม่สุจริต แบ่งฝักแบ่งฝ่าย ผมคิดว่าทุกคนน่าจะคิดใคร่ครวญเรื่องนี้ให้ดี มากกว่าประโยชน์ส่วนตน” โดยมีประเด็นหลักๆ ทางการศึกษา ดังนี้

1. พัฒนาคุณภาพผู้เรียนและส่งเสริมการเรียนรู้
2. ลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาและยกระดับมาตรฐานการศึกษา
3. ขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาทั้งระบบ
4. พัฒนาคูครู
5. ผลิตและพัฒนากำลังคนเพื่อรองรับการพัฒนาประเทศ
6. เตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน
7. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการจัดการศึกษาและส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต
8. ส่งเสริมระบบธรรมาภิบาลในวงการการศึกษา

นโยบายด้านการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ

ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง นโยบายการจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ - ๒๕๖๕ ของนางสาวตรีนุช เทียนทอง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ โดยยกหลักการและเหตุผลที่ว่า กระทรวงศึกษาธิการตระหนักถึงความสำคัญของยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนา และเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์โดยเฉพาะแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นการพัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต การสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนา และเสริมสร้างศักยภาพมนุษย์ การพัฒนาเด็กตั้งแต่ช่วงการตั้งครรภ์จนถึงปฐมวัย การพัฒนาช่วงวัยเรียน/วัยรุ่น การพัฒนาและยกระดับศักยภาพวัยแรงงาน รวมถึงการส่งเสริมศักยภาพผู้สูงอายุ ประเด็นการพัฒนาการเรียนรู้ที่ตอบสนอง ต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ ๒๑ และพหุปัญญาของมนุษย์ที่หลากหลาย และประเด็นอื่นที่เกี่ยวข้อง

นโยบายการจัดการศึกษา ของ นางสาวตรีนุช เทียนทอง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ “TRUST” หมายถึง “ความไว้วางใจ” เป็นรูปแบบการทำงานที่จะทำให้ครู บุคลากรทางการศึกษา ผู้ปกครอง ผู้เรียน และประชาชน กลับมาไว้ความไว้วางใจในการทำงานของกระทรวงศึกษาธิการอีกครั้ง โดย

T ย่อมาจาก Transparency (ความโปร่งใส)

R ย่อมาจาก Responsibility (ความรับผิดชอบ)

U ย่อมาจาก Unity (ความเป็นอันหนึ่งอันเดียว)

S ย่อมาจาก Student-Centricity (ผู้เรียนเป็นเป้าหมายแห่งการพัฒนา)

T ย่อมาจาก Technology (เทคโนโลยี)

รูปแบบการทำงาน “TRUST” คือการพัฒนาต่อยอดจากรูปแบบการทำงาน “MOE ONE TEAM” หรือ “การทำงานร่วมกันเป็นหนึ่งเดียวของกระทรวงศึกษาธิการ” ที่กระทรวงศึกษาธิการได้ดำเนินการมาโดยตลอด ซึ่ง “TRUST” จะเข้ามาเป็นส่วนเสริมในเรื่องความโปร่งใส ทั้งในเชิงกระบวนการทำงานและกระบวนการตรวจสอบจากภาคส่วนต่าง ๆ การสนับสนุนให้ผู้ปฏิบัติงานทุกคนดำเนินการตามภารกิจของตนด้วยความรับผิดชอบต่อตัวเอง องค์กร ประชาชน และประเทศชาติ ให้ความสำคัญกับการประสานความร่วมมือจากทุกภาคส่วน (Participation) ผ่านกลไกการรับฟังความคิดเห็นมาประกอบการดำเนินงานต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการยกระดับคุณภาพการศึกษา ทั้งนี้ กระทรวงศึกษาธิการเป็นพื้นที่ของทุกคน มีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวระหว่างครู บุคลากรทางการศึกษา ผู้ปกครอง ผู้เรียน และประชาชน ซึ่งมีเป้าหมายร่วมกัน คือ การมีผู้เรียนเป็นเป้าหมายแห่งการพัฒนา โดยการทำให้ผู้เรียนมีวิถีคิดและทักษะที่เป็นสากลสอดคล้องกับพลวัตในศตวรรษที่ ๒๑ ควบคู่ไปกับสำนึกและความเข้าใจในความเป็นไทย ผ่านการมีความพร้อมด้านเทคโนโลยี ทั้งในเชิงโครงสร้าง (Infrastructure) คือ การเข้าถึงสิ่งจำเป็นและสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการศึกษาอย่างทั่วถึง เพื่อลดความเหลื่อมล้ำของโอกาสในการศึกษา และในเชิงการเรียนรู้ (Learning) คือ แหล่งข้อมูล แหล่งเรียนรู้รูปแบบต่าง ๆ ที่ทันสมัย และจะช่วยให้ผู้เรียนทุกคนถึงพร้อมซึ่งคุณลักษณะอันพึงประสงค์ทุกประการ เพื่อเป็นการตระหนักถึงความสำคัญของยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากร มนุษย์ โดยเฉพาะแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ(พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) ประเด็นการพัฒนาศักยภาพคน ตลอดช่วงชีวิต การสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพมนุษย์ การพัฒนาเด็กตั้งแต่ ช่วงตั้งครรภ์จนถึงปฐมวัย การพัฒนาช่วงวัยเรียน/วัยรุ่น การพัฒนาและยกระดับศักยภาพวัยแรงงาน รวมถึง การส่งเสริมศักยภาพวัยผู้สูงอายุ ประเด็นการพัฒนาการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ ๒๑ และพหุปัญญาของมนุษย์ที่หลากหลาย และประเด็นอื่นที่เกี่ยวข้อง

นโยบายการจัดการศึกษาของ นางสาวตรีนุช เทียนทอง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ มีดังนี้

ข้อ ๑ การปรับปรุงหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ให้ทันสมัย และทันการเปลี่ยนแปลงของโลกในศตวรรษที่ ๒๑ โดยมุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกระดับการศึกษาให้มีความรู้ ทักษะและคุณลักษณะที่เหมาะสมกับบริบทสังคมไทย ๓

ข้อ ๒ การพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพครูและอาจารย์ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและอาชีวศึกษา ให้มีสมรรถนะทางภาษาและดิจิทัล เพื่อให้ครูและอาจารย์ได้รับการพัฒนาให้มีสมรรถนะทั้งด้านการจัดการ เรียนรู้ ด้วยภาษาและดิจิทัล สามารถปรับวิธีการเรียนการสอนและการใช้สื่อทันสมัย และมีความรับผิดชอบต่อ ผลลัพธ์ทางการศึกษาที่เกิดกับผู้เรียน

ข้อ ๓ การปฏิรูปการเรียนรู้ด้วยดิจิทัลผ่านแพลตฟอร์มการเรียนรู้ด้วยดิจิทัลแห่งชาติ (NDLP) และการส่งเสริมการฝึกทักษะดิจิทัลในชีวิตประจำวัน เพื่อให้มีหน่วยงานรับผิดชอบพัฒนาแพลตฟอร์มการเรียนรู้ด้วยดิจิทัลแห่งชาติที่สามารถนำไปใช้ในกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ทันสมัยและเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ได้อย่างกว้างขวางผ่านระบบออนไลน์ และการนำฐานข้อมูลกลางทางการศึกษามาใช้ประโยชน์ในการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารและการจัดการศึกษา

ข้อ ๔ การพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารและการจัดการศึกษา โดยการส่งเสริมสนับสนุนสถานศึกษา ให้มีความเป็นอิสระและคล่องตัว การกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาโดยใช้จังหวัดเป็นฐาน โดยอาศัยอำนาจตามกฎหมายการศึกษาแห่งชาติที่ได้รับการปรับปรุงเพื่อกำหนดให้มีระบบบริหารและการจัดการ รวมถึงการจัดโครงสร้างหน่วยงานให้เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอนให้มีคุณภาพ สถานศึกษาให้มีความเป็นอิสระและคล่องตัว การบริหารและการจัดการศึกษาโดยใช้จังหวัดเป็นฐาน มีระบบการบริหารงานบุคคลโดยยึดหลักธรรมาภิบาล

ข้อ ๕ การปรับระบบการประเมินผลการศึกษาและการประกันคุณภาพ พร้อมจัดทดสอบวัดความรู้ และ ทักษะที่จำเป็นในการศึกษาต่อระดับอุดมศึกษาทั้งสายวิชาการและสายวิชาชีพ เพื่อให้ระบบการประเมินผล การศึกษาทุกระดับและระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ได้รับการปรับปรุงให้ทันสมัย ตอบสนองผลลัพธ์ทางการศึกษาได้อย่างเหมาะสม

ข้อ ๖ การจัดสรรและการกระจายทรัพยากรให้ทั่วถึงทุกกลุ่มเป้าหมาย รวมถึงการระดมทรัพยากรทางการศึกษาจากความร่วมมือทุกภาคส่วน เพื่อให้การจัดสรรทรัพยากรทางการศึกษามีความเป็นธรรมและสร้างโอกาสให้กลุ่มเป้าหมายได้เข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพทัดเทียมกลุ่มอื่น ๆ กระจายทรัพยากรทั้งบุคลากรทางการศึกษา งบประมาณและสื่อเทคโนโลยีได้อย่างทั่วถึง

ข้อ ๗ การนำกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ (NQF) และกรอบคุณวุฒิอ้างอิงอาเซียน (AQRf) สู่อำนาจปฏิบัติ เป็น การผลิตและการพัฒนากำลังคนเพื่อการพัฒนาประเทศโดยใช้กรอบคุณวุฒิแห่งชาติ เชื่อมโยงระบบ การศึกษา และการอาชีพโดยใช้กลไกการเทียบโอนประสบการณ์ด้วยธนาคารหน่วยกิตและการจัดทำมาตรฐาน อาชีพใน สาขาที่สามารถอ้างอิงอาเซียนได้ ๔

ข้อ ๘ การพัฒนาเด็กปฐมวัยให้ได้รับการดูแลและพัฒนา ก่อนเข้ารับการศึกษาเพื่อพัฒนาร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์สังคม และสติปัญญาให้สมกับวัย เพื่อเป็นการขับเคลื่อนแผนบูรณาการการพัฒนาเด็ก ปฐมวัย ตามพระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๒ สู่อำนาจปฏิบัติเป็นรูปธรรม โดยหน่วยงานที่ เกี่ยวข้อง นำไปเป็นกรอบในการจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย และมีการติดตามความก้าวหน้า เป็นระยะ

ข้อ ๙ การศึกษาเพื่ออาชีพและสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ เพื่อให้ผู้จบการศึกษาระดับปริญญาและอาชีวศึกษามีอาชีพและรายได้ที่เหมาะสมกับการดำรงชีพและคุณภาพชีวิตที่ดี มีส่วนช่วย เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันในเวทีโลกได้

ข้อ ๑๐ การพลิกโฉมระบบการศึกษาไทยด้วยการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในการจัดการศึกษาทุกระดับการศึกษา เพื่อให้สถาบันการศึกษาทุกแห่งนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในการจัดการศึกษาผ่านระบบดิจิทัล

ข้อ ๑๑ การเพิ่มโอกาสและการเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพของกลุ่มผู้ด้อยโอกาสทางการศึกษา และผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ เพื่อเป็นการเพิ่มโอกาสและการเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพของกลุ่มผู้ด้อยโอกาสทางการศึกษา และผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ

ข้อ ๑๒ การจัดการศึกษาในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย โดยยึดหลักการเรียนรู้ตลอดชีวิตและการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อเพิ่มโอกาสและการเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพของกลุ่มผู้ด้อยโอกาสทางการศึกษาและผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ เนื่องด้วยสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-๑๙) ในปัจจุบัน ได้ก่อให้เกิด ความนิยมในรูปแบบการเรียนการสอนออนไลน์ (Online) มากยิ่งขึ้น ส่งผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญต่อการ เตรียมผู้เรียนไทยให้มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ ๒๑ ซึ่งมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการ (Entrepreneurship) และความสามารถในการปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ต่าง ๆ (Resilience) รวมถึงปัญหาความปลอดภัยของ สถานศึกษาและปัญหาความเหลื่อมล้ำของโอกาสในการศึกษาที่นับวันจะทวีความรุนแรงมากยิ่งขึ้น

วาระเร่งด่วน (Quick Win) ของกระทรวงศึกษาธิการ ดังต่อไปนี้

วาระที่ ๑ เรื่องความปลอดภัยของผู้เรียน โดยจัดให้มีรูปแบบ วิธีการ หรือกระบวนการในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการ เรียนรู้อย่างมีคุณภาพ มีความสุข และได้รับการปกป้องคุ้มครองความปลอดภัยทั้งด้านร่างกายและ จิตใจ รวมถึงการสร้างทักษะให้ผู้เรียนมีความสามารถในการดูแลตนเองจากภัยอันตรายต่าง ๆ ท่ามกลางสภาพแวดล้อมทางสังคม ๕

วาระที่ ๒ หลักสูตรฐานสมรรถนะ มุ่งเน้นการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลายโดยยึดความสามารถของผู้เรียนเป็นหลัก และพัฒนาผู้เรียนให้ เกิดสมรรถนะที่ต้องการ

วาระที่ ๓ Big Data พัฒนาการจัดเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบและไม่ซ้ำซ้อน เพื่อให้ได้ข้อมูลภาพรวมการศึกษาของประเทศ ที่มีความครบถ้วน สมบูรณ์ถูกต้องเป็นปัจจุบัน และสามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้อย่างแท้จริง

วาระที่ ๔ ขับเคลื่อนศูนย์ความเป็นเลิศทางการอาชีวศึกษา (Excellent Center) สนับสนุนการดำเนินงานของศูนย์ความเป็นเลิศทางการอาชีวศึกษา (Excellent Center) ตามความ เป็นเลิศของแต่ละสถานศึกษาและตามบริบทของพื้นที่ สอดคล้องกับความต้องการของประเทศทั้งใน ปัจจุบันและอนาคต ตลอดจนมีการจัดการเรียนการสอนด้วยเครื่องมือที่ทันสมัย สอดคล้องกับ เทคโนโลยีปัจจุบัน

วาระที่ ๕ พัฒนาทักษะทางอาชีพ ส่งเสริมการจัดการศึกษาที่เน้นพัฒนาทักษะอาชีพของผู้เรียน เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต สร้างอาชีพและ รายได้ที่เหมาะสม และเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

วาระที่ ๖ การศึกษาตลอดชีวิต การจัดเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับประชาชนทุกช่วงวัยให้มีคุณภาพและมาตรฐาน ประชาชนในแต่ละช่วง วัยได้รับการศึกษาตามความต้องการอย่างมีมาตรฐาน เหมาะสมและเต็มตามศักยภาพตั้งแต่วัยเด็ก จนถึงวัยชรา และพัฒนาหลักสูตรที่เหมาะสมเพื่อเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่สังคมผู้สูงวัย

วาระที่ ๗ การจัดการศึกษาสำหรับผู้ที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ส่งเสริมการจัดการศึกษาให้ผู้ที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ สามารถดำรงชีวิตในสังคมอย่างมีเกียรติศักดิ์ศรี เท่าเทียมกับผู้อื่นในสังคม สามารถช่วยเหลือตนเอง และมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศ

ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง นโยบายการจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ – ๒๕๖๕ ในยุค ตรีบุษ เทียนทอง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (ร.มว.ศธ.) โดยยกหลักการและเหตุผลที่ว่า กระทรวงศึกษาธิการตระหนักถึงความสำคัญของยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนา และเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์โดยเฉพาะแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นการพัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต การสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพมนุษย์ การพัฒนาเด็กตั้งแต่ช่วงการตั้งครรภ์จนถึงปฐมวัย การพัฒนาช่วงวัยเรียน/วัยรุ่น การพัฒนาและยกระดับศักยภาพวัยแรงงาน รวมถึงการส่งเสริมศักยภาพวัยผู้สูงอายุ ประเด็นการพัฒนาการเรียนรู้ที่ตอบสนอง ต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ ๒๑ และพหุปัญญาของมนุษย์ที่หลากหลาย และประเด็นอื่นที่เกี่ยวข้อง

หลักการ แนวคิด ทฤษฎีการนิเทศ

ปัจจุบัน งานในด้านการศึกษาได้เจริญก้าวหน้าไปมาก มีการเปลี่ยนแปลงหลาย ๆ ประการ เช่น การเปลี่ยนแปลงหลักสูตร ความรู้ในสาขาวิชาการต่าง ๆ เพิ่มขึ้น แนวความคิดและแนวการเรียนการสอนใหม่ๆ เพิ่มขึ้น ตลอดจนการเปลี่ยนแปลงจุดมุ่งหมายของการศึกษา แต่ยังมีพบว่า ผู้บริหาร ครู และผู้เกี่ยวข้องบางคน ยังไม่สามารถปรับเปลี่ยนให้ทันต่อความเปลี่ยนแปลง ปัญหาดังกล่าวข้างต้นสามารถจะแก้ไขได้โดยอาศัยผู้นิเทศ หรือศึกษานิเทศก์ ซึ่งมีหน้าที่นิเทศการศึกษาให้ครูมีความเจริญงอกงามทางวิชาการ สามารถพึ่งตนเองได้ และนำความรู้เหล่านี้ไปใช้ให้เป็นประโยชน์ในการพัฒนาการเรียนการสอนตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ ดังนั้น เรื่องการนิเทศการศึกษาจึงเป็นเรื่องสำคัญที่ศึกษานิเทศก์ควรจะได้ศึกษาและทำความเข้าใจในหลักการ กระบวนการ และวิธีการของการนิเทศการศึกษาเพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนต่อไปเพื่อให้เกิดความเข้าใจในเรื่องของการนิเทศการศึกษาดีขึ้น จึงขอนำเอาความรู้เบื้องต้นของการนิเทศการศึกษามา กล่าวถึงในรายละเอียดดังต่อไปนี้

ความหมายของการนิเทศ (Supervision)

คำว่า **การนิเทศ (Supervision)** แปลว่า การให้ความช่วยเหลือแนะนำ หรือปรับปรุง ดังนั้น การนิเทศการศึกษาก็น่าจะหมายถึงการให้ความช่วยเหลือแนะนำ หรือปรับปรุงเกี่ยวกับการศึกษาโดยเฉพาะในโรงเรียน ได้มีผู้ให้ความหมายคำว่า การนิเทศการศึกษาไว้แตกต่างกันดังนี้

สเปียร์ส (Spears) ได้ให้คำจำกัดความไว้ว่า การนิเทศการศึกษาเป็นกระบวนการที่จะทำให้เกิดการปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอนของครู โดยการทำงานร่วมกับบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการนี้ เป็นกระบวนการกระตุ้นความเจริญก้าวหน้าของครู และมุ่งหวังที่จะช่วยเหลือครู เพื่อช่วยให้ครูได้ช่วยตนเองได้

กูด (Good) ได้ให้ความหมายของการนิเทศการศึกษาว่า เป็นความพยายามของผู้ทำหน้าที่นิเทศที่จะช่วยในการให้คำแนะนำแก่ครู หรือผู้อื่นที่ทำหน้าที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาให้สามารถปรับปรุงการสอนของตนให้ดีขึ้น ช่วยให้เกิดความเจริญงอกงามในด้านอาชีพ ช่วยพัฒนาความสามารถของครู

แฮร์ริส (Harris) ได้กล่าวถึงความหมายของการนิเทศการศึกษาว่า หมายถึงสิ่งที่บุคลากรในโรงเรียนกระทำต่อบุคคลหรือสิ่งหนึ่งสิ่งใดโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อจะคงไว้ หรือเปลี่ยนแปลงปรับปรุงการดำเนินการเรียนการสอนในโรงเรียน มุ่งให้เกิดประสิทธิภาพในการสอนเป็นสำคัญ

มาร์คส์ และสทอปส์ (Marks and Stoops) ได้กล่าวถึงการนิเทศการศึกษาว่า คุณค่าของการนิเทศการศึกษาอยู่ที่การพัฒนาและปรับปรุงการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับสถานการณ์ และส่งผลสะท้อนไปถึงการพัฒนานักเรียนด้วย

ชาญชัย อาจิณสมจาร ได้ให้คำจำกัดความว่า การนิเทศการศึกษา คือกระบวนการสร้างสรรค์ที่ไม่หยุดนิ่งในการให้คำแนะนำ และการชี้ช่องทางในลักษณะที่เป็นกันเองแก่ครูและนักเรียน เพื่อการปรับปรุงตัวของเขาเองและสภาพการเรียนการสอนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายทางการศึกษาที่พึงประสงค์

สันต์ ธรรมบำรุง ได้ให้ความหมายว่า การนิเทศการศึกษา หมายถึงการช่วยเหลือ การแนะนำ การชี้แจงการบริการ การปรับปรุงที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน ในการที่จะส่งเสริมให้ครูปรับปรุงการสอนให้ดีขึ้น

ดังนั้น จึงอาจสรุปความหมายของการนิเทศการศึกษา หมายถึง กระบวนการพัฒนาครู เพื่อให้ครูปรับปรุงและพัฒนาการจัดการจัดกระบวนการเรียนรู้ เพื่อให้การจัดการศึกษาบรรลุจุดมุ่งหมายที่วางไว้

การนิเทศการศึกษาจึงเป็นกระบวนการในการแนะนำช่วยเหลือ ครู ให้สามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งการนิเทศนั้นอยู่บนหลักการของประชาธิปไตย ได้แก่ การเคารพซึ่งกันระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ

การนิเทศการศึกษาจัดขึ้นเพื่อปรับปรุงการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างยิ่งยวด ในการปรับปรุงการจัดกิจกรรมการเรียนรู้นี้จะสำเร็จได้ผลดีเพียงไรนั้น ย่อมขึ้นอยู่กับทักษะและความสามารถของศึกษานิเทศก์ผู้ทำงานร่วมกับครู ตลอดจนเทคนิคและวิธีการต่าง ๆ ที่ศึกษานิเทศก์นำมาใช้ในการนิเทศการศึกษาโดยให้ครูมีโอกาสค้นคว้างานที่จะต้องทำด้วยตนเอง เพื่อให้เกิดความงอกงามขึ้น เมื่อได้เรียนรู้และมีความเจริญงอกงามแล้ว ย่อมจะได้อำนาจปรับปรุงงานด้านการเรียนการสอนให้ได้ผลดีมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น การนิเทศศึกษามีใช้เน้นการปรับปรุงตัวครู โดยเห็นว่า ครูยังทำหน้าที่ไม่สมบูรณ์ในการสร้างความเจริญงอกงามให้แก่ผู้เรียน หากแต่ให้ความสำคัญไปถึงนโยบายการศึกษา จุดประสงค์ของการให้การศึกษา การพิจารณาความเหมาะสมของหลักสูตรที่ใช้ วัสดุอุปกรณ์การสอนและวิธีสอนของครู สิ่งแวดล้อมของครูและผู้เรียนในขณะที่เรียน ตลอดจนปัญหาต่าง ๆ ในส่วนตัวครูและผู้เรียนซึ่งสิ่งเหล่านี้อยู่ในขอบเขตการนิเทศการศึกษาทั้งสิ้น

ความจำเป็นในการนิเทศการศึกษา

ความจำเป็นในการนิเทศศึกษามีดังนี้

๑) สภาพสังคมเปลี่ยนไปทุกขณะ การศึกษาจำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมด้วยการนิเทศการศึกษาจะช่วยให้เกิดความเปลี่ยนแปลงขึ้นในองค์การที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา

๒) ความรู้ในสาขาวิชาต่าง ๆ เพิ่มขึ้นโดยไม่หยุดยั้ง แม้แนวคิดในเรื่องการจัดกระบวนการเรียนรู้ก็เกิดขึ้นใหม่อยู่ตลอดเวลา การนิเทศการศึกษาจะช่วยให้ครูมีความรู้ทันสมัยอยู่เสมอ

๓) การแก้ไขปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ เพื่อให้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้พัฒนาขึ้น จำเป็นต้องได้รับการชี้แนะหรือการนิเทศการศึกษาจากผู้ชำนาญการโดยเฉพาะ จึงจะทำให้แก้ไขปัญหาได้สำเร็จลุล่วง

๔) การศึกษาของประเทศเพื่อให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ จะต้องมีการควบคุมดูแลด้วยระบบการนิเทศการศึกษา

๕) การศึกษาเป็นกิจกรรมที่ซับซ้อน จำเป็นที่จะต้องมีการนิเทศ เพื่อเป็นการให้บริการแก่ครูที่มีความสามารถต่าง ๆ กัน

๖) การนิเทศการศึกษาเป็นงานที่มีความจำเป็นต่อความเจริญของงานของครู แม้ว่าครูจะได้รับการฝึกฝนมาอย่างดีแล้วก็ตาม แต่ครูก็ต้องปรับปรุงฝึกฝนตนเองอยู่เสมอในขณะที่ทำงานในสถานการณืจริง

๗) การนิเทศการศึกษา มีความจำเป็นต่อการช่วยเหลือครูในการเตรียมการจัดกิจกรรม

๘) การนิเทศการศึกษามีความจำเป็นต่อการทำให้ครูเป็นบุคคลที่ทันสมัยอยู่เสมอ เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่มีอยู่เสมอ

ด้วยเหตุผลความจำเป็นดังกล่าวข้างต้น ผู้มีหน้าที่นิเทศจึงควรจะต้องจัดดำเนินการ เพื่อช่วยเหลือครูให้มีความสามารถในการปรับปรุงการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ทำให้ครูก้าวทันโลกที่กำลังเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยี และก่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้เรียนอย่างเต็มที่

ความมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษา

ดร.สงัด อุทรานันท์ (๒๕๓๐) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษาว่า มีจุดมุ่งหมายที่สำคัญ ๔ ประการ ดังนี้

- ๑) เพื่อพัฒนาคน
- ๒) เพื่อพัฒนางาน
- ๓) เพื่อสร้างการประสานสัมพันธ์
- ๔) เพื่อสร้างขวัญและกำลังใจ

การนิเทศการศึกษาเพื่อพัฒนาคน หมายถึง การนิเทศการศึกษาเป็นกระบวนการทำงานร่วมกันกับครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อให้ครูและบุคลากร ได้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในทางที่ดีขึ้น

การนิเทศการศึกษาเพื่อพัฒนางาน หมายถึง การนิเทศการศึกษา มีเป้าหมายสูงสุดอยู่ที่ผู้เรียนซึ่งเป็นผลผลิตจากการจัดกระบวนการเรียนรู้ของครูและบุคลากรทางการศึกษาโดยเหตุนี้การนิเทศที่จัดขึ้นจึงมีจุดมุ่งหมายที่จะ “พัฒนางาน” คือการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ดีขึ้น

การนิเทศการศึกษาเพื่อสร้างการประสานสัมพันธ์ หมายถึง การนิเทศการศึกษา เป็นการสร้างการประสานสัมพันธ์ ระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ ซึ่งเป็นผลมาจากการทำงานร่วมกัน รับผิดชอบร่วมกัน มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ซึ่งไม่ใช่เป็นการทำงานภายใต้การถูกบังคับและคอยตรวจตราหรือคอยจับผิด

การนิเทศการศึกษาเพื่อสร้างขวัญและกำลังใจ หมายถึง การจัดกิจกรรมการนิเทศที่มุ่งให้กำลังใจแก่ครู และบุคลากรทางการศึกษา ซึ่งถือว่าเป็นจุดมุ่งหมายที่สำคัญอีกประการหนึ่งของการนิเทศ เนื่องจากขวัญและกำลังใจเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้บุคคลมีความตั้งใจทำงาน หากนิเทศไม่ได้สร้างขวัญและกำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติงานแล้ว การนิเทศการศึกษาก็น่าจะประสบผลสำเร็จได้ยาก

ผู้ทำหน้าที่นิเทศการศึกษา

บุคคลที่ทำหน้าที่นิเทศการศึกษา ไม่จำเป็นต้องเป็นศึกษานิเทศก์แต่ผู้เดียว ใครก็ได้ที่ทำหน้าที่ช่วยเหลือ แนะนำ ปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยเน้นในเรื่องของกระบวนการเรียนการสอน ในปัจจุบันบุคคลผู้ทำหน้าที่นิเทศการศึกษาได้มีหลายกลุ่ม ดังนี้

๑. ศึกษานิเทศก์ คือบุคคลที่มีหน้าที่ในการนิเทศการศึกษาโดยตำแหน่ง
๒. ผู้บริหารสถานศึกษา
๓. ครูอาจให้ความช่วยเหลือแนะนำเกี่ยวกับการปรับปรุงการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แก่เพื่อนครูด้วยกัน
๔. ผู้เชี่ยวชาญ คือบุคคลที่สถานศึกษาเชิญมาเป็นวิทยากร เพื่อช่วยเหลือแนะนำและให้ความรู้เกี่ยวกับการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
๕. ผู้บริหารการศึกษา

หน้าที่ของศึกษานิเทศก์

แฮริส (Harris) ได้แบ่งหน้าที่ของศึกษานิเทศก์ไว้ดังนี้

- ๑) หน้าที่ทางการสอน (Teaching Function) เป็นหน้าที่หลัก ศึกษานิเทศก์จะต้องทำงานที่เกี่ยวกับการสอนโดยตรง นั่นคือช่วยเหลือ แนะนำ เกี่ยวกับวิธีการสอนที่ดีให้กับครูรวมตลอดถึงการวัดและประเมินผลด้วย
- ๒) หน้าที่จัดบริการ (Special Service Function) เป็นการช่วยเหลือแนะนำเกี่ยวกับการบริการให้แก่ นักเรียนโดยตรง ได้แก่ หน่วยสุขภาพพลานามัย การแนะแนว บริการจิตบำบัด และสันติภาพการเป็นต้น
- ๓) หน้าที่จัดอำนาจการ (Management Function) เป็นการช่วยเหลือในเรื่องการจัดดำเนินงานในด้านธุรการทั่วไป เกี่ยวข้องกับคณะบุคคล เป็นการเกี่ยวพันโดยทางอ้อมกับการเรียนการสอน
- ๔) หน้าที่การนิเทศ (Supervision Function) เป็นงานเกี่ยวกับการนิเทศการติดต่อ ประสานงานเป็นงานที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการเรียนการสอน ศึกษานิเทศก์จะทำงานร่วมกับครู
- ๕) หน้าที่บริหารงานทั่วไป (General Administration Function) เป็นหน้าที่เกี่ยวกับงานบริหารในโรงเรียนทั่ว ๆ ไป ที่ศึกษานิเทศก์จะช่วยเหลือโรงเรียนได้

วไรรัตน์ บุญสวัสดิ์ ได้กล่าวถึงภาระหน้าที่ของศึกษานิเทศก์ว่ามีดังนี้

- ๑) ช่วยเหลือครูในการพัฒนาและปรับปรุงตนเอง
- ๒) ส่งเสริมให้มีการปรับปรุงหลักสูตร
- ๓) ช่วยเหลือครูในการปรับปรุงการสอนของตนให้ดีขึ้น
- ๔) เปิดโอกาสให้ผู้เชี่ยวชาญในสาขาวิชา ซึ่งมีอยู่ในโรงเรียนได้ช่วยเหลือเพื่อนครู
- ๕) ส่งเสริมให้คณะครูมีความสนใจในอุปกรณ์การสอน
- ๖) ช่วยเหลือครูในการทำความเข้าใจเกี่ยวกับผู้เรียนให้ดีขึ้น
- ๗) ช่วยเหลือครูในการประเมินผลผู้เรียน
- ๘) ส่งเสริม ย้ำยักให้ครูรู้จักประเมินผลโครงการการปฏิบัติงานและความก้าวหน้าของตน
- ๙) ช่วยเหลือครูประสบผลสำเร็จและมีความรู้สึกมั่นคง

อาคม จันทสุนทร ได้สรุปบทบาทและหน้าที่ของผู้นิเทศการศึกษาไว้เป็น ๒ ประเด็นคือ

- ๑) บทบาทในฐานะที่ปรึกษาหรือผู้ช่วยคิดของผู้บริหารการศึกษา หมายถึงเป็นผู้ช่วยในการวางแผน ดำเนินการต่าง ๆ รวมทั้งช่วยเหลือในการตัดสินใจของผู้บริหาร
- ๒) บทบาทในฐานะที่เป็นผู้ทำให้สถานการณ์การเรียนการสอนที่ครูจัดอยู่เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้นิเทศการศึกษาในบทบาทนี้จะพยายามมีกิจกรรมให้ครูได้เรียนรู้ และปฏิบัติในด้านการเรียนการสอนให้บังเกิดผลดียิ่งขึ้นเหมือนเป็นครูของครู

การนิเทศติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา ของกลุ่มนิเทศติดตามและประเมินผล สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดแม่ฮ่องสอน ได้ใช้ ทฤษฎีระบบ (System Theory) และกระบวนการ PDCA มาใช้ในการดำเนินงานดังกล่าว เพื่อให้การให้กระบวนการทำงานแบบการบูรณาการการนิเทศเป็นไปอย่างมีคุณภาพ โดยมีขั้นตอนการดำเนินงานดังต่อไปนี้

๑. ทฤษฎีระบบ (System Theory) ประกอบไปด้วย

ปัจจัยนำเข้า (Input) ได้แก่ การวิเคราะห์สภาพปัญหาต่างๆที่พบ ไม่ว่าจะเป็น ด้านนโยบายการตรวจราชการ หน่วยงานทางการศึกษา สถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้นิเทศการศึกษา ครูผู้สอน ด้านผู้เรียน สภาพแวดล้อมของโรงเรียน ชุมชน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับชาติ การประเมินคุณภาพจากภายนอก และอื่นๆ เป็นต้น

กระบวนการ (Process) วิธีการต่าง ๆ ที่จะนำไปสู่ผลงานหรือผลผลิต และในระบบการศึกษาได้แก่ การประชุม วางแผน กำหนดบทบาทรูปแบบการนิเทศ วิธีการสอนต่าง ๆ เป็นต้น

ผลงาน (Output) หรือ ผลผลิต (Product) ได้แก่ นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในลักษณะต่าง ๆ -นักเรียนเป็นคนดี มีวินัย ภูมิใจในชาติไทย ดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง หรือนักเรียนที่มีความรู้ ความสามารถที่จะดำรงชีวิตในอนาคตได้อย่างมีความสุข มีทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑ และความสำเร็จของผู้บริหาร ศึกษานิเทศก์และตัวครูผู้สอนเอง เป็นต้น ดังแผนภาพ

๒. กระบวนการ PDCA หรือที่เรียกว่าวงจรเดมิง (อังกฤษ: Deming Cycle) หรือวงจรชูฮาร์ต (Shewhart Cycle) คือ วงจรการควบคุมคุณภาพ ประกอบด้วย

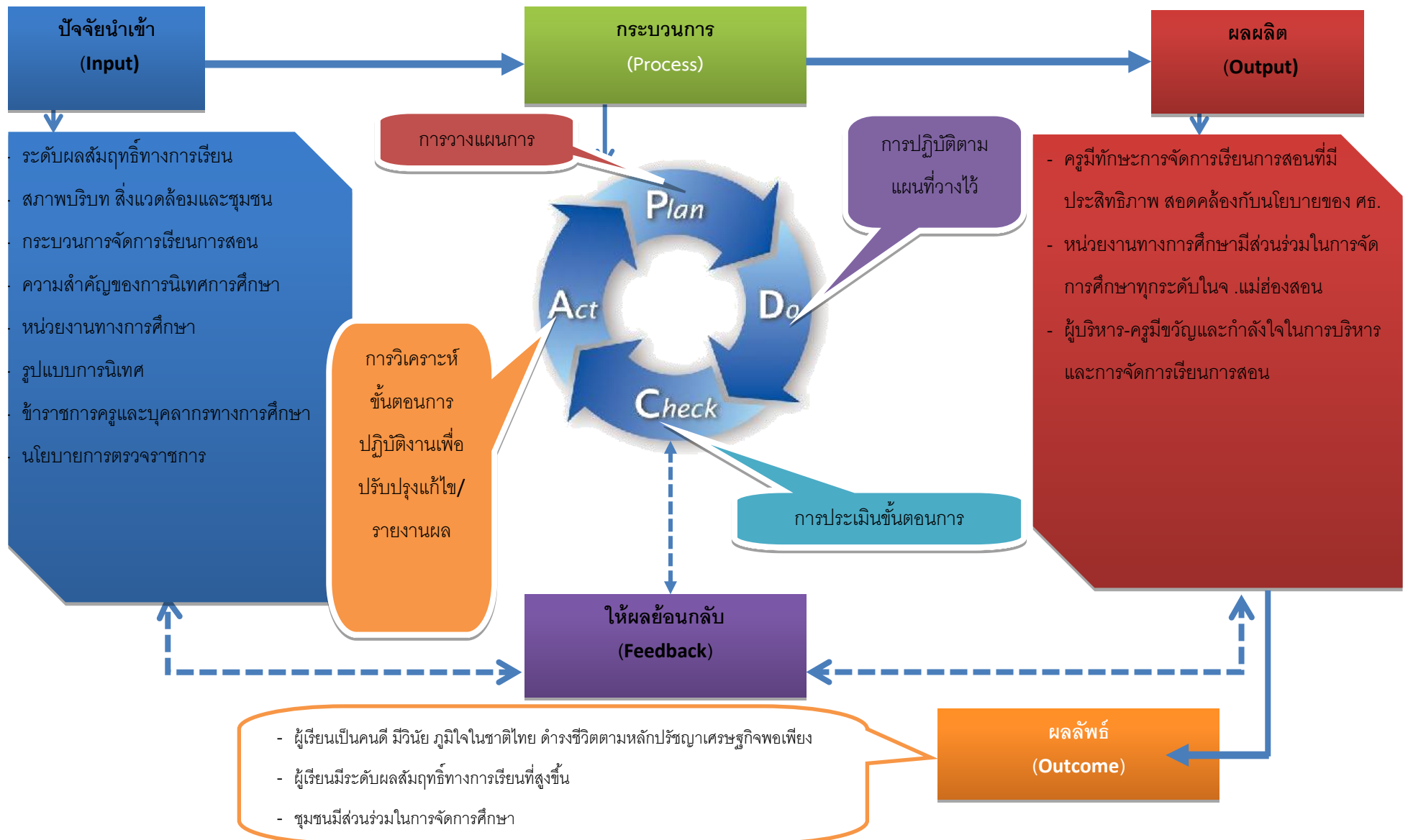
Plan (วางแผน) หมายถึง การวางแผนการนิเทศอย่างรอบคอบ ครอบคลุมถึงการกำหนดหัวข้อที่ต้องการนิเทศ การปรับปรุงเปลี่ยนแปลง ซึ่งรวมถึงการพัฒนาสิ่งใหม่ๆ การแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการนิเทศ การกำหนดเป้าหมาย หรือวัตถุประสงค์ของการดำเนินงาน การจัดอันดับความสำคัญของ เป้าหมาย กำหนดการดำเนินงาน กำหนดระยะเวลาการดำเนินงาน กำหนดผู้รับผิดชอบหรือผู้ดำเนินการและงบประมาณที่จะใช้

Do (ปฏิบัติตามแผน) หมายถึง การดำเนินการตามแผน ที่ได้วางกรอบไว้ ในส่วนนี้คือการ ดำเนินการนิเทศตามปฏิทินที่ได้วางไว้

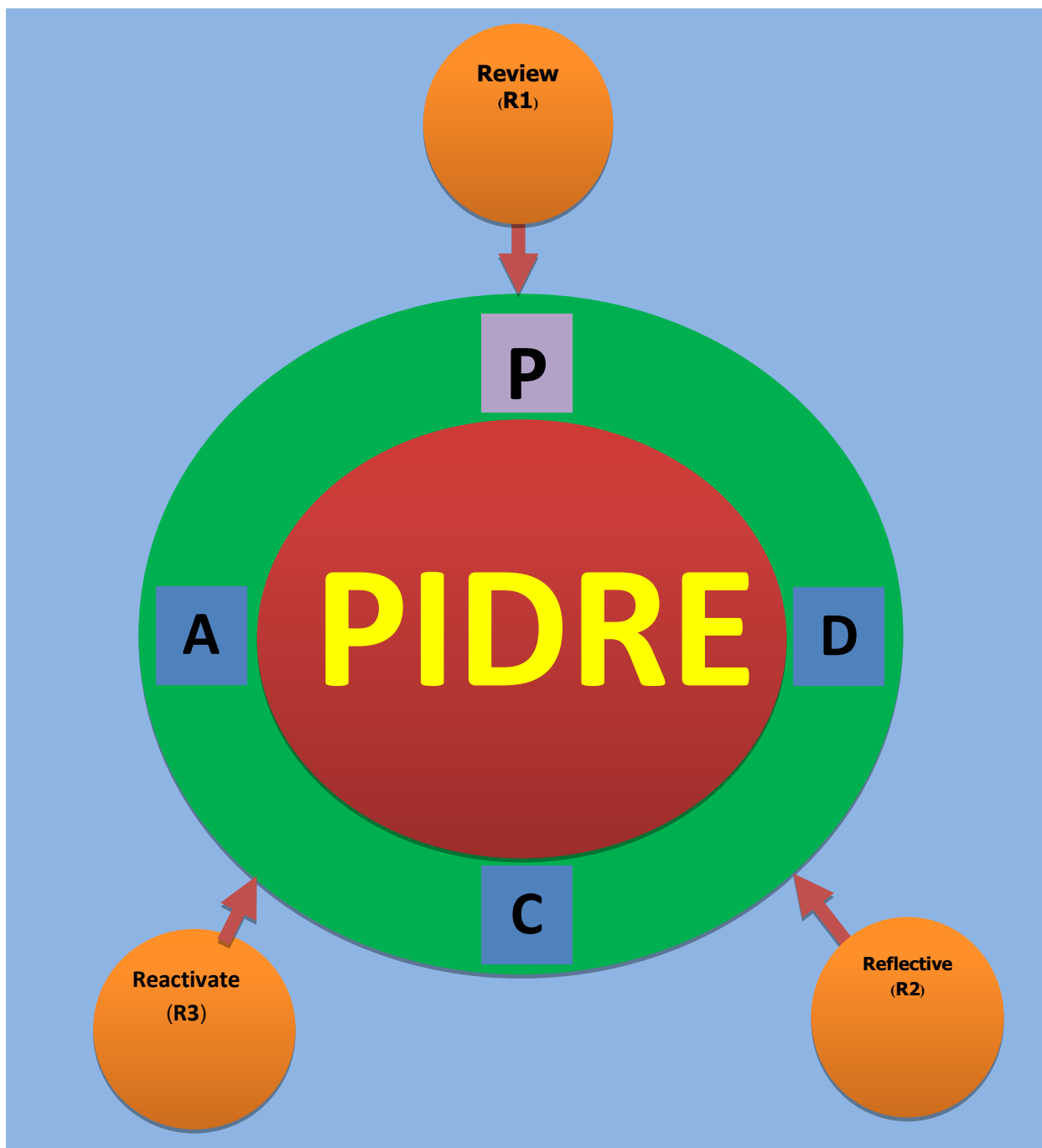
Check (ตรวจสอบการปฏิบัติตามแผน) หมายถึง การประเมินแผนการนิเทศ ประกอบด้วย การประเมินการดำเนินการ การประเมินขั้นตอนการดำเนินงาน และการประเมินผลของ การดำเนินงานตามแผนที่ได้ตั้งไว้ โดยในการประเมินดังกล่าวสามารถ ทำได้เอง ซึ่งเป็นลักษณะของการประเมินตนเอง และให้ครูผู้สอนหรือสถานศึกษาหรือหน่วยงานทางการศึกษาร่วมประเมิน

Act (ปรับปรุงแก้ไข) หมายถึง การนำผลการประเมินมาพัฒนา ประกอบด้วย การนำผลการ ประเมินมาวิเคราะห์ว่าขั้นตอนการปฏิบัติงานใดที่ควร ปรับปรุงหรือพัฒนาสิ่งที่ติอยู่แล้วให้ดียิ่งขึ้นไปอีก และสังเคราะห์รูปแบบ การดำเนินการใหม่ที่เหมาะสม สำหรับการดำเนินการและรายงานผล โดยมีการปฏิบัติงานตามแผนภาพ ดังต่อไปนี้

แผนภาพแสดง ขั้นตอนการนิเทศ ติดตามและประเมินผล สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดแม่ฮ่องสอน

แนวทางการนิเทศเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาจังหวัดแม่ฮ่องสอน PIDRE+๓R

แนวทางการ Coaching เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาจังหวัดแม่ฮ่องสอน ตามรูปแบบ PIDRE+๓R Model ลงสู่การปฏิบัติ

มีแนวทางการดำเนินการดังนี้

ขั้นที่ ๑ วางแผนการนิเทศ (Planning-P) เป็น ขั้นที่ผู้บริหารผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศจะทำการประชุมปรึกษาหารือเพื่อให้ได้มาซึ่งปัญหาและความต้องการจำเป็นที่จะต้องมีการนิเทศ รวมทั้งวางแผนถึงขั้นตอนการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการนิเทศที่จะจัดขึ้นอีกด้วย

ขั้นที่ ๒ ให้ความรู้ในสิ่งที่จะทำให้ (Informing-I) เป็นขั้นตอนของการให้ความรู้ความเข้าใจถึงสิ่งที่จะต้องดำเนินงานว่าจะต้องอาศัย ความรู้ความสามารถอย่างไรบ้าง จะมีขั้นตอนในการดำเนินการอย่างไร และจะทำอย่างไรจึงจะทำให้ได้ผลงานออกมามีคุณภาพ ขั้นนี้จำเป็นทุกครั้งที่สำหรับการเริ่มการนิเทศที่จัดขึ้นใหม่ไม่ว่าจะเป็น เรื่องใดก็ตาม และก็มีมีความจำเป็นสำหรับงานนิเทศที่ยังไม่ได้ผล หรือได้ผลไม่ถึงขั้นที่พอใจซึ่งจำเป็นจะต้องทำการทบทวนให้ความรู้ในการ ปฏิบัติงานที่ถูกต้องอีกครั้งหนึ่ง

ขั้นที่ ๓ การปฏิบัติงาน (Doing -D) ปฏิบัติการCoaching ประกอบด้วยงานใน ๓ ลักษณะคือ

๓.๑ การปฏิบัติงานของผู้รับนิเทศเป็นขั้นที่ผู้รับการนิเทศลงมือปฏิบัติงานตาม ความรู้ความสามารถที่ได้รับมาจากดำเนินการในขั้นที่ ๒

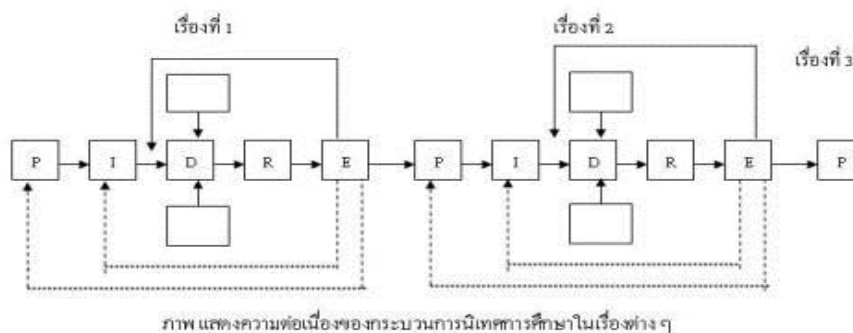
๓.๒ การปฏิบัติงานของผู้ให้การนิเทศ ขั้นนี้ผู้ให้การนิเทศจะทำการนิเทศและควบคุมคุณภาพให้งานสำเร็จออกมาทันตาม กำหนดเวลาและมีคุณภาพสูง

๓.๓ การปฏิบัติงานของผู้สนับสนุนการนิเทศ ผู้บริหารก็จะให้บริการสนับสนุนในเรื่องวัสดุ อุปกรณ์ ตลอดจนเครื่องมือใช้ต่าง ๆ ที่จะช่วยให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างได้ผล

ขั้นที่ ๔ การสร้างขวัญและกำลังใจ (Reinforcing-R) ขั้นนี้เป็นขั้นของการเสริมกำลังใจเพื่อให้ผู้รับการนิเทศมีความมั่นใจและบังเกิดความพึงพอใจ ในการปฏิบัติงานขั้นนี้อาจจะดำเนินการไปพร้อม ๆ กันกับผู้รับการนิเทศกำลังปฏิบัติงานหรือการปฏิบัติงานได้เสร็จสิ้นลงไป แล้วก็ได้

ขั้นที่ ๕ ประเมินผลผลิตของการดำเนินงาน (Evaluating-E) เป็นขั้นที่ผู้นิเทศทำการประเมินผลการดำเนินการซึ่งผ่านไปแล้วว่าเป็นอย่างไร หลังจากการประเมินผลการนิเทศหากพบว่ามีปัญหาหรืออุปสรรคอย่างหนึ่งอย่างใด ที่ทำให้การดำเนินงานไม่ได้ผลก็สมควรจะต้องทำการปรับปรุงแก้ไข ซึ่งการปรับปรุงแก้ไขอาจจะทำได้โดยการให้ความรู้ในสิ่งที่ทำใหม่อีกครั้งหนึ่ง

สำหรับกรณีที่ผลงานออกมายังไม่ถึงขั้นที่พอใจหรือดำเนินการปรับปรุงการดำเนินงานทั้งหมดสำหรับกรณีการดำเนินงานเป็นไปไม่ได้ผลและถ้าหากการประเมินผลได้พบว่าประสบผลสำเร็จตามที่ได้ตั้งไว้ หากจะได้ดำเนินการ นิเทศต่อไปก็สามารถทำได้เลยโดยไม่ต้องให้ความรู้ในเรื่องนั้นอีกการดำเนินการนิเทศตามวัฏจักรนี้จะเป็นอย่างต่อเนื่องและไม่หยุดนิ่งจนกว่า จะบรรลุผลตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้หรือพัฒนาผู้รับการนิเทศให้เป็นไปตามต้อง หากบรรลุสำเร็จตามจุดมุ่งหมายแล้วต้องการจะหยุดกระบวนการทำงานก็ถือว่าการ นิเทศได้สิ้นสุดลงแล้ว ครั้นต้องการเริ่มนิเทศในสิ่งใหม่หรือตั้งเป้าหมายใหม่ก็จะต้องดำเนินการ ตั้งแต่เริ่มแรกอีกดังแสดงให้เห็นความต่อเนื่องของกระบวนการนิเทศการศึกษาใน ภาพดังต่อไปนี้

ดังนั้น วางแผนการทำงาน ให้ความรู้ในสิ่งที่ทำ หลังจากนั้นจึงลงมือปฏิบัติงานโดยมีการนิเทศควบคุมไปด้วย ขณะเดียวกันผู้บริหารจะต้องสร้างขวัญและกำลังใจระหว่างการทำงานและหลังการทำงานผ่านไปแล้ว และในขั้นสุดท้ายก็ทำการประเมินผล ทำในลักษณะเช่นนี้ จนกระทั่งบรรลุผลตามเป้าหมายที่วางไว้ หากบรรลุผลแล้วต้องการจะหยุดก็ถือว่ากระบวนการนี้สิ้นสุดลงแล้ว ดังนี้ เป็นต้น

Review (R๑) การทบทวนขั้นตอนต่างๆในกระบวนการนิเทศทุกครั้ง อย่างสม่ำเสมอ มุ่งหาจุดที่ยังมีข้อบกพร่อง จุดที่ควรพัฒนา จุดแข็ง จุดเด่นต่างๆเพื่อที่จะนำมาปรับปรุงพัฒนากระบวนการนิเทศในครั้งต่อไป

Reflective (R๒) การสะท้อนคิด นำประเด็นที่ได้จากการบันทึกการสังเกตการณ์สอน และประเด็นที่เป็นข้อสงสัยแล้วใช้คำถามในการกระตุ้นตามลำดับขั้นตอนเพื่อให้ผู้รับการนิเทศเกิดการสะท้อนคิดในการเรียนการสอนของตนเอง โดยสะท้อนถึงจุดที่ตนเองต้องพัฒนาและเห็นถึงจุดที่ตนเองทำได้

การสะท้อนคิดเป็นกระบวนการที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางพุทธิปัญญา เจตคติและพฤติกรรม ผู้เรียนรู้การสะท้อนคิดจะมีมุมมองใหม่ที่แตกต่างไปจากเดิม มีความพร้อมที่จะเผชิญกับสถานการณ์มีความมุ่งมั่นในการกระทำ สามารถพัฒนาวิธีการเรียนรู้ของตนเองจากระดับพื้นฐานไปสู่ระดับที่มีความซับซ้อนยิ่งขึ้น มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม มีจุดยืนที่กล้าหาญ มีจิตใจที่เข้มแข็ง (สิริววรรณ จรัสศรีวิวัฒน์. ๒๕๕๔, หน้า ๖๘ ; Chris & Sue. ๒๐๐๔, p.๖๑)

Reactivate (R๓) ในการนิเทศแต่ละครั้งผู้นิเทศจะต้องกระตุ้น ใช้เทคนิคต่างๆให้ผู้รับการนิเทศมีความกระชุ่มกระชวย มีอารมณ์ร่วมในกิจกรรมการนิเทศ ไม่เกิดความรู้สึกรู้สึกเบื่อหน่าย ไม่รู้สึกรู้ว่าเป็นภาระ ทำให้ดูมีชีวิตชีวา ผู้รับการนิเทศเกิดความประทับใจ การนิเทศจึงจะประสบความสำเร็จ และได้รับความร่วมมือ

แนวทางการ Coaching เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาจังหวัดแม่ฮ่องสอน

ตามรูปแบบ PIDRE+๓R Model

Review (R๑)	Reflective (R๒)	Reactivate (R๓)
การทบทวนขั้นตอนต่างๆในระหว่างกระบวนการนิเทศทุกครั้ง	กระตุ้นผู้รับการนิเทศ ให้เกิดการสะท้อนคิด ใช้คำถาม โดยสะท้อนถึงจุดที่ตนเองต้องพัฒนาและเห็นถึงจุดที่ตนเองทำได้	ในการนิเทศแต่ละครั้งผู้นิเทศจะต้องกระตุ้น โดยใช้เทคนิคต่างๆให้ผู้รับการนิเทศมีความกระตือรือร้น

รูปแบบและวิธีการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลแบบเชิงบูรณาการ

ของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดแม่ฮ่องสอน

การนิเทศ ติดตาม และประเมินผล ของกลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผล สำนักงานศึกษาธิการ จังหวัดแม่ฮ่องสอนประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๓ ได้กำหนดรูปแบบและวิธีการนิเทศการจัดการศึกษาของ สถานศึกษาดังต่อไปนี้

รูปแบบที่ ๑ การนิเทศทางไกล

การนิเทศทางไกล หมายถึง การให้ความรู้ คำแนะนำอันจะเป็นประโยชน์ระหว่างผู้นิเทศ และผู้รับ การนิเทศ โดยที่ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ ไม่มีปฏิสัมพันธ์กันโดยตรง แต่อาศัยสื่อต่าง ๆ ถ่ายทอดสาระในการ นิเทศ เพื่อเผยแพร่ความรู้และแก้ปัญหาในด้านระบบบริหารจัดการ ด้านวิชาการ ด้านบุคคล และด้าน งบประมาณ ประกอบด้วย ๒ วิธีคือ

๑. การให้บริการ เป็นการให้บริการด้านการจัดการศึกษา จากสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด แม่ฮ่องสอน เช่น การให้บริการข่าวสารเว็บไซต์/เฟซบุ๊ก/ไลน์/ Internet /Social Network อื่นๆและ สื่อข้อมูล off-line เอกสารทางวิชาการ เอกสารเสริมความรู้ต่างๆ ฯลฯ เป็นต้น

๒. การส่งเสริมการผลิตและใช้สื่อการเรียนการสอน ส่งเสริมพัฒนาให้ผู้สอนได้รับความรู้ในการผลิต และการใช้สื่อการเรียนการสอน จัดให้มีการประกวดสื่อ ตลอดจนเผยแพร่ส่งเสริมให้ใช้สื่อประกอบการเรียน การสอนอย่างจริงจัง

รูปแบบที่ ๒ การนิเทศทางตรง

การนิเทศทางตรง หมายถึง การให้ความรู้ ให้คำปรึกษาแนะนำ อันจะเป็นประโยชน์ระหว่างผู้นิเทศ กับผู้รับการนิเทศ โดยที่ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศมีปฏิสัมพันธ์กันโดยตรง โดยยึดหลักการและกรอบการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษา ประกอบด้วย ๕ วิธี ดังต่อไปนี้

๑. การให้ความช่วยเหลือครูโดยตรง หมายถึง การให้ความรู้ ให้คำปรึกษาหารือ การแนะนำเกี่ยวกับ การบริหารจัดการ การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานบุคคล การบริหารงานงบประมาณ การพัฒนา หลักสูตร การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา การจัดกระบวนการเรียนรู้ การจัดระบบประกันคุณภาพการศึกษา การวัดประเมินผล ฯลฯ เป็นการให้ความช่วยเหลือครู โดยตรงทั้งที่เป็นกลุ่มและรายบุคคล

๒. การฝึกอบรมครู หมายถึง การพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน โดยการฝึกอบรมการ ประชุมสัมมนาหลักสูตรต่างๆ

๓. การพัฒนาหลักสูตร หมายถึง ผู้นิเทศร่วมกับคณะครู โรงเรียน ในการพัฒนาหลักสูตรระดับต่างๆ เช่น หลักสูตรสถานศึกษา สาระหลักสูตรท้องถิ่น การจัดทำสาระการเรียนรู้ การออกแบบการจัดการเรียนรู้ การจัดทำแผนการเรียนรู้ กระบวนการจัดการเรียนรู้ การจัดทำสื่อ แหล่งการเรียนรู้ต่างๆ

๔. การพัฒนากลุ่ม หมายถึง ผู้นิเทศมีบทบาทสำคัญ ในการส่งเสริมให้ครูรวมกลุ่มกันพัฒนาวิชาชีพ ของตนเอง โดยมุ่งหวังให้ครูต้นแบบ ครูแกนนำ ครูรางวัลเกียรติยศสาขาต่าง ๆ จัดตั้งกลุ่มเครือข่าย เพื่อพัฒนา ความรู้ความสามารถในด้านวิชาการ เช่นการพัฒนาหลักสูตร การจัดทำแผนการเรียนรู้ การจัดทำชุดการสอน การวิจัยในชั้นเรียน เป็นต้น โดยมีศึกษานิเทศก์ ที่รับผิดชอบกลุ่มสาระการเรียนรู้เป็นทีมงานหรือพี่เลี้ยง

๕. การวิจัยการปฏิบัติการ หมายถึง ผู้นิเทศส่งเสริมให้ครู ผู้บริหาร เรียนรู้และใช้การวิจัยในการพัฒนาตนเอง พัฒนาอาชีพ และสามารถจัดทำวิจัยเพื่อแก้ปัญหาการจัดการเรียนการสอนภายในห้องเรียนและโรงเรียนได้

รูปแบบที่ ๓ การนิเทศเชิงบูรณาการ

การนิเทศเชิงบูรณาการ หมายถึง การนิเทศ ติดตาม และประเมินผล ของ ศึกษานิเทศก์จังหวัด รอง ศึกษานิเทศก์จังหวัด คณะศึกษานิเทศก์และผู้ที่ได้รับผิดชอบด้านการศึกษาในแต่ละสังกัดร่วมบูรณาการการนิเทศ โดยใช้เทคนิควิธีการหลายๆ อย่างไม่ว่าจะเป็น รูปแบบที่ ๑ การนิเทศทางไกล หรือ รูปแบบที่ ๒ การนิเทศทางตรง ผสมผสานเข้าด้วยกันโดยเน้นการนิเทศเป็นทีม โดยมีเป้าหมาย ที่กระจายอยู่ที่ ๗ อำเภอ การเดินทางไปในเทศแต่ละครั้งจะไปเป็นทีมหรือกลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษาเคลื่อนที่ จึงเรียก รูปแบบที่ ๓ ว่า “การนิเทศเชิงบูรณาการ”

แผนภูมิที่ ๕ : รูปแบบและวิธีการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลแบบบูรณาการ

กระทรวงศึกษาธิการ โดยสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ก.ค.ศ.)

ได้กำหนดหน้าที่และความรับผิดชอบและลักษณะงานที่ปฏิบัติของศึกษานิเทศก์ (๒๕๔๘) ดังนี้
หน้าที่และความรับผิดชอบ

ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับงานวิชาการ และงานนิเทศการศึกษาเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนให้ได้มาตรฐานการศึกษา ค้นคว้าทางวิชาการ และวิเคราะห์ วิจัย ติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ได้รับมอบหมาย

ลักษณะงานที่ปฏิบัติ

๑. การนิเทศการศึกษา โดยส่งเสริมให้สถานศึกษาบริหารหลักสูตรสถานศึกษา จัดกระบวนการเรียนรู้ มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาชาติ พัฒนาการวัดและประเมินผลการศึกษา การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพ

๒. การศึกษาค้นคว้าทางวิชาการ เพื่อจัดทำเป็นเอกสาร คู่มือ และสื่อใช้ในการปฏิบัติงานและเผยแพร่ให้ครูได้ใช้ในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน

๓. การวิเคราะห์วิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา เพื่อพัฒนาระบบการบริหารงานวิชาการ พัฒนามาตรฐาน และการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อใช้ในการปฏิบัติงาน และเผยแพร่แก่ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และผู้สนใจทั่วไป

๔. การติดตาม ตรวจสอบและประเมินผล เพื่อเป็นข้อมูล และสารสนเทศในการวางแผนนิเทศและพัฒนางานทางวิชาการ

๕. ปฏิบัติงานอื่นตามที่ได้รับมอบหมาย

คณะกรรมการครูสภา (๒๕๔๙) ได้กำหนดมาตรฐานการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ ดังนี้
ผู้ประกอบวิชาชีพศึกษานิเทศก์ ต้องปฏิบัติงานตามมาตรฐานการปฏิบัติงาน ดังต่อไปนี้

๑) ปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการเกี่ยวกับการพัฒนาการนิเทศการศึกษา เพื่อให้เกิดการพัฒนาวิชาชีพทางการศึกษา

๒) ตัดสินใจปฏิบัติกิจกรรมการนิเทศการศึกษา โดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดแก่ผู้รับการนิเทศ

๓) มุ่งมั่น พัฒนาผู้รับการนิเทศให้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมจนเกิดผลต่อการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ

๔) พัฒนาแผนการนิเทศให้สามารถปฏิบัติได้เกิดผลจริง

๕) พัฒนาและใช้นวัตกรรมการนิเทศการศึกษาจนเกิดผลงานที่มีคุณภาพสูงขึ้นไปลำดับ

๖) จัดกิจกรรมการนิเทศการศึกษาโดยเน้นผลถาวรที่เกิดแก่ผู้รับการนิเทศ

๗) รายงานผลการนิเทศการศึกษาได้อย่างเป็นระบบ

๘) ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี

๙) ร่วมพัฒนางานกับผู้อื่นอย่างสร้างสรรค์

๑๐) แสวงหาและใช้ข้อมูลข่าวสารในการพัฒนา

๑๑) เป็นผู้นำและสร้างผู้นำทางวิชาการ

๑๒) สร้างโอกาสในการพัฒนางานได้ทุกสถานการณ์

ประเภทของงานนิเทศการศึกษา

การนิเทศการศึกษา อาจแบ่งออกตามวิธีปฏิบัติงานเป็น ๔ ประเภท

๑) การนิเทศเพื่อการแก้ไข (Correction) เป็นการนิเทศที่เกิดจากการพบข้อผิดพลาดและบกพร่องก็ให้หาทางช่วยแก้ไขโดยวิธีการต่าง ๆ

๒) การนิเทศเพื่อป้องกัน (Preventive) เป็นการนิเทศที่พยายามหาวิธีการต่าง ๆ มาจัดดำเนินงานเพื่อป้องกันปัญหาต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้น

๓) การนิเทศเพื่อก่อ (Construction) เป็นการนิเทศที่เกิดจากความพยายามที่จะกระทำในทางที่เหมาะสมเพื่อความเจริญเติบโตในอนาคต เช่น การใช้ระเบียบวิธีสอนที่ดีเป็นประจำ ช่วยให้กำลังใจช่วยกระตุ้นให้ครูทำงานด้วยความกระฉับกระเฉง

๔) การนิเทศเพื่อการสร้างสรรค์ (Creation) เป็นการนิเทศที่พยายามจะคิดสร้างสรรค์ในสิ่งใหม่ ๆ ให้เกิดมีขึ้นในโรงเรียน

หลักสำคัญของการนิเทศการศึกษา

บริกส์ และจัสท์แมน (Briggs and Justman) ได้เสนอหลักการนิเทศสำหรับผู้บริหารไว้ดังนี้

- ๑) การนิเทศการศึกษาต้องเป็นประชาธิปไตย
- ๒) การนิเทศการศึกษาจะต้องเป็นการส่งเสริม และการสร้างสรรค์
- ๓) การนิเทศการศึกษาควรจะต้องอาศัยความร่วมมือของวิทยากรหลายคนมากกว่าที่จะแบ่งผู้นิเทศออกเป็นรายบุคคล
- ๔) การนิเทศการศึกษา ควรตั้งอยู่บนรากฐานของการพัฒนาวิชาชีพมากกว่าจะเป็นความสัมพันธ์ส่วนบุคคล
- ๕) การนิเทศการศึกษา จะต้องคำนึงถึงความถนัดของแต่ละบุคคล
- ๖) จุดมุ่งหมายสูงสุดของการนิเทศการศึกษา คือหาทางช่วยให้ผู้เรียนเกิดความรู้ ความสามารถตามความมุ่งหมายของการศึกษา
- ๗) การนิเทศการศึกษาจะต้องเกี่ยวข้องอยู่กับการส่งเสริมความรู้สึกรอบอันให้แก่ครู และการสร้างมนุษยสัมพันธ์อันดีระหว่างหมู่คณะ
- ๘) การนิเทศการศึกษาควรเริ่มต้นจากสภาพการณ์ปัจจุบันที่กำลังประสบอยู่
- ๙) การนิเทศการศึกษาควรเป็นการส่งเสริมความก้าวหน้า และความพยายามของครูให้สูงขึ้น
- ๑๐) การนิเทศการศึกษาควรเป็นการส่งเสริมและปรับปรุงสมรรถวิสัย ทักษะคติ และข้อคิดเห็นของครูให้ถูกต้อง
- ๑๑) การนิเทศการศึกษา พยายามหลีกเลี่ยงการกระทำอย่างเป็นพิธีการมาก ๆ
- ๑๒) การนิเทศการศึกษาควรใช้เครื่องมือ และกลวิธีง่าย ๆ
- ๑๓) การนิเทศการศึกษาควรตั้งอยู่บนหลักการและเหตุผล
- ๑๔) การนิเทศการศึกษาควรมีจุดมุ่งหมายที่แน่นอน และสามารถประเมินผลได้ด้วยตนเอง

เบอร์ตัน และบรูคเนอร์ (Burton and Brueckner) ได้สรุปหลักการนิเทศการศึกษาไว้ ๔ ประการ คือ

๑) การนิเทศการศึกษาคควรมีความถูกต้องตามหลักวิชา การนิเทศการศึกษาที่ดีควรจะเป็นไปตามวัตถุประสงค์ และนโยบายที่วางไว้ ควรเป็นไปตามความจริงและกฎเกณฑ์ที่แน่นอน

๒) การนิเทศการศึกษาคควรเป็นวิทยาศาสตร์ การนิเทศการศึกษาคควรเป็นไปอย่างมีระเบียบมีการปรับปรุงและประเมินผล การนิเทศคควรจะมาจากการรวบรวมข้อมูล และการสรุปผลอย่างมีประสิทธิภาพเป็นที่เชื่อถือได้

๓) การนิเทศการศึกษาคควรเป็นประชาธิปไตย การนิเทศการศึกษาคจะต้องเคารพในความแตกต่างของบุคคล เน้นความร่วมมือร่วมใจกันในการดำเนินงาน และใช้ความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานเพื่อให้งานนั้นไปสู่เป้าหมายที่ต้องการ

๔) การนิเทศการศึกษาคควรจะเป็นการสร้างสรรค การนิเทศการศึกษาคควรเป็นการแสวงหาความสามารถพิเศษของบุคคล แล้วเปิดโอกาสให้ได้แสดงออกและพัฒนาความสามารถเหล่านั้นอย่างเต็มที่

ไวลส์ (Wiles) ได้เสนอแนะหลักการนิเทศการศึกษาไว้ดังนี้

๑) ให้ความสำคัญกับครูทุกคนและทำให้เห็นว่าต้องการความช่วยเหลือจากเขา

๒) แผนงานหรือความเจริญก้าวหน้าเป็นผลจากการทำงานเป็นทีม

๓) หาโอกาสพบปะสังสรรค์เป็นกันเองกับครูโดยสม่ำเสมอ

๔) เปิดโอกาสให้สมาชิกได้แสดงความคิดเห็นและส่งเสริมให้มีความคิดริเริ่ม

๕) เป็นมิตรไมตรีกับบุคคลทั่วไป

๖) ปรึกษากับหมู่คณะเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงใด ๆ อันจะพึงมี

๗) พิจารณาสภาพที่เป็นปัญหาของสมาชิก อาจจะซักถามสัมภาษณ์หรือให้คณะครูเสนอปัญหาที่อยู่ในความสนใจร่วมกัน

๘) หากศึกษานิเทศก์กระฉับกระเฉงมีชีวิตชีวา หมู่คณะย่อมจะเป็นเช่นกัน

๙) บทบาทการนำของศึกษานิเทศก์คือ การประสานงานและการช่วยเหลือทางวิชาการ

๑๐) ฟังมากกว่าพูด

๑๑) การปฏิบัติงานเริ่มด้วยปัญหาของสมาชิก

๑๒) วางแผนปฏิบัติงานของหมู่คณะไว้

๑๓) ตำแหน่งหน้าที่มิได้ทำให้ศึกษานิเทศก์ต้องเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม หรือความเป็นมิตรไมตรีกับหมู่คณะต้องชงักงัน

๑๔) พยายามใช้ประสบการณ์ด้านความสามารถต่าง ๆ ของครูอาวุโสให้เกิดประโยชน์ในการนิเทศมากที่สุด

๑๕) ตัดสินใจแน่วแน่ทันต่อเหตุการณ์

๑๖) เอาใจใส่รู้งานในหน้าที่ดี

๑๗) สำรองและปรับปรุงตนเองอยู่เสมอ

๑๘) สนใจในสวัสดิภาพของสมาชิก

๑๙) มีความรับผิดชอบ ปลูกฝังความรับผิดชอบต่อให้แก่หมู่คณะ

๒๐) สนใจในสวัสดิภาพของสมาชิก

มาร์ค และคณะ (Marks) ได้ให้หลักเบื้องต้นของการนิเทศการศึกษาไว้ดังนี้

๑) การนิเทศการศึกษา ต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่าย

๒) การนิเทศการศึกษา ต้องถือหลักว่าเป็นการบริการ ซึ่งครูเป็นผู้ให้บริการ

๓) การนิเทศการศึกษา ควรสอดคล้องกับความต้องการของครู

๔) การนิเทศการศึกษา ควรเป็นการสร้างสรรค์ทัศนคติ และความสัมพันธ์ระหว่างผู้นิเทศกับ

ผู้รับการนิเทศ

๕) การนิเทศการศึกษา ควรเน้นให้เห็นความสำคัญของงานวิจัย และพยายามหาทางให้ครูศึกษา
งานวิจัย แล้วนำมาปฏิบัติตามนั้น

๖) การนิเทศการศึกษา ควรยึดหลักการประเมินผลการนิเทศทั้งผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ

วินัย เกษมเศรษฐ์ ได้กล่าวไว้ว่า การนิเทศการศึกษาที่มีประสิทธิภาพจะต้องอาศัยหลักการต่าง ๆ
ดังนี้

๑) หลักสภาพผู้นำ (Leadership) คือการใช้อิทธิพลของบุคคลที่จะทำให้เกิดกิจกรรมต่าง ๆ ของกลุ่ม
เป็นไปตามเป้าประสงค์

๒) หลักความร่วมมือ (Cooperation) คือการกระทำร่วมกัน และรวมพลังทั้งหมดเพื่อแก้ปัญหา
ด้วยกัน โดยยอมรับและยกย่องผลของความร่วมมือในการปรับปรุงการเรียนการสอนจากหลายฝ่ายและทำ
หน้าที่และความรับผิดชอบชัดเจนในการจัดองค์การ การประเมินผลตลอดจนการประสานงาน

๓) หลักการเห็นใจ (Considerateness) คือการนิเทศการศึกษาจะต้องคำนึงถึงตัวบุคคลที่ร่วมงาน
ด้วยการเห็นใจ จะทำให้ตระหนักในคุณค่าของมนุษย์สัมพันธ์

๔) หลักการสร้างสรรค์ (Creativity) คือการนิเทศการศึกษา จะต้องทำให้ครูเกิดพลังที่จะคิดเริ่มสิ่ง
ใหม่ ๆ แปลก ๆ หรือทำงานด้วยตนเองได้

๕) หลักการบูรณาการ (Integration) เป็นกระบวนการซึ่งรวมสิ่งกระจัดกระจายให้สมบูรณ์มองเห็นได้

๖) หลักการมุ่งชุมชน (Community) เป็นการแสวงหาปัจจัยที่สำคัญในชุมชน และการปรับปรุงปัจจัย
เหล่านั้น เพื่อส่งเสริมความเป็นอยู่ในชุมชนให้ดีขึ้น

๗) หลักการวางแผน (Planning) หมายถึงกระบวนการวิเคราะห์ซึ่งเกี่ยวกับการแสวงผลในอนาคตการ
กำหนดจุดประสงค์ที่ต้องการล่วงหน้า การพัฒนาทางเลือกเพื่อปฏิบัติให้บรรลุถึงจุดประสงค์และการเลือกทาง
ปฏิบัติให้เหมาะสมที่สุด

๘) หลักการยืดหยุ่น (Flexibility) หมายถึง ความสามารถที่จะถูกเปลี่ยนแปลงได้ และพร้อมอยู่เสมอ
ที่จะสนองความต้องการสภาพที่เปลี่ยนแปลงไป

๙) หลักวัตถุวิสัย (Objectivity) หมายถึงคุณภาพที่เป็นผลจากหลักฐานตามสภาพความจริงมากกว่า
ความเห็นบุคคล

๑๐) หลักการประเมินผล (Evaluation) หมายถึงการหาความจริงโดยการวัดที่แน่นอน และหลายอย่าง

วิจิตร วรุตบางกูร และคณะ ได้เสนอแนะหลักสำคัญในการนิเทศการศึกษาไว้ดังนี้

- ๑) หาทางให้ครุรู้จักช่วยและพึ่งตัวเอง ไม่ใช่คอยจะอาศัยและหวังพึ่งศึกษานิเทศก์หรือคนอื่นตลอดเวลา
- ๒) ช่วยให้ครุมีความเชื่อมั่นในตนเอง สามารถที่จะวิเคราะห์และแยกแยะปัญหาต่าง ๆ ด้วยตนเองได้
- ๓) ต้องทราบความต้องการของครุ แล้ววางแผนการนิเทศเพื่อตอบสนองความต้องการนั้น ๆ
- ๔) ศึกษาปัญหาต่าง ๆ ของครุ และทำความเข้าใจกับปัญหานั้น ๆ แล้วพิจารณาหาทางช่วยแก้ไข
- ๕) ชักจูงให้ครุช่วยกันแยกแยะและวิเคราะห์ปัญหาาร่วมกัน
- ๖) การแก้ไขปัญหากลับกับการเรียนการสอน ควรเปิดโอกาสให้ครุได้ใช้ความคิดและลงมือกระทำเองให้มากที่สุด

- ๗) รับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่าง ๆ ของครุ แล้วนำมาพิจารณาร่วมกัน
- ๘) ช่วยจัดหาแหล่งวิทยากร อุปกรณ์การสอน ตลอดจนเครื่องมือเครื่องใช้ต่าง ๆ ให้แก่ครุ
- ๙) ช่วยจัดหาเอกสาร หนังสือ และตำราต่าง ๆ ให้แก่ครุ
- ๑๐) ช่วยให้ครุรู้จักจัดหาหรือจัดทำวัสดุอุปกรณ์การสอนที่ขาดแคลนด้วยตนเองโดยใช้วัสดุ

ในท้องถิ่นที่มีอยู่

- ๑๑) หาทางให้สถานศึกษา ชุมชน และหน่วยงานที่ใกล้เคียง มีความสัมพันธ์กันและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน
- ๑๒) ต้องยอมรับนับถือบุคลากรที่ร่วมงานในโรงเรียนนั้น ๆ และแสดงให้เขาเห็นว่าเขามีความสำคัญในสถานศึกษานั้น ๆ ด้วย
- ๑๓) ช่วยให้ครุได้แสดงกิจกรรม และผลงานต่าง ๆ ของสถานศึกษาให้ชุมชนทราบโดยสม่ำเสมอ
- ๑๔) ต้องทำความเข้าใจกับผู้บริหารสถานศึกษาในส่วนที่เป็นหน้าที่และความรับผิดชอบของกันและกัน
- ๑๕) ช่วยประสานงานระหว่างสถานศึกษากับองค์กรหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
- ๑๖) รวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ที่เห็นว่าเป็นประโยชน์มาทำการวิเคราะห์และวิจัย
- ๑๗) ทำความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องราวต่าง ๆ ของการศึกษาอย่างแจ่มแจ้ง เพื่อจะได้ดำเนินการให้บรรลุเป้าหมาย

กระบวนการนิเทศการศึกษา

กระบวนการนิเทศการศึกษา หมายถึงการดำเนินการในการนิเทศให้ได้รับความสำเร็จ

แฮริส (Harris) ได้กำหนดขั้นตอนของกระบวนการนิเทศการศึกษาไว้ดังนี้

- ๑) **ขั้นวางแผน (Planning)** ได้แก่ การคิด การตั้งวัตถุประสงค์ การคาดการณ์ล่วงหน้าการกำหนดตารางงาน การค้นหาวิธีปฏิบัติงาน และการวางโปรแกรมงาน

๒) **ขั้นการจัดโครงการ (Organizing)** ได้แก่ การตั้งเกณฑ์มาตรฐาน การรวบรวมทรัพยากรที่มีอยู่ ทั้งคนและวัสดุอุปกรณ์ ความสัมพันธ์แต่ละขั้น การมอบหมายงาน การประสานงาน การกระจายอำนาจตามหน้าที่ โครงสร้างขององค์การ และการพัฒนานโยบาย

๓) **ขั้นการนำเข้าสู่การปฏิบัติ (Leading)** ได้แก่ การตัดสินใจ การเลือกสรรบุคคล การเร้าใจให้มีความมุ่งมั่น ก่อให้เกิดความคิดริเริ่มอะไรใหม่ ๆ การสาธิต การจูงใจ และให้คำแนะนำ การสื่อสาร การกระตุ้น ส่งเสริมกำลังใจ การแนะนำนวัตกรรมใหม่ ๆ และให้ความสะดวกในการทำงาน

๔) **ขั้นการควบคุม (Controlling)** ได้แก่ การสั่งการ การให้รางวัล การลงโทษ การให้โอกาสการตำหนิ การไล่ออก และการบังคับให้กระทำตาม

๕) **ขั้นประเมินผล (Appraising)** ได้แก่ การตัดสินใจการปฏิบัติงาน การวิจัย และการวัดผลการปฏิบัติงาน กิจกรรมที่สำคัญ คือพิจารณาผลงานในเชิงปฏิบัติว่าได้ผลมากน้อยเพียงใด และวัดผลด้วยการประเมินอย่างมีแบบแผน มีความเที่ยงตรง ทั้งนี้ควรจะมีการวิจัยด้วย

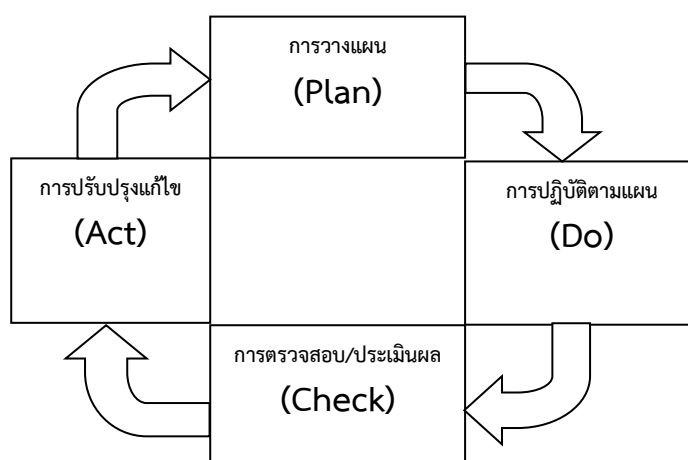
จะเห็นว่า กระบวนการนิเทศการศึกษาเป็นการทำงานอย่างมีแบบแผน โดยเริ่มจากการวิเคราะห์งาน การเรียนการสอนของครู เพื่อจะได้ทราบปัญหา ระบุปัญหาที่จะต้องรีบแก้ไขปรับปรุงก่อนหลังแล้วจึงวางแผนที่จะดำเนินการโดยหาทางเลือกที่จะแก้ปัญหาที่ดีที่สุด ต่อจากนั้นก็ดำเนินการตามแนวขั้นตอนตามลำดับจนถึงขั้นการประเมินผลการปฏิบัติงานแล้วจึงนำผลการปฏิบัติไปปรับปรุงแก้ไขต่อไป

กระบวนการนิเทศโดยใช้วงจรของเดมมิง (Circle Demming Cycle)

การนำวงจรเดมมิง (Demming circle) หรือโดยทั่วไปนิยมเรียกกันว่า P-D-C-A มาใช้ในการดำเนินการนิเทศการศึกษา โดยมีขั้นตอนที่สำคัญ ๔ ขั้นตอน คือ

- ๑. การวางแผน (P-Planning)
- ๒. การปฏิบัติตามแผน (D-Do)
- ๓. การตรวจสอบ/ประเมินผล (C-Check)
- ๔. การปรับปรุงแก้ไข (A-Act)

สรุปเป็นแผนภูมิได้ ดังนี้

จากแผนภูมิกระบวนการ PDCA แต่ละขั้นตอนมีกิจกรรมสำคัญ ดังนี้

๑. การวางแผน (P-Plan)

- ๑.๑ การจัดระบบข้อมูลสารสนเทศ
- ๑.๒ การกำหนดจุดพัฒนาการนิเทศ
- ๑.๓ การจัดทำแผนการนิเทศ
- ๑.๔ การจัดทำโครงการนิเทศ

๒. การปฏิบัติงานตามแผน (D-Do)

- ๒.๑ การปฏิบัติตามขั้นตอนตามแผน/โครงการ
- ๒.๒ การกำกับติดตาม
- ๒.๓ การควบคุมคุณภาพ
- ๒.๔ การรายงานความก้าวหน้า
- ๒.๕ การประเมินความสำเร็จเป็นระยะ ๆ

๓. การตรวจสอบและประเมินผล (C-Check)

- ๓.๑ กำหนดกรอบการประเมิน
- ๓.๒ จัดทำ/สร้างเครื่องมือประเมิน
- ๓.๓ เก็บรวบรวมข้อมูล
- ๓.๔ วิเคราะห์ข้อมูล
- ๓.๕ สรุปผลการประเมิน

๔. การนำผลการประเมินมาปรับปรุงงาน (A-Act)

- ๔.๑ จัดทำรายงานผลการนิเทศ
- ๔.๒ นำเสนอผลการนิเทศและเผยแพร่
- ๔.๓ พัฒนาต่อเนื่อง

กระบวนการนิเทศแบบ pidre

กระบวนการนิเทศการศึกษาสำหรับสังคมไทย จากประสบการณ์ของ ดร. สงัด อุทรานันท์ ที่ได้ควบคุมการฝึกปฏิบัติงานทางการนิเทศการศึกษาของนิสิตปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขานิเทศการศึกษาและพัฒนาลักสูตรเป็นเวลาหลายปี ได้นำเอาหลักการและแนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการนิเทศการศึกษาของต่างประเทศมา ใช้ ได้พบว่าสภาพพื้นฐานเกี่ยวกับความเข้าใจในแนวคิดทางการนิเทศสมัยใหม่ของ บุคลากรในประเทศไทยยังไม่ดีพอจึงทำให้การดำเนินงานส่งเสริมการนิเทศการศึกษา ให้เกิดขึ้นในโรงเรียนและสถานศึกษาต่าง ๆ ไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร

สาเหตุที่การส่งเสริมและสนับสนุนให้โรงเรียนและสถานศึกษาต่างๆ ให้การนิเทศการศึกษาด้วยตนเองไม่บรรลุผลสำเร็จนั้นพอสรุปได้ดังนี้

(๑) คำนิยามของคำว่า “การนิเทศ” ที่ใช้กันในประเทศไทยนั้นยังไม่ชัดเจนเพียงพอที่จะชี้แนะนำไปสู่ภาคปฏิบัติ ได้ ดังนั้นจึงทำให้ขาดกรอบความคิดที่จะนำไปเป็นแนวทางในการปฏิบัติได้อย่างถูก ต้อง

(๒) ผู้บริหารโรงเรียนหรือหัวหน้าสถานศึกษาไม่เข้าใจบทบาทหน้าที่เกี่ยวกับการ นิเทศการศึกษา โดยคิดว่าการนิเทศการศึกษาเป็นงานของศึกษานิเทศก์โดยเฉพาะ ดังนั้นผู้บริหารจึงไม่ได้ให้ความสนใจแก่ การจัดการนิเทศการศึกษาอย่างจริงจัง

(๓) ขาดการเสริมแรงในการทำงานผู้บริหาร สาเหตุข้อนี้มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อความคงทนถาวร ของพฤติกรรมที่ได้รับการ เปลี่ยนแปลงจากการนิเทศ ทั้งนี้เพราะการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมใด ๆ ก็ตาม ผู้นิเทศและผู้ได้รับการนิเทศต่างก็ต้องใช้ความมานะพยายามเป็นอย่างมาก ถ้าหากไม่ได้รับการสนับสนุนจาก ผู้บริหารก็ย่อมจะหมดกำลังใจในที่สุด

จากจุดอ่อนดังกล่าวมาแล้ว ดร.สัจ จูทรานันท์ จึงได้พยายามพัฒนากระบวนการนิเทศ การศึกษาซึ่งสะท้อนแนวทางในการปฏิบัติ โดยการกระทำต่อไปนี้

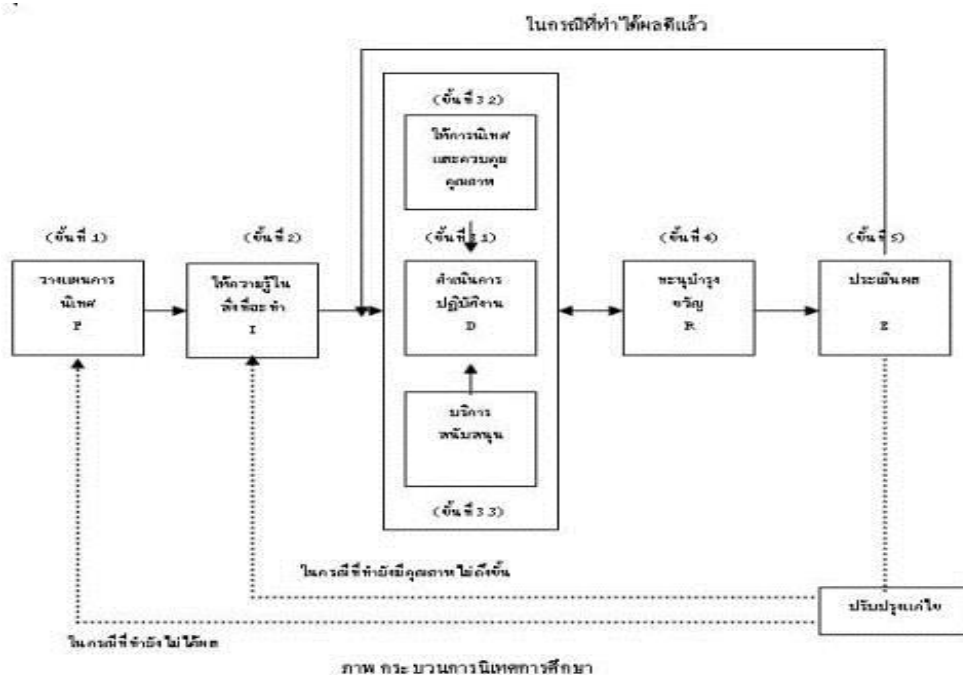
(๑) เสนอรูปแบบของการนิเทศในลักษณะของ “กระบวนการ” ซึ่งต้องทำอย่างเป็นขั้นตอนทำเป็น ระบบ มีความต่อเนื่อง และไม่มีการหยุดนิ่ง หากยุติกระบวนการเมื่อใดก็ถือว่าได้หยุดการนิเทศเมื่อนั้น

(๒) ให้ผู้บริหารการศึกษาตระหนักถึงความรับผิดชอบต่อการจัดการจัดการนิเทศการศึกษา ว่าเป็นงาน ของผู้บริหารโดยตรง ซึ่งเรียกชื่อย่อของกระบวนการนิเทศการศึกษาว่า “PIDRE”

(๓) จากการวิจัยในต่างประเทศ เช่น ฟาวเลอร์-ฟินน์(Fowler Finn, ๑๙๘๐) และเฮดเลย์ (Hadley, ๑๙๘๒) ได้พบว่าการให้แรงเสริมกำลังใจจะมีส่วนทำให้การนิเทศประสบผลสำเร็จสูงกว่า ไม่มีการ เสริมแรง หากจะพิจารณาสภาพการทำงานในสังคมไทยซึ่งเป็นสังคมเกษตรกรรม มีความผูกพันฉันมิตรสูง กว่าสังคมตะวันตกก็ย่อมจะมีความต้องการแรงเสริม กำลังใจในการทำงานเป็นอย่างยิ่ง ดังนั้นจึงเห็นว่าการ เสริมกำลังใจของผู้บริหารจะทำให้ผู้รับการนิเทศรวมทั้ง ผู้ให้การนิเทศมีกำลังใจในปฏิบัติงาน จึงได้จัดให้มีการ เสริมแรงหรือการส่งเสริมกำลังใจ(Reinforcement) เป็นขั้นตอนหนึ่งในกระบวนการนิเทศการศึกษาสำหรับการ การศึกษาสังคมไทย

สำหรับกระบวนการนิเทศการศึกษาดังที่กล่าวมาแล้ว มีขั้นตอนดังนี้ (สัจ จูทรานันท์, ๒๕๒๗)

- ขั้นที่ ๑ วางแผนการนิเทศ (Planning-P)
- ขั้นที่ ๒ ให้ความรู้ความเข้าใจในการทำงาน (Informing-I)
- ขั้นที่ ๓ ลงมือปฏิบัติงาน (Doing-D)
- ขั้นที่ ๔ สร้างเสริมกำลังใจ (Reinforcing-R)
- ขั้นที่ ๕ ประเมินการนิเทศ (Evaluating-E)

จากรูปแบบกระบวนการนิเทศที่เสนอมานี้ แสดงให้เห็นว่าการนิเทศจะประสบผลสำเร็จได้จำเป็นต้องดำเนินการอย่างเป็น ขั้นตอนและต่อเนื่องกันดังนี้คือ

ขั้นที่ ๑ วางแผนการนิเทศ (Planning-P) เป็นขั้นที่ผู้บริหารผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศจะทำการประชุมปรึกษาหารือเพื่อให้ได้มาซึ่งปัญหาและความต้องการจำเป็นที่จะต้องมีการนิเทศ รวมทั้งวางแผนถึงขั้นตอนการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการนิเทศที่จะจัดขึ้นอีกด้วย

ขั้นที่ ๒ ให้ความรู้ในสิ่งที่จะทำ (Informing-I) เป็นขั้นตอนของการให้ความรู้ความเข้าใจถึงสิ่งที่จะดำเนินงานว่าจะต้องอาศัย ความรู้ความสามารถอย่างไรบ้าง จะมีขั้นตอนในการดำเนินการอย่างไร และจะทำอย่างไรจึงจะทำให้ได้ผลงานออกมามีคุณภาพ ขั้นนี้จำเป็นทุกครั้งที่สำหรับการเริ่มการนิเทศที่จัดขึ้นใหม่ไม่ว่าจะเป็น เรื่องใดก็ตาม และก็มีมีความจำเป็นสำหรับงานนิเทศที่ยังไม่ได้ผล หรือได้ผลไม่ถึงขั้นที่พอใจซึ่งจำเป็นต้องทำการทบทวนให้ความรู้ในการ ปฏิบัติงานที่ถูกต้องอีกครั้งหนึ่ง

ขั้นที่ ๓ การปฏิบัติงาน (Doing -D) ประกอบด้วยงานใน ๓ ลักษณะคือ

๓.๑ การปฏิบัติงานของผู้รับนิเทศเป็นขั้นที่ผู้รับการนิเทศลงมือปฏิบัติงานตาม ความรู้ความสามารถที่ได้รับมาจากดำเนินการในขั้นที่ ๒

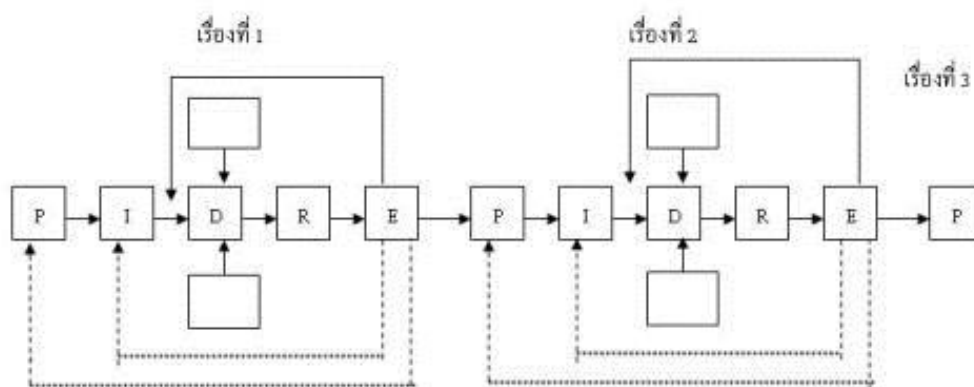
๓.๒ การปฏิบัติงานของผู้ให้การนิเทศ ขั้นนี้ผู้ให้การนิเทศจะทำการนิเทศและควบคุมคุณภาพให้ งานสำเร็จออกมาทันตาม กำหนดเวลาและมีคุณภาพสูง

๓.๓ การปฏิบัติงานของผู้สนับสนุนการนิเทศ ผู้บริหารก็จะให้บริการสนับสนุนในเรื่องวัสดุ อุปกรณ์ ตลอดจนเครื่องมือต่าง ๆ ที่จะช่วยให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างได้ผล

ขั้นที่ ๔ การสร้างขวัญและกำลังใจ (Reinforcing-R) ขั้นนี้เป็นขั้นของการเสริมกำลังใจของผู้บริหารเพื่อให้ผู้รับการนิเทศมี ความมั่นใจและบังเกิดความพึงพอใจ ในการปฏิบัติงานขั้นนี้อาจจะดำเนินการไปพร้อม ๆ กันกับผู้รับการนิเทศกำลังปฏิบัติงานหรือการปฏิบัติงานได้เสร็จสิ้นลงไป แล้วก็ได้

ขั้นที่ ๕ ประเมินผลผลิตของการดำเนินงาน (Evaluating-E) เป็นขั้นที่ผู้นิเทศทำการประเมินผลการดำเนินการซึ่งผ่านไปแล้วว่าเป็นอย่างไร หลังจากการประเมินผลการนิเทศหากพบว่ามีปัญหาหรืออุปสรรคอย่างหนึ่งอย่างใด ที่ทำให้การดำเนินงานไม่ได้ผลก็สมควรจะต้องทำการปรับปรุงแก้ไข ซึ่งการปรับปรุงแก้ไขอาจจะทำได้โดยการให้ความรู้ในสิ่งที่ทำใหม่อีกครั้ง หนึ่งสำหรับกรณีที่ผลงาน ออกมายังไม่ถึงขั้นพอใจ หรือดำเนินการปรับปรุงการดำเนินงานทั้งหมดสำหรับกรณีการดำเนินงานเป็นไปไม่ได้ผลและ ถ้าหากการประเมินผลได้พบว่าประสบผลสำเร็จตามที่ได้ตั้งไว้หากจะได้ดำเนินการ นิเทศต่อไปก็สามารถทำไปได้เลยโดยไม่ต้องให้ความรู้ในเรื่องนี้อีก

การดำเนินการนิเทศตามวัฏจักรนี้จะเป็นอย่างต่อเนื่องและไม่หยุดนิ่งจนกว่า จะบรรลุผลตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้หรือพัฒนาผู้รับการนิเทศให้เป็นที่พอใจตามต้องการ การ หากบรรลุสำเร็จตามจุดมุ่งหมายแล้ว ต้องการจะหยุดกระบวนการทำงานก็ถือว่าการ นิเทศได้สิ้นสุดลงแล้ว ครั้นต้องการเริ่มนิเทศในสิ่งใหม่หรือตั้งเป้าหมายใหม่ก็ต้องดำเนินการ ตั้งแต่เริ่มแรกก็ยังคงแสดงให้เห็นความต่อเนื่องของกระบวนการนิเทศการศึกษาใน ภาพดังต่อไปนี้

ภาพ แสดงความต่อเนื่องของกระบวนการนิเทศการศึกษาในเรื่องต่างๆ

ดังนั้น วางแผนการทำงาน ให้ความรู้ในสิ่งที่ทำ หลังจากนั้นจึงลงมือปฏิบัติงานโดยมีการนิเทศควบคู่ไปด้วย ขณะเดียวกันผู้บริหารจะต้องสร้างขวัญและกำลังใจระหว่างการทำงานและหลังการทำงานผ่านไป แล้ว และในขั้นสุดท้ายก็ทำการประเมินผล ทำในลักษณะเช่นนี้ จนกระทั่งบรรลุผลตามเป้าหมายที่วางไว้ หากบรรลุผลแล้วต้องการจะหยุดก็ถือว่าการนิเทศสิ้นสุดลงแล้ว ดังนี้ เป็นต้น

อ้างอิงบทความนี้ อัญชลี ธรรมะวิจิตรกุล:<http://panchalee.wordpress.com/๒๐๐๙/๐๓/๓๐/process/>

เทคนิคการนิเทศ

เทคนิคการนิเทศ หมายถึง วิธีการนำกิจกรรมต่าง ๆ ทางการนิเทศไปใช้ในการปฏิบัติงานอย่างเหมาะสมกับบุคคล สถานที่ เวลาหรือสถานการณ์นั้น ๆ ในที่นี้จะขอนำเสนอเทคนิคที่ใช้ได้ผลดี ๓ เทคนิค คือ

๑. เทคนิคการนิเทศโดยใช้กระบวนการวิจัย

การวิจัยเป็นกระบวนการแสวงหาความรู้อย่างเป็นระบบที่เชื่อถือได้โดยใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ การนำกระบวนการวิจัยมาเป็นเทคนิคหนึ่งในการนิเทศการศึกษา จำเป็นที่ผู้นิเทศจะต้องมีความรู้ ความเข้าใจ ในกระบวนการทำวิจัย และสามารถนำมาใช้ในการดำเนินงานนิเทศการศึกษา ดังนี้

๑) การกำหนดและวิเคราะห์ปัญหา ผู้นิเทศจะทำงานร่วมกับครูโดยตรง ดังนั้นจึงต้องวิเคราะห์สภาพการปฏิบัติงานของผู้รับการนิเทศ(ครู)จุดเด่น จุดควรพัฒนาร่วมกับครู วิเคราะห์หาสาเหตุของปัญหา ลักษณะปัญหาสำคัญที่เกี่ยวข้องกับครู เช่น ปัญหาเกี่ยวกับหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล โดยมองในด้านของความรู้ ความเข้าใจ ทักษะกระบวนการและเจตคติเกี่ยวกับเรื่องนั้น ๆ

๒) การกำหนดแนวทางการแก้ไขปัญหาจากสาเหตุของปัญหา ผู้นิเทศจะร่วมกับผู้รับการนิเทศกำหนดวิธีและแนวทางการนิเทศเพื่อแก้ปัญหาเหล่านั้น ๆ คิด พัฒนาสื่อและนวัตกรรม ซึ่งอาจเป็นวิธีการ/กิจกรรมการนิเทศ สื่อการนิเทศ เช่น เอกสาร คู่มือ ชุดพัฒนา สิ่งเหล่านี้จะอยู่บนพื้นฐานของหลักการและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับวิธีการนั้น ๆ ตลอดทั้งมีการหาคุณภาพของสื่อที่พัฒนาขึ้น เพื่อให้มีความเชื่อถือได้

๓) การดำเนินการนิเทศ โดยนำวิธีการ/กิจกรรมที่เป็นสื่อ นวัตกรรมที่พัฒนาไปใช้ในการนิเทศ ในขั้นตอนนี้จะมีการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้เครื่องมือที่มีประสิทธิภาพและนำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์โดยใช้สถิติที่เหมาะสมหรือการอธิบายในเชิงคุณภาพ (พรรณนา)

๔) การสรุปผลและเขียนรายงานโดยการนำผลที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลไปสรุปผลตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ให้ครอบคลุมทุกประเด็น แล้วนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปแบบที่เหมาะสมและมีคุณภาพจากนั้นเขียนรายงานผลการปฏิบัติงานตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงขั้นสุดท้ายโดยกำหนดกรอบการเขียนที่สอดคล้องกับการดำเนินงานวิจัย อาจจะเป็น ๓ บท ๔ บท หรือ ๕ บท แล้วแต่ความเหมาะสม แต่ให้มีเนื้อหาสาระครอบคลุมรายละเอียดที่กล่าวมาแล้ว

๕) การเผยแพร่ หลังจากที่ได้มีการสรุปและเขียนรายงานผลการปฏิบัติงานแล้ว ผู้นิเทศควรจะได้มีการเผยแพร่ผลการปฏิบัติงาน เพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องและมีความสนใจนำไปใช้หรือต่อยอดต่อไป การเผยแพร่อาจทำได้หลายวิธี เช่น เวทีการนำเสนอผลงานทางวิชาการที่หน่วยงานต่าง ๆ จัด การเผยแพร่ในลักษณะของบทความทางวิชาการ การเผยแพร่ทาง Internet เป็นต้น

๒. เทคนิคการนิเทศแบบกัลยาณมิตร

รูปแบบกัลยาณมิตรนิเทศ : กรอบความคิดพื้นฐาน

กรอบความคิดพื้นฐานของกัลยาณมิตรนิเทศ คือ หลักธรรมความเป็นกัลยาณมิตร ๗ ประการ ในที่นี้มุ่งเอาประเภทครู หรือพี่เลี้ยงเป็นสำคัญ ได้แก่

๑. ปิโย น่ารักในฐานะเป็นที่สบายใจและสนิทสนม ชวนให้อยากเข้าไปปรึกษาได้ถ้าม

๒. ครุ น่าเคารพ ในฐานะประพฤติสมควรแก่ฐานะให้เกิดความรู้สึกอบอุ่นใจ เป็นที่พึ่งได้และปลอดภัย

๓. ภาวนีย นำเจริญใจหรือน่ายกย่อง ในฐานะทรงคุณ คือ ความรู้ และภูมิปัญญาแท้จริง ทั้งเป็นผู้ฝึกอบรมและปรับปรุงตนอยู่เสมอ ควรเอาอย่าง ทำให้ระลึกและเอ่ยอ้างด้วยความซาบซึ้งภูมิใจ

๔. วตตา จ รู้จักพูดให้ได้ผล รู้จักชี้แจงให้เข้าใจ รู้ว่าเมื่อไรควรพูดอะไร อย่างไร คอยให้คำแนะนำว่ากล่าวตักเตือน เป็นที่ปรึกษาที่ดี

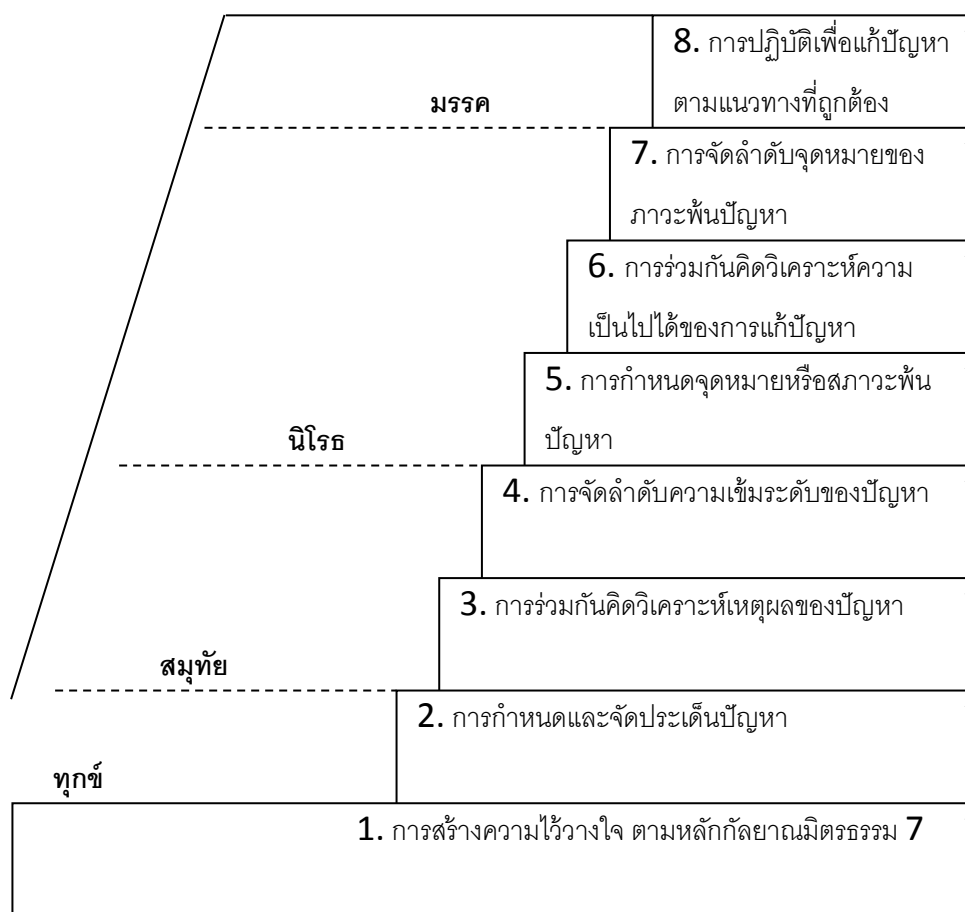
๕. วจนกขโม อดทนต่อถ้อยคำ คือ พร้อมที่จะรับฟังคำปรึกษา ซักถาม คำเสนอแนะวิพากษ์วิจารณ์ อดทน ฟังได้ไม่เบื่อไม่ฉุนเฉียว

๖. คมกีรณจ กถ กตตา แลลงเรื่องล้าลึกได้ สามารถอธิบายเรื่องยุ่งยาก ซับซ้อน ให้เข้าใจและให้เรียนรู้เรื่องราวที่ลึกซึ้งยิ่งขึ้นไป

๗. โน จฏฐาเน นิโยชเย ไม่ชักนำในอฐานะ คือไม่แนะนำในเรื่องเหลวไหล หรือชักจูงไปในทางเสื่อมเสีย (พจนานุกรมพุทธศาสตร์ : ๒๕๒๘)

จะเห็นได้ว่า กัลยาณมิตรธรรม ๗ นี้ มุ่งเน้น ความปลอดภัย โปร่งใจ ไม่บีบคั้น เน้นความมีน้ำใจ ช่วยเหลือเกื้อกูล สร้างความเข้าใจ กระจ่างแจ้ง แนะนำแนวทางที่ถูกต้องด้วยการยอมรับนับถือซึ่งกันและกัน

สมุน อมรวิวัฒน์ (๒๕๓๗) ได้เสนองานทางวิชาการเรื่อง “กระบวนการกัลยาณมิตร : ฝึกจิตให้มีน้ำใจ ในที่ประชุมสำนักธรรมศาสตร์และการเมือง ราชบัณฑิตยสถาน วันที่ ๕ เมษายน ๒๕๓๗” สรุปได้ว่า กระบวนการกัลยาณมิตร คือ กระบวนการประสานสัมพันธ์ระหว่างบุคคล เพื่อจุดหมาย ๒ ประการ คือ ๑) ชี้นำทางบรรเทาทุกข์ ๒) ชี้นำสุขเกษมศานต์ โดยทุกคนต่างมีเมตตาธรรม พร้อมจะชี้แนะและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน กระบวนการกัลยาณมิตร ช่วยให้บุคคลสามารถแก้ปัญหาได้โดยการจัดขั้นตอนตามหลักอริยสัจ ๔ ดังนี้

แผนภูมิขั้นตอนการสอนตามกระบวนการกัลยาณมิตร

หากพิจารณาแผนภูมิตั้งต้น กระบวนการนี้เกิดโดยชี้ทางบรรเทาทุกข์ มีขั้นตอนคือ ๑) การสร้างความไว้วางใจ ๒) การกำหนดปัญหาและแนวทางแก้ปัญหา ๓) การศึกษา ค้นคว้า คิดวิเคราะห์ร่วมกันถึงเหตุปัจจัยแห่งปัญหา ๔) การจัดลำดับความเข้มหรือระดับความซับซ้อนของปัญหา

การชี้สุขเกษมศานต์ มีขั้นตอนต่อมาคือ ๑) การกำหนดจุดหมายของการแก้ปัญหา หรือวัตถุประสงค์ของภารกิจ ๒) การวิเคราะห์ความเป็นไปได้หรือทางเลือก ๓) การจัดลำดับวัตถุประสงค์และวิธีการ ๔) การกำหนดวิธีการที่ถูกต้องเหมาะสมหลาย ๆ วิธี

แผนภูมิขั้นตอนชี้ทางบรรเทาทุกข์ และชี้สุขเกษมศานต์นี้ นักการศึกษาส่วนใหญ่มุ่งนำไปใช้ในกิจกรรมการแนะแนว และการให้คำปรึกษา (Guidance and Counseling) แก่นักเรียนและนิสิต นักศึกษา อย่างไรก็ตามหากจะนำขั้นตอนดังกล่าวมาใช้ในการแก้ปัญหาทางการพัฒนาหลักสูตรการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนและการพัฒนาครูก็ย่อมจะประยุกต์ใช้ได้ดี

๓. เทคนิคการสอนแนะ (Coaching Techniques)

เป็นเทคนิคที่ใช้ในการพัฒนาบุคลากรให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยการแนะนำหรือเรียนรู้จากผู้ชำนาญการ (Coach) ในลักษณะที่ได้รับคำแนะนำหรือเรียนรู้ไปพร้อม ๆ กับการปฏิบัติงานในการนำเทคนิคนี้ไปใช้ผู้ให้เทคนิคควรมีแนวทางดำเนินการ ดังนี้

๓.๑ สร้างความไว้วางใจกับผู้รับการนิเทศ เพื่อสร้างสัมพันธภาพที่อบอุ่น โดยการศึกษาข้อมูลของผู้รับการนิเทศ เช่น จุดเด่น ผลงานเด่น อัจฉริยภาพ การให้คำชมเชย การสร้างบรรยากาศที่ดี

๓.๒ ใช้คำถามที่เป็นเชิงของความคิดเห็น ไม่ทำให้ผู้ตอบจนมุมหรือเกิดความไม่สบายใจในการตอบ

๓.๓ เสนอแนะแนวทางแก้ไขหรือการพัฒนางานในลักษณะการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน

๓.๔ นำข้อเสนอหรือแนวทางที่ร่วมกันคิดให้ผู้รับการนิเทศปฏิบัติ โดยผู้นิเทศคอยให้คำแนะนำอย่างใกล้ชิด หรืออาจต้องสาธิตให้ดูการนิเทศสอนงาน

การพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ (Learning Organization) บุคลากรในสถานศึกษาต้องมีการเรียนรู้อยู่ตลอดเวลา และเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ซึ่งการนิเทศสอนงาน เป็นเทคนิคหนึ่งที่สำคัญที่จะช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ให้กับครู อันจะเป็นตัวจักรสำคัญที่จะนำไปสู่ความสำเร็จ โดยมุ่งเน้นให้ครูมีความสามารถ มีผลการปฏิบัติงานที่ดีขึ้น และสถานศึกษาที่มีความพร้อมที่จะรับการเปลี่ยนแปลง

เทคนิคการนิเทศสอนงาน (Coaching) เป็นการสอนงานครู โดยผู้สอนงาน (Coach) อาจเป็นผู้บริหารสถานศึกษา ผู้นิเทศภายในที่สามารถเป็นผู้สอนงานได้ ผู้ถูกสอนงาน (Coachee) ส่วนใหญ่เป็นครูที่อยู่ในสถานศึกษาเดียวกัน การนิเทศสอนงานจะเน้นไปที่การพัฒนาผลการปฏิบัติงาน (Individual Performance) และพัฒนาศักยภาพ (Potential) ของครู Coaching เป็นการสื่อสารอย่างหนึ่งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ ระหว่างผู้บริหารสถานศึกษา และครู เป็นการสื่อสารแบบสองทาง (Two way Communication) ทำให้ผู้บริหารสถานศึกษา และครูได้ร่วมกันแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เช่น ปัญหาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนต่ำ ผู้เรียนออกกลางคัน สื่อที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ไม่มีคุณภาพ ซึ่งการร่วมกันแก้ไขปัญหาดังกล่าว ก่อให้เกิดความสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้สอนงาน (Coach) และผู้ถูกสอนงาน (Coachee) อย่างไรก็ตามการที่จะ Coaching ได้ดีนั้น ต้องมีความพร้อมทั้งผู้สอนงานและผู้ถูกสอนงาน

กล่าวโดยสรุป Coaching คือ การที่ผู้บริหารสถานศึกษา หรือผู้นิเทศภายใน เป็นผู้สอนงาน (Coach) ในเรื่องเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้กับครู ซึ่งเป็นผู้ถูกสอน ซึ่งผู้ที่ทำหน้าที่นิเทศสอนงานจะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ และมีผลงานอยู่ในระดับมาตรฐาน

ความหมายของการนิเทศสอนงาน

Coaching หมายถึง การสอนงานครู ในสถานศึกษา ซึ่งเป็นเทคนิคหนึ่งในการพัฒนาบุคลากรหรือครู ทั้งนี้ ผู้นิเทศสอนงาน Coach โดยปกติ Coach สามารถเป็นได้ทั้งผู้บริหารสถานศึกษา ผู้นิเทศภายใน ส่วนผู้ถูกสอนงานโดยปกติจะเป็นครูที่อยู่ในสถานศึกษา เรียกผู้ถูกสอนว่า “Coachee” การสอนงานจัดได้ว่าเป็นกระบวนการหนึ่งที่ผู้นิเทศใช้เพื่อเสริมสร้างและพัฒนาครู ให้มีความรู้ (Knowledge) ทักษะ (Skills) และคุณลักษณะเฉพาะตัว (Personal Attributes) ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ (Result Oriented) โดยจะต้องตกลงยอมรับร่วมกัน (Collaborative) ระหว่างผู้นิเทศและครู ทั้งนี้การนิเทศการสอนงานจะมุ่งเน้นไปที่การพัฒนาผลการปฏิบัติงานของครู (Individual Performance) ในปัจจุบันแม้การสอนงานยังมุ่งเน้นไปที่การพัฒนาศักยภาพ (Potential) ของครู เพื่อให้ครูมีพัฒนาการของ

ความรู้ ทักษะ และความสามารถเฉพาะตัว และมีศักยภาพในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้สูงขึ้นต่อไป เพื่อความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน อันนำมาซึ่งตำแหน่งที่สูงขึ้นต่อไปในอนาคต

นอกจากนั้น การนิเทศสอนงาน ยังถือได้ว่า เป็นรูปแบบของการสื่อสารอย่างหนึ่งที่เป็นทางการ และไม่เป็นทางการระหว่างผู้นิเทศ และครู หรือเรียกว่า การสื่อสารแบบสองทาง (Two Way Communication) ที่ผู้นิเทศใช้ในการชี้แจง ทำความเข้าใจ และปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของครู ให้เตรียมความพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ ที่อาจจะเกิดขึ้นได้อยู่ตลอดเวลา และเป็นช่องทางในการศึกษาสภาพปัญหา และอุปสรรคต่าง ๆ ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ รวมทั้งเป็นโอกาสอันดีที่ผู้นิเทศจะได้รับรู้ถึงเป้าหมาย และกลยุทธ์ในการดำเนินงานของสถานศึกษา จากการเข้าร่วมประชุมกับผู้บริหารและครูในสถานศึกษา

แนวคิดเกี่ยวกับการนิเทศสอนงาน

การนิเทศสอนงาน มีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยให้ครูสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งผู้นิเทศจะคอยแนะนำให้คำปรึกษาช่วยเหลือ ให้ครูสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง นอกจากผู้นิเทศจะสอนงานแล้ว ยังจะช่วยให้ครูได้วิเคราะห์ตนเองให้สามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างมีคุณภาพ ในสภาวะแวดล้อมต่าง ๆ และสามารถแก้ปัญหาอุปสรรคในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้หมดไป การนิเทศสอนงานจะช่วยให้ครูสามารถสะท้อนภาพการปฏิบัติงานของครูเพื่อให้ครูตระหนักว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ นั้น จะต้องใช้วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างไร เพื่อที่จะให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ได้อย่างมีคุณภาพ จากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครู ขณะเดียวกันผู้นิเทศสอนงานจะให้ข้อมูล ความรู้ที่จำเป็น ซึ่งครูยังขาดอยู่ ดังนั้น การนิเทศสอนงานที่มีประสิทธิภาพ ไม่เพียงขึ้นอยู่กับทักษะของผู้นิเทศ และความสามารถในการรับ (Receptiveness) ของครูเท่านั้น แต่ยังขึ้นอยู่กับองค์ประกอบแวดล้อมของการนิเทศสอนงานด้วย เช่น ความชัดเจนของตัวชี้วัดความสำเร็จ (KPI : Key Performance Index) ความชัดเจนในเกณฑ์การประเมิน ตัวชี้วัดความสำเร็จ ประสิทธิภาพของการให้ข้อมูลย้อนกลับด้วยการนิเทศสอนงานที่มีประสิทธิภาพ จะช่วยให้สภาพแวดล้อมการทำงานดีขึ้น การพูดคุยระหว่างการนิเทศสอนงาน จะช่วยให้ครูเข้าใจดีขึ้นว่า ผู้นิเทศมีความคาดหวังจากการนิเทศอย่างไร ทำให้มีการให้ข้อมูลย้อนกลับอย่างสม่ำเสมอ และเปิดโอกาสให้ต้องคิดถึงมาตรฐานและเกณฑ์ในการนำไปสู่ความสำเร็จ ในขณะที่ปฏิบัติงาน การนิเทศสอนงานที่มีประสิทธิภาพ จะสัมพันธ์กับบรรยากาศของการเรียนรู้ ซึ่งทั้งสองประการนี้จะสนับสนุนซึ่งกันและกัน

บทบาทหน้าที่ของผู้นิเทศสอนงาน

ผู้นิเทศสอนงาน (Coach) ควรเป็นผู้รักการอ่าน รักการแสวงหาความรู้ และเป็นผู้ชวนขยายหาข้อมูล ความรู้ใหม่อยู่ตลอดเวลา รวมทั้งแสวงหาประสบการณ์ใหม่เกี่ยวกับการจัดการศึกษา เพื่อที่จะได้นำความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับมาทำหน้าที่ ให้การฝึกอบรม พัฒนาครู และเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของครู เป็นผู้ให้คำปรึกษา แก้ไขปัญหาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ บทบาทดังกล่าวของผู้นิเทศสอนงาน จะแสดงบทบาทใดนั้น ขึ้นอยู่กับสถานการณ์หรือสภาพปัญหาและความต้องการในการจัดการศึกษา ซึ่งบางครั้งผู้นิเทศสอนงาน อาจแสดงบทบาทใดบทบาทหนึ่ง หรือแสดงมากกว่าหนึ่งบทบาท เรียกว่าบทบาทผสมผสาน (Mixed Roles)

คุณลักษณะของผู้นิเทศสอนงาน

ผู้นิเทศสอนงาน (Coach) แสดงบทบาทนิเทศสอนงาน ควรมีพื้นฐานลักษณะนิสัยที่ดี ดังต่อไปนี้

๑. การยอมรับความจริง
๒. เห็นอกเห็นใจ
๓. มองโลกในแง่ดี
๔. กระตือรือร้น
๕. ให้โอกาส
๖. ยืดหยุ่น
๗. มั่นใจในตนเอง
๘. กล้ารับผิดและรับชอบ
๙. มีวิสัยทัศน์

ผู้นิเทศสอนงาน ควรหลีกเลี่ยงลักษณะนิสัยที่ไม่ดี คือ การไม่วางใจ ขี้รำคาญ เอาแต่ใจ ถี้อตัว ชอบเปรียบเทียบ รอไม่ได้ ไม่มั่นใจในตนเอง ไม่หวังดี และไม่รีบร้อน

แนวปฏิบัติการนิเทศสอนงาน

การนิเทศสอนงาน จะประสบผลสำเร็จได้ มีแนวปฏิบัติสำหรับผู้นิเทศสอนงาน ดังต่อไปนี้

1. กำหนดเวลาให้เหมาะสมกับเนื้อหาที่ต้องการสอนงาน
2. สภาพอารมณ์ปกติ พร้อมทั้งจะสอนงาน
3. สุขภาพร่างกายดี
4. วิธีการสอนงานมีความเหมาะสมกับเนื้อหาสาระ และผู้รับการนิเทศ
5. ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับเนื้อหาขอบเขตของงานที่นิเทศ แผนผังโครงสร้าง วิสัยทัศน์ นโยบายของสถานศึกษา
6. เตรียมความพร้อม สื่อ อุปกรณ์ เครื่องมือที่ใช้ในการนิเทศสอนงาน
7. เข้าใจจิตวิทยาการเรียนรู้ของครูที่เป็นผู้ใหญ่

รูปแบบของการเรียนรู้ และการรับรู้ของผู้รับการนิเทศ

การเรียนรู้ของครูแต่ละคนจะมีขีดจำกัดตามระยะเวลาที่กำหนด ควรกำหนดระยะเวลาที่เหมาะสมไม่มาก หรือน้อยเกินไป ย่อมจะทำให้ครูสามารถรับรู้และเรียนรู้ในสิ่งที่ผู้นิเทศสอนงาน หรือถ่ายทอดได้ดีกว่า และที่เหมาะสมคือประมาณหนึ่งชั่วโมงถึงหนึ่งชั่วโมงครึ่ง หากจำเป็นต้องใช้ระยะเวลามากกว่านี้ ควรจัดให้มีเวลาพัก (Break) เพื่อให้ครูมีโอกาสหยุดทบทวนความคิดและข้อมูลที่ผู้นิเทศได้สอนงานไปแล้ว

การศึกษาวิเคราะห์และเลือกวิธีการหรือเทคนิคในการนิเทศสอนงานให้เหมาะสม โดยมีวัตถุประสงค์หลัก เพื่อให้การทำงานบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนด ตลอดจนการให้คำแนะนำถึงแหล่งข้อมูลที่น่าใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และการเปิดใจและเต็มใจที่จะตอบข้อซักถามต่าง ๆ ให้แก่ครู ไม่แสดงสีหน้ารำคาญ หรือต่อว่าครู เมื่อครูพยายามคิดหาทางพัฒนา และปรับปรุงระบบ หรือกระบวนการทำงานให้รวดเร็ว

สะดวก และมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และร่วมกันรับผลลัพธ์ที่ออกมาไม่ว่าผลลัพธ์นั้นจะออกมาดี หรือไม่ดี เพียงใด

ปัจจัยที่ทำให้การนิเทศสอนงานไม่บรรลุผลสำเร็จ มีดังนี้

๑. การจัดสภาพแวดล้อม สถานที่ที่ใช้สำหรับสอนงาน ครู ไม่เหมาะสม เช่น กว้างหรือแคบเกินไป บรรยากาศในห้องประชุมดูเป็นทางการหรือเป็นกันเองเกินไป ห้องประชุมมีอากาศร้อน มีกลิ่นหรือเสียงรบกวน ทำลายสมาธิของผู้นิเทศและครู

๒. การจัดหาอุปกรณ์เครื่องมือ การจัดหาและการจัดเตรียมอุปกรณ์ เครื่องมือต่าง ๆ ไม่ครบถ้วน ไม่มีคุณภาพ ในการนำไปใช้สอนงาน หรือไม่สามารถหาวิธีการใช้อุปกรณ์/เครื่องมือ ที่เกี่ยวข้องกับการสอนงาน ได้

๓. งบประมาณ สถานศึกษาไม่ได้ตั้งงบประมาณเพื่อการนิเทศสอนงานได้โดยเฉพาะ

๔. บุคลากร คือ ปัญหาที่เกิดจากผู้ทำหน้าที่นิเทศสอนงาน โดยมีสาเหตุจากผู้ทำหน้าที่นิเทศสอนงาน

ดังนี้

๔.๑ ขาดความรู้และไม่เข้าใจในเนื้อหาที่จะสอนงาน

๔.๒ ขาดทักษะในการควบคุมเวลาในการสอนงาน

๔.๓ ขาดทักษะของการสื่อสาร และวิธีการถ่ายทอดให้ครูเข้าใจ

๔.๔ ผู้นิเทศสอนงานไม่มีความรู้ และประสบการณ์ หรือมีไม่ตรงกับสิ่งที่ครูต้องการ

๔.๕ ไม่เห็นความสำคัญและความจำเป็นของการสอนงาน

๔.๖ ทำตนไม่เป็นแบบอย่างที่ดีต่อครู

๔.๗ อารมณ์หงุดหงิด หรือแสดงความไม่พอใจ เมื่อครูมีคำถามหรือมีข้อสงสัย

๔.๘ ขาดความพร้อมในด้านสุขภาพกายหรือสุขภาพจิต ในขณะที่เขียนสอนงาน

๕. ครู ครูผู้รับการนิเทศสอนงาน พบว่า เป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้การนิเทศสอนงานประสบความสำเร็จ ความล้มเหลว คือครูมักจะมีหลีกเลี่ยงหรือปฏิเสธ ไม่ยอมทำตามที่ผู้นิเทศสอนงานได้ให้การนิเทศไว้ ทั้งนี้สืบเนื่องจาก ไม่มีเป้าหมายในการทำงาน หรือไม่สนใจที่จะพัฒนาตนเอง กลัวการเปลี่ยนแปลง ไม่พร้อมที่จะรับฟัง หรือขาดความเคารพศรัทธาผู้นิเทศ และอาจมีผู้นิเทศ (Coach) มากเกินไป ทำให้มีหลายแนวทาง ทำให้ครูเกิดความสับสน

๖. วัฒนธรรมองค์กรของสถานศึกษา ไม่เอื้อและไม่ได้รับการส่งเสริมจากผู้บริหารสถานศึกษา

แนวทางการจัดระบบ Coaching ในสถานศึกษา

การจัดระบบ Coaching ในสถานศึกษาให้เป็นรูปธรรมมีดังนี้

๑. กำหนดระบบ Coaching เป็นนโยบายของสถานศึกษา

๒. สร้างสภาพแวดล้อม และบรรยากาศของสถานศึกษาให้มีความไว้วางใจ (Trust) โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ทำหน้าที่นิเทศสอนงาน และครูผู้รับการนิเทศสอนงาน

๓. กำหนดใน Job Description ของผู้บริหารสถานศึกษา และผู้นิเทศภายในให้ทำหน้าที่เป็น Coach

๔. กำหนดเรื่องการ Coaching เป็นหนึ่งในเป้าหมายประจำปีของสถานศึกษา โดยมีการกำหนดและวัดตัวชี้วัดความสำเร็จ (KPI : Key Performance Index)

๕. เชื่อมโยงผลการทำ Coaching สู่ระบบ Performance Management และระบบจ่ายค่าตอบแทน

๖. สร้างวัฒนธรรมองค์กรให้เป็นวัฒนธรรมของการเรียนรู้ (Learning Culture) ดังนี้

๖.๑ เรียนรู้โดยการลงมือทำ (Learning by Doing)

๖.๒ เรียนรู้โดยการถ่ายทอด (Learning by Teaching)

๖.๓ เรียนรู้โดยการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Learning by Sharing)

ประโยชน์การนิเทศสอนงาน (Coaching)

ประโยชน์การนิเทศสอนงาน ที่ส่งผลโดยตรงต่อ ครู สถานศึกษา และผู้นิเทศมีดังต่อไปนี้

๑. ประโยชน์ต่อผู้นิเทศสอนงาน (Coach)

๑.๑ ผู้นิเทศสามารถปรับปรุงและพัฒนาระบบการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

๑.๒ ผู้นิเทศสามารถช่วยเหลือครู ในการสะท้อนจุดเด่น และจุดที่ยังมีปัญหาของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครูได้อย่างแท้จริง และครูสามารถนำข้อมูลต่าง ๆ จากผู้นิเทศไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้มีคุณภาพ

๑.๓ ผู้นิเทศสามารถทำความเข้าใจเกี่ยวกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ กลยุทธ์ และปัญหา การเปลี่ยนแปลง การเตรียมความพร้อมในด้านต่าง ๆ ของสถานศึกษาให้ครูได้เข้าใจตรงกัน และมีทิศทางในการทำงานเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

๑.๔ ผู้นิเทศสามารถรับรู้ความคาดหวัง สภาพและปัญหา อุปสรรค ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครู ซึ่งจะนำไปสู่ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการในการนิเทศอย่างแท้จริง

๑.๕ เป็นการสร้างสัมพันธภาพที่ดีในการทำงานระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ

๒. ประโยชน์ต่อครูผู้รับการสอนงาน (Coachee)

๒.๑ การสอนงานจะช่วยให้ครูสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๒.๒ Coaching เป็นกระบวนการหนึ่งที่จะช่วยผลักดันและสนับสนุนให้ครูทำงาน ให้บรรลุเป้าหมาย (Performance Goal) ตามแผนงานที่กำหนด

๒.๓ เข้าใจขอบเขต เป้าหมาย ของงาน และความต้องการที่ผู้นิเทศคาดหวัง

๒.๔ ได้รับรู้สถานการณ์ การเปลี่ยนแปลง ปัญหา อุปสรรค ของการจัดการศึกษาในสถานศึกษา และภารกิจที่สถานศึกษากำลังดำเนินการในปัจจุบัน และจะดำเนินการต่อไปในอนาคต

๒.๕ ได้รับรู้ถึงปัญหา หรืออุปสรรคที่เกิดขึ้น ในการจัดการเรียนรู้ร่วมกับผู้นิเทศ และมีส่วนร่วมกับผู้นิเทศ ในการพิจารณา แก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น

๒.๖ มีโอกาสรู้ถึงจุดแข็ง จุดอ่อนของตน เพื่อสามารถนำไปพัฒนา และปรับปรุงการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๓. ประโยชน์ต่อสถานศึกษา

๓.๑ สถานศึกษามีผลการปฏิบัติงาน (Organization Performance) เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

๓.๒ สถานศึกษามีความพร้อมกับการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ในยุคโลกาภิวัตน์ เนื่องจากการสอนงานทำให้ครูมีความพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ทั้งด้านการทำงานตามนโยบาย กลยุทธ์ วิธีการทำงาน และการนำเอาเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ เป็นต้น

๓.๓ เป็นการส่งเสริมการสร้างบรรยากาศการทำงานเป็นทีมในสถานศึกษา

ส่วนที่ ๑ บทนำ

หลักการและเหตุผล

การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างคน สร้างสังคม และสร้างชาติ เป็นกลไกหลักในการพัฒนา กำลังคนให้มีคุณภาพ สามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมได้อย่างเป็นสุขในกระแสการเปลี่ยนแปลง อย่างรวดเร็วของโลกศตวรรษที่ ๒๑ เนื่องจากการศึกษามีบทบาทสำคัญในการสร้างความได้เปรียบของ ประเทศเพื่อการแข่งขันและยืนหยัดในเวทีโลกภายใต้ระบบเศรษฐกิจและสังคมที่เป็นพลวัต ประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกจึงให้ความสำคัญและทุ่มเทกับการพัฒนาการศึกษาเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของตนให้สามารถ ก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของระบบเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ภูมิภาค และของโลก ควบคู่กับการธำรง รักษาอัตลักษณ์ของประเทศในส่วนของประเทศไทยได้ให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษา การพัฒนาศักยภาพ และขีดความสามารถของคนไทยให้มีทักษะ ความรู้ความสามารถ และสมรรถนะที่สอดคล้องกับความต้องการ ของตลาดงานและการพัฒนาประเทศ ภายใต้แรงกดดันภายนอกจากกระแสโลกาภิวัตน์ และแรงกดดัน ภายในประเทศที่เป็นปัญหาวิกฤตที่ประเทศต้องเผชิญ เพื่อให้คนไทยมีคุณภาพชีวิตที่ดีสังคมไทยเป็นสังคม คุณธรรม จริยธรรม และประเทศสามารถก้าวข้ามกับดักประเทศที่มีรายได้ปานกลางไปสู่ประเทศที่พัฒนาแล้ว รองรับการเปลี่ยนแปลงของโลกทั้งในปัจจุบันและอนาคตโดยการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญและส่งผลกระทบต่อ ระบบการศึกษา ระบบเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทย

เป็นที่ทราบโดยทั่วกันแล้วว่าพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงพระปรีชา สามารถในศาสตร์หลากหลายแขนง และหนึ่งในนั้นคือความรู้ในด้านการพัฒนาการศึกษา โดยเมื่อ ปีพุทธศักราช ๒๕๕๕ ได้ทรงมีพระราชกระแสเกี่ยวกับการศึกษา จำนวน ๘ พระราชกระแส โดยส่งมอบให้ องคมนตรีมอบให้กระทรวงศึกษาธิการเพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติ โดยใน ๘ พระราชกระแส นั้น ได้แบ่งเป็น ๒ เรื่องคือ เรื่องของนักเรียน กับเรื่องของครู

ส่วนที่ ๑ ในเรื่องของนักเรียน มีดังนี้

“ครูต้องสอนให้เด็กนักเรียนมีน้ำใจ เช่น คนเรียนเก่งช่วยติวเพื่อนที่เรียนล้าหลัง มิใช่สอนให้เด็กคิดแต่ จะแข่งขัน (Compete) กับเพื่อน เพื่อให้ตนเองได้ลำดับดี ๆ เช่น สอบได้ที่หนึ่งของชั้น แต่ต้องให้เด็กแข่งขันกับ ตนเอง” (๑๑ มิ.ย.๕๕)

“ครูไม่จำเป็นต้องมีความรู้ทางเทคโนโลยีมาก แต่ต้องมุ่งปลูกฝังความดีให้นักเรียนชั้นต้น ต้องอบรม บ่มนิสัยให้เป็นพลเมืองดี เด็กโตก็ต้องทำเช่นกัน” (๖ มิ.ย.๕๕)

“เราต้องฝึกหัดให้นักเรียนรู้จักทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม เป็นหมู่คณะมากขึ้น จะได้มีความสามัคคี รู้จัก ดูแลช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ความรู้และประสบการณ์แก่กัน” (๕ ก.ค.๕๕)

“ทำเป็นตัวอย่างให้นักเรียนเป็นคนดี นักเรียนรักครู ครูรักนักเรียน” (๙ ก.ค.๕๕)

ส่วนที่ ๒ ในเรื่องของครู มีดังนี้

“เรื่องครูมีความสำคัญไม่น้อยกว่านักเรียน ปัญหาหนึ่ง คือ การขาดครู เพราะจำนวนไม่พอและครูย้ายบ่อย ดังนั้นก่อนคัดเลือกเด็กที่จะพัฒนาต้องพัฒนาครูก่อน ให้พร้อมที่จะสอนเด็กให้ได้ผลตามที่ต้องการ จึงจะต้องคัดเลือกครูและพัฒนาครู ต้องตั้งฐานะในสังคมของครูให้เหมาะสม และปลูกจิตสำนึกโดยใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง วิธีการคือ การให้ทุนและอบรม กล่าวคือ ต้องมีความรู้ทางวิชาการในสาขาที่เหมาะสมที่จะสอน ต้องอบรมวิธีการสอนให้มีประสิทธิภาพ มีความเป็นครูที่แท้จริง คือ มีความรัก ความเมตตาต่อเด็ก ควรเป็นครูห้องที่เพื่อจะได้มีความผูกพัน และคิดที่จะพัฒนาท้องถิ่นที่เกิดของตน ไม่คิดย้ายไปย้ายมา” (๑๑ มิ.ย.๕๕)

“ต้องปรับปรุงครู...ครูจะอายุ ๔๐-๕๐ ปี ก็ต้องเรียนใหม่ ต้องปฏิบัติครูอย่างจริงจัง” (๖ มิ.ย.๕๕)

“ปัญหาปัจจุบันคือ ครูมุ่งเขียนงานวิทยานิพนธ์ เขียนตำราส่งผู้บริหารเพื่อให้ได้ตำแหน่งและเงินเดือนสูงขึ้น แล้วบางทีก็ย้ายไปที่ใหม่ ส่วนครูที่มุ่งการสอนหนังสือกลับไม่ได้อะไรตอบแทน ระบบไม่ยุติธรรม เราต้องเปลี่ยนระเบียบตรงจุดนี้ การสอนหนังสือต้องถือว่าเป็นความดีความชอบ หากคนใดสอนดี ซึ่งส่วนมากคือมีคุณภาพและปริมาณ ต้องมี reward” (๔ ก.ค.๕๕)

“ครูบางส่วนเวลาสอนนักเรียนจะสอนไม่หมด แต่เก็บไว้บางส่วน หากนักเรียนต้องการรู้ทั้งหมดวิชา ก็ต้องเสียเงินไปสมัครเรียนพิเศษกับครูท่านนั้น จะเป็นการสอนในโรงเรียนหรือส่วนตัวก็ตาม” (๕ ก.ค.๕๕)

จะเห็นได้ว่า พระองค์ทรงเป็นทั้งครูและผู้บริหารการศึกษาที่เข้าใจปัญหาและหัวใจในการจัดการศึกษาอย่างลึกซึ้งในทุกๆระดับ ซึ่งพระองค์ได้ทรงชี้แนะแนวคิด ตลอดจนเยียวยาช่วยเหลือปัญหาในด้านการศึกษาไทย ซึ่งนับว่าเป็นพระมหากรุณาธิคุณอย่างหาที่สุดมิได้ต่อวงการการศึกษาไทยเป็นอย่างยิ่ง.

อีกทั้งพระราชกระแสของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ รัชกาลที่ ๑๐ ด้านการศึกษา ในภาพรวม มีดังนี้

๑. สืบสานพระราชปณิธานหรือพระราชกระแสรับสั่งรัชกาลที่ ๙ เรื่อง การสร้างคนดี

๒. การศึกษาต้องมุ่งสร้างพื้นฐานให้แก่เด็ก ทศนคติที่ถูกต้อง (อุปนิสัย) ที่มั่นคงเข้มแข็ง

มีอาชีพมีงานทำ ฯลฯ

๓. เน้นการสร้างทัศนคติ (Attitude)

๔. การศึกษาในภาพรวมทำอย่างไรให้เยาวชนมีความสนใจและเข้าใจเรื่องของสถาบันและประวัติศาสตร์

ตามที่ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ-บดินทรเทพยวรางกูร ตราไว้ ณ วันที่ ๖ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๖๐ (ฉบับที่ ๒๐) หมวด ๕ หน้าที่ของรัฐ มาตรา ๕๔ ระบุไว้ว่า

รัฐต้องดำเนินการให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาเป็นเวลาสิบสองปี ตั้งแต่ก่อนวัยเรียนจนจบการศึกษาภาคบังคับอย่างมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย

รัฐต้องดำเนินการให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนา ก่อนเข้ารับการศึกษาตามวรรคหนึ่ง เพื่อพัฒนาร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาให้สมกับวัย โดยส่งเสริมและสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการด้วย

รัฐต้องดำเนินการให้ประชาชนได้รับการศึกษาตามความต้องการในระบบต่าง ๆ รวมทั้งส่งเสริมให้มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต และจัดให้มีการร่วมมือกันระหว่างรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคเอกชน ในการจัดการศึกษาทุกระดับ โดยรัฐมีหน้าที่ดำเนินการ กำกับ ส่งเสริม และสนับสนุนให้การจัดการศึกษาดังกล่าวมีคุณภาพและได้มาตรฐานสากล ทั้งนี้ ตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติซึ่งอย่างน้อยต้องมีบทบัญญัติเกี่ยวกับการจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ และการดำเนินการและตรวจสอบการดำเนินการให้เป็นไปตามแผนการศึกษาแห่งชาติด้วย

การศึกษาทั้งปวงต้องมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีวินัย ภูมิใจในชาติ สามารถเชี่ยวชาญได้ตามความถนัดของตน และมีความรับผิดชอบต่อครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ

ในการดำเนินการให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนาตามวรรคสอง หรือให้ประชาชนได้รับการศึกษาตามวรรคสาม

รัฐต้องดำเนินการให้ผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์ได้รับการสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการศึกษาตามความถนัดของตนให้จัดตั้งกองทุนเพื่อใช้ในการช่วยเหลือผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์ เพื่อลดความเหลื่อมล้ำในการศึกษาและเพื่อเสริมสร้างและพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพครู โดยให้รัฐจัดสรรงบประมาณให้แก่กองทุนหรือใช้มาตรการหรือกลไกทางภาษีรวมทั้งการให้ผู้บริจาคทรัพย์สินเข้ากองทุนได้รับประโยชน์ในการลดหย่อนภาษีด้วย ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ ซึ่งกฎหมายดังกล่าวอย่างน้อยต้องกำหนดให้การบริหารจัดการกองทุนเป็นอิสระและกำหนดให้มีการใช้จ่ายเงินกองทุนเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าว

และหมวด ๑๖ การปฏิรูปประเทศ มาตรา ๒๕๘ จ. ด้านการศึกษา ข้อที่ (๔) ได้กำหนดไว้ว่า

(๔) ปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนทุกระดับเพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนได้ตามความถนัดและปรับปรุงโครงสร้างของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อบรรลุเป้าหมายดังกล่าว โดยสอดคล้องกันทั้งในระดับชาติและระดับพื้นที่

อีกทั้งยังเป็นการดำเนินการเพื่อสนอง ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี เพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์ **“ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนา ตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง”** นำไปสู่การพัฒนาให้คนไทยมีความสุข และตอบสนองต่อการบรรลุ ซึ่งผลประโยชน์แห่งชาติ ในการที่จะพัฒนาคุณภาพชีวิต สร้างรายได้ระดับสูง เป็นประเทศพัฒนาแล้ว และสร้างความสุขของคนไทย สังคมมีความมั่นคง เสมอภาคและ เป็นธรรม ประเทศสามารถแข่งขันได้ในระบบเศรษฐกิจ

และเพื่อให้สอดคล้องกับ วิสัยทัศน์ของแผนการศึกษาแห่งชาติ (Vision) คือ **“คนไทยทุกคนได้รับการศึกษาและเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ ดำรงชีวิตอย่างเป็นสุข สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และการเปลี่ยนแปลงของโลกศตวรรษที่ ๒๑”** และตรงตามวัตถุประสงค์ของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่สิบสองพ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ ตามยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ ๑๐ ยุทธศาสตร์

นโยบายด้านการศึกษาของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษา

ภาพการศึกษา เพื่ออนาคตประเทศไทย มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน นโยบายด้านการศึกษาของรัฐบาล พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี ซึ่งเป็นนโยบายสำคัญ ดังคำกล่าวตอนหนึ่งว่า

“การศึกษาเป็นหัวใจของชาติ เป็นอนาคตของประเทศ การศึกษา เป็นบ่อเกิดของปัญญา แต่ยังคงเป็นปัญหาสำคัญสำหรับคนไทย หากการศึกษาไม่สร้างคน ครอบครัวยังไม่มีเวลา ขาดความอบอุ่น ครูไม่มีกำลังใจในการสอน ไม่มีประสิทธิภาพ เราก็จะได้นักเรียน นักศึกษา หรือผู้ที่จบไปเป็นคนที่ไม่ทัน ไม่มีวิสัยทัศน์ รับมือกับ ภัยคุกคามทั้งรูปแบบเก่าและใหม่ไม่ได้ ก้าวไม่ทันตามวิวัฒนาการ การเปลี่ยนแปลงของโลก ประเทศไทยจะไปอยู่ตรงไหน ต้องกลายเป็น ประเทศด้อยพัฒนาในโลกใบนี้ อยู่ตลอดไป ถอยหลังไปเรื่อยๆ เพราะ ความขัดแย้ง ความเห็นแก่ตัว ไม่สุจริต แบ่งฝักแบ่งฝ่าย ผมคิดว่าทุกคนน่าจะคิดใคร่ครวญเรื่องนี้ให้ดี มากกว่าประโยชน์ส่วนตน” โดยมีประเด็นหลักๆ ทางการศึกษา ดังนี้

1. พัฒนาคุณภาพผู้เรียนและส่งเสริมการเรียนรู้
2. ลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาและยกระดับมาตรฐานการศึกษา
3. ขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาทั้งระบบ
4. พัฒนาคูครู
5. ผลิิตและพัฒนากำลังคนเพื่อรองรับการพัฒนาประเทศ
6. เตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน
7. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการจัดการศึกษาและส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต
8. ส่งเสริมระบบธรรมาภิบาลในวงการการศึกษา

นโยบายด้านการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ

ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง นโยบายการจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ – ๒๕๖๕ ของนางสาวตรีนุช เทียนทอง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ โดยยกหลักการและเหตุผลที่ว่า กระทรวงศึกษาธิการตระหนักถึงความสำคัญของยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนา และเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์โดยเฉพาะแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นการพัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต การสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนา และเสริมสร้างศักยภาพมนุษย์ การพัฒนาเด็กตั้งแต่ช่วงการตั้งครรภ์จนถึงปฐมวัย การพัฒนาช่วงวัยเรียน/วัยรุ่น การพัฒนาและยกระดับศักยภาพวัยแรงงาน รวมถึงการส่งเสริมศักยภาพผู้สูงอายุ ประเด็นการพัฒนาการเรียนรู้ที่ตอบสนอง ต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ ๒๑ และพหุปัญญาของมนุษย์ที่หลากหลาย และประเด็นอื่นที่เกี่ยวข้อง

นโยบายการจัดการศึกษา ของ นางสาวตรีนุช เทียนทอง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ “TRUST” หมายถึง “ความไว้วางใจ” เป็นรูปแบบการทำงานที่จะทำให้ครู บุคลากรทางการศึกษา ผู้ปกครอง ผู้เรียน และประชาชน กลับมาไว้ ความไว้วางใจในการทำงานของกระทรวงศึกษาธิการอีกครั้ง โดย

T ย่อมาจาก Transparency (ความโปร่งใส)

R ย่อมาจาก Responsibility (ความรับผิดชอบ)

U ย่อมาจาก Unity (ความเป็นอันหนึ่งอันเดียว)

S ย่อมาจาก Student-Centricity (ผู้เรียนเป็นเป้าหมายแห่งการพัฒนา)

T ย่อมาจาก Technology (เทคโนโลยี)

รูปแบบการทำงาน “TRUST” คือการพัฒนาต่อยอดจากรูปแบบการทำงาน “MOE ONE TEAM” หรือ “การทำงานร่วมกันเป็นหนึ่งเดียวของกระทรวงศึกษาธิการ” ที่กระทรวงศึกษาธิการได้ดำเนินการมาโดยตลอด ซึ่ง “TRUST” จะเข้ามาเป็นส่วนเสริมในเรื่องความโปร่งใส ทั้งในเชิงกระบวนการทำงานและกระบวนการตรวจสอบจากภาคส่วนต่าง ๆ การสนับสนุนให้ผู้ปฏิบัติงานทุกคนดำเนินการตามภารกิจของตนด้วยความรับผิดชอบต่อตัวเอง องค์กร ประชาชน และประเทศชาติ ให้ความสำคัญกับการประสานความร่วมมือจากทุกภาคส่วน (Participation) ผ่านกลไกการรับฟังความคิดเห็นมาประกอบการดำเนินงานต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการยกระดับคุณภาพการศึกษา ทั้งนี้ กระทรวงศึกษาธิการเป็นพื้นที่ของทุกคน มีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวระหว่างครู บุคลากรทางการศึกษา ผู้ปกครอง ผู้เรียน และประชาชน ซึ่งมีเป้าหมายร่วมกัน คือ การมีผู้เรียนเป็นเป้าหมายแห่งการพัฒนา โดยการทำให้ผู้เรียนมีวิถีคิดและทักษะที่เป็นสากลสอดคล้องกับพลวัตในศตวรรษที่ ๒๑ ควบคู่ไปกับสำนึกและความเข้าใจในความเป็นไทย ผ่านการมีความพร้อมด้านเทคโนโลยี ทั้งในเชิงโครงสร้าง (Infrastructure) คือ การเข้าถึงสิ่งจำเป็นและสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการศึกษาอย่างทั่วถึง เพื่อลดความเหลื่อมล้ำของโอกาสในการศึกษา และในเชิงการเรียนรู้ (Learning) คือ แหล่งข้อมูล แหล่งเรียนรู้รูปแบบต่าง ๆ ที่ทันสมัย และจะช่วยให้ผู้เรียนทุกคนถึงพร้อมซึ่งคุณลักษณะอันพึงประสงค์ทุกประการ เพื่อเป็นการตระหนักถึงความสำคัญของยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากร มนุษย์ โดยเฉพาะแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ(พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) ประเด็นการพัฒนาศักยภาพคน ตลอดช่วงชีวิต การสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพมนุษย์ การพัฒนาเด็กตั้งแต่ ช่วงตั้งครรภ์จนถึงปฐมวัย การพัฒนาช่วงวัยเรียน/วัยรุ่น การพัฒนาและยกระดับศักยภาพวัยแรงงาน รวมถึง การส่งเสริมศักยภาพวัยผู้สูงอายุ ประเด็นการพัฒนาการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ ๒๑ และพหุปัญญาของมนุษย์ที่หลากหลาย และประเด็นอื่นที่เกี่ยวข้อง

นโยบายการจัดการศึกษาของ นางสาวตรีนุช เทียนทอง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ มีดังนี้

ข้อ ๑ การปรับปรุงหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ให้ทันสมัย และทันการเปลี่ยนแปลงของโลกในศตวรรษที่ ๒๑ โดยมุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกระดับการศึกษาให้มีความรู้ ทักษะและคุณลักษณะที่เหมาะสมกับบริบทสังคมไทย ๓

ข้อ ๒ การพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพครูและอาจารย์ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและอาชีวศึกษา ให้มีสมรรถนะทางภาษาและดิจิทัล เพื่อให้ครูและอาจารย์ได้รับการพัฒนาให้มีสมรรถนะทั้งด้านการจัดการ เรียนรู้ ด้วยภาษาและดิจิทัล สามารถปรับวิธีการเรียนการสอนและการใช้สื่อทันสมัย และมีความรับผิดชอบต่อ ผลลัพธ์ทางการศึกษาที่เกิดกับผู้เรียน

ข้อ ๓ การปฏิรูปการเรียนรู้ด้วยดิจิทัลผ่านแพลตฟอร์มการเรียนรู้ด้วยดิจิทัลแห่งชาติ (NDLP) และการส่งเสริมการฝึกทักษะดิจิทัลในชีวิตประจำวัน เพื่อให้มีหน่วยงานรับผิดชอบพัฒนาแพลตฟอร์มการเรียนรู้ด้วยดิจิทัลแห่งชาติที่สามารถนำไปใช้ในกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ทันสมัยและเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ได้อย่างกว้างขวางผ่านระบบออนไลน์ และการนำฐานข้อมูลกลางทางการศึกษามาใช้ประโยชน์ในการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารและการจัดการศึกษา

ข้อ ๔ การพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารและการจัดการศึกษา โดยการส่งเสริมสนับสนุนสถานศึกษา ให้มีความเป็นอิสระและคล่องตัว การกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาโดยใช้จังหวัดเป็นฐาน โดยอาศัยอำนาจตามกฎหมายการศึกษาแห่งชาติที่ได้รับการปรับปรุงเพื่อกำหนดให้มีระบบบริหารและการจัดการ รวมถึงการจัดโครงสร้างหน่วยงานให้เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอนให้มีคุณภาพ สถานศึกษาให้มีความเป็นอิสระและคล่องตัว การบริหารและการจัดการศึกษาโดยใช้จังหวัดเป็นฐาน มีระบบการบริหารงานบุคคลโดยยึดหลักธรรมาภิบาล

ข้อ ๕ การปรับระบบการประเมินผลการศึกษาและการประกันคุณภาพ พร้อมจัดทดสอบวัดความรู้ และ ทักษะที่จำเป็นในการศึกษาต่อระดับอุดมศึกษาทั้งสายวิชาการและสายวิชาชีพ เพื่อให้ระบบการประเมินผล การศึกษาทุกระดับและระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ได้รับการปรับปรุงให้ทันสมัย ตอบสนองผลลัพธ์ทางการศึกษาได้อย่างเหมาะสม

ข้อ ๖ การจัดสรรและการกระจายทรัพยากรให้ทั่วถึงทุกกลุ่มเป้าหมาย รวมถึงการระดมทรัพยากรทางการศึกษาจากความร่วมมือทุกภาคส่วน เพื่อให้การจัดสรรทรัพยากรทางการศึกษามีความเป็นธรรมและสร้างโอกาสให้กลุ่มเป้าหมายได้เข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพทัดเทียมกลุ่มอื่น ๆ กระจายทรัพยากรทั้งบุคลากรทางการศึกษา งบประมาณและสื่อเทคโนโลยีได้อย่างทั่วถึง

ข้อ ๗ การนำกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ (NQF) และกรอบคุณวุฒิอ้างอิงอาเซียน (AQRf) สู่อำนาจปฏิบัติ เป็น การผลิตและการพัฒนากำลังคนเพื่อการพัฒนาประเทศโดยใช้กรอบคุณวุฒิแห่งชาติ เชื่อมโยงระบบ การศึกษา และการอาชีพโดยใช้กลไกการเทียบโอนประสบการณ์ด้วยธนาคารหน่วยกิตและการจัดทำมาตรฐาน อาชีพใน สาขาที่สามารถอ้างอิงอาเซียนได้ ๔

ข้อ ๘ การพัฒนาเด็กปฐมวัยให้ได้รับการดูแลและพัฒนาก่อนเข้ารับการศึกษาเพื่อพัฒนาร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์สังคม และสติปัญญาให้สมกับวัย เพื่อเป็นการขับเคลื่อนแผนบูรณาการการพัฒนาเด็ก ปฐมวัย ตามพระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๒ สู่อำนาจปฏิบัติเป็นรูปธรรม โดยหน่วยงานที่ เกี่ยวข้อง นำไปเป็นกรอบในการจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย และมีการติดตามความก้าวหน้า เป็นระยะ

ข้อ ๙ การศึกษาเพื่ออาชีพและสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ เพื่อให้ผู้จบการศึกษาระดับปริญญาและอาชีวศึกษามีอาชีพและรายได้ที่เหมาะสมกับการดำรงชีพและคุณภาพชีวิตที่ดี มีส่วนช่วย เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันในเวทีโลกได้

ข้อ ๑๐ การพลิกโฉมระบบการศึกษาไทยด้วยการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในการจัดการศึกษาทุกระดับการศึกษา เพื่อให้สถาบันการศึกษาทุกแห่งนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในการจัดการศึกษาผ่านระบบดิจิทัล

ข้อ ๑๑ การเพิ่มโอกาสและการเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพของกลุ่มผู้ด้อยโอกาสทางการศึกษา และผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ เพื่อเป็นการเพิ่มโอกาสและการเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพของกลุ่มผู้ด้อยโอกาสทางการศึกษา และผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ

ข้อ ๑๒ การจัดการศึกษาในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย โดยยึดหลักการเรียนรู้ตลอดชีวิตและการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อเพิ่มโอกาสและการเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพของกลุ่มผู้ด้อยโอกาสทางการศึกษาและผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ เนื่องด้วยสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-๑๙) ในปัจจุบัน ได้ก่อให้เกิด ความนิยมในรูปแบบการเรียนการสอนออนไลน์ (Online) มากยิ่งขึ้น ส่งผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญต่อการ เตรียมผู้เรียนไทยให้มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ ๒๑ ซึ่งมุ่งเน้นความเป็นผู้ประกอบการ (Entrepreneurship) และความสามารถในการปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ต่าง ๆ (Resilience) รวมถึงปัญหาความปลอดภัยของ สถานศึกษาและปัญหาความเหลื่อมล้ำของโอกาสในการศึกษาที่นับวันจะทวีความรุนแรงมากยิ่งขึ้น

วาระเร่งด่วน (Quick Win) ของกระทรวงศึกษาธิการ ดังต่อไปนี้

วาระที่ ๑ เรื่องความปลอดภัยของผู้เรียน โดยจัดให้มีรูปแบบ วิธีการ หรือกระบวนการในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการ เรียนรู้อย่างมีคุณภาพ มีความสุข และได้รับการปกป้องคุ้มครองความปลอดภัยทั้งด้านร่างกายและ จิตใจ รวมถึงการสร้างทักษะให้ผู้เรียนมีความสามารถในการดูแลตนเองจากภัยอันตรายต่าง ๆ ท่ามกลางสภาพแวดล้อมทางสังคม ๕

วาระที่ ๒ หลักสูตรฐานสมรรถนะ มุ่งเน้นการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลายโดยยึดความสามารถของผู้เรียนเป็นหลัก และพัฒนาผู้เรียนให้ เกิดสมรรถนะที่ต้องการ

วาระที่ ๓ Big Data พัฒนาการจัดเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบและไม่ซ้ำซ้อน เพื่อให้ได้ข้อมูลภาพรวมการศึกษาของประเทศ ที่มีความครบถ้วน สมบูรณ์ถูกต้องเป็นปัจจุบัน และสามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้อย่างแท้จริง

วาระที่ ๔ ขับเคลื่อนศูนย์ความเป็นเลิศทางการอาชีวศึกษา (Excellent Center) สนับสนุนการดำเนินงานของศูนย์ความเป็นเลิศทางการอาชีวศึกษา (Excellent Center) ตามความ เป็นเลิศของแต่ละสถานศึกษาและตามบริบทของพื้นที่ สอดคล้องกับความต้องการของประเทศทั้งใน ปัจจุบันและอนาคต ตลอดจนมีการจัดการเรียนการสอนด้วยเครื่องมือที่ทันสมัย สอดคล้องกับ เทคโนโลยีปัจจุบัน

วาระที่ ๕ พัฒนาทักษะทางอาชีพ ส่งเสริมการจัดการศึกษาที่เน้นพัฒนาทักษะอาชีพของผู้เรียน เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต สร้างอาชีพและ รายได้ที่เหมาะสม และเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

วาระที่ ๖ การศึกษาตลอดชีวิต การจัดเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับประชาชนทุกช่วงวัยให้มีคุณภาพและมาตรฐาน ประชาชนในแต่ละช่วง วัยได้รับการศึกษาตามความต้องการอย่างมีมาตรฐาน เหมาะสมและเต็มตามศักยภาพตั้งแต่วัยเด็ก จนถึงวัยชรา และพัฒนาหลักสูตรที่เหมาะสมเพื่อเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่สังคมผู้สูงวัย

วาระที่ ๗ การจัดการศึกษาสำหรับผู้ที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ส่งเสริมการจัดการศึกษาให้ผู้ที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ สามารถดำรงชีวิตในสังคมอย่างมีเกียรติศักดิ์ศรี เท้าเทียมกับผู้อื่นในสังคม สามารถช่วยเหลือตนเอง และมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศ

ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง นโยบายการจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ – ๒๕๖๕ ในยุค ตรีบุษ เทียนทอง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (ร.มว.ศธ.) โดยยกหลักการและเหตุผลที่ว่า กระทรวงศึกษาธิการตระหนักถึงความสำคัญของยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนา และเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์โดยเฉพาะแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นการพัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต การสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพมนุษย์ การพัฒนาเด็กตั้งแต่ช่วงการตั้งครรภ์จนถึงปฐมวัย การพัฒนาช่วงวัยเรียน/วัยรุ่น การพัฒนาและยกระดับศักยภาพวัยแรงงาน รวมถึงการส่งเสริมศักยภาพวัยผู้สูงอายุ ประเด็นการพัฒนาการเรียนรู้ที่ตอบสนอง ต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ ๒๑ และพหุปัญญาของมนุษย์ที่หลากหลาย และประเด็นอื่นที่เกี่ยวข้อง

หลักการ แนวคิด ทฤษฎีการนิเทศ

ปัจจุบัน งานในด้านการศึกษาได้เจริญก้าวหน้าไปมาก มีการเปลี่ยนแปลงหลาย ๆ ประการ เช่น การเปลี่ยนแปลงหลักสูตร ความรู้ในสาขาวิชาการต่าง ๆ เพิ่มขึ้น แนวความคิดและแนวการเรียนการสอนใหม่ๆ เพิ่มขึ้น ตลอดจนการเปลี่ยนแปลงจุดมุ่งหมายของการศึกษา แต่ยังมีพบว่า ผู้บริหาร ครู และผู้เกี่ยวข้องบางคน ยังไม่สามารถปรับเปลี่ยนให้ทันต่อความเปลี่ยนแปลง ปัญหาดังกล่าวข้างต้นสามารถจะแก้ไขได้โดยอาศัยผู้นิเทศ หรือศึกษานิเทศก์ ซึ่งมีหน้าที่นิเทศการศึกษาให้ครูมีความเจริญงอกงามทางวิชาการ สามารถพึ่งตนเองได้ และนำความรู้เหล่านี้ไปใช้ให้เป็นประโยชน์ในการพัฒนาการเรียนการสอนตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ ดังนั้น เรื่องการนิเทศการศึกษาจึงเป็นเรื่องสำคัญที่ศึกษานิเทศก์ควรจะได้ศึกษาและทำความเข้าใจในหลักการ กระบวนการ และวิธีการของการนิเทศการศึกษาเพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนต่อไปเพื่อให้เกิดความเข้าใจในเรื่องของการนิเทศการศึกษาดีขึ้น จึงขอนำเอาความรู้เบื้องต้นของการนิเทศการศึกษามา กล่าวถึงในรายละเอียดดังต่อไปนี้

ความหมายของการนิเทศ (Supervision)

คำว่า **การนิเทศ (Supervision)** แปลว่า การให้ความช่วยเหลือแนะนำ หรือปรับปรุง ดังนั้น การนิเทศการศึกษาก็น่าจะหมายถึงการให้ความช่วยเหลือแนะนำ หรือปรับปรุงเกี่ยวกับการศึกษาโดยเฉพาะในโรงเรียน ได้มีผู้ให้ความหมายคำว่า การนิเทศการศึกษาไว้แตกต่างกันดังนี้

สเปียร์ส (Spears) ได้ให้คำจำกัดความไว้ว่า การนิเทศการศึกษาเป็นกระบวนการที่จะทำให้เกิดการปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอนของครู โดยการทำงานร่วมกับบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการนี้ เป็นกระบวนการกระตุ้นความเจริญก้าวหน้าของครู และมุ่งหวังที่จะช่วยเหลือครู เพื่อช่วยให้ครูได้ช่วยตนเองได้

กูด (Good) ได้ให้ความหมายของการนิเทศการศึกษาว่า เป็นความพยายามของผู้ทำหน้าที่นิเทศที่จะช่วยในการให้คำแนะนำแก่ครู หรือผู้อื่นที่ทำหน้าที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาให้สามารถปรับปรุงการสอนของตนให้ดีขึ้น ช่วยให้เกิดความเจริญงอกงามในด้านอาชีพ ช่วยพัฒนาความสามารถของครู

แฮร์ริส (Harris) ได้กล่าวถึงความหมายของการนิเทศการศึกษาว่า หมายถึงสิ่งที่บุคลากรในโรงเรียนกระทำต่อบุคคลหรือสิ่งหนึ่งสิ่งใดโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อจะคงไว้ หรือเปลี่ยนแปลงปรับปรุงการดำเนินการเรียนการสอนในโรงเรียน มุ่งให้เกิดประสิทธิภาพในการสอนเป็นสำคัญ

มาร์คส์ และสตูปส์ (Marks and Stoops) ได้กล่าวถึงการนิเทศการศึกษาว่า คุณค่าของการนิเทศการศึกษาอยู่ที่การพัฒนาและปรับปรุงการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับสถานการณ์ และส่งผลสะท้อนไปถึงการพัฒนานักเรียนด้วย

ชาญชัย อาจิณสมจาร ได้ให้คำจำกัดความว่า การนิเทศการศึกษา คือกระบวนการสร้างสรรค์ที่ไม่หยุดนิ่งในการให้คำแนะนำ และการชี้ช่องทางในลักษณะที่เป็นกันเองแก่ครูและนักเรียน เพื่อการปรับปรุงตัวของเขาเองและสภาพการเรียนการสอนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายทางการศึกษาที่พึงประสงค์

สันต์ ธรรมบำรุง ได้ให้ความหมายว่า การนิเทศการศึกษา หมายถึงการช่วยเหลือ การแนะนำ การชี้แจงการบริการ การปรับปรุงที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน ในการที่จะส่งเสริมให้ครูปรับปรุงการสอนให้ดีขึ้น

ดังนั้น จึงอาจสรุปความหมายของการนิเทศการศึกษา หมายถึง กระบวนการพัฒนาครู เพื่อให้ครูปรับปรุงและพัฒนาการจัดการจัดกระบวนการเรียนรู้ เพื่อให้การจัดการศึกษาบรรลุจุดมุ่งหมายที่วางไว้

การนิเทศการศึกษาจึงเป็นกระบวนการในการแนะนำช่วยเหลือ ครู ให้สามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งการนิเทศนั้นอยู่บนหลักการของประชาธิปไตย ได้แก่ การเคารพซึ่งกันระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ

การนิเทศการศึกษาจัดขึ้นเพื่อปรับปรุงการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างยิ่งยวด ในการปรับปรุงการจัดกิจกรรมการเรียนรู้นี้จะสำเร็จได้ผลดีเพียงไรนั้น ย่อมขึ้นอยู่กับทักษะและความสามารถของศึกษานิเทศก์ผู้ทำงานร่วมกับครู ตลอดจนเทคนิคและวิธีการต่าง ๆ ที่ศึกษานิเทศก์นำมาใช้ในการนิเทศการศึกษาโดยให้ครูมีโอกาสค้นคว้างานที่จะต้องทำด้วยตนเอง เพื่อให้เกิดความงอกงามขึ้น เมื่อได้เรียนรู้และมีความเจริญงอกงามแล้ว ย่อมจะได้อำนาจปรับปรุงงานด้านการเรียนการสอนให้ได้ผลดีมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น การนิเทศศึกษามีใช้เน้นการปรับปรุงตัวครู โดยเห็นว่า ครูยังทำหน้าที่ไม่สมบูรณ์ในการสร้างความเจริญงอกงามให้แก่ผู้เรียน หากแต่ให้ความสำคัญไปถึงนโยบายการศึกษา จุดประสงค์ของการให้การศึกษา การพิจารณาความเหมาะสมของหลักสูตรที่ใช้ วัสดุอุปกรณ์การสอนและวิธีสอนของครู สิ่งแวดล้อมของครูและผู้เรียนในขณะที่เรียน ตลอดจนปัญหาต่าง ๆ ในส่วนตัวครูและผู้เรียนซึ่งสิ่งเหล่านี้อยู่ในขอบเขตการนิเทศการศึกษาทั้งสิ้น

ความจำเป็นในการนิเทศการศึกษา

ความจำเป็นในการนิเทศศึกษามีดังนี้

๑) สภาพสังคมเปลี่ยนไปทุกขณะ การศึกษาจำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมด้วยการนิเทศการศึกษาจะช่วยให้เกิดความเปลี่ยนแปลงขึ้นในองค์การที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา

๒) ความรู้ในสาขาวิชาต่าง ๆ เพิ่มขึ้นโดยไม่หยุดยั้ง แม้แนวคิดในเรื่องการจัดกระบวนการเรียนรู้ก็เกิดขึ้นใหม่อยู่ตลอดเวลา การนิเทศการศึกษาจะช่วยให้ครูมีความรู้ทันสมัยอยู่เสมอ

๓) การแก้ไขปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ เพื่อให้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้พัฒนาขึ้น จำเป็นต้องได้รับการชี้แนะหรือการนิเทศการศึกษาจากผู้ชำนาญการโดยเฉพาะ จึงจะทำให้แก้ไขปัญหาได้สำเร็จลุล่วง

๔) การศึกษาของประเทศเพื่อให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ จะต้องมีการควบคุมดูแลด้วยระบบการนิเทศการศึกษา

๕) การศึกษาเป็นกิจกรรมที่ซับซ้อน จำเป็นที่จะต้องมีการนิเทศ เพื่อเป็นการให้บริการแก่ครูที่มีความสามารถต่าง ๆ กัน

๖) การนิเทศการศึกษาเป็นงานที่มีความจำเป็นต่อความเจริญของงานของครู แม้ว่าครูจะได้รับการฝึกฝนมาอย่างดีแล้วก็ตาม แต่ครูก็ต้องปรับปรุงฝึกฝนตนเองอยู่เสมอในขณะที่ทำงานในสถานการณจริง

๗) การนิเทศการศึกษา มีความจำเป็นต่อการช่วยเหลือครูในการเตรียมการจัดกิจกรรม

๘) การนิเทศการศึกษามีความจำเป็นต่อการทำให้ครูเป็นบุคคลที่ทันสมัยอยู่เสมอ เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่มีอยู่เสมอ

ด้วยเหตุผลความจำเป็นดังกล่าวข้างต้น ผู้มีหน้าที่นิเทศจึงควรจะต้องจัดดำเนินการ เพื่อช่วยเหลือครูให้มีความสามารถในการปรับปรุงการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ทำให้ครูก้าวทันโลกที่กำลังเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยี และก่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้เรียนอย่างเต็มที่

ความมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษา

ดร.สงัด อุทรานันท์ (๒๕๓๐) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษาว่า มีจุดมุ่งหมายที่สำคัญ ๔ ประการ ดังนี้

- ๑) เพื่อพัฒนาคน
- ๒) เพื่อพัฒนางาน
- ๓) เพื่อสร้างการประสานสัมพันธ์
- ๔) เพื่อสร้างขวัญและกำลังใจ

การนิเทศการศึกษาเพื่อพัฒนาคน หมายถึง การนิเทศการศึกษาเป็นกระบวนการทำงานร่วมกันกับครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อให้ครูและบุคลากร ได้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในทางที่ดีขึ้น

การนิเทศการศึกษาเพื่อพัฒนางาน หมายถึง การนิเทศการศึกษา มีเป้าหมายสูงสุดอยู่ที่ผู้เรียนซึ่งเป็นผลผลิตจากการจัดกระบวนการเรียนรู้ของครูและบุคลากรทางการศึกษาโดยเหตุนี้การนิเทศที่จัดขึ้นจึงมีจุดมุ่งหมายที่จะ “พัฒนางาน” คือการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ดีขึ้น

การนิเทศการศึกษาเพื่อสร้างการประสานสัมพันธ์ หมายถึง การนิเทศการศึกษา เป็นการสร้างการประสานสัมพันธ์ ระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ ซึ่งเป็นผลมาจากการทำงานร่วมกัน รับผิดชอบร่วมกัน มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ซึ่งไม่ใช่เป็นการทำงานภายใต้การถูกบังคับและคอยตรวจตราหรือคอยจับผิด

การนิเทศการศึกษาเพื่อสร้างขวัญและกำลังใจ หมายถึง การจัดกิจกรรมการนิเทศที่มุ่งให้กำลังใจแก่ครู และบุคลากรทางการศึกษา ซึ่งถือว่าเป็นจุดมุ่งหมายที่สำคัญอีกประการหนึ่งของการนิเทศ เนื่องจากขวัญและกำลังใจเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้บุคคลมีความตั้งใจทำงาน หากนิเทศไม่ได้สร้างขวัญและกำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติงานแล้ว การนิเทศการศึกษาก็น่าจะประสบผลสำเร็จได้ยาก

ผู้ทำหน้าที่นิเทศการศึกษา

บุคคลที่ทำหน้าที่นิเทศการศึกษา ไม่จำเป็นต้องเป็นศึกษานิเทศก์แต่ผู้เดียว ใครก็ได้ที่ทำหน้าที่ช่วยเหลือ แนะนำ ปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยเน้นในเรื่องของกระบวนการเรียนการสอน ในปัจจุบันบุคคลผู้ทำหน้าที่นิเทศการศึกษาได้มีหลายกลุ่ม ดังนี้

๑. ศึกษานิเทศก์ คือบุคคลที่มีหน้าที่ในการนิเทศการศึกษาโดยตำแหน่ง
๒. ผู้บริหารสถานศึกษา
๓. ครูอาจให้ความช่วยเหลือแนะนำเกี่ยวกับการปรับปรุงการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แก่เพื่อนครูด้วยกัน
๔. ผู้เชี่ยวชาญ คือบุคคลที่สถานศึกษาเชิญมาเป็นวิทยากร เพื่อช่วยเหลือแนะนำและให้ความรู้เกี่ยวกับการจัด กิจกรรมการเรียนรู้
๕. ผู้บริหารการศึกษา

หน้าที่ของศึกษานิเทศก์

แฮริส (Harris) ได้แบ่งหน้าที่ของศึกษานิเทศก์ไว้ดังนี้

- ๑) หน้าที่ทางการสอน (Teaching Function) เป็นหน้าที่หลัก ศึกษานิเทศก์จะต้องทำงานที่เกี่ยวกับการสอนโดยตรง นั่นคือช่วยเหลือ แนะนำ เกี่ยวกับวิธีการสอนที่ดีให้กับครูรวมตลอดถึงการวัดและประเมินผลด้วย
- ๒) หน้าที่จัดบริการ (Special Service Function) เป็นการช่วยเหลือแนะนำเกี่ยวกับการบริการให้แก่ นักเรียนโดยตรง ได้แก่ หน่วยสุขภาพพลานามัย การแนะแนว บริการจิตบำบัด และสันตนาการเป็นต้น
- ๓) หน้าที่จัดอำนาจการ (Management Function) เป็นการช่วยเหลือในเรื่องการจัดดำเนินงานในด้านธุรการทั่วไป เกี่ยวข้องกับคณะบุคคล เป็นการเกี่ยวพันโดยทางอ้อมกับการเรียนการสอน
- ๔) หน้าที่การนิเทศ (Supervision Function) เป็นงานเกี่ยวกับการนิเทศการติดต่อ ประสานงานเป็นงานที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการเรียนการสอน ศึกษานิเทศก์จะทำงานร่วมกับครู
- ๕) หน้าที่บริหารงานทั่วไป (General Administration Function) เป็นหน้าที่เกี่ยวกับงานบริหารในโรงเรียนทั่ว ๆ ไป ที่ศึกษานิเทศก์จะช่วยเหลือโรงเรียนได้

วไรรัตน์ บุญสวัสดิ์ ได้กล่าวถึงภาระหน้าที่ของศึกษานิเทศก์ว่ามีดังนี้

- ๑) ช่วยเหลือครูในการพัฒนาและปรับปรุงตนเอง
- ๒) ส่งเสริมให้มีการปรับปรุงหลักสูตร
- ๓) ช่วยเหลือครูในการปรับปรุงการสอนของตนให้ดีขึ้น
- ๔) เปิดโอกาสให้ผู้เชี่ยวชาญในสาขาวิชา ซึ่งมีอยู่ในโรงเรียนได้ช่วยเหลือเพื่อนครู
- ๕) ส่งเสริมให้คณะครูมีความสนใจในอุปกรณ์การสอน
- ๖) ช่วยเหลือครูในการทำความเข้าใจเกี่ยวกับผู้เรียนให้ดีขึ้น
- ๗) ช่วยเหลือครูในการประเมินผลผู้เรียน
- ๘) ส่งเสริม ย้ำยักให้ครูรู้จักประเมินผลโครงการการปฏิบัติงานและความก้าวหน้าของตน
- ๙) ช่วยเหลือครูประสบผลสำเร็จและมีความรู้สึกมั่นคง

อาคม จันทสุนทร ได้สรุปบทบาทและหน้าที่ของผู้นิเทศการศึกษาไว้เป็น ๒ ประเด็นคือ

- ๑) บทบาทในฐานะที่ปรึกษาหรือผู้ช่วยคิดของผู้บริหารการศึกษา หมายถึงเป็นผู้ช่วยในการวางแผน ดำเนินการต่าง ๆ รวมทั้งช่วยเหลือในการตัดสินใจของผู้บริหาร
- ๒) บทบาทในฐานะที่เป็นผู้ทำให้สถานการณ์การเรียนการสอนที่ครูจัดอยู่เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้นิเทศการศึกษาในบทบาทนี้จะพยายามมีกิจกรรมให้ครูได้เรียนรู้ และปฏิบัติในด้านการเรียนการสอนให้บังเกิดผลดียิ่งขึ้นเหมือนเป็นครูของครู

การนิเทศติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา ของกลุ่มนิเทศติดตามและประเมินผล สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดแม่ฮ่องสอน ได้ใช้ ทฤษฎีระบบ (System Theory) และกระบวนการ PDCA มาใช้ในการดำเนินงานดังกล่าว เพื่อให้การให้กระบวนการทำงานแบบการบูรณาการการนิเทศเป็นไปอย่างมีคุณภาพ โดยมีขั้นตอนการดำเนินงานดังต่อไปนี้

๑. ทฤษฎีระบบ (System Theory) ประกอบไปด้วย

ปัจจัยนำเข้า (Input) ได้แก่ การวิเคราะห์สภาพปัญหาต่างๆที่พบ ไม่ว่าจะเป็น ด้านนโยบายการตรวจราชการ หน่วยงานทางการศึกษา สถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้นิเทศการศึกษา ครูผู้สอน ด้านผู้เรียน สภาพแวดล้อมของโรงเรียน ชุมชน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับชาติ การประเมินคุณภาพจากภายนอก และอื่นๆ เป็นต้น

กระบวนการ (Process) วิธีการต่าง ๆ ที่จะนำไปสู่ผลงานหรือผลผลิต และในระบบการศึกษาได้แก่ การประชุม วางแผน กำหนดบทบาทรูปแบบการนิเทศ วิธีการสอนต่าง ๆ เป็นต้น

ผลงาน (Output) หรือ ผลผลิต (Product) ได้แก่ นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในลักษณะต่าง ๆ -นักเรียนเป็นคนดี มีวินัย ภูมิใจในชาติไทย ดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง หรือนักเรียนที่มีความรู้ ความสามารถที่จะดำรงชีวิตในอนาคตได้อย่างมีความสุข มีทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑ และความสำเร็จของผู้บริหาร ศึกษานิเทศก์และตัวครูผู้สอนเอง เป็นต้น ดังแผนภาพ

๒. กระบวนการ PDCA หรือที่เรียกว่าวงจรเดมิง (อังกฤษ: Deming Cycle) หรือวงจรชูฮาร์ต (Shewhart Cycle) คือ วงจรการควบคุมคุณภาพ ประกอบด้วย

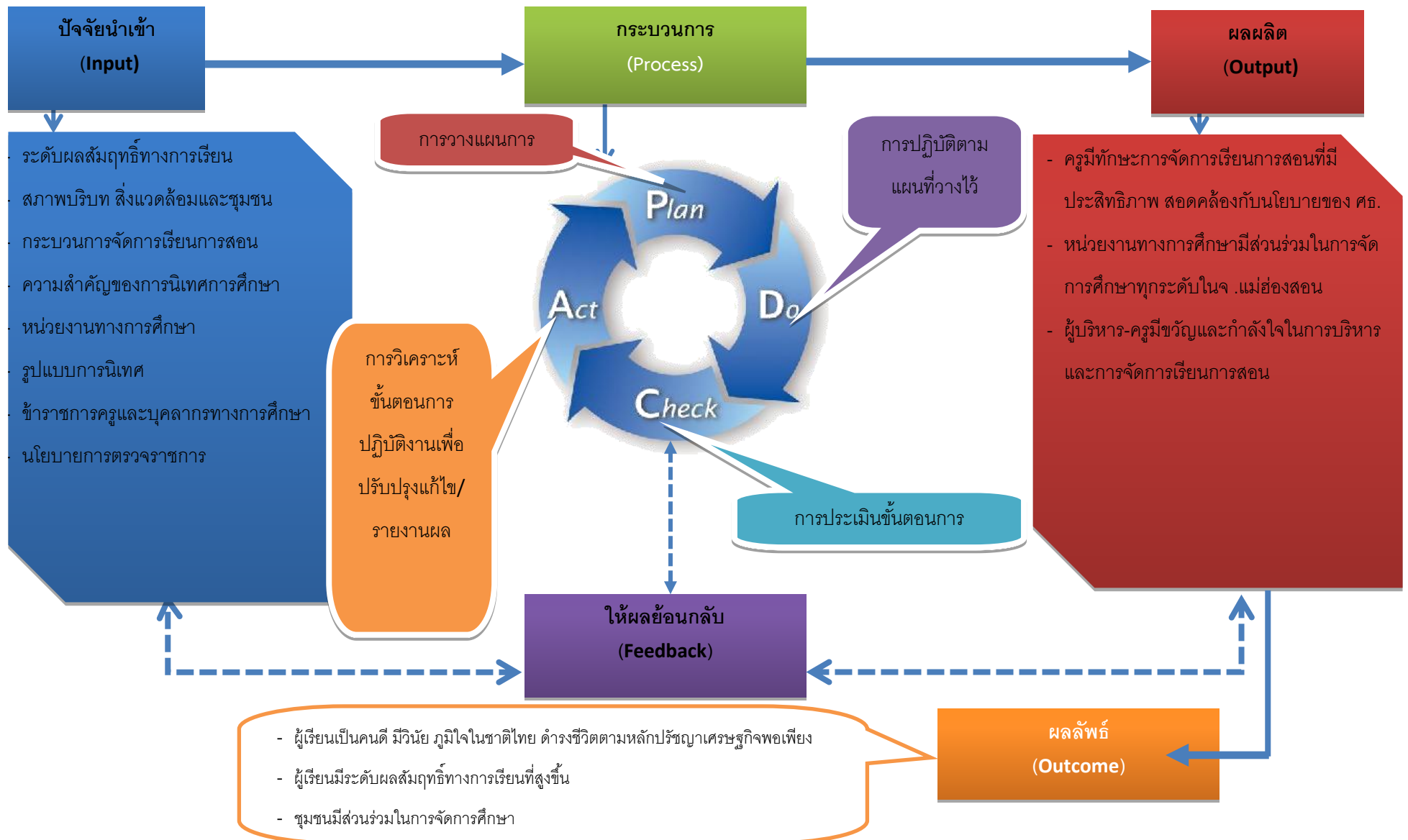
Plan (วางแผน) หมายถึง การวางแผนการนิเทศอย่างรอบคอบ ครอบคลุมถึงการกำหนดหัวข้อที่ต้องการนิเทศ การปรับปรุงเปลี่ยนแปลง ซึ่งรวมถึงการพัฒนาสิ่งใหม่ๆ การแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการนิเทศ การกำหนดเป้าหมาย หรือวัตถุประสงค์ของการดำเนินงาน การจัดอันดับความสำคัญของ เป้าหมาย กำหนดการดำเนินงาน กำหนดระยะเวลาการดำเนินงาน กำหนดผู้รับผิดชอบหรือผู้ดำเนินการและงบประมาณที่จะใช้

Do (ปฏิบัติตามแผน) หมายถึง การดำเนินการตามแผน ที่ได้วางกรอบไว้ ในส่วนนี้คือการ ดำเนินการนิเทศตามปฏิทินที่ได้วางไว้

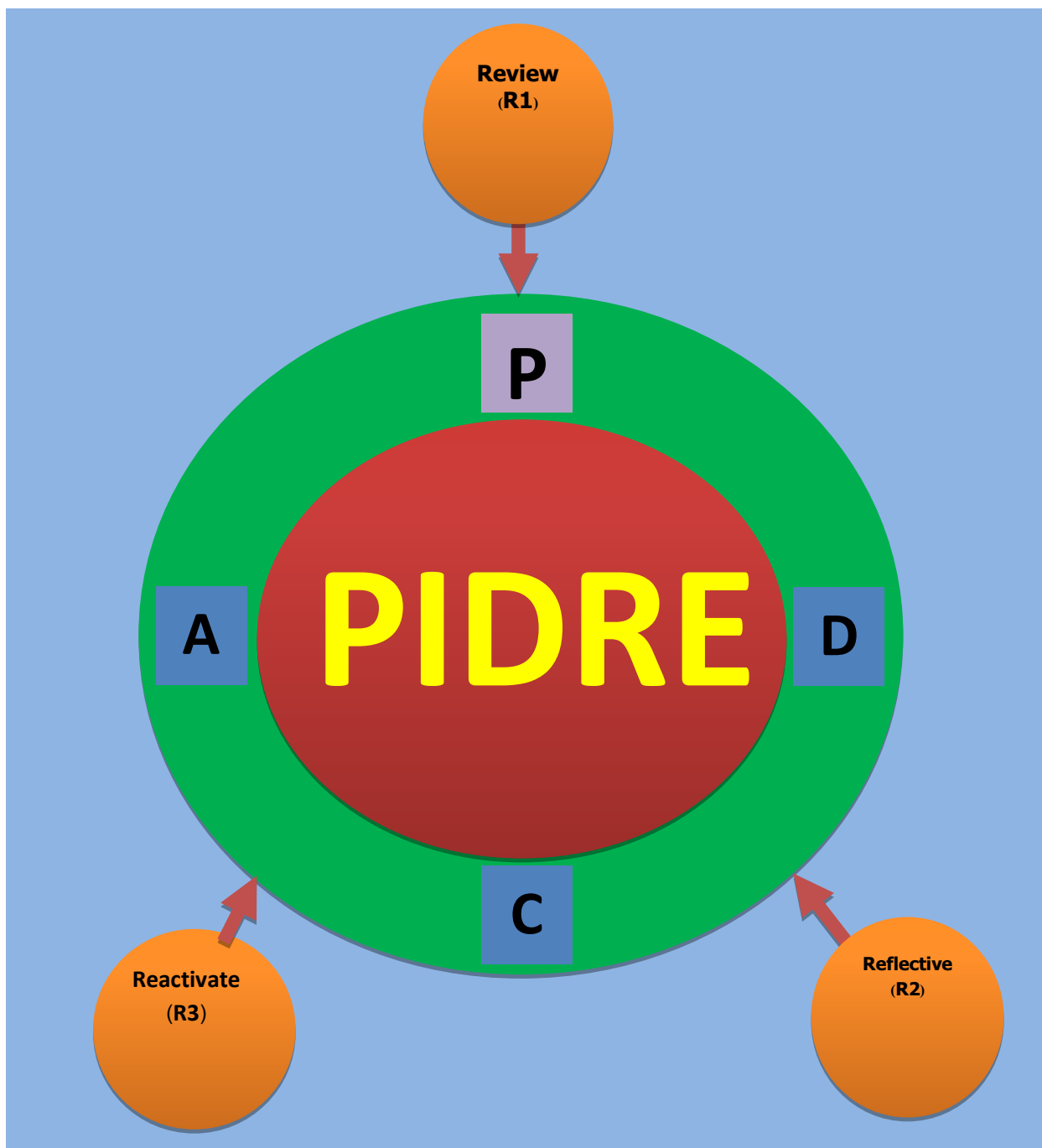
Check (ตรวจสอบการปฏิบัติตามแผน) หมายถึง การประเมินแผนการนิเทศ ประกอบด้วย การประเมินการดำเนินการ การประเมินขั้นตอนการดำเนินงาน และการประเมินผลของ การดำเนินงานตามแผนที่ได้ตั้งไว้ โดยในการประเมินดังกล่าวสามารถ ทำได้เอง ซึ่งเป็นลักษณะของการประเมินตนเอง และให้ครูผู้สอนหรือสถานศึกษาหรือหน่วยงานทางการศึกษาร่วมประเมิน

Act (ปรับปรุงแก้ไข) หมายถึง การนำผลการประเมินมาพัฒนา ประกอบด้วย การนำผลการ ประเมินมาวิเคราะห์ว่าขั้นตอนการปฏิบัติงานใดที่ควร ปรับปรุงหรือพัฒนาสิ่งที่ติอยู่แล้วให้ดียิ่งขึ้นไปอีก และสังเคราะห์รูปแบบ การดำเนินการใหม่ที่เหมาะสม สำหรับการดำเนินการและรายงานผล โดยมีการปฏิบัติงานตามแผนภาพ ดังต่อไปนี้

แผนภาพแสดง ขั้นตอนการนิเทศ ติดตามและประเมินผล สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดแม่ฮ่องสอน

แนวทางการนิเทศเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาจังหวัดแม่ฮ่องสอน PIDRE+๓R

แนวทางการ Coaching เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาจังหวัดแม่ฮ่องสอน ตามรูปแบบ PIDRE+๓R Model ลงสู่การปฏิบัติ

มีแนวทางการดำเนินการดังนี้

ขั้นที่ ๑ วางแผนการนิเทศ (Planning-P) เป็น ขั้นที่ผู้บริหารผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศจะทำการประชุมปรึกษาหารือเพื่อให้ได้มาซึ่งปัญหาและความต้องการจำเป็นที่จะต้องมีการนิเทศ รวมทั้งวางแผนถึงขั้นตอนการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการนิเทศที่จะจัดขึ้นอีกด้วย

ขั้นที่ ๒ ให้ความรู้ในสิ่งที่จะทำให้ (Informing-I) เป็นขั้นตอนของการให้ความรู้ความเข้าใจถึงสิ่งที่จะต้องดำเนินงานว่าจะต้องอาศัย ความรู้ความสามารถอย่างไรบ้าง จะมีขั้นตอนในการดำเนินการอย่างไร และจะทำอย่างไรจึงจะทำให้ได้ผลงานออกมามีคุณภาพ ขั้นนี้จำเป็นทุกครั้งที่สำหรับการเริ่มการนิเทศที่จัดขึ้นใหม่ไม่ว่าจะเป็น เรื่องใดก็ตาม และก็มีมีความจำเป็นสำหรับงานนิเทศที่ยังไม่ได้ผล หรือได้ผลไม่ถึงขั้นที่พอใจซึ่งจำเป็นจะต้องทำการทบทวนให้ความรู้ในการ ปฏิบัติงานที่ถูกต้องอีกครั้งหนึ่ง

ขั้นที่ ๓ การปฏิบัติงาน (Doing -D) ปฏิบัติการCoaching ประกอบด้วยงานใน ๓ ลักษณะคือ

๓.๑ การปฏิบัติงานของผู้รับนิเทศเป็นขั้นที่ผู้รับการนิเทศลงมือปฏิบัติงานตาม ความรู้ความสามารถที่ได้รับมาจากดำเนินการในขั้นที่ ๒

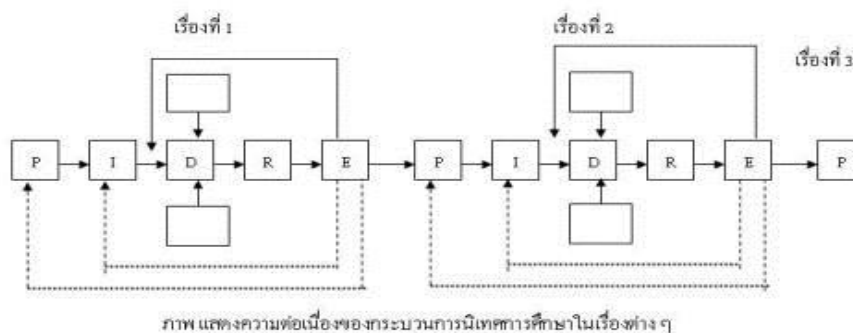
๓.๒ การปฏิบัติงานของผู้ให้การนิเทศ ขั้นนี้ผู้ให้การนิเทศจะทำการนิเทศและควบคุมคุณภาพให้งานสำเร็จออกมาทันตาม กำหนดเวลาและมีคุณภาพสูง

๓.๓ การปฏิบัติงานของผู้สนับสนุนการนิเทศ ผู้บริหารก็จะให้บริการสนับสนุนในเรื่องวัสดุ อุปกรณ์ ตลอดจนเครื่องมือใช้ต่าง ๆ ที่จะช่วยให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างได้ผล

ขั้นที่ ๔ การสร้างขวัญและกำลังใจ (Reinforcing-R) ขั้นนี้เป็นขั้นของการเสริมกำลังใจเพื่อให้ผู้รับการนิเทศมีความมั่นใจและบังเกิดความพึงพอใจ ในการปฏิบัติงานขั้นนี้อาจจะดำเนินการไปพร้อม ๆ กันกับผู้รับการนิเทศกำลังปฏิบัติงานหรือการปฏิบัติงานได้เสร็จสิ้นลงไป แล้วก็ได้

ขั้นที่ ๕ ประเมินผลผลิตของการดำเนินงาน (Evaluating-E) เป็นขั้นที่ผู้นิเทศทำการประเมินผลการดำเนินการซึ่งผ่านไปแล้วว่าเป็นอย่างไร หลังจากการประเมินผลการนิเทศหากพบว่ามีปัญหาหรืออุปสรรคอย่างหนึ่งอย่างใด ที่ทำให้การดำเนินงานไม่ได้ผลก็สมควรจะต้องทำการปรับปรุงแก้ไข ซึ่งการปรับปรุงแก้ไขอาจจะทำได้โดยการให้ความรู้ในสิ่งที่ทำใหม่อีกครั้งหนึ่ง

สำหรับกรณีที่ผลงานออกมายังไม่ถึงขั้นที่พอใจหรือดำเนินการปรับปรุงการดำเนินงานทั้งหมดสำหรับกรณีการดำเนินงานเป็นไปไม่ได้ผลและถ้าหากการประเมินผลได้พบว่าประสบผลสำเร็จตามที่ได้ตั้งไว้ หากจะได้ดำเนินการ นิเทศต่อไปก็สามารถทำได้เลยโดยไม่ต้องให้ความรู้ในเรื่องนั้นอีกการดำเนินการนิเทศตามวัฏจักรนี้จะเป็นอย่างต่อเนื่องและไม่หยุดนิ่งจนกว่า จะบรรลุผลตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้หรือพัฒนาผู้รับการนิเทศให้เป็นไปตามต้อง หากบรรลุสำเร็จตามจุดมุ่งหมายแล้วต้องการจะหยุดกระบวนการทำงานก็ถือว่าการ นิเทศได้สิ้นสุดลงแล้ว ครั้นต้องการเริ่มนิเทศในสิ่งใหม่หรือตั้งเป้าหมายใหม่ก็จะต้องดำเนินการ ตั้งแต่เริ่มแรกอีกดังแสดงให้เห็นความต่อเนื่องของกระบวนการนิเทศการศึกษาใน ภาพดังต่อไปนี้

ดังนั้น วางแผนการทำงาน ให้ความรู้ในสิ่งที่ทำ หลังจากนั้นจึงลงมือปฏิบัติงานโดยมีการนิเทศควบคุมไปด้วย ขณะเดียวกันผู้บริหารจะต้องสร้างขวัญและกำลังใจระหว่างการทำงานและหลังการทำงานผ่านไปแล้ว และในขั้นสุดท้ายก็ทำการประเมินผล ทำในลักษณะเช่นนี้ จนกระทั่งบรรลุผลตามเป้าหมายที่วางไว้ หากบรรลุผลแล้วต้องการจะหยุดก็ถือว่ากรณีสิ้นสุดลงแล้ว ดังนี้ เป็นต้น

Review (R๑) การทบทวนขั้นตอนต่างๆในกระบวนการนิเทศทุกครั้ง อย่างสม่ำเสมอ มุ่งหาจุดที่ยังมีข้อบกพร่อง จุดที่ควรพัฒนา จุดแข็ง จุดเด่นต่างๆเพื่อที่จะนำมาปรับปรุงพัฒนากระบวนการนิเทศในครั้งต่อไป

Reflective (R๒) การสะท้อนคิด นำประเด็นที่ได้จากการบันทึกการสังเกตการณ์สอน และประเด็นที่เป็นข้อสงสัยแล้วใช้คำถามในการกระตุ้นตามลำดับขั้นตอนเพื่อให้ผู้รับการนิเทศเกิดการสะท้อนคิดในการเรียนการสอนของตนเอง โดยสะท้อนถึงจุดที่ตนเองต้องพัฒนาและเห็นถึงจุดที่ตนเองทำได้

การสะท้อนคิดเป็นกระบวนการที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางพุทธิปัญญา เจตคติและพฤติกรรม ผู้เรียนรู้การสะท้อนคิดจะมีมุมมองใหม่ที่แตกต่างไปจากเดิม มีความพร้อมที่จะเผชิญกับสถานการณ์มีความมุ่งมั่นในการกระทำ สามารถพัฒนาวิธีการเรียนรู้ของตนเองจากระดับพื้นฐานไปสู่ระดับที่มีความซับซ้อนยิ่งขึ้น มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม มีจุดยืนที่กล้าหาญ มีจิตใจที่เข้มแข็ง (สิริววรรณ จรัสศรีวิวัฒน์. ๒๕๕๔, หน้า ๖๘ ; Chris & Sue. ๒๐๐๔, p.๖๑)

Reactivate (R๓) ในการนิเทศแต่ละครั้งผู้นิเทศจะต้องกระตุ้น ใช้เทคนิคต่างๆให้ผู้รับการนิเทศมีความกระชุ่มกระชวย มีอารมณ์ร่วมในกิจกรรมการนิเทศ ไม่เกิดความรู้สึกรู้สึกเบื่อหน่าย ไม่รู้สึกรู้ว่าเป็นภาระ ทำให้ดูมีชีวิตชีวา ผู้รับการนิเทศเกิดความประทับใจ การนิเทศจึงจะประสบความสำเร็จ และได้รับความร่วมมือ

แนวทางการ Coaching เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาจังหวัดแม่ฮ่องสอน

ตามรูปแบบ PIDRE+๓R Model

Review (R๑)	Reflective (R๒)	Reactivate (R๓)
การทบทวนขั้นตอนต่างๆในระหว่างกระบวนการนิเทศทุกครั้ง	กระตุ้นผู้รับการนิเทศ ให้เกิดการสะท้อนคิด ใช้คำถาม โดยสะท้อนถึงจุดที่ตนเองต้องพัฒนาและเห็นถึงจุดที่ตนเองทำได้	ในการนิเทศแต่ละครั้งผู้นิเทศจะต้องกระตุ้น โดยใช้เทคนิคต่างๆให้ผู้รับการนิเทศมีความกระตือรือร้น

รูปแบบและวิธีการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลแบบเชิงบูรณาการ

ของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดแม่ฮ่องสอน

การนิเทศ ติดตาม และประเมินผล ของกลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผล สำนักงานศึกษาธิการ จังหวัดแม่ฮ่องสอนประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๓ ได้กำหนดรูปแบบและวิธีการนิเทศการจัดการศึกษาของ สถานศึกษาดังต่อไปนี้

รูปแบบที่ ๑ การนิเทศทางไกล

การนิเทศทางไกล หมายถึง การให้ความรู้ คำแนะนำอันจะเป็นประโยชน์ระหว่างผู้นิเทศ และผู้รับ การนิเทศ โดยที่ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ ไม่มีปฏิสัมพันธ์กันโดยตรง แต่อาศัยสื่อต่าง ๆ ถ่ายทอดสาระในการ นิเทศ เพื่อเผยแพร่ความรู้และแก้ปัญหาในด้านระบบบริหารจัดการ ด้านวิชาการ ด้านบุคคล และด้าน งบประมาณ ประกอบด้วย ๒ วิธีคือ

๑. การให้บริการ เป็นการให้บริการด้านการจัดการศึกษา จากสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด แม่ฮ่องสอน เช่น การให้บริการข่าวสารเว็บเพจ/เฟซบุ๊ก/ไลน์/ Internet /Social Network อื่นๆและ สื่อข้อมูล off-line เอกสารทางวิชาการ เอกสารเสริมความรู้ต่างๆ ฯลฯ เป็นต้น

๒. การส่งเสริมการผลิตและใช้สื่อการเรียนการสอน ส่งเสริมพัฒนาให้ผู้สอนได้รับความรู้ในการผลิต และการใช้สื่อการเรียนการสอน จัดให้มีการประกวดสื่อ ตลอดจนเผยแพร่ส่งเสริมให้ใช้สื่อประกอบการเรียน การสอนอย่างจริงจัง

รูปแบบที่ ๒ การนิเทศทางตรง

การนิเทศทางตรง หมายถึง การให้ความรู้ ให้คำปรึกษาแนะนำ อันจะเป็นประโยชน์ระหว่างผู้นิเทศ กับผู้รับการนิเทศ โดยที่ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศมีปฏิสัมพันธ์กันโดยตรง โดยยึดหลักการและกรอบการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษา ประกอบด้วย ๕ วิธี ดังต่อไปนี้

๑. การให้ความช่วยเหลือครูโดยตรง หมายถึง การให้ความรู้ ให้คำปรึกษาหารือ การแนะนำเกี่ยวกับ การบริหารจัดการ การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานบุคคล การบริหารงานงบประมาณ การพัฒนา หลักสูตร การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา การจัดกระบวนการเรียนรู้ การจัดระบบประกันคุณภาพการศึกษา การวัดประเมินผล ฯลฯ เป็นการให้ความช่วยเหลือครู โดยตรงทั้งที่เป็นกลุ่มและรายบุคคล

๒. การฝึกอบรมครู หมายถึง การพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน โดยการฝึกอบรมการ ประชุมสัมมนาหลักสูตรต่างๆ

๓. การพัฒนาหลักสูตร หมายถึง ผู้นิเทศร่วมกับคณะครู โรงเรียน ในการพัฒนาหลักสูตรระดับต่างๆ เช่น หลักสูตรสถานศึกษา สาระหลักสูตรท้องถิ่น การจัดทำสาระการเรียนรู้ การออกแบบการจัดการเรียนรู้ การจัดทำแผนการเรียนรู้ กระบวนการจัดการเรียนรู้ การจัดทำสื่อ แหล่งการเรียนรู้ต่างๆ

๔. การพัฒนากลุ่ม หมายถึง ผู้นิเทศมีบทบาทสำคัญ ในการส่งเสริมให้ครูรวมกลุ่มกันพัฒนาวิชาชีพ ของตนเอง โดยมุ่งหวังให้ครูต้นแบบ ครูแกนนำ ครูรางวัลเกียรติยศสาขาต่าง ๆ จัดตั้งกลุ่มเครือข่าย เพื่อพัฒนา ความรู้ความสามารถในด้านวิชาการ เช่นการพัฒนาหลักสูตร การจัดทำแผนการเรียนรู้ การจัดทำชุดการสอน การวิจัยในชั้นเรียน เป็นต้น โดยมีศึกษานิเทศก์ ที่รับผิดชอบกลุ่มสาระการเรียนรู้เป็นทีมงานหรือพี่เลี้ยง

๕. การวิจัยการปฏิบัติการ หมายถึง ผู้นิเทศส่งเสริมให้ครู ผู้บริหาร เรียนรู้และใช้การวิจัยในการพัฒนาตนเอง พัฒนาอาชีพ และสามารถจัดทำวิจัยเพื่อแก้ปัญหาการจัดการเรียนการสอนภายในห้องเรียนและโรงเรียนได้

รูปแบบที่ ๓ การนิเทศเชิงบูรณาการ

การนิเทศเชิงบูรณาการ หมายถึง การนิเทศ ติดตาม และประเมินผล ของ ศึกษานิเทศก์จังหวัด รอง ศึกษานิเทศก์จังหวัด คณะศึกษานิเทศก์และผู้ที่ได้รับผิดชอบด้านการศึกษาในแต่ละสังกัดร่วมบูรณาการการนิเทศ โดยใช้เทคนิควิธีการหลายๆ อย่างไม่ว่าจะเป็น รูปแบบที่ ๑ การนิเทศทางไกล หรือ รูปแบบที่ ๒ การนิเทศทางตรง ผสมผสานเข้าด้วยกันโดยเน้นการนิเทศเป็นทีม โดยมีเป้าหมาย ที่กระจายอยู่ที่ ๗ อำเภอ การเดินทางไปในเทศแต่ละครั้งจะไปเป็นทีมหรือกลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษาเคลื่อนที่ จึงเรียก รูปแบบที่ ๓ ว่า “การนิเทศเชิงบูรณาการ”

แผนภูมิที่ ๕ : รูปแบบและวิธีการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลแบบบูรณาการ

กระทรวงศึกษาธิการ โดยสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ก.ค.ศ.)

ได้กำหนดหน้าที่และความรับผิดชอบและลักษณะงานที่ปฏิบัติของศึกษานิเทศก์ (๒๕๔๘) ดังนี้
หน้าที่และความรับผิดชอบ

ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับงานวิชาการ และงานนิเทศการศึกษาเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนให้ได้มาตรฐานการศึกษา ค้นคว้าทางวิชาการ และวิเคราะห์ วิจัย ติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ได้รับมอบหมาย

ลักษณะงานที่ปฏิบัติ

๑. การนิเทศการศึกษา โดยส่งเสริมให้สถานศึกษาบริหารหลักสูตรสถานศึกษา จัดกระบวนการเรียนรู้ มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาชาติ พัฒนาการวัดและประเมินผลการศึกษา การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพ

๒. การศึกษาค้นคว้าทางวิชาการ เพื่อจัดทำเป็นเอกสาร คู่มือ และสื่อใช้ในการปฏิบัติงานและเผยแพร่ให้ครูได้ใช้ในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน

๓. การวิเคราะห์วิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา เพื่อพัฒนาระบบการบริหารงานวิชาการ พัฒนามาตรฐาน และการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อใช้ในการปฏิบัติงาน และเผยแพร่แก่ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และผู้สนใจทั่วไป

๔. การติดตาม ตรวจสอบและประเมินผล เพื่อเป็นข้อมูล และสารสนเทศในการวางแผนนิเทศและพัฒนางานทางวิชาการ

๕. ปฏิบัติงานอื่นตามที่ได้รับมอบหมาย

คณะกรรมการครูสภา (๒๕๔๙) ได้กำหนดมาตรฐานการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ ดังนี้
ผู้ประกอบวิชาชีพศึกษานิเทศก์ ต้องปฏิบัติงานตามมาตรฐานการปฏิบัติงาน ดังต่อไปนี้

๑) ปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการเกี่ยวกับการพัฒนาการนิเทศการศึกษา เพื่อให้เกิดการพัฒนาวิชาชีพทางการศึกษา

๒) ตัดสินใจปฏิบัติกิจกรรมการนิเทศการศึกษา โดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดแก่ผู้รับการนิเทศ

๓) มุ่งมั่น พัฒนาผู้รับการนิเทศให้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมจนเกิดผลต่อการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ

๔) พัฒนาแผนการนิเทศให้สามารถปฏิบัติได้เกิดผลจริง

๕) พัฒนาและใช้นวัตกรรมการนิเทศการศึกษาจนเกิดผลงานที่มีคุณภาพสูงขึ้นไปลำดับ

๖) จัดกิจกรรมการนิเทศการศึกษาโดยเน้นผลถาวรที่เกิดแก่ผู้รับการนิเทศ

๗) รายงานผลการนิเทศการศึกษาได้อย่างเป็นระบบ

๘) ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี

๙) ร่วมพัฒนางานกับผู้อื่นอย่างสร้างสรรค์

๑๐) แสวงหาและใช้ข้อมูลข่าวสารในการพัฒนา

๑๑) เป็นผู้นำและสร้างผู้นำทางวิชาการ

๑๒) สร้างโอกาสในการพัฒนางานได้ทุกสถานการณ์

ประเภทของงานนิเทศการศึกษา

การนิเทศการศึกษา อาจแบ่งออกตามวิธีปฏิบัติงานเป็น ๔ ประเภท

๑) การนิเทศเพื่อการแก้ไข (Correction) เป็นการนิเทศที่เกิดจากการพบข้อผิดพลาดและบกพร่องก็ให้หาทางช่วยแก้ไขโดยวิธีการต่าง ๆ

๒) การนิเทศเพื่อป้องกัน (Preventive) เป็นการนิเทศที่พยายามหาวิธีการต่าง ๆ มาจัดดำเนินงานเพื่อป้องกันปัญหาต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้น

๓) การนิเทศเพื่อก่อ (Construction) เป็นการนิเทศที่เกิดจากความพยายามที่จะกระทำในทางที่เหมาะสมเพื่อความเจริญเติบโตในอนาคต เช่น การใช้ระเบียบวิธีสอนที่ดีเป็นประจำ ช่วยให้กำลังใจช่วยกระตุ้นให้ครูทำงานด้วยความกระฉับกระเฉง

๔) การนิเทศเพื่อการสร้างสรรค์ (Creation) เป็นการนิเทศที่พยายามจะคิดสร้างสรรค์ในสิ่งใหม่ ๆ ให้เกิดมีขึ้นในโรงเรียน

หลักสำคัญของการนิเทศการศึกษา

บริกส์ และจัสท์แมน (Briggs and Justman) ได้เสนอหลักการนิเทศสำหรับผู้บริหารไว้ดังนี้

- ๑) การนิเทศการศึกษาต้องเป็นประชาธิปไตย
- ๒) การนิเทศการศึกษาจะต้องเป็นการส่งเสริม และการสร้างสรรค์
- ๓) การนิเทศการศึกษาควรจะต้องอาศัยความร่วมมือของวิทยากรหลายคนมากกว่าที่จะแบ่งผู้นิเทศออกเป็นรายบุคคล
- ๔) การนิเทศการศึกษา ควรตั้งอยู่บนรากฐานของการพัฒนาวิชาชีพมากกว่าจะเป็นความสัมพันธ์ส่วนบุคคล
- ๕) การนิเทศการศึกษา จะต้องคำนึงถึงความถนัดของแต่ละบุคคล
- ๖) จุดมุ่งหมายสูงสุดของการนิเทศการศึกษา คือหาทางช่วยให้ผู้เรียนเกิดความรู้ ความสามารถตามความมุ่งหมายของการศึกษา
- ๗) การนิเทศการศึกษาจะต้องเกี่ยวข้องอยู่กับการส่งเสริมความรู้สึกรอบอันให้แก่ครู และการสร้างมนุษยสัมพันธ์อันดีระหว่างหมู่คณะ
- ๘) การนิเทศการศึกษาควรเริ่มต้นจากสภาพการณ์ปัจจุบันที่กำลังประสบอยู่
- ๙) การนิเทศการศึกษาควรเป็นการส่งเสริมความก้าวหน้า และความพยายามของครูให้สูงขึ้น
- ๑๐) การนิเทศการศึกษาควรเป็นการส่งเสริมและปรับปรุงสมรรถวิสัย ทักษะ และข้อคิดเห็นของครูให้ถูกต้อง
- ๑๑) การนิเทศการศึกษา พยายามหลีกเลี่ยงการกระทำอย่างเป็นพิธีการมาก ๆ
- ๑๒) การนิเทศการศึกษาควรใช้เครื่องมือ และกลวิธีง่าย ๆ
- ๑๓) การนิเทศการศึกษาควรตั้งอยู่บนหลักการและเหตุผล
- ๑๔) การนิเทศการศึกษาควรมีจุดมุ่งหมายที่แน่นอน และสามารถประเมินผลได้ด้วยตนเอง

เบอร์ตัน และบรูคเนอร์ (Burton and Brueckner) ได้สรุปหลักการนิเทศการศึกษาไว้ ๔ ประการ คือ

๑) การนิเทศการศึกษาคควรมีความถูกต้องตามหลักวิชา การนิเทศการศึกษาที่ดีควรจะเป็นไปตามวัตถุประสงค์ และนโยบายที่วางไว้ ควรเป็นไปตามความจริงและกฎเกณฑ์ที่แน่นอน

๒) การนิเทศการศึกษาคควรเป็นวิทยาศาสตร์ การนิเทศการศึกษาคควรเป็นไปอย่างมีระเบียบมีการปรับปรุงและประเมินผล การนิเทศคควรจะมาจากการรวบรวมข้อมูล และการสรุปผลอย่างมีประสิทธิภาพเป็นที่เชื่อถือได้

๓) การนิเทศการศึกษาคควรเป็นประชาธิปไตย การนิเทศการศึกษาคจะต้องเคารพในความแตกต่างของบุคคล เน้นความร่วมมือร่วมใจกันในการดำเนินงาน และใช้ความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานเพื่อให้งานนั้นไปสู่เป้าหมายที่ต้องการ

๔) การนิเทศการศึกษาคควรจะเป็นการสร้างสรรค์ การนิเทศการศึกษาคควรเป็นการแสวงหาความสามารถพิเศษของบุคคล แล้วเปิดโอกาสให้ได้แสดงออกและพัฒนาความสามารถเหล่านั้นอย่างเต็มที่

ไวลส์ (Wiles) ได้เสนอแนะหลักการนิเทศการศึกษาไว้ดังนี้

๑) ให้ความสำคัญกับครูทุกคนและทำให้เห็นว่าต้องการความช่วยเหลือจากเขา

๒) แผนงานหรือความเจริญก้าวหน้าเป็นผลจากการทำงานเป็นทีม

๓) หาโอกาสพบปะสังสรรค์เป็นกันเองกับครูโดยสม่ำเสมอ

๔) เปิดโอกาสให้สมาชิกได้แสดงความคิดเห็นและส่งเสริมให้มีความคิดริเริ่ม

๕) เป็นมิตรไมตรีกับบุคคลทั่วไป

๖) ปรึกษากับหมู่คณะเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงใด ๆ อันจะพึงมี

๗) พิจารณาสภาพที่เป็นปัญหาของสมาชิก อาจจะซักถามสัมภาษณ์หรือให้คณะครูเสนอปัญหาที่อยู่ในความสนใจร่วมกัน

๘) หากศึกษานิเทศก์กระฉับกระเฉงมีชีวิตชีวา หมู่คณะย่อมจะเป็นเช่นกัน

๙) บทบาทการนำของศึกษานิเทศก์คือ การประสานงานและการช่วยเหลือทางวิชาการ

๑๐) ฟังมากกว่าพูด

๑๑) การปฏิบัติงานเริ่มด้วยปัญหาของสมาชิก

๑๒) วางแผนปฏิบัติงานของหมู่คณะไว้

๑๓) ตำแหน่งหน้าที่มิได้ทำให้ศึกษานิเทศก์ต้องเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม หรือความเป็นมิตรไมตรีกับหมู่คณะต้องชงักงัน

๑๔) พยายามใช้ประสบการณ์ด้านความสามารถต่าง ๆ ของครูอาวุโสให้เกิดประโยชน์ในการนิเทศมากที่สุด

๑๕) ตัดสินใจแน่วแน่ทันต่อเหตุการณ์

๑๖) เอาใจใส่รู้งานในหน้าที่ดี

๑๗) สำรองและปรับปรุงตนเองอยู่เสมอ

๑๘) สนใจในสวัสดิภาพของสมาชิก

๑๙) มีความรับผิดชอบ ปลูกฝังความรับผิดชอบต่อให้แก่หมู่คณะ

๒๐) สนใจในสวัสดิภาพของสมาชิก

มาร์ค และคณะ (Marks) ได้ให้หลักเบื้องต้นของการนิเทศการศึกษาไว้ดังนี้

๑) การนิเทศการศึกษา ต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่าย

๒) การนิเทศการศึกษา ต้องถือหลักว่าเป็นการบริการ ซึ่งครูเป็นผู้ให้บริการ

๓) การนิเทศการศึกษา ควรสอดคล้องกับความต้องการของครู

๔) การนิเทศการศึกษา ควรเป็นการสร้างสรรค์ทัศนคติ และความสัมพันธ์ระหว่างผู้นิเทศกับ

ผู้รับการนิเทศ

๕) การนิเทศการศึกษา ควรเน้นให้เห็นความสำคัญของงานวิจัย และพยายามหาทางให้ครูศึกษา
งานวิจัย แล้วนำมาปฏิบัติตามนั้น

๖) การนิเทศการศึกษา ควรยึดหลักการประเมินผลการนิเทศทั้งผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ

วินัย เกษมเศรษฐ์ ได้กล่าวไว้ว่า การนิเทศการศึกษาที่มีประสิทธิภาพจะต้องอาศัยหลักการต่าง ๆ
ดังนี้

๑) หลักสภาพผู้นำ (Leadership) คือการใช้อิทธิพลของบุคคลที่จะทำให้เกิดกิจกรรมต่าง ๆ ของกลุ่ม
เป็นไปตามเป้าประสงค์

๒) หลักความร่วมมือ (Cooperation) คือการกระทำร่วมกัน และรวมพลังทั้งหมดเพื่อแก้ปัญหา
ด้วยกัน โดยยอมรับและยกย่องผลของความร่วมมือในการปรับปรุงการเรียนการสอนจากหลายฝ่ายและทำ
หน้าที่และความรับผิดชอบชัดเจนในการจัดองค์การ การประเมินผลตลอดจนการประสานงาน

๓) หลักการเห็นใจ (Considerateness) คือการนิเทศการศึกษาจะต้องคำนึงถึงตัวบุคคลที่ร่วมงาน
ด้วยการเห็นใจ จะทำให้ตระหนักในคุณค่าของมนุษย์สัมพันธ์

๔) หลักการสร้างสรรค์ (Creativity) คือการนิเทศการศึกษา จะต้องทำให้ครูเกิดพลังที่จะคิดเริ่มสิ่ง
ใหม่ ๆ แปลก ๆ หรือทำงานด้วยตนเองได้

๕) หลักการบูรณาการ (Integration) เป็นกระบวนการซึ่งรวมสิ่งกระจัดกระจายให้สมบูรณ์มองเห็นได้

๖) หลักการมุ่งชุมชน (Community) เป็นการแสวงหาปัจจัยที่สำคัญในชุมชน และการปรับปรุงปัจจัย
เหล่านั้น เพื่อส่งเสริมความเป็นอยู่ในชุมชนให้ดีขึ้น

๗) หลักการวางแผน (Planning) หมายถึงกระบวนการวิเคราะห์ซึ่งเกี่ยวกับการแสวงผลในอนาคตการ
กำหนดจุดประสงค์ที่ต้องการล่วงหน้า การพัฒนาทางเลือกเพื่อปฏิบัติให้บรรลุถึงจุดประสงค์และการเลือกทาง
ปฏิบัติให้เหมาะสมที่สุด

๘) หลักการยืดหยุ่น (Flexibility) หมายถึง ความสามารถที่จะถูกเปลี่ยนแปลงได้ และพร้อมอยู่เสมอ
ที่จะสนองความต้องการสภาพที่เปลี่ยนแปลงไป

๙) หลักวัตถุวิสัย (Objectivity) หมายถึงคุณภาพที่เป็นผลจากหลักฐานตามสภาพความจริงมากกว่า
ความเห็นบุคคล

๑๐) หลักการประเมินผล (Evaluation) หมายถึงการหาความจริงโดยการวัดที่แน่นอน และหลายอย่าง

วิจิตร วรุตบางกูร และคณะ ได้เสนอแนะหลักสำคัญในการนิเทศการศึกษาไว้ดังนี้

- ๑) หาทางให้ครุรู้จักช่วยและพึ่งตัวเอง ไม่ใช่คอยจะอาศัยและหวังพึ่งศึกษานิเทศก์หรือคนอื่นตลอดเวลา
- ๒) ช่วยให้ครุมีความเชื่อมั่นในตนเอง สามารถที่จะวิเคราะห์และแยกแยะปัญหาต่าง ๆ ด้วยตนเองได้
- ๓) ต้องทราบความต้องการของครุ แล้ววางแผนการนิเทศเพื่อตอบสนองความต้องการนั้น ๆ
- ๔) ศึกษาปัญหาต่าง ๆ ของครุ และทำความเข้าใจกับปัญหานั้น ๆ แล้วพิจารณาหาทางช่วยแก้ไข
- ๕) ชักจูงให้ครุช่วยกันแยกแยะและวิเคราะห์ปัญหาาร่วมกัน
- ๖) การแก้ไขปัญหากลับกับการเรียนการสอน ควรเปิดโอกาสให้ครุได้ใช้ความคิดและลงมือกระทำเองให้มากที่สุด

๗) รับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่าง ๆ ของครุ แล้วนำมาพิจารณาร่วมกัน

๘) ช่วยจัดหาแหล่งวิทยากร อุปกรณ์การสอน ตลอดจนเครื่องมือเครื่องใช้ต่าง ๆ ให้แก่ครุ

๙) ช่วยจัดหาเอกสาร หนังสือ และตำราต่าง ๆ ให้แก่ครุ

๑๐) ช่วยให้ครุรู้จักจัดหาหรือจัดทำวัสดุอุปกรณ์การสอนที่ขาดแคลนด้วยตนเองโดยใช้วัสดุ

ในท้องถิ่นที่มีอยู่

๑๑) หาทางให้สถานศึกษา ชุมชน และหน่วยงานที่ใกล้เคียง มีความสัมพันธ์กันและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

๑๒) ต้องยอมรับนับถือบุคลากรที่ร่วมงานในโรงเรียนนั้น ๆ และแสดงให้เห็นว่าเขามีความสำคัญในสถานศึกษานั้น ๆ ด้วย

๑๓) ช่วยให้ครุได้แสดงกิจกรรม และผลงานต่าง ๆ ของสถานศึกษาให้ชุมชนทราบโดยสม่ำเสมอ

๑๔) ต้องทำความเข้าใจกับผู้บริหารสถานศึกษาในส่วนที่เป็นหน้าที่และความรับผิดชอบ

ของกันและกัน

๑๕) ช่วยประสานงานระหว่างสถานศึกษากับองค์กรหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๑๖) รวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ที่เห็นว่าเป็นประโยชน์มาทำการวิเคราะห์และวิจัย

๑๗) ทำความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องราวต่าง ๆ ของการศึกษาอย่างแจ่มแจ้ง เพื่อจะได้ดำเนินการ

ให้บรรลุเป้าหมาย

กระบวนการนิเทศการศึกษา

กระบวนการนิเทศการศึกษา หมายถึงการดำเนินการในการนิเทศให้ได้รับความสำเร็จ

แฮริส (Harris) ได้กำหนดขั้นตอนของกระบวนการนิเทศการศึกษาไว้ดังนี้

๑) **ขั้นวางแผน (Planning)** ได้แก่ การคิด การตั้งวัตถุประสงค์ การคาดการณ์ล่วงหน้าการกำหนดตารางงาน การค้นหาวิธีปฏิบัติงาน และการวางโปรแกรมงาน

๒) **ขั้นการจัดโครงการ (Organizing)** ได้แก่ การตั้งเกณฑ์มาตรฐาน การรวบรวมทรัพยากรที่มีอยู่ ทั้งคนและวัสดุอุปกรณ์ ความสัมพันธ์แต่ละขั้น การมอบหมายงาน การประสานงาน การกระจายอำนาจตามหน้าที่ โครงสร้างขององค์การ และการพัฒนานโยบาย

๓) **ขั้นการนำเข้าสู่การปฏิบัติ (Leading)** ได้แก่ การตัดสินใจ การเลือกสรรบุคคล การเร้าใจให้มีความมุ่งมั่น ก่อให้เกิดความคิดริเริ่มอะไรใหม่ ๆ การสาธิต การจูงใจ และให้คำแนะนำ การสื่อสาร การกระตุ้น ส่งเสริมกำลังใจ การแนะนำนวัตกรรมใหม่ ๆ และให้ความสะดวกในการทำงาน

๔) **ขั้นการควบคุม (Controlling)** ได้แก่ การสั่งการ การให้รางวัล การลงโทษ การให้โอกาสการตำหนิ การไล่ออก และการบังคับให้กระทำตาม

๕) **ขั้นประเมินผล (Appraising)** ได้แก่ การตัดสินใจการปฏิบัติงาน การวิจัย และการวัดผลการปฏิบัติงาน กิจกรรมที่สำคัญ คือพิจารณาผลงานในเชิงปฏิบัติว่าได้ผลมากน้อยเพียงใด และวัดผลด้วยการประเมินอย่างมีแบบแผน มีความเที่ยงตรง ทั้งนี้ควรจะมีการวิจัยด้วย

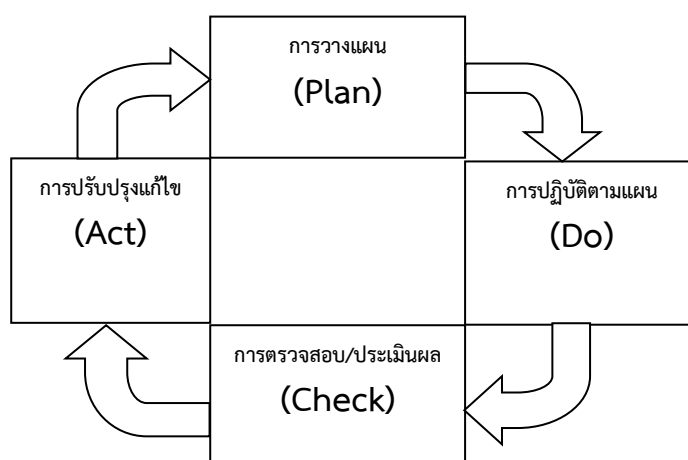
จะเห็นว่า กระบวนการนิเทศการศึกษาเป็นการทำงานอย่างมีแบบแผน โดยเริ่มจากการวิเคราะห์งาน การเรียนการสอนของครู เพื่อจะได้ทราบปัญหา ระบุปัญหาที่จะต้องรีบแก้ไขปรับปรุงก่อนหลังแล้วจึงวางแผนที่จะดำเนินการโดยหาทางเลือกที่จะแก้ปัญหาที่ดีที่สุด ต่อจากนั้นก็ดำเนินการตามแนวขั้นตอนตามลำดับจนถึงขั้นการประเมินผลการปฏิบัติงานแล้วจึงนำผลการปฏิบัติไปปรับปรุงแก้ไขต่อไป

กระบวนการนิเทศโดยใช้วงจรของเดมมิง (Circle Demming Cycle)

การนำวงจรเดมมิง (Demming circle) หรือโดยทั่วไปนิยมเรียกกันว่า P-D-C-A มาใช้ในการดำเนินการนิเทศการศึกษา โดยมีขั้นตอนที่สำคัญ ๔ ขั้นตอน คือ

- ๑. การวางแผน (P-Planning)
- ๒. การปฏิบัติตามแผน (D-Do)
- ๓. การตรวจสอบ/ประเมินผล (C-Check)
- ๔. การปรับปรุงแก้ไข (A-Act)

สรุปเป็นแผนภูมิได้ ดังนี้

จากแผนภูมิกระบวนการ PDCA แต่ละขั้นตอนมีกิจกรรมสำคัญ ดังนี้

๑. การวางแผน (P-Plan)

- ๑.๑ การจัดระบบข้อมูลสารสนเทศ
- ๑.๒ การกำหนดจุดพัฒนาการนิเทศ
- ๑.๓ การจัดทำแผนการนิเทศ
- ๑.๔ การจัดทำโครงการนิเทศ

๒. การปฏิบัติงานตามแผน (D-Do)

- ๒.๑ การปฏิบัติตามขั้นตอนตามแผน/โครงการ
- ๒.๒ การกำกับติดตาม
- ๒.๓ การควบคุมคุณภาพ
- ๒.๔ การรายงานความก้าวหน้า
- ๒.๕ การประเมินความสำเร็จเป็นระยะ ๆ

๓. การตรวจสอบและประเมินผล (C-Check)

- ๓.๑ กำหนดกรอบการประเมิน
- ๓.๒ จัดทำ/สร้างเครื่องมือประเมิน
- ๓.๓ เก็บรวบรวมข้อมูล
- ๓.๔ วิเคราะห์ข้อมูล
- ๓.๕ สรุปผลการประเมิน

๔. การนำผลการประเมินมาปรับปรุงงาน (A-Act)

- ๔.๑ จัดทำรายงานผลการนิเทศ
- ๔.๒ นำเสนอผลการนิเทศและเผยแพร่
- ๔.๓ พัฒนาต่อเนื่อง

กระบวนการนิเทศแบบ pidre

กระบวนการนิเทศการศึกษาสำหรับสังคมไทย จากประสบการณ์ของ ดร. สงัด อุทรานันท์ ที่ได้ควบคุมการฝึกปฏิบัติงานทางการนิเทศการศึกษาของนิสิตปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขานิเทศการศึกษาและพัฒนาลักสูตรเป็นเวลาหลายปี ได้นำเอาหลักการและแนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการนิเทศการศึกษาของต่างประเทศมา ใช้ ได้พบว่าสภาพพื้นฐานเกี่ยวกับความเข้าใจในแนวคิดทางการนิเทศสมัยใหม่ของ บุคลากรในประเทศไทยยังไม่ดีพอจึงทำให้การดำเนินงานส่งเสริมการนิเทศการศึกษา ให้เกิดขึ้นในโรงเรียนและสถานศึกษาต่าง ๆ ไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร

สาเหตุที่การส่งเสริมและสนับสนุนให้โรงเรียนและสถานศึกษาต่างๆ ให้การนิเทศการศึกษาด้วยตนเองไม่บรรลุผลสำเร็จนั้นพอสรุปได้ดังนี้

(๑) คำนิยามของคำว่า “การนิเทศ” ที่ใช้กันในประเทศไทยนั้นยังไม่ชัดเจนเพียงพอที่จะชี้แนะนำไปสู่ภาคปฏิบัติ ได้ ดังนั้นจึงทำให้ขาดกรอบความคิดที่จะนำไปเป็นแนวทางในการปฏิบัติได้อย่างถูก ต้อง

(๒) ผู้บริหารโรงเรียนหรือหัวหน้าสถานศึกษาไม่เข้าใจบทบาทหน้าที่เกี่ยวกับการ นิเทศการศึกษา โดยคิดว่าการนิเทศการศึกษาคือเป็นงานของศึกษานิเทศก์โดยเฉพาะ ดังนั้นผู้บริหารจึงไม่ได้ให้ความสนใจแก่ การจัดการนิเทศการศึกษอย่างจริงจัง

(๓) ขาดการเสริมแรงในการทำงานผู้บริหาร สาเหตุข้อนี้มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อความคงทนถาวร ของพฤติกรรมที่ได้รับการ เปลี่ยนแปลงจากการนิเทศ ทั้งนี้เพราะการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมใด ๆ ก็ตาม ผู้นิเทศและผู้ได้รับการนิเทศต่างก็ต้องใช้ความมานะพยายามเป็นอย่างมาก ถ้าหากไม่ได้รับการสนับสนุนจาก ผู้บริหารก็ย่อมจะหมดกำลังใจในที่สุด

จากจุดอ่อนดังกล่าวมาแล้ว ดร.สัจ จุฑารัตน์ จึงได้พยายามพัฒนากระบวนการนิเทศ การศึกษาซึ่งสะท้อนแนวทางในการปฏิบัติ โดยการกระทำต่อไปนี้

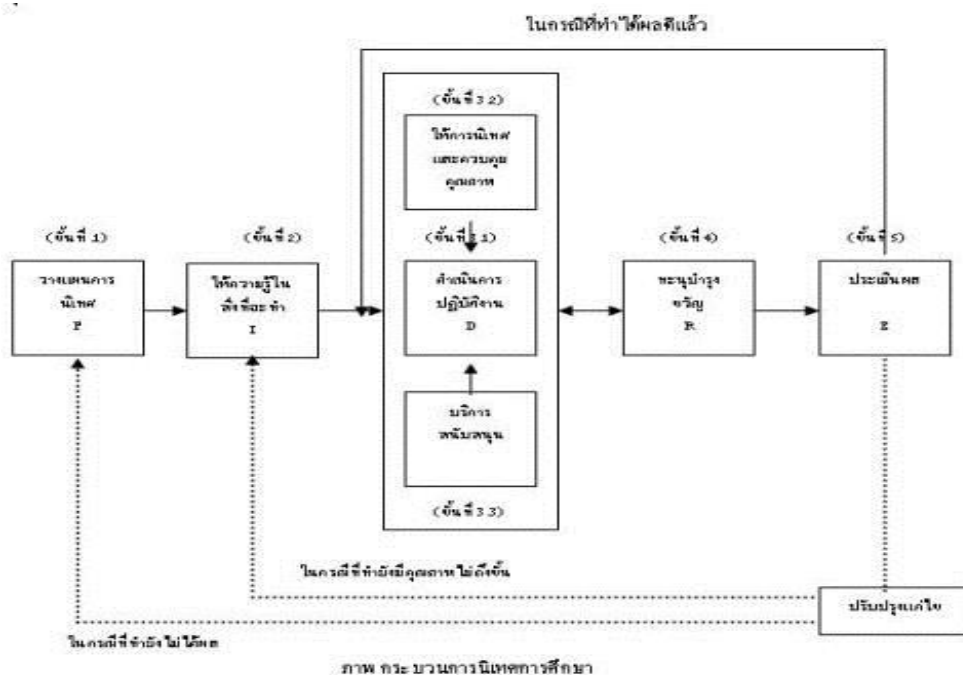
(๑) เสนอรูปแบบของการนิเทศในลักษณะของ “กระบวนการ” ซึ่งต้องทำอย่างเป็นขั้นตอนทำเป็น ระบบ มีความต่อเนื่อง และไม่มีการหยุดนิ่ง หากยุติกระบวนการเมื่อใดก็ถือว่าได้หยุดการนิเทศเมื่อนั้น

(๒) ให้ผู้บริหารการศึกษาตระหนักถึงความรับผิดชอบต่อการจัดการจัดการนิเทศการศึกษา ว่าเป็นงาน ของผู้บริหารโดยตรง ซึ่งเรียกชื่อย่อของกระบวนการนิเทศการศึกษานี้ว่า “PIDRE”

(๓) จากการวิจัยในต่างประเทศ เช่น ฟาวเลอร์-ฟินน์(Fowler Finn, ๑๙๘๐) และเฮดเลย์ (Hadley, ๑๙๘๒) ได้พบว่าการให้แรงเสริมกำลังใจจะมีส่วนทำให้การนิเทศประสบผลสำเร็จสูงกว่า ไม่มีการ เสริมแรง หากจะพิจารณาสภาพการทำงานในสังคมไทยซึ่งเป็นสังคมเกษตรกรรม มีความผูกพันฉันมิตรสูง กว่าสังคมตะวันตกก็ย่อมจะมีความต้องการแรงเสริม กำลังใจในการทำงานเป็นอย่างยิ่ง ดังนั้นจึงเห็นว่าการ เสริมกำลังใจของผู้บริหารจะทำให้ผู้รับการนิเทศรวมทั้ง ผู้ให้การนิเทศมีกำลังใจในปฏิบัติงาน จึงได้จัดให้มีการ เสริมแรงหรือการส่งเสริมกำลังใจ(Reinforcement) เป็นขั้นตอนหนึ่งในกระบวนการนิเทศการศึกษาสำหรับการ การศึกษาสังคมไทย

สำหรับกระบวนการนิเทศการศึกษาดังที่กล่าวมาแล้ว มีขั้นตอนดังนี้ (สัจ จุฑารัตน์, ๒๕๒๗)

- ขั้นที่ ๑ วางแผนการนิเทศ (Planning-P)
- ขั้นที่ ๒ ให้ความรู้ความเข้าใจในการทำงาน (Informing-I)
- ขั้นที่ ๓ ลงมือปฏิบัติงาน (Doing-D)
- ขั้นที่ ๔ สร้างเสริมกำลังใจ (Reinforcing-R)
- ขั้นที่ ๕ ประเมินการนิเทศ (Evaluating-E)

จากรูปแบบกระบวนการนิเทศที่เสนอมานี้ แสดงให้เห็นว่าการนิเทศจะประสบผลสำเร็จได้จำเป็นต้องดำเนินการอย่างเป็น ขั้นตอนและต่อเนื่องกันดังนี้คือ

ขั้นที่ ๑ วางแผนการนิเทศ (Planning-P) เป็นขั้นที่ผู้บริหารผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศจะทำการประชุมปรึกษาหารือเพื่อให้ได้มาซึ่งปัญหาและความต้องการจำเป็นที่จะต้องมีการนิเทศ รวมทั้งวางแผนถึงขั้นตอนการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการนิเทศที่จะจัดขึ้นอีกด้วย

ขั้นที่ ๒ ให้ความรู้ในสิ่งที่จะทำ (Informing-I) เป็นขั้นตอนของการให้ความรู้ความเข้าใจถึงสิ่งที่จะดำเนินงานว่าจะต้องอาศัย ความรู้ความสามารถอย่างไรบ้าง จะมีขั้นตอนในการดำเนินการอย่างไร และจะทำอย่างไรจึงจะทำให้ได้ผลงานออกมามีคุณภาพ ขั้นนี้จำเป็นทุกครั้งที่สำหรับการเริ่มการนิเทศที่จัดขึ้นใหม่ไม่ว่าจะเป็น เรื่องใดก็ตาม และก็มีมีความจำเป็นสำหรับงานนิเทศที่ยังไม่ได้ผล หรือได้ผลไม่ถึงขั้นที่พอใจซึ่งจำเป็นต้องทำการทบทวนให้ความรู้ในการ ปฏิบัติงานที่ถูกต้องอีกครั้งหนึ่ง

ขั้นที่ ๓ การปฏิบัติงาน (Doing -D) ประกอบด้วยงานใน ๓ ลักษณะคือ

๓.๑ การปฏิบัติงานของผู้รับนิเทศเป็นขั้นที่ผู้รับการนิเทศลงมือปฏิบัติงานตาม ความรู้ความสามารถที่ได้รับมาจากดำเนินการในขั้นที่ ๒

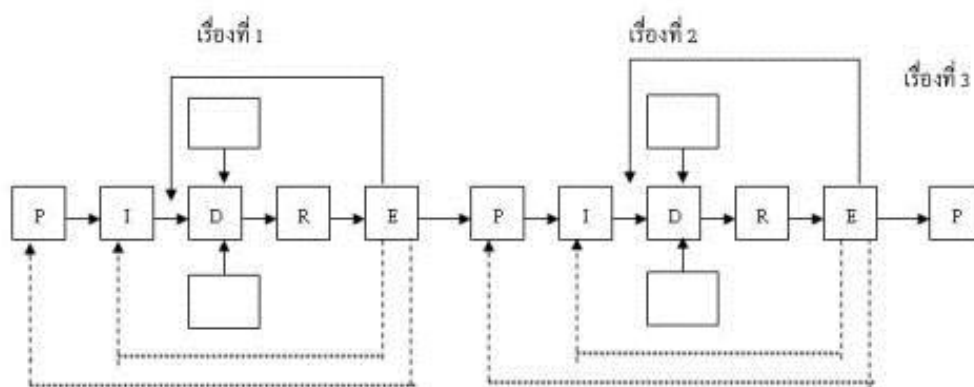
๓.๒ การปฏิบัติงานของผู้ให้การนิเทศ ขั้นนี้ผู้ให้การนิเทศจะทำการนิเทศและควบคุมคุณภาพให้ งานสำเร็จออกมาทันตาม กำหนดเวลาและมีคุณภาพสูง

๓.๓ การปฏิบัติงานของผู้สนับสนุนการนิเทศ ผู้บริหารก็จะให้บริการสนับสนุนในเรื่องวัสดุ อุปกรณ์ ตลอดจนเครื่องมือต่าง ๆ ที่จะช่วยให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างได้ผล

ขั้นที่ ๔ การสร้างขวัญและกำลังใจ (Reinforcing-R) ขั้นนี้เป็นขั้นของการเสริมกำลังใจของผู้บริหารเพื่อให้ผู้รับการนิเทศมี ความมั่นใจและบังเกิดความพึงพอใจ ในการปฏิบัติงานขั้นนี้อาจจะดำเนินการไปพร้อม ๆ กันกับผู้รับการนิเทศกำลังปฏิบัติงานหรือการปฏิบัติงานได้เสร็จสิ้นลงไป แล้วก็ได้

ขั้นที่ ๕ ประเมินผลผลิตของการดำเนินงาน (Evaluating-E) เป็นขั้นที่ผู้นิเทศทำการประเมินผลการดำเนินการซึ่งผ่านไปแล้วว่าเป็นอย่างไร หลังจากการประเมินผลการนิเทศหากพบว่ามีปัญหาหรืออุปสรรคอย่างหนึ่งอย่างใด ที่ทำให้การดำเนินงานไม่ได้ผลก็สมควรจะต้องทำการปรับปรุงแก้ไข ซึ่งการปรับปรุงแก้ไขอาจจะทำได้โดยการให้ความรู้ในสิ่งที่ทำใหม่อีกครั้ง หนึ่งสำหรับกรณีที่ผลงาน ออกมายังไม่ถึงขั้นพอใจ หรือดำเนินการปรับปรุงการดำเนินงานทั้งหมดสำหรับกรณีการดำเนินงานเป็นไปไม่ได้ผลและ ถ้าหากการประเมินผลได้พบว่าประสบผลสำเร็จตามที่ได้ตั้งไว้หากจะได้ดำเนินการ นิเทศต่อไปก็สามารถทำไปได้เลยโดยไม่ต้องให้ความรู้ในเรื่องนี้อีก

การดำเนินการนิเทศตามวัฏจักรนี้จะเป็นอย่างต่อเนื่องและไม่หยุดนิ่งจนกว่า จะบรรลุผลตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้หรือพัฒนาผู้รับการนิเทศให้เป็นไปตามต้อง การ หากบรรลุสำเร็จตามจุดมุ่งหมายแล้ว ต้องการจะหยุดกระบวนการทำงานก็ถือว่าการ นิเทศได้สิ้นสุดลงแล้ว ครั้นต้องการเริ่มนิเทศในสิ่งใหม่หรือตั้งเป้าหมายใหม่ก็ต้องดำเนินการ ตั้งแต่เริ่มแรกก็ยังคงแสดงให้เห็นความต่อเนื่องของกระบวนการนิเทศการศึกษาใน ภาพดังต่อไปนี้

ภาพ แสดงความต่อเนื่องของกระบวนการนิเทศการศึกษาในเรื่องต่าง ๆ

ดังนั้น วางแผนการทำงาน ให้ความรู้ในสิ่งที่ทำ หลังจากนั้นจึงลงมือปฏิบัติงานโดยมีการนิเทศควบคู่ไปด้วย ขณะเดียวกันผู้บริหารจะต้องสร้างขวัญและกำลังใจระหว่างการทำงานและหลังการทำงานผ่านไป แล้ว และในขั้นสุดท้ายก็ทำการประเมินผล ทำในลักษณะเช่นนี้ จนกระทั่งบรรลุผลตามเป้าหมายที่วางไว้ หากบรรลุผลแล้วต้องการจะหยุดก็ถือว่าการนิเทศสิ้นสุดลงแล้ว ดังนี้ เป็นต้น

อ้างอิงบทความนี้ อัญชลี ธรรมะวิจิกุล:<http://panchalee.wordpress.com/๒๐๐๙/๐๓/๓๐/process/>

เทคนิคการนิเทศ

เทคนิคการนิเทศ หมายถึง วิธีการนำกิจกรรมต่าง ๆ ทางการนิเทศไปใช้ในการปฏิบัติงานอย่างเหมาะสมกับบุคคล สถานที่ เวลาหรือสถานการณ์นั้น ๆ ในที่นี้จะขอนำเสนอเทคนิคที่ใช้ได้ผลดี ๓ เทคนิค คือ

๑. เทคนิคการนิเทศโดยใช้กระบวนการวิจัย

การวิจัยเป็นกระบวนการแสวงหาความรู้อย่างเป็นระบบที่เชื่อถือได้โดยใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ การนำกระบวนการวิจัยมาเป็นเทคนิคหนึ่งในการนิเทศการศึกษา จำเป็นที่ผู้นิเทศจะต้องมีความรู้ ความเข้าใจ ในกระบวนการทำวิจัย และสามารถนำมาใช้ในการดำเนินงานนิเทศการศึกษา ดังนี้

๑) การกำหนดและวิเคราะห์ปัญหา ผู้นิเทศจะทำงานร่วมกับครูโดยตรง ดังนั้นจึงต้องวิเคราะห์สภาพการปฏิบัติงานของผู้รับการนิเทศ(ครู)จุดเด่น จุดควรพัฒนาร่วมกับครู วิเคราะห์หาสาเหตุของปัญหา ลักษณะปัญหาสำคัญที่เกี่ยวข้องกับครู เช่น ปัญหาเกี่ยวกับหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล โดยมองในด้านของความรู้ ความเข้าใจ ทักษะกระบวนการและเจตคติเกี่ยวกับเรื่องนั้น ๆ

๒) การกำหนดแนวทางการแก้ไขปัญหาจากสาเหตุของปัญหา ผู้นิเทศจะร่วมกับผู้รับการนิเทศกำหนดวิธีและแนวทางการนิเทศเพื่อแก้ปัญหาเหล่านั้น ๆ คิด พัฒนาสื่อและนวัตกรรม ซึ่งอาจเป็นวิธีการ/กิจกรรมการนิเทศ สื่อการนิเทศ เช่น เอกสาร คู่มือ ชุดพัฒนา สิ่งเหล่านี้จะอยู่บนพื้นฐานของหลักการและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับวิธีการนั้น ๆ ตลอดทั้งมีการหาคุณภาพของสื่อที่พัฒนาขึ้น เพื่อให้มีความเชื่อถือได้

๓) การดำเนินการนิเทศ โดยนำวิธีการ/กิจกรรมที่เป็นสื่อ นวัตกรรมที่พัฒนาไปใช้ในการนิเทศ ในขั้นตอนนี้จะมีการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้เครื่องมือที่มีประสิทธิภาพและนำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์โดยใช้สถิติที่เหมาะสมหรือการอธิบายในเชิงคุณภาพ (พรรณนา)

๔) การสรุปผลและเขียนรายงานโดยการนำผลที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลไปสรุปผลตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ให้ครอบคลุมทุกประเด็น แล้วนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปแบบที่เหมาะสมและมีคุณภาพจากนั้นเขียนรายงานผลการปฏิบัติงานตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงขั้นสุดท้ายโดยกำหนดกรอบการเขียนที่สอดคล้องกับการดำเนินงานวิจัย อาจจะเป็น ๓ บท ๔ บท หรือ ๕ บท แล้วแต่ความเหมาะสม แต่ให้มีเนื้อหาสาระครอบคลุมรายละเอียดที่กล่าวมาแล้ว

๕) การเผยแพร่ หลังจากที่ได้มีการสรุปและเขียนรายงานผลการปฏิบัติงานแล้ว ผู้นิเทศควรจะได้มีการเผยแพร่ผลการปฏิบัติงาน เพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องและมีความสนใจนำไปใช้หรือต่อยอดต่อไป การเผยแพร่อาจทำได้หลายวิธี เช่น เวทีการนำเสนอผลงานทางวิชาการที่หน่วยงานต่าง ๆ จัด การเผยแพร่ในลักษณะของบทความทางวิชาการ การเผยแพร่ทาง Internet เป็นต้น

๒. เทคนิคการนิเทศแบบกัลยาณมิตร

รูปแบบกัลยาณมิตรนิเทศ : กรอบความคิดพื้นฐาน

กรอบความคิดพื้นฐานของกัลยาณมิตรนิเทศ คือ หลักธรรมความเป็นกัลยาณมิตร ๗ ประการ ในที่นี้มุ่งเอาประเภทครู หรือพี่เลี้ยงเป็นสำคัญ ได้แก่

๑. ปิโย น่ารักในฐานะเป็นที่สบายใจและสนิทสนม ชวนให้อยากเข้าไปปรึกษาได้ถ้าม

๒. ครุ น่าเคารพ ในฐานะประพฤติสมควรแก่ฐานะให้เกิดความรู้สึกอบอุ่นใจ เป็นที่พึ่งได้และปลอดภัย

๓. ภาวนีย นำเจริญใจหรือน่ายกย่อง ในฐานะทรงคุณ คือ ความรู้ และภูมิปัญญาแท้จริง ทั้งเป็นผู้ฝึกอบรมและปรับปรุงตนอยู่เสมอ ควรเอาอย่าง ทำให้ระลึกและเอ่ยอ้างด้วยความซาบซึ้งภูมิใจ

๔. วตตา จ รู้จักพูดให้ได้ผล รู้จักชี้แจงให้เข้าใจ รู้ว่าเมื่อไรควรพูดอะไร อย่างไร คอยให้คำแนะนำว่ากล่าวตักเตือน เป็นที่ปรึกษาที่ดี

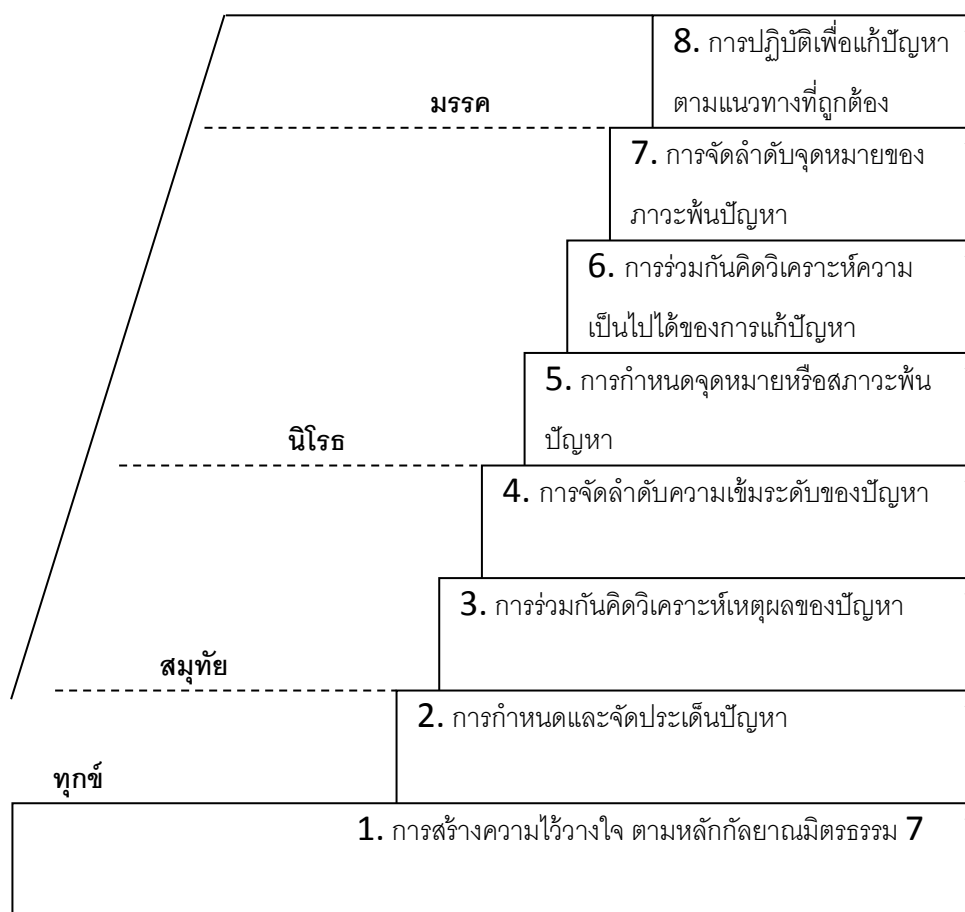
๕. วจนกขโม อดทนต่อถ้อยคำ คือ พร้อมที่จะรับฟังคำปรึกษา ซักถาม คำเสนอแนะวิพากษ์วิจารณ์ อดทน ฟังได้ไม่เบื่อไม่ฉุนเฉียว

๖. คมกีรณจ กถ กตตา แลลงเรื่องล้าลึกได้ สามารถอธิบายเรื่องยุ่งยาก ซับซ้อน ให้เข้าใจและให้เรียนรู้เรื่องราวที่ลึกซึ้งยิ่งขึ้นไป

๗. โน จฏฐาเน นิโยชเย ไม่ชักนำในอฐานะ คือไม่แนะนำในเรื่องเหลวไหล หรือชักจูงไปในทางเสื่อมเสีย (พจนานุกรมพุทธศาสตร์ : ๒๕๒๘)

จะเห็นได้ว่า กัลยาณมิตรธรรม ๗ นี้ มุ่งเน้น ความปลอดภัย โปร่งใจ ไม่บีบคั้น เน้นความมีน้ำใจ ช่วยเหลือเกื้อกูล สร้างความเข้าใจ กระจ่างแจ้ง แนะนำแนวทางที่ถูกต้องด้วยการยอมรับนับถือซึ่งกันและกัน

สมุน อมรวิวัฒน์ (๒๕๓๗) ได้เสนองานทางวิชาการเรื่อง “กระบวนการกัลยาณมิตร : ฝึกจิตให้มีน้ำใจ ในที่ประชุมสำนักธรรมศาสตร์และการเมือง ราชบัณฑิตยสถาน วันที่ ๕ เมษายน ๒๕๓๗” สรุปได้ว่า กระบวนการกัลยาณมิตร คือ กระบวนการประสานสัมพันธ์ระหว่างบุคคล เพื่อจุดหมาย ๒ ประการ คือ ๑) ชี้นำทางบรรเทาทุกข์ ๒) ชี้นำสุขเกษมศานต์ โดยทุกคนต่างมีเมตตาธรรม พร้อมจะชี้แนะและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน กระบวนการกัลยาณมิตร ช่วยให้บุคคลสามารถแก้ปัญหาได้โดยการจัดขั้นตอนตามหลักอริยสัจ ๔ ดังนี้

แผนภูมิขั้นตอนการสอนตามกระบวนการกัลยาณมิตร

หากพิจารณาแผนภูมิตั้งต้น กระบวนการนี้เกิดโดยชี้ทางบรรเทาทุกข์ มีขั้นตอนคือ ๑) การสร้างความไว้วางใจ ๒) การกำหนดปัญหาและแนวทางแก้ปัญหา ๓) การศึกษา ค้นคว้า คิดวิเคราะห์ร่วมกันถึงเหตุปัจจัยแห่งปัญหา ๔) การจัดลำดับความเข้มหรือระดับความซับซ้อนของปัญหา

การชี้สุขเกษมศานต์ มีขั้นตอนต่อมาคือ ๑) การกำหนดจุดหมายของการแก้ปัญหา หรือวัตถุประสงค์ของภารกิจ ๒) การวิเคราะห์ความเป็นไปได้หรือทางเลือก ๓) การจัดลำดับวัตถุประสงค์และวิธีการ ๔) การกำหนดวิธีการที่ถูกต้องเหมาะสมหลาย ๆ วิธี

แผนภูมิขั้นตอนชี้ทางบรรเทาทุกข์ และชี้สุขเกษมศานต์นี้ นักการศึกษาส่วนใหญ่มุ่งนำไปใช้ในกิจกรรมการแนะแนว และการให้คำปรึกษา (Guidance and Counseling) แก่นักเรียนและนิสิต นักศึกษา อย่างไรก็ตามหากจะนำขั้นตอนดังกล่าวมาใช้ในการแก้ปัญหาทางการพัฒนาหลักสูตรการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนและการพัฒนาครูก็ย่อมจะประยุกต์ใช้ได้ดี

๓. เทคนิคการสอนแนะ (Coaching Techniques)

เป็นเทคนิคที่ใช้ในการพัฒนาบุคลากรให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยการแนะนำหรือเรียนรู้จากผู้ชำนาญการ (Coach) ในลักษณะที่ได้รับคำแนะนำหรือเรียนรู้ไปพร้อม ๆ กับการปฏิบัติงานในการนำเทคนิคนี้ไปใช้ผู้ให้เทคนิคควรมีแนวทางดำเนินการ ดังนี้

๓.๑ สร้างความไว้วางใจกับผู้รับการนิเทศ เพื่อสร้างสัมพันธภาพที่อบอุ่น โดยการศึกษาข้อมูลของผู้รับการนิเทศ เช่น จุดเด่น ผลงานเด่น อัจฉริยภาพ การให้คำชมเชย การสร้างบรรยากาศที่ดี

๓.๒ ใช้คำถามที่เป็นเชิงของความคิดเห็น ไม่ทำให้ผู้ตอบจนมุมหรือเกิดความไม่สบายใจในการตอบ

๓.๓ เสนอแนะแนวทางแก้ไขหรือการพัฒนางานในลักษณะการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน

๓.๔ นำข้อเสนอหรือแนวทางที่ร่วมกันคิดให้ผู้รับการนิเทศปฏิบัติ โดยผู้นิเทศคอยให้คำแนะนำอย่างใกล้ชิด หรืออาจต้องสาธิตให้ดูการนิเทศสอนงาน

การพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ (Learning Organization) บุคลากรในสถานศึกษาต้องมีการเรียนรู้อยู่ตลอดเวลา และเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ซึ่งการนิเทศสอนงาน เป็นเทคนิคหนึ่งที่สำคัญที่จะช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ให้กับครู อันจะเป็นตัวจักรสำคัญที่จะนำไปสู่ความสำเร็จ โดยมุ่งเน้นให้ครูมีความสามารถ มีผลการปฏิบัติงานที่ดีขึ้น และสถานศึกษาที่มีความพร้อมที่จะรับการเปลี่ยนแปลง

เทคนิคการนิเทศสอนงาน (Coaching) เป็นการสอนงานครู โดยผู้สอนงาน (Coach) อาจเป็นผู้บริหารสถานศึกษา ผู้นิเทศภายในที่สามารถเป็นผู้สอนงานได้ ผู้ถูกสอนงาน (Coachee) ส่วนใหญ่เป็นครูที่อยู่ในสถานศึกษาเดียวกัน การนิเทศสอนงานจะเน้นไปที่การพัฒนาผลการปฏิบัติงาน (Individual Performance) และพัฒนาศักยภาพ (Potential) ของครู Coaching เป็นการสื่อสารอย่างหนึ่งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ ระหว่างผู้บริหารสถานศึกษา และครู เป็นการสื่อสารแบบสองทาง (Two way Communication) ทำให้ผู้บริหารสถานศึกษา และครูได้ร่วมกันแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เช่น ปัญหาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนต่ำ ผู้เรียนออกกลางคัน สื่อที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ไม่มีคุณภาพ ซึ่งการร่วมกันแก้ไขปัญหาดังกล่าว ก่อให้เกิดความสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้สอนงาน (Coach) และผู้ถูกสอนงาน (Coachee) อย่างไรก็ตามการที่จะ Coaching ได้ดีนั้น ต้องมีความพร้อมทั้งผู้สอนงานและผู้ถูกสอนงาน

กล่าวโดยสรุป Coaching คือ การที่ผู้บริหารสถานศึกษา หรือผู้นิเทศภายใน เป็นผู้สอนงาน (Coach) ในเรื่องเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้กับครู ซึ่งเป็นผู้ถูกสอน ซึ่งผู้ที่ทำหน้าที่นิเทศสอนงานจะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ และมีผลงานอยู่ในระดับมาตรฐาน

ความหมายของการนิเทศสอนงาน

Coaching หมายถึง การสอนงานครู ในสถานศึกษา ซึ่งเป็นเทคนิคหนึ่งในการพัฒนาบุคลากรหรือครู ทั้งนี้ ผู้นิเทศสอนงาน Coach โดยปกติ Coach สามารถเป็นได้ทั้งผู้บริหารสถานศึกษา ผู้นิเทศภายใน ส่วนผู้ถูกสอนงานโดยปกติจะเป็นครูที่อยู่ในสถานศึกษา เรียกผู้ถูกสอนว่า “Coachee” การสอนงานจัดได้ว่าเป็นกระบวนการหนึ่งซึ่งผู้นิเทศใช้เพื่อเสริมสร้างและพัฒนาครู ให้มีความรู้ (Knowledge) ทักษะ (Skills) และคุณลักษณะเฉพาะตัว (Personal Attributes) ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ (Result Oriented) โดยจะต้องตกลงยอมรับร่วมกัน (Collaborative) ระหว่างผู้นิเทศและครู ทั้งนี้การนิเทศการสอนงานจะมุ่งเน้นไปที่การพัฒนาผลการปฏิบัติงานของครู (Individual Performance) ในปัจจุบันแม้การสอนงานยังมุ่งเน้นไปที่การพัฒนาศักยภาพ (Potential) ของครู เพื่อให้ครูมีพัฒนาการของ

ความรู้ ทักษะ และความสามารถเฉพาะตัว และมีศักยภาพในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้สูงขึ้นต่อไป เพื่อความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน อันนำมาซึ่งตำแหน่งที่สูงขึ้นต่อไปในอนาคต

นอกจากนั้น การนิเทศสอนงาน ยังถือได้ว่า เป็นรูปแบบของการสื่อสารอย่างหนึ่งที่เป็นทางการ และไม่เป็นทางการระหว่างผู้นิเทศ และครู หรือเรียกว่า การสื่อสารแบบสองทาง (Two Way Communication) ที่ผู้นิเทศใช้ในการชี้แจง ทำความเข้าใจ และปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของครู ให้เตรียมความพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ ที่อาจจะเกิดขึ้นได้อยู่ตลอดเวลา และเป็นช่องทางในการศึกษาสภาพปัญหา และอุปสรรคต่าง ๆ ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ รวมทั้งเป็นโอกาสอันดีที่ผู้นิเทศจะได้รับรู้ถึงเป้าหมาย และกลยุทธ์ในการดำเนินงานของสถานศึกษา จากการเข้าร่วมประชุมกับผู้บริหารและครูในสถานศึกษา

แนวคิดเกี่ยวกับการนิเทศสอนงาน

การนิเทศสอนงาน มีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยให้ครูสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งผู้นิเทศจะคอยแนะนำให้คำปรึกษาช่วยเหลือ ให้ครูสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ผู้นิเทศจะสอนงานแล้ว ยังจะช่วยให้ครูได้วิเคราะห์ตนเองให้สามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างมีคุณภาพ ในสภาวะแวดล้อมต่าง ๆ และสามารถแก้ปัญหาอุปสรรคในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้หมดไป การนิเทศสอนงานจะช่วยให้ครูสามารถสะท้อนภาพการปฏิบัติงานของครูเพื่อให้ครูตระหนักว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ นั้น จะต้องใช้วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างไร เพื่อที่จะให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ได้อย่างมีคุณภาพ จากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครู ขณะเดียวกันผู้นิเทศสอนงานจะให้ข้อมูล ความรู้ที่จำเป็น ซึ่งครูยังขาดอยู่ ดังนั้น การนิเทศสอนงานที่มีประสิทธิภาพ ไม่เพียงขึ้นอยู่กับทักษะของผู้นิเทศ และความสามารถในการรับ (Receptiveness) ของครูเท่านั้น แต่ยังขึ้นอยู่กับองค์ประกอบแวดล้อมของการนิเทศสอนงานด้วย เช่น ความชัดเจนของตัวชี้วัดความสำเร็จ (KPI : Key Performance Index) ความชัดเจนในเกณฑ์การประเมิน ตัวชี้วัดความสำเร็จ ประสิทธิภาพของการให้ข้อมูลย้อนกลับด้วยการนิเทศสอนงานที่มีประสิทธิภาพ จะช่วยให้สภาพแวดล้อมการทำงานดีขึ้น การพูดคุยระหว่างการนิเทศสอนงาน จะช่วยให้ครูเข้าใจดีขึ้นว่า ผู้นิเทศมีความคาดหวังจากการนิเทศอย่างไร ทำให้มีการให้ข้อมูลย้อนกลับอย่างสม่ำเสมอ และเปิดโอกาสให้ต้องคิดถึงมาตรฐานและเกณฑ์ในการนำไปสู่ความสำเร็จ ในขณะที่ปฏิบัติงาน การนิเทศสอนงานที่มีประสิทธิภาพ จะสัมพันธ์กับบรรยากาศของการเรียนรู้ ซึ่งทั้งสองประการนี้จะสนับสนุนซึ่งกันและกัน

บทบาทหน้าที่ของผู้นิเทศสอนงาน

ผู้นิเทศสอนงาน (Coach) ควรเป็นผู้รักการอ่าน รักการแสวงหาความรู้ และเป็นผู้ชวนขยายหาข้อมูล ความรู้ใหม่อยู่ตลอดเวลา รวมทั้งแสวงหาประสบการณ์ใหม่เกี่ยวกับการจัดการศึกษา เพื่อที่จะได้นำความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับมาทำหน้าที่ ให้การฝึกอบรม พัฒนาครู และเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของครู เป็นผู้ให้คำปรึกษา แก้ไขปัญหาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ บทบาทดังกล่าวของผู้นิเทศสอนงาน จะแสดงบทบาทใดนั้น ขึ้นอยู่กับสถานการณ์หรือสภาพปัญหาและความต้องการในการจัดการศึกษา ซึ่งบางครั้งผู้นิเทศสอนงาน อาจแสดงบทบาทใดบทบาทหนึ่ง หรือแสดงมากกว่าหนึ่งบทบาท เรียกว่าบทบาทผสมผสาน (Mixed Roles)

คุณลักษณะของผู้นิเทศสอนงาน

ผู้นิเทศสอนงาน (Coach) แสดงบทบาทนิเทศสอนงาน ควรมีพื้นฐานลักษณะนิสัยที่ดี ดังต่อไปนี้

๑. การยอมรับความจริง
๒. เห็นอกเห็นใจ
๓. มองโลกในแง่ดี
๔. กระตือรือร้น
๕. ให้โอกาส
๖. ยืดหยุ่น
๗. มั่นใจในตนเอง
๘. กล้ารับผิดชอบและรับชอบ
๙. มีวิสัยทัศน์

ผู้นิเทศสอนงาน ควรหลีกเลี่ยงลักษณะนิสัยที่ไม่ดี คือ การไม่วางใจ ชี้ราคาญ เอาแต่ใจ ถือตัว ชอบเปรียบเทียบ รอไม่ได้ ไม่มั่นใจในตนเอง ไม่หวังดี และไม่รีบร้อน

แนวปฏิบัติการนิเทศสอนงาน

การนิเทศสอนงาน จะประสบผลสำเร็จได้ มีแนวปฏิบัติสำหรับผู้นิเทศสอนงาน ดังต่อไปนี้

1. กำหนดเวลาให้เหมาะสมกับเนื้อหาที่ต้องการสอนงาน
2. สภาพอารมณ์ปกติ พร้อมทั้งจะสอนงาน
3. สุขภาพร่างกายดี
4. วิธีการสอนงานมีความเหมาะสมกับเนื้อหาสาระ และผู้รับการนิเทศ
5. ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับเนื้อหาขอบเขตของงานที่นิเทศ แผนผังโครงสร้าง วิสัยทัศน์ นโยบายของสถานศึกษา
6. เตรียมความพร้อม สื่อ อุปกรณ์ เครื่องมือที่ใช้ในการนิเทศสอนงาน
7. เข้าใจจิตวิทยาการเรียนรู้ของครูที่เป็นผู้ใหญ่

รูปแบบของการเรียนรู้ และการรับรู้ของผู้รับการนิเทศ

การเรียนรู้ของครูแต่ละคนจะมีขีดจำกัดตามระยะเวลาที่กำหนด ควรกำหนดระยะเวลาที่เหมาะสมไม่มาก หรือน้อยเกินไป ย่อมจะทำให้ครูสามารถรับรู้และเรียนรู้ในสิ่งที่ผู้นิเทศสอนงาน หรือถ่ายทอดได้ดีกว่า และที่เหมาะสมคือประมาณหนึ่งชั่วโมงถึงหนึ่งชั่วโมงครึ่ง หากจำเป็นต้องใช้ระยะเวลามากกว่านี้ ควรจัดให้มีเวลาพัก (Break) เพื่อให้ครูมีโอกาสหยุดทบทวนความคิดและข้อมูลที่ผู้นิเทศได้สอนงานไปแล้ว

การศึกษาวิเคราะห์และเลือกวิธีการหรือเทคนิคในการนิเทศสอนงานให้เหมาะสม โดยมีวัตถุประสงค์หลัก เพื่อให้การทำงานบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนด ตลอดจนการให้คำแนะนำถึงแหล่งข้อมูลที่น่าสนใจในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และการเปิดใจและเต็มใจที่จะตอบข้อซักถามต่าง ๆ ให้แก่ครู ไม่แสดงสีหน้าราคาญ หรือต่อว่าครู เมื่อครูพยายามคิดหาทางพัฒนา และปรับปรุงระบบ หรือกระบวนการทำงานให้รวดเร็ว

สะดวก และมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และร่วมกันรับผลลัพธ์ที่ออกมาไม่ว่าผลลัพธ์นั้นจะออกมาดี หรือไม่ดี เพียงใด

ปัจจัยที่ทำให้การนิเทศสอนงานไม่บรรลุผลสำเร็จ มีดังนี้

๑. การจัดสภาพแวดล้อม สถานที่ที่ใช้สำหรับสอนงาน ครู ไม่เหมาะสม เช่น กว้างหรือแคบเกินไป บรรยากาศในห้องประชุมดูเป็นทางการหรือเป็นกันเองเกินไป ห้องประชุมมีอากาศร้อน มีกลิ่นหรือเสียงรบกวน ทำลายสมาธิของผู้นิเทศและครู

๒. การจัดหาอุปกรณ์เครื่องมือ การจัดหาและการจัดเตรียมอุปกรณ์ เครื่องมือต่าง ๆ ไม่ครบถ้วน ไม่มีคุณภาพ ในการนำไปใช้สอนงาน หรือไม่สามารถหาวิธีการใช้อุปกรณ์/เครื่องมือ ที่เกี่ยวข้องกับการสอนงาน ได้

๓. งบประมาณ สถานศึกษาไม่ได้ตั้งงบประมาณเพื่อการนิเทศสอนงานได้โดยเฉพาะ

๔. บุคลากร คือ ปัญหาที่เกิดจากผู้ทำหน้าที่นิเทศสอนงาน โดยมีสาเหตุจากผู้ทำหน้าที่นิเทศสอนงาน

ดังนี้

๔.๑ ขาดความรู้และไม่เข้าใจในเนื้อหาที่จะสอนงาน

๔.๒ ขาดทักษะในการควบคุมเวลาในการสอนงาน

๔.๓ ขาดทักษะของการสื่อสาร และวิธีการถ่ายทอดให้ครูเข้าใจ

๔.๔ ผู้นิเทศสอนงานไม่มีความรู้ และประสบการณ์ หรือมีไม่ตรงกับสิ่งที่ครูต้องการ

๔.๕ ไม่เห็นความสำคัญและความจำเป็นของการสอนงาน

๔.๖ ทำตนไม่เป็นแบบอย่างที่ดีต่อครู

๔.๗ อารมณ์หงุดหงิด หรือแสดงความไม่พอใจ เมื่อครูมีคำถามหรือมีข้อสงสัย

๔.๘ ขาดความพร้อมในด้านสุขภาพกายหรือสุขภาพจิต ในขณะที่เขียนสอนงาน

๕. ครู ครูผู้รับการนิเทศสอนงาน พบว่า เป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้การนิเทศสอนงานประสบความสำเร็จ ความล้มเหลว คือครูมักจะมีหลีกเลี่ยงหรือปฏิเสธ ไม่ยอมทำตามที่ผู้นิเทศสอนงานได้ให้การนิเทศไว้ ทั้งนี้สืบเนื่องจาก ไม่มีเป้าหมายในการทำงาน หรือไม่สนใจที่จะพัฒนาตนเอง กลัวการเปลี่ยนแปลง ไม่พร้อมที่จะรับฟัง หรือขาดความเคารพศรัทธาผู้นิเทศ และอาจมีผู้นิเทศ (Coach) มากเกินไป ทำให้มีหลายแนวทาง ทำให้ครูเกิดความสับสน

๖. วัฒนธรรมองค์กรของสถานศึกษา ไม่เอื้อและไม่ได้รับการส่งเสริมจากผู้บริหารสถานศึกษา

แนวทางการจัดระบบ Coaching ในสถานศึกษา

การจัดระบบ Coaching ในสถานศึกษาให้เป็นรูปธรรมมีดังนี้

๑. กำหนดระบบ Coaching เป็นนโยบายของสถานศึกษา

๒. สร้างสภาพแวดล้อม และบรรยากาศของสถานศึกษาให้มีความไว้วางใจ (Trust) โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ทำหน้าที่นิเทศสอนงาน และครูผู้รับการนิเทศสอนงาน

๓. กำหนดใน Job Description ของผู้บริหารสถานศึกษา และผู้นิเทศภายในให้ทำหน้าที่เป็น Coach

๔. กำหนดเรื่องการ Coaching เป็นหนึ่งในเป้าหมายประจำปีของสถานศึกษา โดยมีการกำหนดและวัดตัวชี้วัดความสำเร็จ (KPI : Key Performance Index)

๕. เชื่อมโยงผลการทำ Coaching สู่ระบบ Performance Management และระบบจ่ายค่าตอบแทน

๖. สร้างวัฒนธรรมองค์กรให้เป็นวัฒนธรรมของการเรียนรู้ (Learning Culture) ดังนี้

๖.๑ เรียนรู้โดยการลงมือทำ (Learning by Doing)

๖.๒ เรียนรู้โดยการถ่ายทอด (Learning by Teaching)

๖.๓ เรียนรู้โดยการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Learning by Sharing)

ประโยชน์การนิเทศสอนงาน (Coaching)

ประโยชน์การนิเทศสอนงาน ที่ส่งผลโดยตรงต่อ ครู สถานศึกษา และผู้นิเทศมีดังต่อไปนี้

๑. ประโยชน์ต่อผู้นิเทศสอนงาน (Coach)

๑.๑ ผู้นิเทศสามารถปรับปรุงและพัฒนาระบบการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

๑.๒ ผู้นิเทศสามารถช่วยเหลือครู ในการสะท้อนจุดเด่น และจุดที่ยังมีปัญหาของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครูได้อย่างแท้จริง และครูสามารถนำข้อมูลต่าง ๆ จากผู้นิเทศไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้มีคุณภาพ

๑.๓ ผู้นิเทศสามารถทำความเข้าใจเกี่ยวกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ กลยุทธ์ และปัญหา การเปลี่ยนแปลง การเตรียมความพร้อมในด้านต่าง ๆ ของสถานศึกษาให้ครูได้เข้าใจตรงกัน และมีทิศทางในการทำงานเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

๑.๔ ผู้นิเทศสามารถรับรู้ความคาดหวัง สภาพและปัญหา อุปสรรค ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครู ซึ่งจะนำไปสู่ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการในการนิเทศอย่างแท้จริง

๑.๕ เป็นการสร้างสัมพันธภาพที่ดีในการทำงานระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ

๒. ประโยชน์ต่อครูผู้รับการสอนงาน (Coachee)

๒.๑ การสอนงานจะช่วยให้ครูสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๒.๒ Coaching เป็นกระบวนการหนึ่งที่จะช่วยผลักดันและสนับสนุนให้ครูทำงาน ให้บรรลุเป้าหมาย (Performance Goal) ตามแผนงานที่กำหนด

๒.๓ เข้าใจขอบเขต เป้าหมาย ของงาน และความต้องการที่ผู้นิเทศคาดหวัง

๒.๔ ได้รับรู้สถานการณ์ การเปลี่ยนแปลง ปัญหา อุปสรรค ของการจัดการศึกษาในสถานศึกษา และภารกิจที่สถานศึกษากำลังดำเนินการในปัจจุบัน และจะดำเนินการต่อไปในอนาคต

๒.๕ ได้รับรู้ถึงปัญหา หรืออุปสรรคที่เกิดขึ้น ในการจัดการเรียนรู้ร่วมกับผู้นิเทศ และมีส่วนร่วมกับผู้นิเทศ ในการพิจารณา แก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น

๒.๖ มีโอกาสรู้ถึงจุดแข็ง จุดอ่อนของตน เพื่อสามารถนำไปพัฒนา และปรับปรุงการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๓. ประโยชน์ต่อสถานศึกษา

๓.๑ สถานศึกษามีผลการปฏิบัติงาน (Organization Performance) เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

๓.๒ สถานศึกษามีความพร้อมกับการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ในยุคโลกาภิวัตน์ เนื่องจากการสอนงานทำให้ครูมีความพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ทั้งด้านการทำงานตามนโยบาย กลยุทธ์ วิธีการทำงาน และการนำเอาเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ เป็นต้น

๓.๓ เป็นการส่งเสริมการสร้างบรรยากาศการทำงานเป็นทีมในสถานศึกษา

มีสถานศึกษาเข้าสอบ ๔ แห่ง มีนักเรียนสมัครใจเข้าสอบ ๒๖ คน ลดลงจากปีที่แล้ว ๔๕.๙๗ % มีคะแนนเฉลี่ยรวมทุกวิชา ๔๖.๓๗ มีผู้ได้คะแนน ๕๐% ขึ้นไป ๕๒.๘๘ % (เพิ่มขึ้นจากปีที่แล้ว) รายวิชาที่มีคะแนนเฉลี่ยเพิ่มขึ้นจากปีที่แล้ว ๓ รายวิชา คือ ภาษาไทย อังกฤษ วิทยาศาสตร์ และ ลดลง ๑ รายวิชา คือ คณิตศาสตร์ และ ทุกรายวิชาสูงกว่าระดับ ศธภ.๑๕ ภาคเหนือ กระทรวงศึกษาธิการ และระดับประเทศ

๕.สรุปผลการทดสอบ O-NET ปีการศึกษา ๒๕๖๓ ของโรงเรียนเอกชนในระบบระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

กลุ่มสาระ	โรงเรียนพุทธเกษตร	โรงเรียนอนุบาลสิริอัมพร	โรงเรียนอนุบาลบรรณวิทย์	โรงเรียนอนุบาลธารทิพย์	คะแนนเฉลี่ยระดับประเทศ	โรงเรียนที่ได้คะแนนสูงสุด	เปรียบเทียบกับระดับประเทศ	โรงเรียนที่ได้คะแนนต่ำสุด
ภาษาไทย	๔๒.๒๕	๖๐.๔๑	๖๓.๗๕	๖๘.๔๓	๕๖.๒๐	อนุบาลธารทิพย์	สูงกว่า	พุทธเกษตร
ภาษาอังกฤษ	๒๑.๒๕	๕๐.๑๑	๗๑.๙๔	๖๕.๖๑	๔๓.๕๕	อนุบาลบรรณวิทย์	สูงกว่า	พุทธเกษตร
คณิตศาสตร์	๓๕.๐๐	๓๐.๔๕	๓๔.๖๓	๓๐.๔๗	๒๙.๙๙	พุทธเกษตร	สูงกว่า	อนุบาลสิริอัมพร
วิทยาศาสตร์	๓๑.๐๐	๓๗.๙๒	๕๗.๕๓	๔๑.๑๒	๓๘.๗๘	อนุบาลบรรณวิทย์	สูงกว่า	พุทธเกษตร
เฉลี่ยรวม	๓๒.๓๘	๔๔.๗๒	๕๖.๙๖	๕๑.๔๑	๔๒.๑๓			
เฉลี่ยรวมทุกวิชา	๔๖.๓๗							

๖. สรุปผลการทดสอบ O-NET ปีการศึกษา ๒๕๖๓ ของโรงเรียนเอกชนในระบบ

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ มีโรงเรียน ๑ แห่ง คือ โรงเรียนพุทธเกษตร มีนักเรียนเข้าสอบ ๓ คน

กลุ่มสาระ	จำนวนเฉลี่ย ผู้เข้าสอบ ม.๓ ระดับจังหวัด (คน)			คะแนนเฉลี่ย O-NET ม.๓ ระดับจังหวัด					คะแนนเฉลี่ยระดับประเทศ	จำนวนนักเรียนที่ได้คะแนน ๕๐ % ขึ้นไป ระดับจังหวัด (คน)					
	ปี ๖๑	ปี ๖๒	ปี ๖๓	ปี ๖๑	ปี ๖๒	ปี ๖๓	เปรียบเทียบ			ปี ๖๓	ปี ๖๑		ปี ๖๒		ปี ๖๓
							ปี ๖๒ - ปี ๖๑	ปี ๖๓ - ปี ๖๒	(คน)		%	(คน)	%	(คน)	%
ภาษาไทย	๑๑	๑๕	๓	๕๓.๔๖	๔๙.๐๖	๖๐.๘๓	-๔.๔๐	๑๑.๗๘	๕๔.๒๙	๗	๖๖.๖๗	๘	๕๑.๗๒	๒	๖๖.๖๗
ภาษาอังกฤษ	๑๑	๑๕	๓	๒๗.๒๘	๓๐.๒๐	๒๕.๘๓	๒.๙๒	-๔.๓๗	๓๔.๓๘	๐	๐.๐๐	๑	๖.๙๐	๐	๐.๐๐
คณิตศาสตร์	๑๑	๑๕	๓	๒๒.๗๓	๒๒.๐๓	๑๘.๖๗	-๐.๖๙๕	-๓.๓๖	๒๕.๔๖	๐	๐.๐๐	๐	๐.๐๐	๐	๐.๐๐
วิทยาศาสตร์	๑๑	๑๕	๓	๓๕.๖๒	๒๘.๕๓	๒๘.๖๗	-๗.๐๘๕	๐.๑๔	๒๙.๘๙	๑	๙.๕๒	๑	๓.๔๕	๐	๐.๐๐
เฉลี่ยรวม	๑๑	๑๕	๓	๓๔.๗๗	๓๒.๔๕	๓๓.๕๐	-๒.๓๒	๑.๐๕	๓๖.๐๑	๒	๑๙.๐๕	๒	๑๕.๕๒	๑	๑๖.๖๗

มีจำนวนผู้เข้าสอบตามความสมัครใจลดลงจากปีที่แล้ว ๙๗.๓๑ % มีคะแนนเฉลี่ยรวมทุกวิชา ๔๖.๓๗ มีผู้ได้คะแนน ๕๐% ขึ้นไป ๓๓.๕๐ % (เพิ่มขึ้นจากปีที่แล้ว) รายวิชาที่มีคะแนนเฉลี่ยเพิ่มขึ้นจากปีที่แล้ว ๒ รายวิชา คือ ภาษาไทย และวิทยาศาสตร์ ลดลง ๒ รายวิชา คือ ภาษาอังกฤษ และคณิตศาสตร์

๗. รายงานผลการประเมินคุณภาพผู้เรียน (NT) ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ ปีการศึกษา ๒๕๖๓ จำนวนนักเรียนที่เข้าสอบทั้งหมด ๓๗๕๖ คน ปกติ ๓๒๓๑ คน พิเศษ ๕๐๙ คน walk-in ๑๖คน

ด้าน		ศึกษาธิการ จังหวัด	ศึกษาธิการภาค	ประเทศ	คะแนนเฉลี่ยร้อยละจำแนกตามสังกัด				
					สพฐ.	สช.	อปท.	ตชด.	โฮมสคูล
ด้านคณิตศาสตร์	คะแนนเฉลี่ยร้อยละ	๔๐.๘๗	๔๑.๐๗	๔๐.๔๗	๔๐.๗๗	๔๔.๐๑	๔๓.๒๖	๓๔.๐๒	๕๘.๕๐
	S.D.	๑๘.๒๐	๑๙.๑๐	๑๙.๑๓	๑๘.๑๓	๑๘.๗๗	๑๙.๒๓	๑๕.๑๔	๓.๗๗
ด้านภาษาไทย	คะแนนเฉลี่ยร้อยละ	๔๔.๙๘	๔๖.๘๒	๔๗.๔๖	๔๔.๕๒	๕๑.๐๙	๔๙.๐๖	๓๘.๘๖	๖๐.๕๐
	S.D.	๑๖.๘๗	๑๗.๑๕	๑๗.๕๘	๑๖.๗๒	๑๗.๒๓	๑๗.๖๕	๑๔.๔๔	๓.๒๔
รวมความสามารถทั้ง ๒ด้าน	คะแนนเฉลี่ยร้อยละ	๔๒.๙๒	๔๓.๙๕	๔๓.๙๗	๔๒.๖๕	๔๗.๕๕	๔๖.๑๖	๓๖.๔๔	๕๙.๕๐
	S.D.	๓๑.๕๒	๓๒.๖๙	๓๓.๒๓	๓๑.๓๘	๓๑.๙๒	๓๓.๐๕	๒๕.๒๐	๓.๐๔

๘. ตารางแสดงจำนวนและร้อยละนักเรียน จำแนกตามระดับคุณภาพ

ด้าน	จำนวนและร้อยละนักเรียน จำแนกตามระดับคุณภาพ(ยกเว้นเด็กพิเศษ และ walk-in)							
	ดีมาก		ดี		พอใช้		ปรับปรุง	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ด้านคณิตศาสตร์	๓๗๐	๑๑.๔๕	๗๐๓	๒๑.๗๕	๑,๓๙๐	๔๓.๐๒	๗๖๘	๒๓.๗๖
ด้านภาษาไทย	๓๒๖	๑๐.๐๘	๑,๐๓๑	๓๑.๙๐	๑,๑๗๒	๓๖.๒๗	๗๐๒	๒๑.๗๒
รวมความสามารถทั้ง ๒ด้าน	๒๗๓	๘.๔๔	๘๖๗	๒๖.๘๓	๑,๔๕๙	๔๕.๑๕	๖๓๒	๑๙.๕๖

หมายเหตุ : จำนวนนักเรียนที่เข้าสอบ ในแต่ละด้านอาจมีจำนวนไม่เท่ากับนักเรียนที่เข้าสอบทั้งหมดและอาจไม่เท่ากันทั้ง๒ด้านเนื่องจากมีผู้เข้าสอบบางคนเข้าสอบวิชาใดวิชาหนึ่ง

๙. รายงานค่าสถิติพื้นฐานผลการทดสอบของศึกษาธิการจังหวัด จำนวนนักเรียนที่เข้าสอบทั้งหมด ๓๗๕๖ คน ปกติ ๓๒๓๑ คน พิเศษ ๕๐๙ คน walk-in ๑๖คน

๙.๑) ความสามารถด้านคณิตศาสตร์

ระดับ	จำนวนผู้เข้าสอบ (ไม่รวมนร. walk-in และ พิเศษ)	คะแนนเฉลี่ย ร้อยละ Mean%	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน S.D.	คะแนนสูงสุด Max.	คะแนนต่ำสุด Min.	มัธยฐาน Median	ฐานนิยม Mode	นักเรียนที่มี คะแนนร้อยละ ๕๐ขึ้นไป
จังหวัด	๓,๒๓๑	๔๐.๘๗	๑๘.๒๐	๙๘.๐๐	๖.๐๐	๓๗.๐๐	๓๐.๐๐	๙๒๕
ศึกษาธิการภาค	๒๙,๙๓๑	๔๑.๐๗	๑๙.๑๐	๑๐๐	๐	๓๗.๐๐	๒๗.๐๐	๘,๘๖๙
ประเทศ	๖๕๓,๔๔๒	๔๐.๔๗	๑๙.๑๓	๑๐๐	๐	๓๖.๐๐	๒๔.๐๐	๑๘๕,๕๖๔

๙.๒) ความสามารถด้านภาษาไทย

ระดับ	จำนวนผู้เข้าสอบ (ไม่รวมนร. walk-in และ พิเศษ)	คะแนนเฉลี่ย ร้อยละ Mean%	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน S.D.	คะแนนสูงสุด Max.	คะแนนต่ำสุด Min.	มัธยฐาน Median	ฐานนิยม Mode	นักเรียนที่มี คะแนนร้อยละ ๕๐ขึ้นไป
จังหวัด	๓,๒๓๑	๔๔.๙๘	๑๖.๘๗	๙๔.๐๐	๖.๐๐	๔๕.๐๐	๒๗.๐๐	๑,๒๘๖
ศึกษาธิการภาค	๒๙,๙๓๘	๔๖.๘๒	๑๗.๑๕	๙๗.๐๐	๓.๐๐	๔๗.๐๐	๒๗.๐๐	๑๓,๓๘๗
ประเทศ	๖๕๓,๔๐๕	๔๗.๔๖	๑๗.๕๘	๑๐๐	๐	๔๗.๕๐	๒๗.๐๐	๒๙๘,๕๓๐

๙.๒) ความสามารถรวมทั้ง ๒ ด้าน

ระดับ	จำนวนผู้เข้าสอบ (ไม่รวมนร. walk-in และ พิเศษ)	คะแนนเฉลี่ย ร้อยละ Mean%	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน S.D.	คะแนนสูงสุด Max.	คะแนนต่ำสุด Min.	มัธยฐาน Median	ฐานนิยม Mode	นักเรียนที่มี คะแนนร้อยละ ๕๐ขึ้นไป
จังหวัด	๓,๒๓๑	๔๒.๙๒	๓๑.๕๒	๙๐.๒๕	๙.๐๐	๔๑.๐๐	๒๒.๕๐	๑,๐๒๒
ศึกษาธิการภาค	๒๙,๙๓๑	๔๓.๙๕	๓๒.๖๙	๙๘.๕๐	๒.๐๐	๔๒.๐๐	๒๗.๐๐	๑๐,๒๓๖
ประเทศ	๖๕๓,๓๔๒	๔๓.๙๗	๓๓.๒๓	๑๐๐	๐	๔๑.๗๕	๒๕.๕๐	๒๒๒,๖๖๖

๑๐. รายงานผลการประเมินความสามารถด้านการอ่านของผู้เรียน Reading Test : RT ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๖๓ จำนวนนักเรียนที่เข้าสอบทั้งหมด ๑๐๙๕๑ คน ปกติ ๑๐๕๓๔ คน พิเศษ ๓๙๓ คน walk-in ๒๔ คน

ด้าน		ศึกษาธิการ จังหวัด	ศึกษาธิการภาค	ประเทศ	คะแนนเฉลี่ยร้อยละจำแนกตามสังกัด				
					สพฐ.	สช.	อปท.	ตชด.	โฮมสคูล
การอ่านออกเสียง	คะแนนเฉลี่ยร้อยละ	๖๔.๔๙	๖๘.๕๘	๗๔.๑๔	๖๒.๙๘	๘๖.๐๐	๘๐.๖๓	๔๗.๖๓	๗๐.๘๐
	S.D.	๑๔.๒๗	๑๔.๓๖	๑๓.๖๐	๑๔.๒๗	๙.๙๒	๑๑.๖๐	๑๐.๕๖	๑๕.๘๐
การอ่านรู้เรื่อง	คะแนนเฉลี่ยร้อยละ	๖๒.๘๒	๖๗.๔๓	๗๑.๘๖	๖๒.๐๗	๗๓.๙๐	๗๑.๓๖	๕๓.๐๕	๖๘.๘๐
	S.D.	๙.๕๖	๙.๖๔	๙.๔๕	๙.๕๕	๗.๑๙	๗.๖๓	๑๐.๐๑	๘.๕๕
รวมความสามารถทั้ง ๒ด้าน	คะแนนเฉลี่ยร้อยละ	๖๓.๗๓	๖๘.๐๔	๗๓.๐๒	๖๒.๕๘	๗๙.๙๕	๗๖.๐๐	๕๐.๗๑	๖๙.๘๐
	S.D.	๒๒.๒๓	๒๒.๓๑	๒๑.๑๘	๒๒.๒๕	๑๕.๔๔	๑๖.๘๕	๑๘.๒๙	๒๓.๑๖

๑๑. ตารางแสดงจำนวนและร้อยละนักเรียน จำแนกตามระดับคุณภาพ (ยกเว้นเด็กพิเศษ และเด็ก walk-in)

ด้าน	จำนวนและร้อยละนักเรียน จำแนกตามระดับคุณภาพ(ยกเว้นเด็กพิเศษ และ walk-in)							
	ดีมาก		ดี		พอใช้		ปรับปรุง	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
การอ่านออกเสียง	๑,๖๕๙	๔๔.๘๙	๑,๐๐๑	๒๗.๐๙	๕๙๙	๑๖.๒๑	๔๓๖	๑๑.๗๙
การอ่านรู้เรื่อง	๑,๐๙๒	๒๙.๖๐	๑,๗๘๒	๔๘.๓๐	๖๗๘	๑๘.๓๗	๑๓๗	๓.๗๑
รวมความสามารถทั้ง ๒ด้าน	๑,๔๐๑	๓๘.๒๐	๑,๓๓๙	๓๖.๕๑	๖๘๐	๑๘.๕๔	๒๔๗	๖.๗๓

การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดแม่ฮ่องสอน (SWOT Analysis)
ประเมินสภาพแวดล้อมของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดแม่ฮ่องสอนจัดลำดับสภาพแวดล้อมภายนอก
โอกาส (Opportunities)

๑. รัฐบาลมีความมุ่งมั่นในการปฏิรูปการศึกษา กฎหมาย นโยบาย ยุทธศาสตร์
๒. มีการกระจายอำนาจให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา
๓. อาณาเขตติดชายแดนทั้ง ๗ อำเภอ มีการส่งเสริมการค้าการลงทุนกับประเทศเพื่อนบ้านการค้าชายแดนส่งผลให้จังหวัดต้องผลิตและพัฒนากำลังคนรองรับการค้า การลงทุน การตลาด การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของนักศึกษาและครูในด้านการศึกษา และฐานผลิตพร้อม สามารถสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจ สังคม ของจังหวัด
๔. มีแหล่งท่องเที่ยวและทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ มีความหลากหลาย
๕. มีความเข้มแข็งทางชาติพันธุ์ ขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมที่หลากหลาย
๖. ภาครัฐ/องค์กรเอกชน ให้การสนับสนุนด้านการพัฒนาการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

อุปสรรค (Threats)

๑. การบูรณาการการทำงานระดับหน่วยงานภายในจังหวัดที่ไม่ทั่วถึงครอบคลุม
๒. มีการใช้ภาษาถิ่นและใช้ภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง รายได้ประชากรต่อครัวเรือนต่ำ การอพยพย้ายถิ่นที่อยู่ ที่ทำงาน มีผลกระทบต่อปัญหาคุณภาพการศึกษา ปัญหาการออกกลางคัน
๓. โครงสร้างพื้นฐานไม่ทั่วถึง การคมนาคมไม่สะดวก สาธารณูปโภค ไฟฟ้า
๔. ภัยจากโรคระบาดและภัยธรรมชาติ
๕. การบริหารงานบุคคลของต้นสังกัด ลำช้า ขาดความคล่องตัว
๖. สถานประกอบการมีน้อย ไม่รองรับตลาดแรงงาน ในจังหวัดแม่ฮ่องสอน
๗. กระแสการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่รวดเร็ว กระแสบริโภคนิยมและกระแส วัฒนธรรมจากภายนอกส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชุมชนท้องถิ่น
๘. ผู้ประกอบการและแรงงานขาดทักษะในการทำธุรกิจและทักษะด้านการสื่อสาร
๙. งบประมาณที่ได้รับไม่เพียงพอ
๑๐. ขาดการเชื่อมโยงข้อมูลบูรณาการระหว่างหน่วยงาน
๑๑. การรับส่งหนังสือราชการจากต้นสังกัด ลำช้าไม่เป็นระบบ

ประเมินสภาพแวดล้อมของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดแม่ฮ่องสอนจัดลำดับสภาพแวดล้อมภายใน
จุดแข็ง (S:Strengths)

๑. มีโครงสร้างการบริหารงานภายในที่ชัดเจน
๒. มีองค์คณะบุคคล ในการบริหารงานด้านการศึกษาในจังหวัดที่ชัดเจน
๓. ผู้บริหารระดับจังหวัดให้ความสำคัญต่อการจัดการศึกษา
๔. หน่วยงานที่จัดการศึกษาในจังหวัดแม่ฮ่องสอนส่งเสริมให้ผู้เรียนได้รับโอกาสทางการศึกษาอย่างทั่วถึง

๕. มีหน่วยงานในพื้นที่ให้การสนับสนุนการศึกษาด้านปฐมวัยอย่างครอบคลุมทั้งจังหวัด
๖. มีแหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่นและปราชญ์ชาวบ้านที่หลากหลายที่เอื้อต่อการเรียนรู้
๗. บุคลากรมีความรู้ ความสามารถ มุ่งมั่น ตั้งใจและเสียสละ ทำงานเป็นทีม

จุดอ่อน (W : Weaknesses)

๑. ขาดแคลนบุคลากรตามกรอบโครงสร้างสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด
 ๒. ขาดเครื่องมือที่ช่วยในการประสานงานระหว่างหน่วยงานทางการศึกษาในจังหวัดแม่ฮ่องสอน
 ๓. ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี้ขั้นพื้นฐาน NT ป.๓ (O-NET) ป.๖ ม.๓ ม. ๖ ต่ำกว่าระดับชาติทุกกลุ่มสาระ N-NET (กศน.) ต่ำกว่าระดับชาติบางกลุ่มสาระ
 ๔. การประชาสัมพันธ์ของหน่วยงานยังไม่ทั่วถึง ขาดเว็บไซต์หน่วยงาน
 ๕. อาคารสำนักงานมีสภาพที่ทรุดโทรม
 ๖. พื้นที่การนิเทศ ติดตามและประเมินผลหน่วยงานทางการศึกษามีความยาก การคมนาคมลำบาก
- ทุรกันดาร
๗. ขาดแคลนยานพาหนะที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่

ส่วนที่ ๓ ทิศทางการพัฒนา

ประกาศกระทรวงศึกษาธิการเรื่อง นโยบายและจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการ ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕

ด้วยกระทรวงศึกษาธิการตระหนักถึงความสำคัญยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ โดยเฉพาะแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นการพัฒนา ศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต การสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพมนุษย์ การพัฒนาเด็กตั้งแต่ช่วงการตั้งครรภ์จนถึงปฐมวัย การพัฒนาช่วงวัยเรียน/วัยรุ่น การพัฒนาและยกระดับศักยภาพวัยแรงงาน รวมถึงการส่งเสริมศักยภาพผู้สูงอายุ ประเด็นการพัฒนาการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ ๒๑ และพหุปัญญาของมนุษย์ที่หลากหลาย และประเด็นอื่นที่เกี่ยวข้อง

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๘ และมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๔๖ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ จึงประกาศนโยบายและจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ ดังนี้

หลักการตามนโยบาย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕

กระทรวงศึกษาธิการมุ่งมั่นดำเนินการภารกิจหลักตามแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) ในฐานะหน่วยงานเจ้าภาพขับเคลื่อนทุกแผนย่อยในประเด็น ๑๒ การพัฒนาการเรียนรู้ และแผนย่อยที่ ๓ ในประเด็น ๑๑ ศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต รวมทั้งแผนการปฏิรูปประเทศ ด้านการศึกษา และนโยบายรัฐบาลทั้งในส่วนนโยบายหลักด้านการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ และการพัฒนา ศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต และนโยบายเร่งด่วน เรื่องการเตรียมคนไทยสู่ศตวรรษที่ ๒๑ นอกจากนี้ ยังสนับสนุนการขับเคลื่อนแผนแบกภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติประเด็นอื่น ๆ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม แห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๘) นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๒ - ๒๕๖๘) รวมทั้งนโยบายและแผนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยคาดหวังว่าการพัฒนา ศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต จะได้รับการพัฒนาการเรียนรู้ให้เป็นคนดี คนเก่ง มีคุณภาพ และมีความพร้อมร่วมขับเคลื่อน การพัฒนาประเทศสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน ดังนั้น ในการเร่งรัดการทำงานภาพรวมกระทรวงให้เกิด ผลสัมฤทธิ์เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้กับสังคม และผลักดันให้การจัดการศึกษามีคุณภาพและประสิทธิภาพ จึงกำหนดนโยบายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ ดังนี้

๑. ปลดล็อก ปรับเปลี่ยน และเปิดกว้าง ระบบการบริหารจัดการและการพัฒนากำลังคนโดยมุ่งปฏิรูป องค์การเพื่อหลอมรวมภารกิจและบุคลากร เช่น ด้านการประชาสัมพันธ์ ด้านการต่างประเทศ ด้านเทคโนโลยี ด้านกฎหมาย ฯลฯ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและความเป็นเอกภาพ รวมทั้งการนำเทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามาช่วยในการบริหารงานและการจัดการศึกษา

๒. ปลดล็อก ปรับเปลี่ยน และเปิดกว้าง ระบบการจัดการศึกษาและการเรียนรู้ โดยมุ่งให้ครอบคลุมถึง การจัดการศึกษาเพื่อคุณวุฒิ และการเรียนรู้ตลอดชีวิตที่สามารถตอบสนองการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ ๒๑

๓. ปลดล็อก ปรับเปลี่ยน เปิดกว้าง ที่เป็นเงื่อนไขต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุผลตามนโยบายการศึกษา ยกกำลังสอง (Thailand Education Eco - System: TE^๒S) การศึกษาที่เข้าใจ Supply และตอบโจทย์ Demand โดยให้ทุกหน่วยงานพิจารณาวิเคราะห์ข้อมูลร่วมกันอย่างรอบด้าน ครอบคลุมร่วมกันพิจารณาหาแนวทาง ขั้นตอน และวิธีการดำเนินการร่วมกันแบบบูรณาการการทำงานทุกภาคส่วน

จุดเน้นประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕

การพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์

๑. ICT (Information and Communication Technologies) เทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารประกอบด้วย ๗ เรื่องย่อย ได้แก่

- ๑.๑ Data Center ศูนย์ข้อมูลกลาง
- ๑.๒ Big Data ข้อมูลขนาดใหญ่ (คลังข้อมูล การนำข้อมูลมารวมกัน)
- ๑.๓ Platform (e-library e-learning และ Teaching Resource Platform)
- ๑.๔ e-book
- ๑.๕ e-office e-mail และ document
- ๑.๖ ระบบบริหารจัดการห้องเรียน School และ Classroom Management
- ๑.๗ โครงสร้างพื้นฐาน Infrastructure (Internet)

๒. การจัดการองค์ความรู้และยกระดับทักษะที่จำเป็น เน้นพัฒนาความรู้และสมรรถนะด้าน Digital Literacy สำหรับผู้เรียนที่มีความแตกต่างกันตามระดับและประเภทของการจัดการศึกษา เช่น STEM Coding เป็นต้น

๓. การศึกษาเพื่อทักษะอาชีพและการมีงานทำ พัฒนา ๓ ทักษะหลัก ได้แก่ ๑) โลกทัศน์อาชีพ ๒) การเสริมทักษะใหม่ (Up Skill) และ ๓) การเพิ่มทักษะใหม่ที่จำเป็น (Re-Skills) ให้แก่กลุ่มเป้าหมาย ประกอบด้วย

- ๓.๑ ผู้อยู่ในระบบการศึกษา (การศึกษาขั้นพื้นฐาน และอาชีวศึกษา)
- ๓.๒ ผู้อยู่นอกระบบการศึกษา
- ๓.๓ วัยแรงงาน

๓.๔ ผู้สูงอายุ เพื่อให้มีทักษะและสมรรถนะสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากเทคโนโลยี ดิจิทัลและอาชีพที่เกิดขึ้นใหม่ (Digital Disruption) โดยเน้นเพิ่มบทบาทของ กศน. ในการ Re-Skills ด้านอาชีวศึกษากับสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

๔. การต่างประเทศ เน้นภารกิจที่ต้องใช้ความร่วมมือระดับนานาชาติในการจัดหาครูชาวต่างชาติ ให้แก่สถานศึกษาทุกระดับ ทุกประเภทของกระทรวงศึกษาธิการเพื่อจัดการศึกษาในสถานศึกษา ๒ ด้านหลัก ๆ ได้แก่

- ๔.๑ ด้านภาษาต่างประเทศ
- ๔.๒ ด้านวิชาการ โดยเฉพาะอาชีวศึกษา

๕. กฎหมายและระเบียบ เน้นแผนงาน ๒ เรื่อง ที่บรรจุอยู่ในแผนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา ประกอบด้วย

เรื่องที่ ๑ : การปฏิรูประบบการศึกษาและการเรียนรู้โดยรวมของประเทศโดยพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติฉบับใหม่และกฎหมายลำดับรอง มีประเด็นปฏิรูป ๕ ประเด็น ได้แก่

- การมีพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. และมีการทบทวน จัดทำ แก้ไขและปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

- การสร้างความร่วมมือระหว่างรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและเอกชน เพื่อการจัดการศึกษา

- การขับเคลื่อนการจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาตนเองและการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต เพื่อรองรับการพัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต

- การทบทวนและปรับปรุงแผนการศึกษาแห่งชาติ

- การจัดตั้งสำนักงานคณะกรรมการนโยบายการศึกษาแห่งชาติ

เรื่องที่ ๒ การปรับโครงสร้างของหน่วยงานในระบบการศึกษา ประกอบด้วยประเด็นปฏิรูป ๓ ประเด็น ได้แก่ สถานศึกษามีความเป็นอิสระในการบริหารและจัดการศึกษา พื้นที่นวัตกรรมการศึกษา การปรับปรุงโครงสร้างของกระทรวงศึกษาธิการ

๖. ระบบบริหารจัดการและการพัฒนาบุคลากร โดยรวบรวมหลักสูตรวิชาการของแต่ละหน่วยงานในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อไม่ให้เกิดความซ้ำซ้อนในการจัดฝึกอบรมให้แก่กลุ่มเป้าหมายและใช้ประโยชน์จากสถาบันพัฒนาที่มีอยู่แล้ว เช่น สถาบันพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา เพื่อเป็นหน่วยงานกลางในการจัดฝึกอบรมพัฒนาทักษะสมรรถนะให้แก่บุคลากรของกระทรวงศึกษาธิการ ผู้บริหารหน่วยงานทุกระดับผู้บริหารสถานศึกษาทุกระดับ ทุกประเภท ครู อาจารย์ และบุคลากรอื่น ๆ รวมทั้งพัฒนาระดับให้เป็นสถาบันฝึกอบรมระดับนานาชาติ

๗. การประชาสัมพันธ์ โดยจัดตั้งศูนย์ประชาสัมพันธ์ของกระทรวงศึกษาธิการเป็นหน่วยงานสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ดำเนินการผลิตสื่อและจัดทำเนื้อหา (Content) เพื่อเผยแพร่ผลงาน กิจกรรมและการเข้าร่วมงานต่าง ๆ ของทุกหน่วยงานในภาพรวมของ ศธ.

๘. การพัฒนาเด็กปฐมวัย ดำเนินการขับเคลื่อนนโยบายและแนวปฏิบัติในการจัดการศึกษาและการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย

๙. การพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็ก โดยการส่งเสริมโครงการ ๑ ตำบล ๑ โรงเรียนคุณภาพ

๑๐. การรับเรื่องราวร้องทุกข์ที่เกี่ยวข้องกับกระทรวงศึกษาธิการ โดยการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารจัดการ เช่น การยกระดับตอบรับอัตโนมัติเพื่อแก้ไขปัญหาเบื้องต้น (Call Center ด้านกฎหมาย) การวางระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการการรับเรื่องราวร้องทุกข์ในภาพรวมของกระทรวงศึกษาธิการ

๑๑. การปฏิรูปองค์กรและโครงสร้างกระทรวงศึกษาธิการ

๑๒. การพัฒนาครู ในสาขาวิชาต่าง ๆ เพื่อให้มีมาตรฐานวิชาชีพที่สูงขึ้น

๑๓. การศึกษายกกำลังสอง โดย

- พัฒนาครูทุกระดับให้มีทักษะ ความรู้ที่จำเป็น เพื่อทำหน้าที่วิทยากรมืออาชีพ (Train the Trainer) และขยายผลการพัฒนาผ่านศูนย์พัฒนาศักยภาพบุคคลเพื่อความเป็นเลิศ (Human Capital Excellence Center: HCEC)

- จัดการเรียนรู้ตลอดชีวิตผ่านเว็บไซต์ www.deep.go.th โดยปลดล็อกและเปิดกว้างให้ภาคเอกชนสามารถเข้ามาพัฒนาเนื้อหา เพื่อให้ผู้เรียน ครู และผู้บริหารทางการศึกษามีทางเลือกในการเรียนรู้ที่หลากหลาย และตลอดเวลาผ่านแพลตฟอร์มด้านการศึกษาเพื่อความเป็นเลิศ (Digital Education Excellence Platform :DEEP)

- ให้ผู้เรียน ครู ผู้บริหารทางการศึกษามีแผนพัฒนารายบุคคลผ่านแผนพัฒนารายบุคคลสู่ความเป็นเลิศ (Excellence Individual Development Plan: EIDP)

- จัดทำ "คู่มือมาตรฐานโรงเรียน" เพื่อกำหนดให้ทุกโรงเรียนต้องมีพื้นฐานที่จำเป็น

การสร้างความสามารถในการแข่งขัน

- มุ่งเน้นการศึกษาเพื่อทักษะอาชีพและการมีงานทำด้วยคุณภาพ โดยสร้างค่านิยมอาชีวศึกษา และเติมเต็มช่องว่างระหว่างทักษะ (Full fill Skill Gaps) โดยขยายและยกระดับอาชีวศึกษาทวิภาคีสู่คุณภาพมาตรฐานเน้นร่วมมือกับสถานประกอบการชั้นนำ (Tailor-made Curriculum) ขับเคลื่อนความร่วมมือการจัดการอาชีวศึกษาระหว่างภาครัฐและภาคเอกชนสู่มาตรฐานนานาชาติ

- มุ่งเน้น Re-Skills, Up Skill และ New Skill การฝึกอบรมวิชาชีพระยะสั้น รวมทั้งผลิตกำลังแรงงานที่มีคุณภาพตามความเป็นเลิศของแต่ละสถานศึกษาและตามบริบทของพื้นที่ เพื่อตอบโจทย์การพัฒนาประเทศและสถานประกอบการ

- มุ่งเน้นพัฒนาศูนย์ประสานงานกลางการผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษา (TVET Excellence Center) สู่มาตรฐานสากล ผลิตอาชีพะพันธุ์ใหม่ รวมถึงการนำนวัตกรรม Digital เพื่อมุ่งสู่การอาชีวศึกษาดิจิทัล (Digital College)

- มุ่งเน้นพัฒนาศักยภาพผู้เรียนอาชีวศึกษาให้เป็นผู้ประกอบการ พัฒนาทักษะการเรียนรู้ผู้เรียนเพื่อการดำรงชีวิตให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์และทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ ๒๑ (Technical Vocational Education and Training: TVET, Student Skill Set) รวมทั้งให้ความร่วมมือในการพัฒนาขีดความสามารถของผู้เรียนผ่านการฝึกประสบการณ์วิชาชีพในต่างประเทศและการแข่งขันในเวทีระดับนานาชาติ

- มุ่งเน้นการเพิ่มปริมาณผู้เรียนในหลักสูตรอาชีวศึกษา สร้างภาพลักษณ์สถานศึกษาอาชีวศึกษาเพื่อดึงดูดให้ผู้สนใจเข้ามาเรียน

- สนับสนุนให้สถานศึกษาอาชีวศึกษาบริหารจัดการอย่างมีคุณภาพ และจัดการเรียนการสอนด้วยเครื่องมือปฏิบัติที่ทันสมัย

การสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางการศึกษา

- ขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา พ.ศ.

๒๕๖๒

- ส่งเสริมให้ผู้เรียนที่ยุติการศึกษาทั้งก่อนและหลังสำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาได้รับโอกาสทางการศึกษาจนสำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษา

การจัดการศึกษาเพื่อสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

- เสริมสร้างการรับรู้ ความเข้าใจ ความตระหนัก และส่งเสริมคุณลักษณะและพฤติกรรมที่พึงประสงค์ด้านสิ่งแวดล้อม รวมทั้งการปรับตัวรองรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่จะเกิดขึ้นในอนาคต
- ส่งเสริมการพัฒนาสิ่งประดิษฐ์และนวัตกรรมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ให้สามารถเป็นอาชีพ และสร้างรายได้การพัฒนาการศึกษาเพื่อความมั่นคง
- ฝักระวังภัยทุกรูปแบบที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน ครู และสถานศึกษาการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการ

- ปฏิรูปองค์การเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และความเป็นเอกภาพของหน่วยงาน
- ปรับปรุงกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศต่าง ๆ ที่เป็นอุปสรรคและข้อจำกัดในการดำเนินงาน โดยคำนึงถึงประโยชน์ของผู้เรียนและประชาชน ตลอดจนกระทรวงศึกษาธิการโดยรวม
- ยกระดับการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ (Integrity and Transparency Assessment : ITA) ของหน่วยงานในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ
- พัฒนาระบบฐานข้อมูลด้านการศึกษา (Big Data)

การขับเคลื่อนนโยบายและจุดเน้นสู่การปฏิบัติ

๑. ให้ส่วนราชการ หน่วยงานในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ นำนโยบายและจุดเน้นเป็นกรอบแนวทางในการวางแผนและจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ ตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการได้ให้แนวทางในการบริหารงบประมาณไว้

๒. ให้มีคณะกรรมการติดตาม ประเมินผล และรายงานการขับเคลื่อนนโยบายและจุดเน้นสู่การปฏิบัติระดับพื้นที่ โดยให้ผู้ตรวจราชการกระทรวงศึกษาธิการ เป็นประธาน สำนักงานศึกษาธิการภาคและสำนักตรวจราชการและติดตามประเมินผล สป. เป็นฝ่ายเลขานุการและผู้ช่วยเลขานุการตามลำดับโดยมีบทบาทภารกิจในการตรวจราชการ ติดตาม ประเมินผลในระดับนโยบาย และจัดทำรายงานเสนอต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ และคณะกรรมการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ทราบตามลำดับ

๓. กรณีมีปัญหาในเชิงพื้นที่หรือข้อขัดข้องในการปฏิบัติงาน ให้ศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลและดำเนินการแก้ไขปัญหในระดับพื้นที่ก่อน โดยใช้ภาคีเครือข่ายในการแก้ไขข้อขัดข้อง พร้อมทั้งรายงานต่อคณะกรรมการติดตามฯ ข้างต้น ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการตามลำดับ

ตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๑๙/๒๕๖๐ เรื่อง การปฏิรูปการศึกษาในภูมิภาคของกระทรวงศึกษาธิการ ให้จัดตั้งสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อ

ปฏิบัติการกิจของกระทรวงศึกษาธิการเกี่ยวกับการบริหารและการจัดการศึกษาตามที่กฎหมายกำหนด การปฏิบัติราชการตามอำนาจหน้าที่ นโยบาย แลยุทธศาสตร์ของส่วนราชการต่าง ๆ นั้น

สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดแม่ฮ่องสอนจึงได้จัดทำได้จัดทำแผนการนิเทศ ติดตาม และประเมินผล สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดแม่ฮ่องสอน ประจำปีการศึกษา ๒๕๖๕ ของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดแม่ฮ่องสอนขึ้น เพื่อใช้เป็นกรอบแนวทางในการพัฒนาการศึกษาของจังหวัดและปฏิบัติราชการได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีสาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

วิสัยทัศน์สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดแม่ฮ่องสอน

“บูรณาการการพัฒนาคุณภาพการศึกษาภายในจังหวัดแม่ฮ่องสอน ให้ผู้รับบริการทางการศึกษา อย่างทั่วถึง มีคุณภาพ ตลอดชีวิต ตามศาสตร์พระราชา และทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑”

พันธกิจ

๑. พัฒนาการบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพ เอื้อต่อการพัฒนาคุณภาพบุคลากรและเป้าหมายคุณภาพผู้เรียน
๒. ส่งเสริม สนับสนุน การจัดการศึกษาภายในจังหวัดแม่ฮ่องสอนให้ทั่วถึง ทุกระดับ ทุกประเภท อย่างมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาให้สอดคล้องกับสมรรถนะและทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑
๓. ส่งเสริม สนับสนุน การจัดการศึกษาและพัฒนาคุณภาพชีวิตให้สอดคล้องตามศาสตร์พระราชา

ประเด็นยุทธศาสตร์

๑. พัฒนาการจัดการศึกษาเพื่อความมั่นคง
๒. พัฒนากำลังคน การวิจัย เพื่อสร้างความสามารถในการแข่งขันของประเทศ
๓. พัฒนาศักยภาพคนให้มีคุณภาพ
๔. สร้างโอกาสและความเสมอภาคทางการศึกษา
๕. ส่งเสริมและจัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
๖. พัฒนาระบบบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพ

กลยุทธ์

๑. พัฒนาการจัดการศึกษาเพื่อความมั่นคง
๒. พัฒนากำลังคน การวิจัย เพื่อสร้างความสามารถในการแข่งขันของประเทศ
๓. พัฒนาศักยภาพคนให้มีคุณภาพ
๔. สร้างโอกาสและความเสมอภาคทางการศึกษา
๕. ส่งเสริมและจัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
๖. พัฒนาระบบบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพ

เป้าประสงค์

๑. ส่งเสริมให้ผู้เรียน มีความเป็นพลเมืองดี มีคุณธรรม จริยธรรม ห่างไกลยาเสพติดและอบายมุข
๒. ส่งเสริมการวิจัยด้านการศึกษาและผู้เรียนได้รับการพัฒนาด้านทักษะวิชาชีพและเรียนต่อด้านอาชีพเพิ่มขึ้น

๓. ผู้เรียนมีสมรรถนะและทักษะความสามารถในการแข่งขันในศตวรรษที่ ๒๑
๔. ผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษาได้รับการส่งเสริมสนับสนุนพัฒนาศักยภาพในการบริหารจัดการและการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพทุกระดับ
๕. ผู้เรียนได้รับโอกาสทางการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิตที่มีคุณภาพอย่างเท่าเทียมทั่วถึง และเสมอภาค
๖. ผู้บริหาร บุคลากรทางการศึกษา และผู้เรียนมีจิตสำนึกรักษ์สิ่งแวดล้อม และนำแนวคิดตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติ
๗. หน่วยงานมีระบบบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ

เป้าประสงค์และตัวชี้วัด

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๑ พัฒนาการจัดการศึกษาเพื่อความมั่นคง

กลยุทธ์ ๑. พัฒนาการจัดการศึกษาเพื่อความมั่นคง

เป้าประสงค์ที่ ๑ ส่งเสริมให้ผู้เรียน มีความเป็นพลเมืองดี มีคุณธรรม จริยธรรม ห่างไกลยาเสพติดและอบายมุข	
๑. ร้อยละของสถานศึกษาใช้กระบวนการเรียนรู้และพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมแบบมีส่วนร่วม	ร้อยละ ๑๐๐
๒. ร้อยละของบุคลากรในสังกัด ร่วมกิจกรรมที่ส่งเสริมความมั่นคงและความจงรักภักดีต่อสถาบันหลักของชาติ	ร้อยละ ๑๐๐
๓. ระดับความสำเร็จในการ ติดตาม ตรวจสอบนักเรียนนักศึกษาโดยพนักงานส่งเสริมความประพฤตินักเรียนนักศึกษา	

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๒ พัฒนากำลังคน การวิจัย เพื่อสร้างความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

กลยุทธ์ ๒. พัฒนากำลังคน การวิจัย เพื่อสร้างความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

เป้าประสงค์ที่ ๒ ส่งเสริมการวิจัยด้านการศึกษาและผู้เรียนได้รับการพัฒนาด้านทักษะวิชาชีพและเรียนต่อด้านอาชีพเพิ่มขึ้น	
๑. สัดส่วนผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายประเภทอาชีวศึกษาต่อสามัญศึกษา	๓๐:๗๐
๒. จำนวนผลการวิจัยด้านการศึกษา	๑
๓. จำนวนนักเรียนที่จบการศึกษาภาคบังคับแล้วได้รับการพัฒนาทักษะทางวิชาชีพ	๓๐

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๓ พัฒนาศักยภาพคนให้มีคุณภาพ

กลยุทธ์ ๓. พัฒนาศักยภาพคนให้มีคุณภาพ

เป้าประสงค์ที่ ๓ ผู้เรียนมีสมรรถนะและทักษะความสามารถในการแข่งขันในศตวรรษที่ ๒๑	
๑. ร้อยละของนักเรียนที่มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ ๕๐ ขึ้นไป จากผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET)	ร้อยละ ๕๐
๒. ระดับคะแนนเฉลี่ยผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านอาชีวศึกษา (V-NET) เพิ่มขึ้นจากฐานเดิม	ร้อยละ ๓
๓. ระดับคะแนนเฉลี่ยผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านการศึกษานอกระบบโรงเรียน (N-NET) เพิ่มขึ้นจากฐานเดิม	ร้อยละ ๓
๔. ร้อยละของผู้เรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตร	ร้อยละ ๙๐
๕. ร้อยละของผู้เรียนมีสมรรถนะตามหลักสูตร	ร้อยละ ๙๐
๖. ร้อยละของผู้เรียนที่จบการศึกษาตามหลักสูตร	ร้อยละ ๙๕

เป้าประสงค์ที่ ๔. ผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษาได้รับการส่งเสริมสนับสนุนพัฒนาศักยภาพในการบริหารจัดการและการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพทุกระดับ	
๑. ร้อยละของผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาของสถานศึกษาเอกชนได้รับการพัฒนาให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลง	ร้อยละ ๑๐๐
๒. ร้อยละของครูผู้ช่วยที่บรรจุใหม่ได้รับการพัฒนาศักยภาพ	ร้อยละ ๑๐๐
๓. ร้อยละความพึงพอใจของข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษาที่มีต่อการบริหารงานบุคคลระดับมากขึ้นไป	ร้อยละ ๘๐
๔. ร้อยละของบุคลากรในสังกัดได้รับการพัฒนาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน	ร้อยละ ๘๐

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๔ สร้างโอกาสและความเสมอภาคทางการศึกษา

กลยุทธ์ ๔. ผู้เรียนได้รับโอกาสทางการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิตที่มีคุณภาพอย่างเท่าเทียม ทัวถึง และเสมอภาค

เป้าประสงค์ที่ ๕. ผู้เรียนได้รับโอกาสทางการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิตที่มีคุณภาพอย่างเท่าเทียม ทัวถึง และเสมอภาค	
๑. ร้อยละผู้เรียนต่อประชากรกลุ่มอายุ อายุ ๓-๕ ปี ได้รับการศึกษาระดับอนุบาล	ร้อยละ ๙๐
๒. ร้อยละผู้เรียนต่อประชากรกลุ่มอายุ อายุ ๖-๑๑ ปี ได้รับการศึกษาระดับประถมศึกษา	ร้อยละ ๑๐๐
๓. ร้อยละผู้เรียนต่อประชากรกลุ่มอายุ อายุ ๑๒-๑๔ ปี ได้รับการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น	ร้อยละ ๙๐
๔. ร้อยละผู้เรียนต่อประชากรกลุ่มอายุ อายุ ๑๕-๑๗ ปี ได้รับการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า	ร้อยละ ๙๐
๕. ร้อยละของผู้พิการได้รับการศึกษาตามความเหมาะสม	ร้อยละ ๘๐
๖. ร้อยละของการเรียนต่อของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ต่อ ม.๑	ร้อยละ ๑๐๐
๗. ร้อยละของการเรียนต่อ จบ ม.ต้น ต่อ ปวช./ม.ปลาย	ร้อยละ ๙๐
๘. ร้อยละของการเรียนต่อ จบ ม.ปลาย/ปวช. ต่อ ปวส./ปวท./อุดมศึกษา	ร้อยละ ๗๐

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๕ ส่งเสริมและจัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

กลยุทธ์ ๕. ส่งเสริมและจัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

เป้าประสงค์ที่ ๖. ผู้บริหาร บุคลากรทางการศึกษา และผู้เรียนมีจิตสำนึกรักษ์สิ่งแวดล้อม และนำแนวคิดตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติ	
๑. ระดับความสำเร็จในการรณรงค์การลดและคัดแยกขยะมูลฝอยในหน่วยงาน	
๒. ร้อยละของสถานศึกษาใช้กระบวนการเรียนรู้ที่สร้างจิตสำนึกรักษ์สิ่งแวดล้อม และนำแนวคิดตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติ	ร้อยละ ๑๐๐

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๖ พัฒนาระบบบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพ

กลยุทธ์ ๖. พัฒนาระบบบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพ

เป้าประสงค์ที่ ๗. หน่วยงานมีระบบบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ	
๑. ร้อยละความสำเร็จของโครงการที่มีผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายของโครงการตามแผนปฏิบัติราชการ	ร้อยละ ๘๐
๒. ร้อยละของคะแนนผลการปฏิบัติราชการตามคำรับรองการปฏิบัติราชการ	ร้อยละ ๘๐
๓. ความพึงพอใจระดับดีขึ้นไปของผู้เกี่ยวข้องทางการศึกษาที่มีส่วนร่วมในการบูรณาการการจัดการศึกษาในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน	ร้อยละ ๙๐
๔. จำนวนภาคีเครือข่ายที่มีส่วนร่วมในการจัด/พัฒนา/ส่งเสริมการศึกษา (ภาคีเครือข่าย : สถานประกอบการ องค์กร หน่วยงานที่มาร่วมจัด/พัฒนา/ส่งเสริมการศึกษา)	อย่างน้อย ๕
๕. มีระบบการสรรหาและแต่งตั้งผู้บริหารสถานศึกษาตามหลักเกณฑ์ความรู้ความสามารถ ประสบการณ์การจัดการเรียนการสอน การบริหารการศึกษา และความสำเร็จในวิชาชีพ	๑ ระบบ

ขอบเขตการดำเนินงาน

ขอบเขตด้านพื้นที่

พื้นที่การนิเทศการศึกษา ของ ศึกษาธิการจังหวัด รองศึกษาธิการจังหวัด ศึกษาพิเศษ ประกอบด้วย หน่วยงานทางการศึกษาและสถานศึกษาในจังหวัดแม่ฮ่องสอน จะต้องนิเทศติดตามตรวจ และประเมินผลเป็นการเฉพาะอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ ทั้งนี้ มีโรงเรียนในจังหวัดแม่ฮ่องสอน แบ่งตามสังกัดได้ดังนี้

การศึกษาในระบบ

ตารางที่ ๕ จำนวนสถานศึกษา นักเรียน/นักศึกษา ห้องเรียน และครู/อาจารย์ ปีการศึกษา ๒๕๖๓ ของกระทรวงศึกษาธิการและกระทรวงอื่น ๆ

สังกัด		สถานศึกษา	นักเรียน/นักศึกษา	ครู/อาจารย์
กระทรวงศึกษาธิการ				
๑.	สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.)			
	๑.๑ ประเภทสามัญศึกษา	๓๒๐	๔๑,๔๘๐	๓,๖๖๑
๒.	สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (สช.)			
	๒.๑ ประเภทสามัญศึกษา	๖	๑,๙๔๓	๙๓
	๒.๒ ประเภทอาชีวศึกษา			
๓.	สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.)	๒	๑,๗๒๕	๑๔๕
กระทรวงอื่น ๆ				
๔.	กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (อว.)			
	๔.๑ มหาวิทยาลัย	๒	๑๓๗๐	๑๖๗
	๔.๒ โรงเรียนสาธิต	๑	๓๘	๘
๕.	สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ (สพช.)			
	๕.๑ โรงเรียนพระปริยัติธรรม	๔	๓๒๒	๓๓
๖.	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น/(อปท.)			
	๖.๑ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	๑๖๘	๓๖๖๕	๑๑๙
	๖.๒ ประเภทสามัญศึกษา	๑๑	๒๘๔๒	๑๒๕
๗.	สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.)			
	๗.๑ มหาวิทยาลัย	๒	๑,๓๗๐	๑๖๗
	๗.๒ โรงเรียนสาธิต	๑	๓๘	๘
๘.	สำนักงานตำรวจแห่งชาติ/(สตร.)			
	๘.๑ โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน	๑๕	๑,๑๗๕	๑๑๐
๙.	กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (พม.)	๗	๑๔๘	๑๗
รวมทั้งสิ้น		๕๓๙	๕๖,๑๑๖	๔,๖๔๔

ตารางที่ ๖ จำนวนสถานศึกษาทั้งกระทรวงศึกษาธิการและกระทรวงอื่น ๆ จำแนกตามระดับที่เปิดสอน/
สังกัด ปีการศึกษา ๒๕๖๓

ระดับที่เปิดสอน	สังกัดของสถานศึกษา							
	สพฐ.	สช.	อปท.	พศ.	ตชด.	สอศ.	อว.	รวม
เด็กเล็ก			๑๖๙				๑	๑๗๐
อนุบาล ๑ - อนุบาล ๓	๑	๒	๔					๗
อนุบาล ๑ - ประถมศึกษาปีที่ ๖	๒๔๒	๒	๒		๑๖			๒๖๒
อนุบาล ๑ - มัธยมศึกษาปีที่ ๓	๖๑	๑	๑					๖๓
อนุบาล ๑ - มัธยมศึกษาปีที่ ๖	๓							๓
ประถมศึกษาปีที่ ๑ - ประถมศึกษาปีที่ ๖	๑	๑	๒					๔
ประถมศึกษาปีที่ ๑ - มัธยมศึกษาปีที่ ๓	๔							๔
มัธยมศึกษาปีที่ ๑ - มัธยมศึกษาปีที่ ๓			๑					๑
มัธยมศึกษาปีที่ ๑ - มัธยมศึกษาปีที่ ๖	๘		๑	๒				๑๑
ปวช. - ปวส.						๒		๒
อนุปริญญา - ปริญญาตรี							๑	๑
ปริญญาตรี							๑	๑
รวมทั้งสิ้น	๓๒๐	๖	๑๘๐	๒	๑๖	๒	๓	๕๒๙

ตารางที่ ๗ จำนวนห้องเรียนในกระทรวงศึกษาธิการและกระทรวงอื่น ๆ ปีการศึกษา ๒๕๖๓

จำแนกตามสังกัด/ประเภทการจัดการศึกษา

ที่	สังกัด	ประเภทการจัดการศึกษา				อาชีวศึกษา	อุดมศึกษา	รวม
		ขั้นพื้นฐาน						
		ก่อนประถม	ประถม	ม.ต้น	ม.ปลาย			
กระทรวงศึกษาธิการ								
๑.	สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน	๗๙๔	๒,๐๙๒	๔๔๓	๑๗๗			๓,๔๗๖
๒.	สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน	๒๙	๔๒	๖				๗๗
๓.	สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา					๖๘		๖๘
กระทรวงอื่น								
๔.	กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม	๔					๕๒	๕๖
๕.	สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ			๑๔	๑๒			๒๖
๖.	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	๒๑๒	๕๗	๒๔	๙			๓๐๒
๗.	สำนักงานตำรวจแห่งชาติ	๑๕	๑๐๓					๑๑๘
รวมทั้งสิ้น		๑๐๕๔	๒๒๙๔	๔๘๓	๑๙๘	๖๘	๕๒	๔,๑๓๗

ตารางที่ ๘ จำนวนนักเรียน/นักศึกษาในกระทรวงศึกษาธิการและกระทรวงอื่น ๆ ปีการศึกษา ๒๕๖๓
จำแนกตามระดับ/ประเภทการจัดการศึกษา

ที่	สังกัด	ประเภทการจัดการศึกษา						รวม
		ขั้นพื้นฐาน				อาชีวศึกษา	อุดมศึกษา	
		ก่อน ประถม	ประถม	ม.ต้น	ม. ปลาย			
กระทรวงศึกษาธิการ								
๑.	สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน	๖,๖๗๗	๑๙,๙๖๔	๙,๗๗๑	๕,๐๖๘			๔๑,๔๘๐
๒.	สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน	๗๑๔	๑,๑๕๔	๗๕				๑๙,๔๓
๓.	สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา					๑,๗๒๕		๑๗,๒๕
กระทรวงอื่น								
๔.	สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ			๒๕๔	๖๘			๓๒๒
๕.	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	๔๕๑๔	๑๑๔๗	๕๔๔	๒๘๔			๖,๔๘๙
๖.	สำนักงานตำรวจแห่งชาติ	๓๒๕	๘๕๐					๑,๑๗๕
๗.	กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม	๗๑					๓๔๔	๔,๑๕
รวมทั้งสิ้น		๑๒,๓๐๑	๒๓,๑๑๕	๑๐,๖๔๔	๓,๕๒๒	๑,๗๒๕	๓๔๔	๔๘,๔๘๑

ตารางที่ ๙ จำนวนครู/อาจารย์ในกระทรวงศึกษาธิการและกระทรวงอื่น ๆ ปีการศึกษา ๒๕๖๓
จำแนกตามระดับ/ประเภทการจัดการศึกษา

ที่	สังกัด	ระดับ/ประเภทการจัดการศึกษา			
		ขั้นพื้นฐาน	อาชีวศึกษา	อุดมศึกษา	รวม
กระทรวงศึกษาธิการ					
๑	สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน	๓,๖๖๑			๓,๖๖๑
๒	สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษา เอกชน	๙๓			๙๓
๓	สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา		๑๔๕		๑๔๕
กระทรวงอื่น					
๔	สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ	๓๓			๓๓
๕	กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม	๘		๑๖๗	๑๗๕
๖	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	๔๓๔			๔๓๔
๗	สำนักงานตำรวจแห่งชาติ	๑๒๐			๑๒๐
รวมทั้งสิ้น		๔๓๔๙	๑๔๕	๑๖๗	๔,๖๖๑

การศึกษานอกระบบ

ตารางที่ ๑๐ จำนวนสถานศึกษา สังกัด กศน.จังหวัด แม่ฮ่องสอน ปีการศึกษา ๒๕๖๓ จำแนกตามประเภท

ประเภท	จำนวน (แห่ง)
กศน.อำเภอ	๗
กศน.ตำบล	๔๔
ศศช.	๑๒๔
ศรช.	๑๓
รวมทั้งสิ้น	๑๘๘

ตารางที่ ๑๑ จำนวนนักศึกษาสังกัด กศน.จังหวัด แม่ฮ่องสอน ปีการศึกษา ๒๕๖๓ จำแนกตามระดับชั้น

ระดับชั้น	จำนวนนักศึกษา (คน)		
	ชาย	หญิง	รวม
ผู้ไม่รู้หนังสือ	๑๕๔๗	๔๗๕	๒๐๒๒
ประถมศึกษา	๒๗๑	๑๕	๒๘๖
มัธยมศึกษาตอนต้น	๑๐๔๙	๕๐๑	๑๕๕๐
มัธยมศึกษาตอนปลาย	๑๓๗๔	๘๖๗	๒๒๔๑
ประกาศนียบัตรวิชาชีพ	๓๖	๔๕	๘๑
รวมทั้งสิ้น	๔๒๗๗	๒๑๗๓	๖๔๕๐

ตารางที่ ๑๒ จำนวนครู สังกัด กศน.จังหวัด แม่ฮ่องสอน ปีการศึกษา ๒๕๖๓ จำแนกตามประเภท

วุฒิการศึกษา	จำนวน (คน)		
	ชาย	หญิง	รวม
ข้าราชการครู	๗	๑๐	๑๗
ครูอาสา	๓	๑๒	๑๕
ครู กศน.ตำบล	๒๐	๒๔	๔๔
ครู ศรช.	๖	๑๓	๑๙
ครู ศศช.	๗๔	๕๒	๑๒๖
ครู กพด.	๖	๒๐	๒๖
ครู เร่ร่อน	๐	๐	๐
ครู ปวช.	๑	๒	๓
รวมทั้งสิ้น	๑๑๗	๑๒๓	๒๔๐

ขอบเขตด้านนโยบาย

เพื่อให้การนิเทศติดตามประเมินผล และการตรวจราชการ บรรลุวัตถุประสงค์ เป้าหมาย และสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ นโยบายรัฐบาล และนโยบายกระทรวงศึกษาธิการ มีความโปร่งใส เป็นธรรม เป็นประโยชน์ต่อราชการตามหลักการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี รวมทั้งเป็นการขับเคลื่อนนโยบายสู่การปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพประสบผลสำเร็จ จึงได้มอบหมายให้สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด ลงพื้นที่ตรวจติดตาม นิเทศ และประเมินผล นโยบายที่เป็นจุดเน้นพิเศษ ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๕ ดังนี้

นโยบายและจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการ ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕

ด้วยกระทรวงศึกษาธิการตระหนักถึงความสำคัญยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนา และเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์โดยเฉพาะแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นการพัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต การสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพมนุษย์ การพัฒนาเด็กตั้งแต่ช่วงการตั้งครรภ์จนถึงปฐมวัย การพัฒนาช่วงวัยเรียน/วัยรุ่นการพัฒนาและยกระดับศักยภาพวัยแรงงาน รวมถึงการส่งเสริมศักยภาพผู้สูงอายุ ประเด็นการพัฒนาการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ ๒๑ และพหุปัญญาของมนุษย์ที่หลากหลาย และประเด็นอื่นที่เกี่ยวข้อง อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๘ และมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ.๒๕๔๖ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ จึงประกาศนโยบายและจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ ดังนี้

กำหนดนโยบายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕

๑. ปลดล็อก ปรับเปลี่ยน และเปิดกว้าง ระบบการบริหารจัดการและการพัฒนากำลังคน

โดยมุ่งปฏิรูปองค์การเพื่อหลอมรวมภารกิจและบุคลากร เช่น ด้านการประชาสัมพันธ์ ด้านการต่างประเทศด้านเทคโนโลยี ด้านกฎหมาย ฯลฯ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและความเป็นเอกภาพ รวมทั้งการนำเทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามาช่วยในการบริหารงานและการจัดการศึกษา

๒. ปลดล็อก ปรับเปลี่ยน และเปิดกว้าง ระบบการจัดการศึกษาและการเรียนรู้ โดยมุ่งให้ครอบคลุมถึงการจัดการศึกษาเพื่อคุณวุฒิ และการเรียนรู้ตลอดชีวิตที่สามารถตอบสนองการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ ๒๑

๓. ปลดล็อก ปรับเปลี่ยน เปิดกว้าง ที่เป็นเงื่อนไขต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุผลตามนโยบายการศึกษา ยกกำลังสอง (Thailand Education Eco - System : TE's) การศึกษาที่เข้าใจ Supplyและตอบโจทย์ Demand โดยให้ทุกหน่วยงานพิจารณาวิเคราะห์ข้อมูลร่วมกันอย่างรอบด้าน ครอบคลุมร่วมกันพิจารณาหาแนวทาง ขั้นตอน และวิธีการดำเนินการร่วมกันแบบบูรณาการการทำงานทุกภาคส่วน

จุดเน้นประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕

การพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์

๑) ICT (Information and Communication Technologies) เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ประกอบด้วย ๗ เรื่องย่อย ได้แก่ (๑) Data Center ศูนย์ข้อมูลกลาง (๒) Big Data ข้อมูลขนาดใหญ่ (คลังข้อมูล การนำข้อมูลมารวมกัน) (๓) Platform (e-library e-learning และ TeachingResource Platform) (๔) e-book (๕) e-office e-mail และ document (๖) ระบบบริหารจัดการห้องเรียน School และ Classroom Management และ (๗) โครงสร้างพื้นฐาน Infrastructure (Internet)

๒) การจัดการองค์ความรู้และยกระดับทักษะที่จำเป็น เน้นพัฒนาความรู้และสมรรถนะด้าน Digital Literacy สำหรับผู้เรียนที่มีความแตกต่างกันตามระดับและประเภทของการจัดการศึกษา

เช่น STEM Coding เป็นต้น

๓) การศึกษาเพื่อทักษะอาชีพและการมีงานทำ พัฒนา ๓ ทักษะหลัก ได้แก่ โลกทัศน์การเสริมทักษะใหม่ (Up Skill และการเพิ่มทักษะใหม่ที่จำเป็น (Re-Skills) ให้แก่กลุ่มเป้าหมายประกอบด้วย (๑) ผู้อยู่ใน

ระบบการศึกษา (การศึกษาขั้นพื้นฐาน และอาชีวศึกษา) (๒) ผู้อยู่นอกระบบการศึกษา (๓) วัยแรงงาน และ (๔) ผู้สูงอายุ เพื่อให้มีทักษะและสมรรถนะสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากเทคโนโลยีดิจิทัลและอาชีพที่เกิดขึ้นใหม่ (Digital Disruption) โดยเน้นเพิ่มบทบาทของ กศน. ในการ Re-Skills ด้านอาชีวศึกษากับสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

๔) การต่างประเทศ เน้นภารกิจที่ต้องใช้ความร่วมมือระดับนานาชาติในการจัดหาครูชาวต่างชาติให้แก่สถานศึกษาทุกระดับ ทุกประเภทของกระทรวงศึกษาธิการเพื่อจัดการศึกษาในสถานศึกษา ๒ ด้านหลัก ๆ ได้แก่ (๑) ด้านภาษาต่างประเทศ และ (๒) ด้านวิชาการ โดยเฉพาะอาชีวศึกษา

๕) กฎหมายและระเบียบ เน้นแผนงาน ๒ เรื่อง ที่บรรจุอยู่ในแผนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา ประกอบด้วย

เรื่องที่ ๑ : การปฏิรูประบบการศึกษาและการเรียนรู้โดยรวมของประเทศโดยพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติฉบับใหม่และกฎหมายลำดับรอง มีประเด็นปฏิรูป ๕ ประเด็น ได้แก่

- การมีพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.... และมีการทบทวน จัดทำ แก้ไขและปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

- การสร้างความร่วมมือระหว่างรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและเอกชน เพื่อการจัดการศึกษา

- การขับเคลื่อนการจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาตนเองและการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อรองรับการพัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต

- การทบทวนและปรับปรุงแผนการศึกษาแห่งชาติ

- การจัดตั้งสำนักงานคณะกรรมการนโยบายการศึกษาแห่งชาติ

เรื่องที่ ๒ การปรับโครงสร้างของหน่วยงานในระบบการศึกษา ประกอบด้วยประเด็นปฏิรูป ๓ ประเด็น ได้แก่ สถานศึกษามีความเป็นอิสระในการบริหารและจัดการศึกษา พื้นที่นวัตกรรมการศึกษา การปรับปรุงโครงสร้างของกระทรวงศึกษาธิการ

๖) ระบบบริหารจัดการและการพัฒนาบุคลากร โดยรวบรวมหลักสูตรวิชาการของแต่ละและใช้ประโยชน์จากสถาบันพัฒนาที่มีอยู่แล้ว เช่น สถาบันพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาเพื่อเป็นหน่วยงานกลางในการจัดฝึกอบรมพัฒนาทักษะสมรรถนะให้แก่บุคลากรของกระทรวงศึกษาธิการ(ผู้บริหาร หน่วยงานทุกระดับ ผู้บริหารสถานศึกษาทุกระดับ ทุกประเภท ครู อาจารย์ และบุคลากรอื่น ๆ)รวมทั้งพัฒนาระดับให้เป็นสถาบันฝึกอบรมระดับนานาชาติ

๗) การประชาสัมพันธ์ โดยจัดตั้งศูนย์ประชาสัมพันธ์ของกระทรวงศึกษาธิการเป็นหน่วยงานสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ดำเนินการผลิตสื่อและจัดทำเนื้อหา (Content) เพื่อเผยแพร่ผลงานกิจกรรมและการเข้าร่วมงานต่าง ๆ ของทุกหน่วยงานในภาพรวมของ ศธ.

๘) การพัฒนาเด็กปฐมวัย ดำเนินการขับเคลื่อนนโยบายและแนวปฏิบัติในการจัดการศึกษาและการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย

๙) การพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็ก โดยการส่งเสริมโครงการ ๑ ตำบล ๑ โรงเรียนคุณภาพ

๑๐) การรับเรื่องราวร้องทุกข์ที่เกี่ยวข้องกับกระทรวงศึกษาธิการ โดยการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารจัดการ เช่น การยกระดับตอบรับอัตโนมัติเพื่อแก้ไขปัญหาเบื้องต้น (Call Centerกฎหมาย) การวางระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการการรับเรื่องราวร้องทุกข์ของกระทรวงศึกษาธิการ

๑๑) การปฏิรูปองค์การและโครงสร้างกระทรวงศึกษาธิการ

๑๒) การพัฒนาครู ในสาขาวิชาต่าง ๆ เพื่อให้มีมาตรฐานวิชาชีพที่สูงขึ้น

๑๓) การศึกษายกกำลังสอง โดย

- พัฒนาครูทุกระดับให้มีทักษะ ความรู้ที่จำเป็น เพื่อทำหน้าที่วิทยากรมืออาชีพ (TraiThe Tainer) และขยายผลการพัฒนาผ่านศูนย์พัฒนาศักยภาพบุคคลเพื่อความเป็นเลิศ (Human Capital Excellence Center : HCEC)

- จัดการเรียนรู้ตลอดชีวิตผ่านเว็บไซต์ www.deep.go.th โดยปลดล็อกและเปิดกว้างให้ภาคเอกชนสามารถเข้ามาพัฒนาเนื้อหา เพื่อให้ผู้เรียน ครู และผู้บริหารทางการศึกษามีทางเลือกในการเรียนที่หลากหลายและตลอดเวลาผ่านแพลตฟอร์มด้านการศึกษาเพื่อความเป็นเลิศ (Digital Education Excellence Platform : DEEP) ให้ผู้เรียน ครู ผู้บริหารทางการศึกษามีแผนพัฒนารายบุคคลผ่านแผนพัฒนารายบุคคลสู่ความเป็นเลิศ (Excellence Individual Development Plan : EIDP) จัดทำ "คู่มือมาตรฐานโรงเรียน" เพื่อกำหนดให้ทุกโรงเรียนต้องมีพื้นฐานที่จำเป็นการสร้างความสามารถในการแข่งขัน

- มุ่งเน้นการศึกษาเพื่อทักษะอาชีพและการมีงานทำด้วยคุณภาพ โดยสร้างค่านิยมอาชีวศึกษา และเติมเต็มช่องว่างระหว่างทักษะ (Full fill Skill Gaps) โดยขยายและยกระดับอาชีวศึกษาทวิภาคีสู่คุณภาพมาตรฐาน เน้นร่วมมือกับสถานประกอบการชั้นนำ (Tailor-made Curriculum) ขับเคลื่อนความร่วมมือการจัดการอาชีวศึกษาระหว่างภาครัฐและภาคเอกชนสู่มาตรฐานนานาชาติมุ่งเน้น Re-Skills, Up Skill และ New Skill การฝึกอบรมวิชาชีพระยะสั้น รวมทั้งผลิตกำลังแรงงานที่มีคุณภาพตามความเป็นเลิศของแต่ละสถานศึกษาและตามบริบทของพื้นที่ เพื่อตอบโจทย์การพัฒนาประเทศและสถานประกอบการ

- มุ่งเน้นพัฒนาศูนย์ประสานงานกลางการผลิตและพัฒนาากำลังคนอาชีวศึกษา (TVET Excellence Center) สู่มาตรฐานสากล ผลิตอาชีวะพันธุ์ใหม่ รวมถึงการนำนวัตกรรม Digital เพื่อมุ่งสู่การอาชีวศึกษาดิจิทัล (Digital College)

- มุ่งเน้นพัฒนาศักยภาพผู้เรียนอาชีวศึกษาให้เป็นผู้ประกอบการ พัฒนาทักษะการเรียนรู้ผู้เรียนเพื่อการดำรงชีวิตให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์และทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ ๒๑ (Technical Vocational Education and Training : TVET, Student Skill Set) รวมทั้งให้ความร่วมมือพัฒนาขีดความสามารถของผู้เรียนผ่านการฝึกประสบการณ์วิชาชีพในต่างประเทศและในเวทีระดับนานาชาติมุ่งเน้นการเพิ่มปริมาณผู้เรียนในหลักสูตรอาชีวศึกษา สร้างภาพลักษณ์สถานศึกษาอาชีวศึกษาเพื่อดึงดูดให้ผู้ที่สนใจเข้ามาเรียนสนับสนุนให้สถานศึกษาอาชีวศึกษาบริหารจัดการอย่างมีคุณภาพ และจัดการเรียนการสอนด้วยเครื่องมือปฏิบัติที่ทันสมัย การสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางการศึกษา

- ขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา พ.ศ.

- ส่งเสริมให้ผู้เรียนที่ยุติการศึกษาทั้งก่อนและหลังสำเร็จการศึกษาภาคบังคับให้ได้รับโอกาสทางการศึกษาจนสำเร็จการศึกษาภาคบังคับการจัดการศึกษาเพื่อสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
- เสริมสร้างการรับรู้ ความเข้าใจ ความตระหนัก และส่งเสริมคุณลักษณะและพฤติกรรมที่พึงประสงค์ด้านสิ่งแวดล้อม รวมทั้งการปรับตัวรองรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่จะเกิดขึ้นในอนาคต
- ส่งเสริมการพัฒนาสิ่งประดิษฐ์และนวัตกรรมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ให้สามารถเป็นอาชีพ และสร้างรายได้การพัฒนาการศึกษาเพื่อความมั่นคงเฝ้าระวังภัยทุกรูปแบบที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน ครู และสถานศึกษา การปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการ
- ปฏิรูปองค์การเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และความเป็นเอกภาพของหน่วยงาน
- ปรับปรุงกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศต่าง ๆ ที่เป็นอุปสรรคและข้อจำกัดในการดำเนินงาน โดยคำนึงถึงประโยชน์ของผู้เรียนและประชาชน ตลอดจนกระทรวงศึกษาธิการโดยรวม
- ยกระดับการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ (Integrity and Transparency Assessment : ITA) ของหน่วยงานในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ
- พัฒนาระบบฐานข้อมูลด้านการศึกษา (Big Data) การขับเคลื่อนนโยบายและจุดเน้นสู่การปฏิบัติให้ส่วนราชการ หน่วยงานในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ นำนโยบายและจุดเน้นเป็นกรอบแนวทางในการวางแผน และจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการได้ให้แนวทางในการบริหารงบประมาณไว้

๒. ให้มีคณะกรรมการติดตาม ประเมินผล และรายงานการขับเคลื่อนนโยบายและจุดเน้นสู่การปฏิบัติระดับพื้นที่ โดยให้ผู้ตรวจราชการกระทรวงศึกษาธิการ เป็นประธาน สำนักงานศึกษาธิการภาคและสำนักตรวจราชการและติดตามประเมินผล สป. เป็นฝ่ายเลขานุการและผู้ช่วยเลขานุการตามลำดับโดยมีบทบาทภารกิจในการตรวจราชการ ติดตาม ประเมินผลในระดับนโยบาย และจัดทำรายต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ และคณะกรรมการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ทราบตามลำดับ

๓. กรณีมีปัญหาในเชิงพื้นที่หรือข้อขัดข้องในการปฏิบัติงาน ให้ศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลและดำเนินการแก้ไขปัญหาในระดับพื้นที่ก่อน โดยใช้ภาคีเครือข่ายในการแก้ไขข้อขัดข้อง พร้อมทั้งรายงานต่อคณะกรรมการติดตามฯ ข้างต้น ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการตามลำดับ

ตารางที่ ๑๓ กรอบประเด็นนโยบายและตัวชี้วัดการตรวจราชการและติดตามประเมินผลการจัดการศึกษา
ของกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕

การจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ	ประเด็นที่ใช้ในการตรวจราชการและติดตามประเมินผล
1. การจัดการศึกษาเพื่อความมั่นคง	การปลูกฝังความมีระเบียบวินัยทัศนคติที่ถูกต้องโดย กระบวนการลูกเสือและยุวกาชาด
๒. การสร้างความสามารถในการแข่งขัน	๑. การผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาในภูมิภาค ๒. การจัดการศึกษาในระบบทวิภาคีและผู้เรียนมีทักษะและ ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน ๓. การส่งเสริมอาชีพที่เหมาะสมสำหรับผู้เข้าสู่สังคมสูงวัย ๔. การจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างทักษะพื้นฐานที่เชื่อมโยงสู่การ สร้างอาชีพและการมีงานทำ
๓. การพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพคน	๑. การจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ด้วย วิธีการ Active Learning ๒. การจัดการเรียนสอนเพื่อฝึกทักษะการคิดแบบมีเหตุผลและ เป็นขั้นตอน (Coding) ๓. การพัฒนาครูให้มีความชำนาญในการจัดการเรียนรู้ ภาษาอังกฤษและภาษาคอมพิวเตอร์ (Coding) ๔. การจัดการเรียนรู้ด้วย STEM Education ๕. การเรียนภาษาอังกฤษเพื่อใช้ในการสื่อสารและเพิ่มทักษะ สำหรับใช้ในการประกอบอาชีพ ๖. การจัดการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ(ภาษาที่สาม) ๗. การส่งเสริมทักษะการอ่านเขียนภาษาไทยเพื่อใช้เป็น เครื่องมือในการเรียนรู้วิชาอื่น
๔. การสร้างโอกาสความเสมอภาคและความเท่า เทียมกันทางสังคม	๑. การใช้ดิจิทัลแพลตฟอร์มเพื่อการเรียนรู้หรือสร้างอาชีพ ๒. การเข้าถึงโอกาสทางการศึกษาเด็กปฐมวัย ๓. การส่งเสริมเด็กปฐมวัยสุขภาวะและโภชนาการ ๔. การจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ
๕. การปรับสมดุลและการบริหารจัดการภาครัฐ	๑. โครงการ ๑ โรงเรียนคุณภาพ ๒. สถานศึกษามีการสร้างร่วมมือกับพ่อแม่ ผู้ปกครอง องค์กร และชุมชนในการจัดประสบการณ์เรียนรู้ (๖ รูปแบบ กิจกรรม)

ขอบเขตด้านเวลา

ระยะเวลาการนิเทศ ติดตาม ประเมินผลและตรวจราชการ แบ่งเป็น ๔ ระยะ ดังนี้

ระยะที่ ๑ ระหว่างเดือน ตุลาคม – ธันวาคม

ระยะที่ ๒ ระหว่างเดือน มกราคม – มีนาคม

ระยะที่ ๓ ระหว่างเดือน เมษายน – มิถุนายน

ระยะที่ ๔ ระหว่างเดือน กรกฎาคม – กันยายน

กำหนดให้ นิเทศ ติดตาม และ ประเมินผลทุกระยะ ระยะละไม่น้อยกว่า ๑ ครั้ง

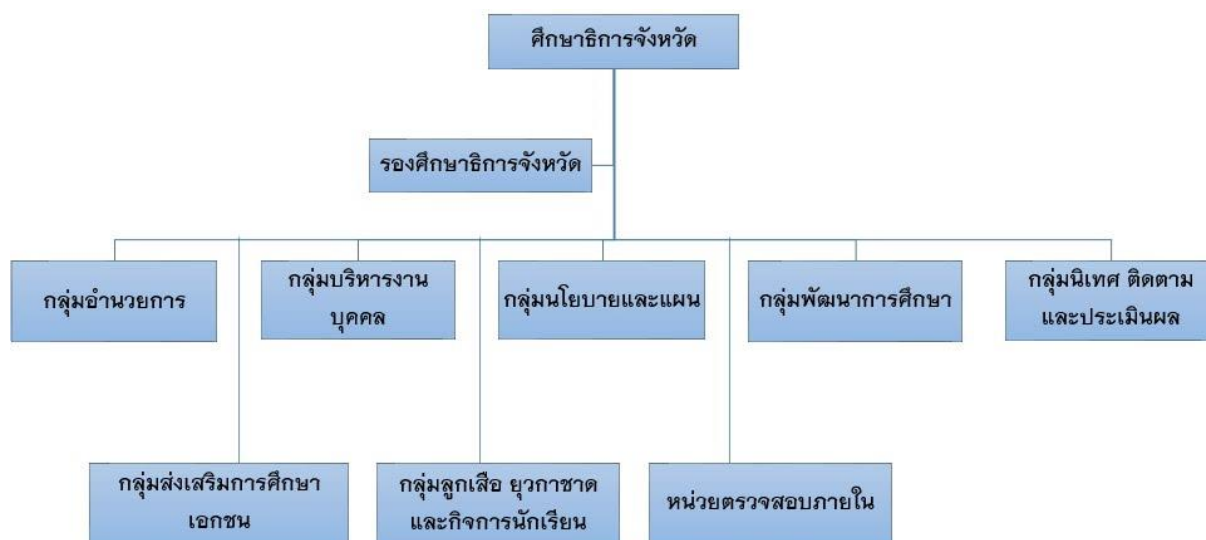
ทั้งนี้ มาตรา ๒๐ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ.๒๕๔๖

กำหนดให้มีการ ตรวจราชการ ติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลและนิเทศการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ อีกทั้ง คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ ๑๙ ลงวันที่ ๓ เมษายน ๒๕๖๐ ได้กำหนดให้มีการกำกับ เร่งรัด ติดตาม ประเมินผลการปฏิบัติงานของส่วนราชการหรือหน่วยงานและสถานศึกษาในสังกัดการทรวง ศึกษาธิการ โดยที่กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศ ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการจัดการศึกษา พ.ศ.๒๕๖๐ ได้ระบุภารกิจการนิเทศของ ศึกษาธิการ ประจำสำนักงาน ศึกษาธิการจังหวัด ไว้ใน ส่วนที่ ๓ เรื่อง การติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการจัดการศึกษา ระดับ สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด ข้อที่ (๒) การวิเคราะห์ วิจัย นิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษาใน ระดับจังหวัด ประกอบกับ ประกาศสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง การแบ่งหน่วยงานภายใน สำนักงานศึกษาธิการภาคและสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ลงวันที่ ๑๒ มิถุนายน ๒๕๖๐ ข้อ ๔.๕ ภารกิจบทบาทหน้าที่ของ กลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผล รวมไปถึงการ ติดตามนโยบายการตรวจราชการ ของกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๕

ดังนั้น กลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผล สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดแม่ฮ่องสอน ได้จัดทำแผนการ นิเทศ ติดตาม และประเมินผลแบบเชิงบูรณาการ สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดแม่ฮ่องสอน ประจำปี งบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๕ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการะบวนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในจังหวัดแม่ฮ่องสอน และเพื่อการดำเนินการให้สอดคล้องตามนโยบายของรัฐบาลและกฎหมาย ระเบียบต่างๆที่เกี่ยวข้อง โดยความร่วมมือระหว่างผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการ จัดการศึกษาทุกหน่วยงาน โดยยึดหลักการพื้นฐานในการการกระตุ้น เตือน การบูรณาการ การประสานงาน การให้คำปรึกษา ชี้แนะ ชี้้นำ ร่วมคิด ร่วมทำ เพื่อให้เกิดความเจริญ อกงามแก่ ครู และผู้บริหาร การนิเทศ กำกับ ติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผล และสนับสนุนการตรวจราชการ อันตั้งอยู่บนพื้นฐานของหลักการประชาธิปไตย ยอมรับในความแตกต่างระหว่างบุคคล สร้างความร่วมมือ ร่วมกันในการแก้ปัญหาด้านการบริหาร การเรียนการสอน สร้างบรรยากาศที่ส่งเสริมและสร้างสรรค์ เพื่อให้ ผู้บริหาร ครูพยายามคิดหาวิธีทำงานแบบใหม่ๆ อย่างสร้างสรรค์ มุ่งส่งเสริมการสร้างขวัญและกำลังใจ เน้นการ สร้างมนุษยสัมพันธ์ มีจุดมุ่งหมายเพื่อส่งเสริมให้ผู้บริหาร ครูมีความเจริญก้าวหน้าทางวิชาชีพ ปรับปรุงระบบ การบริหาร การเรียนการสอนให้ดีขึ้น ส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียนที่ได้รับการพัฒนาให้เป็นคนที่มีความ ความสมบูรณ์ทั้งร่างกาย อารมณ์ สังคม จิตใจ และสติปัญญา เป็นคนดี คนเก่ง และสามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมี ความสุข

การพัฒนาคุณภาพการศึกษาของหน่วยงานทางการศึกษาและสถานศึกษาในสังกัด กระทรวงศึกษาธิการ เป็นบทบาทและหน้าที่ที่สำคัญของศึกษานิเทศก์ สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด จากการวิเคราะห์สภาพปัญหา ความสำเร็จ จุดแข็ง จุดอ่อน จุดพัฒนา ของหน่วยงานและสถานศึกษาในสังกัด บนฐานข้อมูลการประเมินคุณภาพภายใน และการประเมินคุณภาพภายนอกของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) เพื่อแสวงหาแนวทางและรูปแบบในการช่วยเหลือ แก้ไข ส่งเสริมพัฒนาคุณภาพการศึกษาของหน่วยงานทางการศึกษาและสถานศึกษา โดยใช้กระบวนการ ที่หลากหลาย ทั้งกระบวนการส่งเสริมการนิเทศภายในที่เป็นระบบ การนิเทศจากภายนอก การตรวจราชการ การติดตาม ประเมินผล เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุตามเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามเป้าหมายที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

การนิเทศ กำกับ ติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผล และสนับสนุนการตรวจราชการฉบับนี้ เป็นแผนปฏิบัติการของศึกษานิเทศก์ สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดแม่ฮ่องสอน เพื่อใช้เป็นแนวทางในการนิเทศ กำกับ ติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผล และสนับสนุนการตรวจราชการเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา การดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ชาติ ภายใต้นโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ โดยใช้กระบวนการการนิเทศ ติดตาม และตรวจราชการตามหลัก ธรรมมาภิบาล และประสานความร่วมมือทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง เมื่อนำไปปฏิบัติการจริงศึกษานิเทศก์ ที่รับผิดชอบประจำอำเภอจะได้ปรับใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของอำเภอที่รับผิดชอบ เมื่อการนิเทศ ติดตาม และตรวจราชการแบบบูรณาการตามแผนที่กำหนดไว้แล้ว ศึกษานิเทศก์แต่ละอำเภอจะต้องรายงานผล ให้ศึกษาธิการจังหวัด ศึกษาธิการภาค เพื่อนำไปใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของหน่วยงานและโรงเรียนในสังกัดต่อไป

ภารกิจ บทบาท หน้าที่ และปริมาณงานในความรับผิดชอบของกลุ่มนิเทศติดตามและประเมินผล

อาศัยอำนาจตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ที่ ๑๙/๒๕๖๐ ลงวันที่ ๓ เมษายน ๒๕๖๐ เรื่อง การปฏิรูปการศึกษาในภูมิภาคของกระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดให้ศึกษาธิการจังหวัด มีอำนาจหน้าที่ตาม พ.ร.บ.ระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ.๒๕๔๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม และ ตามระเบียบว่าด้วยการตรวจราชการและติดตามประเมินผลการจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ.๒๕๖๐ ลงวันที่ ๒๑ มกราคม ๒๕๖๐ ส่วนที่ ๓ ข้อที่ ๒๔ เรื่อง การติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการจัดการศึกษา ระดับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด ศึกษาในเทศกในกลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผล สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดแม่ฮ่องสอน มีบทบาทหน้าที่ ดังนี้

๑. รับผิดชอบงานธุรการของคณะอนุกรรมการบริหารราชการเชิงยุทธศาสตร์ และคณะทำงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งปฏิบัติงานราชการที่เป็นไปตามอำนาจและหน้าที่ของ กศจ. และตามที่ กศจ.มอบหมาย

๒. ขับเคลื่อน ประสานงาน เร่งรัด กำกับ ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการบริหาร การจัดการศึกษาของหน่วยงานทางการศึกษาในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการในพื้นที่รับผิดชอบ

๓. ส่งเสริม สนับสนุน และดำเนินการเกี่ยวกับงานด้านวิชาการ การนิเทศและแนวทางการศึกษาทุกระดับและทุกประเภท รวมทั้งติดตามและประเมินผลระบบบริหารและการจัดการศึกษา

๔. ประสานและสนับสนุนการตรวจราชการของผู้ตรวจราชการกระทรวงศึกษาธิการ

๕. ศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศ เพื่อสนับสนุนการตรวจราชการ จัดทำแผนการรองรับ การตรวจราชการ และดำเนินการเกี่ยวกับการตรวจราชการของผู้ตรวจราชการกระทรวงในการตรวจราชการ ติดตาม และประเมินผลตามนโยบายและแผนการตรวจราชการของกระทรวง

๖. ส่งเสริมและพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน กระบวนการเรียนรู้แหล่งเรียนรู้และ สื่อการเรียนรู้ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

๗. สั่งการ กำกับ ดูแล เร่งรัด ติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติงานของส่วนราชการหรือหน่วยงาน และสถานศึกษาในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการในจังหวัด ให้เป็นไปตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ และ ยุทธศาสตร์ชาติ

๘. จัดทำกรอบการประเมินผลการปฏิบัติงานและกำหนดตัวชี้วัดการดำเนินงานในลักษณะตัวชี้วัดร่วม ของส่วนราชการหรือหน่วยงาน และสถานศึกษาในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการในจังหวัด

๙. ขับเคลื่อนระบบการประกันคุณภาพการศึกษา

๑๐. ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับ มอบหมาย

วิสัยทัศน์กลุ่มนิเทศติดตามและประเมินผล

เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ประสาน สร้างภาคีเครือข่าย และร่วมขับเคลื่อนคุณภาพการศึกษาแบบบูรณาการ สู่มาตรฐานสากล

พันธกิจกลุ่มนิเทศติดตามและประเมินผล

๑. รับผิดชอบงานธุรการของคณะอนุกรรมการบริหารราชการเชิงยุทธศาสตร์ และคณะทำงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งปฏิบัติงานราชการที่เป็นไปตามอำนาจและหน้าที่ของ กศจ. และตามที่ กศจ. มอบหมาย

๒. ศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศ จัดทำแผนการรองรับการตรวจราชการ ประสานและสนับสนุนการตรวจราชการ ดำเนินการตามนโยบายและแผนการตรวจราชการของกระทรวงศึกษาธิการ

๓. ส่งเสริม สนับสนุน ศึกษา วิเคราะห์ วิจัยและพัฒนางานด้านวิชาการ หลักสูตร การจัดการเรียนการสอน กระบวนการเรียนรู้ แหล่งเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ และแนวทางการศึกษา ตลอดจนสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

๔. ขับเคลื่อน ประสาน กำกับ ดูแล เร่งรัด ติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลการทำงานเป็นส่วนราชการหรือหน่วยงาน สถานศึกษาสังกัดกระทรวงศึกษาธิการในจังหวัดแม่ฮ่องสอน ให้เป็นไปตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ และยุทธศาสตร์ชาติ

๕. จัดทำกรอบการประเมินผลการปฏิบัติงานและกำหนดตัวชี้วัดการดำเนินงานในลักษณะตัวชี้วัดร่วมของส่วนราชการหรือหน่วยงาน และระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ของสถานศึกษาสังกัดกระทรวงศึกษาธิการในจังหวัดแม่ฮ่องสอน

๖. ปฏิบัติงานและสนับสนุนการปฏิบัติงานร่วมกับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง

๗. นิเทศ ติดตามและประเมินผลระบบบริหารและการจัดการศึกษาทุกระดับ ทุกประเภท

กลยุทธ์กลุ่มนิเทศติดตามและประเมินผล

๑. พัฒนาระบบบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพ

๒. พัฒนาคุณภาพ และสร้างโอกาส ความเสมอภาคทางการศึกษา เสริมสร้างคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

วัตถุประสงค์การจัดทำแผนการนิเทศ ติดตาม และประเมินผล

๑. เพื่อเป็นกรอบหรือแนวทางในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ทุกหน่วยงานทางการศึกษาในจังหวัดทั้งภาครัฐเอกชน และท้องถิ่น ประสานงานบูรณาการให้เป็นไปในทิศทางเดียวกันและบรรลุความสำเร็จตามนโยบายด้านการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการและรัฐบาล

๒. เพื่อให้การวางแผนการนิเทศ ติดตามและประเมินผลการศึกษาสอดคล้องและบูรณาการกับแผนพัฒนาการศึกษาของศึกษาธิการจังหวัด

๓. เพื่อใช้เป็นแนวทางในการกำกับ ติดตาม และประเมินผล และตรวจราชการ ตามนโยบายของรัฐบาลและกระทรวงศึกษาธิการ ให้บรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนด

เป้าหมายการจัดทำแผนการนิเทศ ติดตาม และประเมินผล

๑. ศึกษาธิการจังหวัด รองศึกษาธิการจังหวัด ศึกษาพิเศษ และผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย มีกรอบแนวทางในการปฏิบัติงาน นิเทศติดตาม และประเมินผล การปฏิบัติงานของสถานศึกษาตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้อย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ เกิดประสิทธิผล

๒. เพื่อความเป็นระบบมีขั้นตอนกระบวนการทำงานที่ชัดเจนตลอดทั้งการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาภายในจังหวัดร่วมกันทุกฝ่าย

**การแบ่งกลุ่มงานภายในของ กลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผล
สังกัด สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดแม่ฮ่องสอน**

.....

การแบ่งโครงสร้าง กลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผล มีการแบ่งโครงสร้างของกลุ่มงานประกอบด้วยกลุ่มงาน ๕ กลุ่มงาน ดังนี้

๑. กลุ่มงานสนับสนุนการตรวจราชการ ประกอบด้วยงาน ๕ งาน ได้แก่

๑.๑ งานประสานและสนับสนุนการตรวจราชการ

๑.๒ งานศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศ เพื่อสนับสนุนการตรวจราชการ จัดทำแผนรองรับการตรวจ ราชการ และดำเนินการเกี่ยวกับการตรวจราชการของผู้ตรวจราชการกระทรวงในการตรวจ ราชการ ติดตามและ ประเมินผลตามนโยบายและแผนการตรวจราชการของกระทรวง

๑.๓ งาน สั่งการ กำกับ ดูแล เร่งรัด ติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานของส่วนราชการหรือหน่วยงานและสถานศึกษาในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการในจังหวัดให้เป็นไปตามนโยบายของ กระทรวงศึกษาธิการและ ยุทธศาสตร์ชาติ

๑.๔ งานศึกษาวิจัยเพื่อสนับสนุนการตรวจราชการ

๑.๕ ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับ มอบหมาย

๒. กลุ่มงานบูรณาการการนิเทศ ติดตามและประเมินผล ประกอบด้วยงาน ๔ งาน ได้แก่

๒.๑ งานขับเคลื่อน ประสานงาน เร่งรัด กำกับ ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการบริหาร การจัดการศึกษาของหน่วยงานทางการศึกษา

๒.๒ งานส่งเสริม สนับสนุน และดำเนินการเกี่ยวกับงานด้านวิชาการ การนิเทศและแนะแนว การศึกษาทุกระดับและทุกประเภท รวมทั้ง ติดตาม และประเมินผลระบบบริหารและการจัดการศึกษา

๒.๓ งานศึกษาวิจัยเพื่อสนับสนุนการนิเทศ ติดตามและประเมินผล

๒.๔ ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับ มอบหมาย

๓. กลุ่มงานพัฒนามาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา ประกอบด้วยงาน ๓ งาน ได้แก่

๓.๑ งานขับเคลื่อนระบบประกันคุณภาพการศึกษา

๓.๒ งานศึกษาวิจัยผลการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา

๓.๓ ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับ มอบหมาย

๔. กลุ่มงานบริหารราชการเชิงยุทธศาสตร์ ประกอบด้วยงาน ๔ งาน ได้แก่

๔.๑ งานธุรการของคณะอนุกรรมการบริหารราชการเชิงยุทธศาสตร์ และคณะทำงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งปฏิบัติราชการที่เป็นไปตามอำนาจและหน้าที่ของ กศจ. และตามที่ กศจ.มอบหมาย

๔.๒ งานจัดทำกรอบการประเมินผลการปฏิบัติงานและกำหนดตัวชี้วัดการดำเนินการในลักษณะตัวชี้วัด ร่วมของส่วนราชการหรือหน่วยงานและสถานศึกษาในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการในจังหวัด

๔.๓ งานศึกษาวิจัยเพื่อสนับสนุนการบริหารราชการเชิงยุทธศาสตร์

๔.๔ ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

๕. กลุ่มงานพัฒนาระบบการจัดการศึกษาตลอดชีวิต ประกอบด้วยงาน ๔ งาน ได้แก่

๕.๑ งานส่งเสริมและพัฒนาหลักสูตร

๕.๒ งานส่งเสริมและพัฒนาการจัดการเรียนการสอน และกระบวนการเรียนรู้

๕.๓ งานศึกษาวิจัยเพื่อสนับสนุนการพัฒนาระบบการจัดการศึกษาตลอดชีวิต

๕.๔ ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับ

มอบหมาย

บุคลากร กลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผล

๑.นางสาวนรีพัฒน์ ณรุจวรกิตต์	ผู้อำนวยการกลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผล
๒.นายสมคิด ศรีสร	ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ
๓. นางนพเก้า ที่รัก	ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ
๔. นางสาวสิริสัจฉาวัลย์ คำเรือง	ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ
๕. นายวรวิทย์ ลีนคำ	ศึกษานิเทศก์ชำนาญการ

กลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผล

มีขอบข่ายภารกิจในความรับผิดชอบและมีผู้ปฏิบัติงานโดยรับผิดชอบงาน ดังนี้

๑. กลุ่มงานสนับสนุนการตรวจราชการ ประกอบด้วยงาน ๕ งาน ได้แก่

๑.๑ งานประสานและสนับสนุนการตรวจราชการ

๑.๒ งานศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศ เพื่อสนับสนุนการตรวจราชการ จัดทำแผนรองรับการตรวจ ราชการ และดำเนินการเกี่ยวกับการตรวจราชการของผู้ตรวจราชการกระทรวงในการตรวจ ราชการ ติดตามและ ประเมินผลตามนโยบายและแผนการตรวจราชการของกระทรวง

๑.๓ งาน สั่งการ กำกับ ดูแล เร่งรัด ติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานของส่วนราชการ หรือ หน่วยงานและสถานศึกษาในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการในจังหวัดให้เป็นไปตามนโยบายของ กระทรวงศึกษาธิการและ ยุทธศาสตร์ชาติ

๑.๔ งานศึกษาวิจัยเพื่อสนับสนุนการตรวจราชการ

๑.๕ ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับ

มอบหมาย

๒. กลุ่มงานบูรณาการการนิเทศ ติดตามและประเมินผล ประกอบด้วยงาน ๔ งาน ได้แก่

๒.๑ งานขับเคลื่อน ประสานงาน เร่งรัด กำกับ ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการบริหาร การจัดการศึกษาของหน่วยงานทางการศึกษา

๒.๒ งานส่งเสริม สนับสนุน และดำเนินการเกี่ยวกับงานด้านวิชาการ การนิเทศและแนวทางการศึกษาทุกระดับและทุกประเภท รวมทั้ง ติดตาม และประเมินผลระบบบริหารและการจัดการศึกษา

๒.๓ งานศึกษาวิจัยเพื่อสนับสนุนการนิเทศ ติดตามและประเมินผล

๒.๔ ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับ

มอบหมาย

๓. กลุ่มงานพัฒนามาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา ประกอบด้วยงาน ๓ งาน ได้แก่

๓.๑ งานขับเคลื่อนระบบประกันคุณภาพการศึกษา

๓.๒ งานศึกษาวิจัยผลการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา

๓.๓ ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับ

มอบหมาย

๔. กลุ่มงานบริหารราชการเชิงยุทธศาสตร์ประกอบด้วยงาน ๔ งาน ได้แก่

๔.๑ งานธุรการของคณะอนุกรรมการบริหารราชการเชิงยุทธศาสตร์ และคณะทำงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งปฏิบัติราชการที่เป็นไปตามอำนาจและหน้าที่ของ กศจ. และตามที่ กศจ.มอบหมาย

๔.๒ งานจัดทำกรอบการประเมินผลการปฏิบัติงานและกำหนดตัวชี้วัดการดำเนินการในลักษณะตัวชี้วัด ร่วมของส่วนราชการหรือหน่วยงานและสถานศึกษาในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการในจังหวัด

๔.๓ งานศึกษาวิจัยเพื่อสนับสนุนการบริหารราชการเชิงยุทธศาสตร์

๔.๔ ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับ

มอบหมาย

๕. กลุ่มงานพัฒนาระบบการจัดการศึกษาตลอดชีวิต ประกอบด้วยงาน ๔ งาน ได้แก่

๕.๑ งานส่งเสริมและพัฒนาหลักสูตร

๕.๒ งานส่งเสริมและพัฒนาการจัดการเรียนการสอน และกระบวนการเรียนรู้

๕.๓ งานศึกษาวิจัยเพื่อสนับสนุนการพัฒนาระบบการจัดการศึกษาตลอดชีวิต

๕.๔ ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับ

มอบหมาย

๑. นางสาวนริพัฒน์ ญรจวรกิตติ เลขที่มส ตำแหน่ง ๑๐๔๐ ตำแหน่ง ศึกษานิเทศก์ วิทยฐานะ ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ ปฏิบัติหน้าที่ ผู้อำนวยการกลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผล โดยมีหน้าที่ ควบคุม กำกับ ติดตาม ดูแลและให้คำปรึกษาแนะนำ การปฏิบัติราชการของศึกษานิเทศก์ และเจ้าหน้าที่ ตำแหน่งอื่น ๆ ในกลุ่มนิเทศติดตาม และประเมินผล สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดแม่ฮ่องสอน ให้มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล และความรับผิดชอบงานตามมาตรฐานตำแหน่งศึกษานิเทศก์ มาตรฐานวิชาชีพ หน้าที่และความรับผิดชอบของกลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผลที่กำหนด ตลอดจนคำบรรยายลักษณะงาน (Job Description) ดังนี้

๑.๑ กำกับ ดูแล การปฏิบัติราชการของศึกษานิเทศก์และเจ้าหน้าที่ตำแหน่งอื่น ๆ ในกลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผล ให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ คำสั่ง นโยบายและแนวปฏิบัติด้วยความถูกต้อง เรียบร้อย และมีประสิทธิภาพ

๑.๒ ตรวจสอบ กลั่นกรองงาน เสนอความเห็น ข้อเสนอแนะต่อผู้บังคับบัญชา เพื่อพิจารณาสั่งการ

๑.๓ ประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรภายในกลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผล

๑.๔ ปฏิบัติหน้าที่ผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการบริหารราชการเชิงยุทธศาสตร์ คนที่ ๑

๑.๕ ขับเคลื่อน ประสานงาน เร่งรัด กำกับ ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการบริหารจัดการ การศึกษาของหน่วยงานทางการศึกษาในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการในจังหวัด

๑.๖ ส่งเสริม สนับสนุนและดำเนินการเกี่ยวกับงานวิชาการ และนิเทศการศึกษา ทั้งสถานศึกษา ของรัฐ สถานศึกษาเอกชนทุกระดับ และทุกประเภท ตลอดจนสถานศึกษาของบุคคล ครอบครัว องค์กร สถาบันต่าง ๆ เพื่อปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้ได้มาตรฐานการศึกษา การศึกษาค้นคว้า ทางวิชาการ การวิเคราะห์ วิจัย ติดตาม ตรวจสอบและประเมินผล เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้มี ประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เพื่อให้สถานศึกษามีการบริหารงานวิชาการและระบบประกันคุณภาพภายในของ สถานศึกษาที่เข้มแข็งและมีประสิทธิภาพ รวมทั้งติดตามและประเมินผลระบบบริหารและการจัดการศึกษา

๑.๗ ประสาน และสนับสนุนการตรวจราชการของกระทรวงศึกษาธิการในเขตจังหวัด

๑.๘ ส่งเสริมและพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน กระบวนการเรียนรู้ แหล่งเรียนรู้ สื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการเสริมสร้างคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

๑.๙ ส่งเสริม สนับสนุนและดำเนินการเกี่ยวกับงานบูรณาการขับเคลื่อน ประสาน สั่งการ กำกับ ดูแล เร่งรัด ติดตาม ประเมินผลการปฏิบัติงานของส่วนราชการหรือหน่วยงานทางการศึกษาและสถานศึกษาใน สังกัดกระทรวงศึกษาธิการให้เป็นไปตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการและยุทธศาสตร์ชาติ

๑.๑๐ ขับเคลื่อนการจัดทำรอบการประเมินผลการปฏิบัติงานและกำหนดตัวชี้วัดการ ดำเนินงานในลักษณะตัวชี้วัดร่วมของส่วนราชการหรือหน่วยงาน และสถานศึกษาในสังกัด กระทรวงศึกษาธิการในจังหวัด

๑.๑๑ ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย เพื่อส่งเสริม สนับสนุนและพัฒนาระบบงานนิเทศ ติดตาม และ ประเมินผล การพัฒนาระบบการจัดการศึกษาตลอดชีวิต การตรวจราชการ การประกันคุณภาพการศึกษา และ การบริหารราชการเชิงยุทธศาสตร์ให้มีประสิทธิภาพ

๑.๑๒ นิเทศ ติดตามงานนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ และงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องในหน่วยงานทางการศึกษาและสถานศึกษาในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการในจังหวัด โดยรับผิดชอบพื้นที่ประจำอำเภอปางมะผ้า และอำเภอสบเมย จังหวัดแม่ฮ่องสอน

๑.๑๓ รับผิดชอบกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม กลุ่มสาระการเรียนรู้ สุขศึกษา และพลศึกษา และกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ

๑.๑๔ ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่ รักษาการในตำแหน่งศึกษาธิการจังหวัดแม่ฮ่องสอนคนที่ ๑

๑.๑๕ ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

๒. นายสมคิด ศรีธรร เลขที่ตำแหน่ง มส ๑๐๔๑ ตำแหน่ง ศึกษาานิเทศก์ วิทยฐานะ ศึกษาานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ ปฏิบัติหน้าที่หัวหน้ากลุ่มงานพัฒนามาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา มีหน้าที่ส่งเสริม สนับสนุน กำกับ ติดตามงานในกลุ่มงานพัฒนามาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยยึดลักษณะงานที่ปฏิบัติตามมาตรฐานตำแหน่งศึกษาานิเทศก์ มาตรฐานวิชาชีพหน้าที่และความรับผิดชอบของกลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผลที่กำหนด ตลอดจนคำบรรยายลักษณะงาน (Job Description) รับผิดชอบและปฏิบัติงานดังนี้

๒.๑ ปฏิบัติหน้าที่ผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการบริหารราชการเชิงยุทธศาสตร์ คนที่ ๒

๒.๒ งานส่งเสริม สนับสนุนและดำเนินการเกี่ยวกับงานวิชาการ และนิเทศการศึกษา เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน การจัดประสบการณ์เรียนรู้ให้ได้มาตรฐาน ศึกษา ค้นคว้าทางวิชาการ และวิเคราะห์ วิจัยการพัฒนาลัทธิสูตร กระบวนการเรียนรู้ สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผล เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอน การจัดประสบการณ์เรียนรู้ของสถานศึกษาของรัฐ สถานศึกษาเอกชนทุกประเภท ทุกระดับ และสถานศึกษาของบุคคล ครอบครัว องค์กร สถาบันต่าง ๆ ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เพื่อให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งในการบริหารงานวิชาการอย่างมีคุณภาพ

๒.๓ งานขับเคลื่อนระบบประกันคุณภาพการศึกษา

๒.๔ งานศึกษาวิจัยผลการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา

๒.๕ งานประสาน ส่งเสริมและสนับสนุนการตรวจราชการของกระทรวงศึกษาธิการในเขตจังหวัด

๒.๖ งานนิเทศ ติดตามงานนโยบายกระทรวงศึกษาธิการ และงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องในหน่วยงานทางการศึกษาและสถานศึกษาในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการในจังหวัด โดยรับผิดชอบพื้นที่ประจำอำเภอแม่ลา น้อย และอำเภอขุนยวม จังหวัดแม่ฮ่องสอน

๒.๗ รับผิดชอบกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

๒.๘ รับผิดชอบโครงการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาเอกชน

๒.๙ รับผิดชอบโครงการทดสอบและประเมินผลทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET)

๒.๑๐ ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่ รักษาการในตำแหน่งศึกษาธิการจังหวัดแม่ฮ่องสอนคนที่ ๒

๒.๑๑ ปฏิบัติหน้าที่แทน นางสาวนริพัฒน์ ณรุจวรกิตต์ ในกรณีไม่สามารถปฏิบัติราชการได้

๒.๑๒ ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

๓. นางนพเก้า ที่รัก เลขที่ตำแหน่ง มส ๑๐๔๓ ตำแหน่ง ศึกษานิเทศก์ วิทยาลัยศึกษานิเทศก์ ชำนาญการพิเศษ ปฏิบัติหน้าที่หัวหน้ากลุ่มงานสนับสนุนการตรวจราชการ มีหน้าที่ส่งเสริม สนับสนุน กำกับ ติดตามงานในกลุ่มงานสนับสนุนการตรวจราชการ ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล และปฏิบัติหน้าที่ในกลุ่มงานบริหารราชการเชิงยุทธศาสตร์ มีหน้าที่ส่งเสริม สนับสนุน กำกับ ติดตามงานในกลุ่มงานบริหารราชการเชิงยุทธศาสตร์ ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยยึดลักษณะงานที่ปฏิบัติตามมาตรฐานตำแหน่งศึกษานิเทศก์ มาตรฐานวิชาชีพ หน้าที่และความรับผิดชอบของกลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผลที่กำหนด ตลอดจนคำบรรยาย ลักษณะงาน (Job Description) รับผิดชอบและปฏิบัติงานดังนี้

๓.๑ ปฏิบัติหน้าที่ผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัดแม่ฮ่องสอน คนที่ ๒

๓.๒ งานส่งเสริม สนับสนุนและดำเนินการเกี่ยวกับงานวิชาการ และนิเทศการศึกษา เพื่อปรับปรุง การเรียนการสอน การจัดประสบการณ์เรียนรู้ให้ได้มาตรฐาน ศึกษา ค้นคว้าทางวิชาการ และวิเคราะห์ วิจัย การพัฒนาหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา ติดตาม ตรวจสอบและ ประเมินผล เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอน การจัดประสบการณ์เรียนรู้ของสถานศึกษาของรัฐ สถานศึกษา เอกชนทุกประเภท ทุกระดับ และสถานศึกษาของบุคคล ครอบครัว องค์กร สถาบันต่าง ๆ ให้มีประสิทธิภาพ ยิ่งขึ้น เพื่อให้สถานศึกษา มีความเข้มแข็งในการบริหารงานวิชาการอย่างมีคุณภาพ

๓.๓ งานธุรการของคณะกรรมการการบริหารราชการเชิงยุทธศาสตร์ และคณะทำงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งปฏิบัติราชการที่เป็นไปตามอำนาจและหน้าที่ของ กศจ. และตามที่ กศจ.มอบหมาย

๓.๔ งานศึกษาวิจัยเพื่อสนับสนุนการบริหารราชการเชิงยุทธศาสตร์

๓.๕ งานประสาน ส่งเสริมและสนับสนุนการตรวจราชการของกระทรวงศึกษาธิการในเขตจังหวัด

๓.๖ งานศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการตรวจราชการ จัดทำแผนรองรับการตรวจราชการและดำเนินการเกี่ยวกับการตรวจราชการของผู้ตรวจราชการกระทรวงศึกษาธิการในการตรวจราชการ ติดตามและประเมินผลตามนโยบายและแผนการตรวจราชการของกระทรวง

๓.๗ งานสั่งการ กำกับ ดูแล เร่งรัด ติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานของส่วนราชการหรือหน่วยงานและสถานศึกษาในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการในจังหวัดให้เป็นไปตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ และยุทธศาสตร์ชาติ

๓.๘ งานศึกษาวิจัยเพื่อสนับสนุนการตรวจราชการ

๓.๙ งานนิเทศ ติดตามงานนโยบายกระทรวงศึกษาธิการ และงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องในหน่วยงานทางการศึกษาและสถานศึกษาในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการในจังหวัด โดยรับผิดชอบพื้นที่ประจำอำเภอแม่สะเรียง และอำเภอสบเมย จังหวัดแม่ฮ่องสอน

๓.๑๐ รับผิดชอบกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

๓.๑๑ รับผิดชอบโครงการประสาน ติดตาม และสนับสนุนการตรวจราชการของผู้ตรวจราชการตามนโยบายกระทรวงศึกษาธิการ ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔

๓.๑๒ รับผิดชอบโครงการกองทุนการศึกษา ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔

๓.๑๓ รับผิดชอบโครงการประเมินคุณภาพผู้เรียนระดับการศึกษาภาคบังคับ (NT,RT) ปีการศึกษา ๒๕๖๔ สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดแม่ฮ่องสอน

๓.๑๔ ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่ รักษาการในตำแหน่งศึกษาธิการจังหวัดแม่ฮ่องสอน คนที่ ๓

๓.๑๕ ปฏิบัติหน้าที่แทน นายสมคิด ศรีธร์ ในกรณีไม่สามารถปฏิบัติราชการได้

๓.๑๖ ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

๔. นางสาวสิริสัจฉาวัลย์ คำเรือง เลขที่ตำแหน่ง มส ๑๐๔๕ ตำแหน่ง ศึกษาพิเศษ วิทยฐานะ ศึกษาพิเศษชำนาญการพิเศษ ปฏิบัติหน้าที่หัวหน้ากลุ่มงานพัฒนาระบบการจัดการศึกษาตลอดชีวิต มีหน้าที่ส่งเสริม สนับสนุน กำกับ ติดตามงานในกลุ่มงานพัฒนาระบบการจัดการศึกษาตลอดชีวิต ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยยึดลักษณะงานที่ปฏิบัติตามมาตรฐานตำแหน่งศึกษาพิเศษ มาตรฐานวิชาชีพ หน้าที่และความรับผิดชอบของกลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผลที่กำหนด ตลอดจนคำบรรยายลักษณะงาน (Job Description) รับผิดชอบและปฏิบัติงานดังนี้

๔.๑ งานส่งเสริม สนับสนุนและดำเนินการเกี่ยวกับงานวิชาการ และนิเทศการศึกษา เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน การวัดประเมินผลเรียนรู้ให้ได้มาตรฐาน ศึกษา ค้นคว้าทางวิชาการ และวิเคราะห์ วิจัย การพัฒนาหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา ติดตาม ตรวจสอบและประเมินผล เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอน การวัดประเมินผลเรียนรู้ของสถานศึกษาของรัฐ สถานศึกษาเอกชนทุกประเภท ทุกระดับ และสถานศึกษาของบุคคล ครอบครัว องค์กร สถาบันต่าง ๆ ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เพื่อให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งในการบริหารงานวิชาการอย่างมีคุณภาพ

๔.๒ งานส่งเสริม และพัฒนาหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยและการศึกษาขั้นพื้นฐาน และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

๔.๓ งานส่งเสริม และพัฒนาการจัดการเรียนการสอน กระบวนการเรียนรู้

๔.๔ งานส่งเสริม สนับสนุนและดำเนินการเกี่ยวกับงานด้านการแนะแนวการศึกษา ทุกระดับและทุกประเภท รวมทั้งติดตามและประเมินผลระบบบริหารและการจัดการศึกษา

๔.๕ งานศึกษาวิจัยเพื่อสนับสนุนการพัฒนาระบบการจัดการศึกษาตลอดชีวิต

๔.๖ งานประสาน ส่งเสริมและสนับสนุนการตรวจราชการของกระทรวงศึกษาธิการในเขตจังหวัด

๔.๗ งานนิเทศ ติดตามงานนโยบายกระทรวงศึกษาธิการ และงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องในหน่วยงานทางการศึกษาและสถานศึกษาในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการในจังหวัด โดยรับผิดชอบพื้นที่ประจำอำเภอปาย และอำเภอปางมะผ้า จังหวัดแม่ฮ่องสอน

๔.๘ รับผิดชอบกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

๔.๙ รับผิดชอบโครงการขับเคลื่อนการพัฒนาการจัดการศึกษาปฐมวัยในระดับพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔

๔.๑๐ รับผิดชอบโครงการประเมินคุณภาพผู้เรียนระดับการศึกษาภาคบังคับ (NT,RT) ปีการศึกษา ๒๕๖๔ สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดแม่ฮ่องสอน

๔.๑๑ ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่ รักษาการในตำแหน่งศึกษาธิการจังหวัดแม่ฮ่องสอนคนที่ ๕

๔.๑๒ ปฏิบัติหน้าที่แทน นางนพเก้า ที่รัก ในกรณีไม่สามารถปฏิบัติราชการได้

๔.๑๓ ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

๕. นายวรวิทย์ ลีนคำ เลขที่ตำแหน่ง มส ๑๐๔๖ ตำแหน่ง ศึกษาพิเศษ วิทยฐานะศึกษานิเทศก์ชำนาญการ ปฏิบัติหน้าที่หัวหน้ากลุ่มงานบูรณาการการนิเทศ ติดตาม และประเมินผล มีหน้าที่ส่งเสริมสนับสนุน กำกับ ติดตามงานในกลุ่มงานบูรณาการการนิเทศติดตามและประเมินผล ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยยึดลักษณะงานที่ปฏิบัติตามมาตรฐานตำแหน่งศึกษานิเทศก์ มาตรฐานวิชาชีพ หน้าที่และความรับผิดชอบของกลุ่มนิเทศติดตาม และประเมินผลที่กำหนด ตลอดจนคำบรรยายลักษณะงาน (Job Description) รับผิดชอบและปฏิบัติงานดังนี้

๕.๑ งานส่งเสริม สนับสนุนและดำเนินการเกี่ยวกับงานวิชาการ และนิเทศการศึกษา เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน การจัดประสบการณ์เรียนรู้ให้ได้มาตรฐาน ศึกษา ค้นคว้าทางวิชาการ และวิเคราะห์ วิจัยการพัฒนาหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา ติดตาม ตรวจสอบและประเมินผล เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอน การจัดประสบการณ์เรียนรู้ของสถานศึกษาของรัฐ สถานศึกษาเอกชนทุกประเภททุกระดับ และสถานศึกษาของบุคคล ครอบครัว องค์กร สถาบันต่าง ๆ ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เพื่อให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งในการบริหารงานวิชาการอย่างมีคุณภาพ

๕.๒งานขับเคลื่อน ประสานงาน เร่งรัด กำกับ ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการบริหารการจัดการศึกษาของหน่วยงานทางการศึกษา

๕.๓ งานส่งเสริม สนับสนุนและดำเนินการเกี่ยวกับงานบูรณาการขับเคลื่อน ประสาน เร่งรัด นิเทศ กำกับ ติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลการบริหารจัดการศึกษาของหน่วยงานทางการศึกษาทุกระดับและทุกประเภท ตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ และยุทธศาสตร์ชาติ

๕.๔ งานประสาน ส่งเสริมและสนับสนุนการตรวจราชการของกระทรวงศึกษาธิการในเขตจังหวัด

๕.๕ งานศึกษาวิจัยเพื่อสนับสนุนการนิเทศ ติดตาม และประเมินผล

๕.๖ งานนิเทศ ติดตามงานนโยบายกระทรวงศึกษาธิการและงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องในหน่วยงานทางการศึกษาและสถานศึกษาในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการในจังหวัด โดยรับผิดชอบพื้นที่ประจำอำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน และอำเภอขุนยวม จังหวัดแม่ฮ่องสอน

๕.๗ รับผิดชอบกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ และกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ

๕.๘ รับผิดชอบโครงการ IFTE (Innovation For Thai Education) นวัตกรรมการศึกษาเพื่อพัฒนาการศึกษา ของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดแม่ฮ่องสอน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔

๕.๙ ปฏิบัติหน้าที่แทน นางสาวสิริสัจฉาวัลย์ คำเรือง ในกรณีไม่สามารถปฏิบัติราชการได้

๕.๑๐ ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับ

มอบหมาย

ภาระงาน/บทบาทหน้าที่ ของกลุ่มงานภายในของ กลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผล สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดแม่ฮ่องสอน

๑. กลุ่มงานสนับสนุนการตรวจราชการ	๒. กลุ่มงานบูรณาการการนิเทศ ติดตาม และประเมินผล	๓. กลุ่มงานพัฒนามาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา	๔. กลุ่มงานบริหารราชการเชิงยุทธศาสตร์	๕. กลุ่มงานพัฒนาระบบการจัดการศึกษาตลอดชีวิต
<p>๑.๑ งานประสานและสนับสนุนการตรวจราชการ (ข้อ ๔)</p> <p>๑.๒ งานศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศ เพื่อสนับสนุนการตรวจราชการ จัดทำแผนรองรับการตรวจราชการ และดำเนินการเกี่ยวกับการตรวจราชการของผู้ตรวจราชการกระทรวงในการตรวจ ราชการ ติดตามและประเมินผลตามนโยบายและแผนการตรวจราชการของกระทรวง (ข้อ ๕)</p> <p>๑.๓ งาน สั่งการ กำกับ ดูแล เร่งรัด ติดตาม และ ประเมินผลการปฏิบัติงานของส่วนราชการหรือ หน่วยงานและสถานศึกษาในสังกัด กระทรวงศึกษาธิการในจังหวัดให้เป็นไปตาม นโยบายของ กระทรวงศึกษาธิการและ ยุทธศาสตร์ชาติ (ข้อ ๗)</p> <p>๑.๔ งานศึกษาวิจัยเพื่อสนับสนุนการตรวจราชการ (ข้อ ๙)</p> <p>๑.๕ ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย (ข้อ ๑๐)</p>	<p>๒.๑ งานขับเคลื่อน ประสานงาน เร่งรัด กำกับ ติดตาม ตรวจสอบ และ ประเมินผล การบริหารการจัด การศึกษาของหน่วยงานทางการศึกษา (ข้อ ๒)</p> <p>๒.๒ งานส่งเสริม สนับสนุน และ ดำเนินการเกี่ยวกับงานด้านวิชาการ การนิเทศและแนะแนวการศึกษาทุก ระดับและทุกประเภท รวมทั้ง ติดตาม และประเมินผลระบบบริหารและการ จัดการศึกษา (ข้อ ๓)</p> <p>๒.๓ งานศึกษาวิจัยเพื่อสนับสนุนการ นิเทศ ติดตามและประเมินผล (ข้อ ๙)</p> <p>๒.๔ ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุน การปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย (ข้อ ๑๐)</p>	<p>๓.๑ งานขับเคลื่อนระบบประกัน คุณภาพ การศึกษา (ข้อ ๙)</p> <p>๓.๒ งานศึกษาวิจัยผลการประเมิน คุณภาพ ภายในของสถานศึกษา (ข้อ ๙)</p> <p>๓.๓ ปฏิบัติงานร่วมกับหรือ สนับสนุนการปฏิบัติงานของ หน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย (ข้อ ๑๐)</p>	<p>๔.๑ งานธุรการของคณะอนุกรรมการ บริหาร ราชการเชิงยุทธศาสตร์ และ คณะทำงานที่ เกี่ยวข้อง รวมทั้งปฏิบัติ ราชการที่เป็นไปตามอำนาจและหน้าที่ ของ กศจ. และตามที่ กศจ. มอบหมาย (ข้อ ๑)</p> <p>๔.๒ งานจัดทำกรอบการประเมินผลการปฏิบัติงานและกำหนดตัวชี้วัดการ ดำเนินการ ในลักษณะตัวชี้วัดร่วมของ ส่วนราชการหรือ หน่วยงานและ สถานศึกษาในสังกัด กระทรวงศึกษาธิการ ในจังหวัด (ข้อ ๘)</p> <p>๔.๓ งานศึกษาวิจัยเพื่อสนับสนุนการ บริหาร ราชการเชิงยุทธศาสตร์ (ข้อ ๙)</p> <p>๔.๔ ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุน การปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย (ข้อ ๑๐)</p>	<p>๕.๑ งานส่งเสริมและพัฒนา หลักสูตร (ข้อ ๖)</p> <p>๕.๒ งานส่งเสริมและพัฒนาการ จัดการเรียนการสอน และ กระบวนการเรียนรู้ (ข้อ ๖)</p> <p>๕.๓ งานศึกษาวิจัยเพื่อสนับสนุน การพัฒนาระบบการจัดการศึกษา ตลอด ชีวิต (ข้อ ๙)</p> <p>๕.๔ ปฏิบัติงานร่วมกับหรือ สนับสนุน การปฏิบัติงานของ หน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับ มอบหมาย (ข้อ ๑๐)</p>

ส่วนที่ ๔

การนำแผนสู่การปฏิบัติ

แนวทางการนำแผนไปสู่การปฏิบัติ

การขับเคลื่อนแผนการนิเทศ ติดตามและประเมินผลการศึกษาของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดแม่ฮ่องสอน จะเกิดผลสัมฤทธิ์ในทางปฏิบัติได้จะต้องประกอบด้วยระบบ กลไกการดำเนินงานหลายส่วนด้วยกัน การสร้างการยอมรับและการมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกระดับใน สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดแม่ฮ่องสอน เป็นสิ่งที่สำคัญ เพราะจะเป็นกลไกที่ร่วมกันขับเคลื่อนนำแนวทางการพัฒนาไปสู่การปฏิบัติที่เป็นรูปธรรม ควบคู่กับการวางแผนพัฒนากำลังคน ให้มีสมรรถนะตามหน้าที่และความรับผิดชอบ การวางระบบกลไกการจัดสรรทรัพยากรการบริหารความเสี่ยงเชิงยุทธศาสตร์ ตลอดจนการพัฒนาระบบกำกับ ติดตาม และประเมินผลให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้นโดยมีแนวทางหลัก ซึ่งในการแปลงแผนการนิเทศ ติดตามและประเมินผลการศึกษา ไปสู่การปฏิบัตินั้น ในที่นี้หมายถึงการนำแผนการนิเทศ ติดตามและประเมินผลการศึกษาไปสู่การปฏิบัติ และถ่ายทอดนโยบาย ประสานงาน บูรณาการความร่วมมือในการปฏิบัติ งานร่วมมือกับภาคส่วนต่างๆ ใช้เป็นแนวทางการนิเทศให้เป็นไปอย่างสอดคล้องกัน โดยมีแนวปฏิบัติต่างๆ บูรณาการการทำงานร่วมกับโครงการของกลุ่มฯ และโครงการอื่นๆดังต่อไปนี้

๑) โครงการขับเคลื่อนการพัฒนาการจัดการศึกษาปฐมวัยในระดับพื้นที่ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕

๒) โครงการIFTE (Innovation For Thai Educationนวัตกรรมการศึกษาเพื่อพัฒนาการศึกษาของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดแม่ฮ่องสอน ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕

๓) โครงการส่งเสริมเวทีและประชาคมเพื่อการจัดทำรูปแบบการศึกษาขั้นพื้นฐานกับอาชีวศึกษาและอุดมศึกษา ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕

๔) โครงการกองทุนการศึกษาจังหวัดแม่ฮ่องสอน ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕

๕) โครงการส่งเสริม สนับสนุนการจัดการศึกษา ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕

๖) โครงการเพิ่มทักษะด้านอาชีพแก่นักเรียนยากจนของจังหวัดแม่ฮ่องสอน ที่ไม่ได้เรียนต่อหลังจบการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. ๒๕๖๕

๗) โครงการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ปีการศึกษา ๒๕๖๕

๘) โครงการทดสอบการวัดความสามารถขั้นพื้นฐานระดับชาติ (NT) ปีการศึกษา ๒๕๖๕

๙) โครงการประสาน ติดตาม และสนับสนุนการตรวจราชการของผู้ตรวจราชการกระทรวง ตามนโยบายกระทรวงศึกษาธิการ ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕

๑๐) โครงการขับเคลื่อนการยกระดับคุณภาพการศึกษาและประสิทธิภาพการศึกษาจังหวัดโดยผ่านกลไกของ กศจ. ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕

- ๑๑) โครงการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษาแบบบูรณาการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕
- ๑๒) โครงการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาเอกชน ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕
- ๑๓) โครงการยกระดับผลสัมฤทธิ์โรงเรียนเอกชน ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕
- ๑๔) โครงการศึกษารูปแบบการบริหารจัดการแบบบูรณาการในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ตามบริบทพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕
- ๑๕) โครงการสร้างและส่งเสริมความเป็นพลเมืองดีตามรอยพระยุคลบาทด้านการศึกษาสู่การปฏิบัติ ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕

แนวทางการ Coaching เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาจังหวัดแม่ฮ่องสอน
ตามรูปแบบ PIDRE+๓R Model ลงสู่การปฏิบัติ

มีแนวทางการดำเนินการดังนี้

ขั้นที่ ๑ วางแผนการนิเทศ (Planning-P) เป็น ขั้นที่ผู้บริหารผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศจะทำการประชุมปรึกษาหารือเพื่อให้ได้มาซึ่งปัญหาและความต้องการจำเป็นที่จะต้องมีการนิเทศ รวมทั้งวางแผนถึงขั้นตอนการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการนิเทศที่จะจัดขึ้นอีกด้วย

ขั้นที่ ๒ ให้ความรู้ในสิ่งที่จะทำให้ (Informing-I) เป็นขั้นตอนของการให้ความรู้ความเข้าใจถึงสิ่งที่ต้องดำเนินงานว่าจะต้องอาศัย ความรู้ความสามารถอย่างไรบ้าง จะมีขั้นตอนในการดำเนินการอย่างไร และจะอย่างไรจึงจะทำให้ได้ผลงานออกมามีคุณภาพ ขั้นนี้จำเป็นทุกครั้งสำหรับการเริ่มการนิเทศที่จัดขึ้นใหม่ไม่ว่าจะเป็นเรื่องใดก็ตาม และก็มีมีความจำเป็นสำหรับงานนิเทศที่ยังไม่ได้ผล หรือได้ผลไม่ถึงขั้นที่พอใจซึ่งจำเป็นจะต้องทำการทบทวนให้ความรู้ในการ ปฏิบัติงานที่ถูกต้องอีกครั้งหนึ่ง

ขั้นที่ ๓ การปฏิบัติงาน (Doing -D) ปฏิบัติการCoaching ประกอบด้วยงานใน ๓ ลักษณะคือ

๓.๑ การปฏิบัติงานของผู้รับนิเทศเป็นขั้นที่ผู้รับการนิเทศลงมือปฏิบัติงานตาม ความรู้ความสามารถที่ได้รับมาจากดำเนินการในขั้นที่ ๒

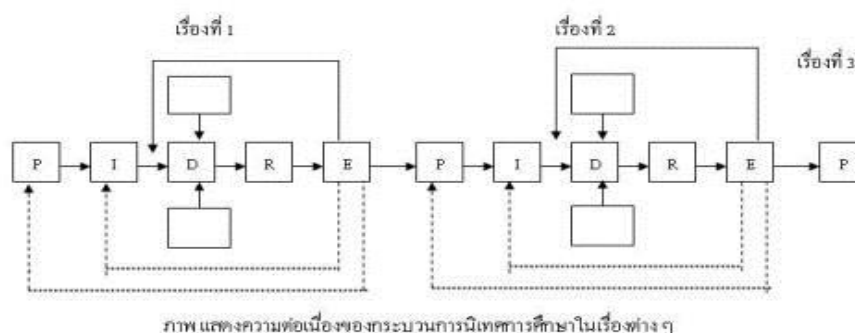
๓.๒ การปฏิบัติงานของผู้ให้การนิเทศ ขั้นนี้ผู้ให้การนิเทศจะทำการนิเทศและควบคุมคุณภาพให้งานสำเร็จออกมาทันตาม กำหนดเวลาและมีคุณภาพสูง

๓.๓ การปฏิบัติงานของผู้สนับสนุนการนิเทศ ผู้บริหารก็จะให้บริการสนับสนุนในเรื่องวัสดุ อุปกรณ์ ตลอดจนเครื่องมือใช้ต่าง ๆ ที่จะช่วยให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างได้ผล

ขั้นที่ ๔ การสร้างขวัญและกำลังใจ (Reinforcing-R) ขั้นนี้เป็นขั้นของการเสริมกำลังใจเพื่อให้ผู้รับการนิเทศมีความมั่นใจและบังเกิดความพึงพอใจ ในการปฏิบัติงานขั้นนี้อาจจะดำเนินการไปพร้อม ๆ กันกับผู้รับการนิเทศกำลังปฏิบัติงานหรือการปฏิบัติงานได้เสร็จสิ้นลงไป แล้วยังได้

ขั้นที่ ๕ ประเมินผลผลิตของการดำเนินงาน (Evaluating-E) เป็นขั้นที่ผู้นิเทศทำการประเมินผลการดำเนินการซึ่งผ่านไปแล้วว่าเป็นอย่างไร หลังจากการประเมินผลการนิเทศหากพบว่ามีปัญหาหรืออุปสรรคอย่างหนึ่งอย่างใด ที่ทำให้การดำเนินงานไม่ได้ผลก็สมควรจะต้องทำการปรับปรุงแก้ไข ซึ่งการปรับปรุงแก้ไขอาจจะทำได้โดยการให้ความรู้ในสิ่งที่ทำใหม่อีกครั้งหนึ่ง

สำหรับกรณีที่ผลงานออกมายังไม่ถึงขั้นที่พอใจหรือดำเนินการปรับปรุงการดำเนินงานทั้งหมดสำหรับกรณีการดำเนินงานเป็นไปไม่ได้ผลและถ้าหากการประเมินผลได้พบว่าประสบผลสำเร็จตามที่ได้ตั้งไว้หากจะได้นำดำเนินการ นิเทศต่อไปก็สามารถทำได้โดยไม่ต้องให้ความรู้ในเรื่องนั้นอีกการดำเนินการนิเทศตามวัฏจักรนี้จะไปอย่างต่อเนื่องและไม่หยุดนิ่งจนกว่า จะบรรลุผลตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้หรือพัฒนาผู้รับการนิเทศให้เป็นที่พอใจตามต้องการ หากบรรลุสำเร็จตามจุดมุ่งหมายแล้วต้องการจะหยุดกระบวนการทำงานก็ถือว่าการนิเทศได้สิ้นสุดลงแล้ว ครั้นต้องการเริ่มนิเทศในสิ่งใหม่หรือตั้งเป้าหมายใหม่ก็ต้องดำเนินการ ตั้งแต่เริ่มแรกอีกดังแสดงให้เห็นความต่อเนื่องของกระบวนการนิเทศการศึกษาใน ภาพดังต่อไปนี้

ดังนั้น วางแผนการทำงาน ให้ความรู้ในสิ่งที่ทำ หลังจากนั้นจึงลงมือปฏิบัติงานโดยมีการนิเทศควบคู่ไปด้วย ขณะเดียวกันผู้บริหารจะต้องสร้างขวัญและกำลังใจระหว่างการทำงานและหลังการทำงานผ่านไปแล้ว และในขั้นสุดท้ายก็ทำการประเมินผล ทำในลักษณะเช่นนี้ จนกระทั่งบรรลุผลตามเป้าหมายที่วางไว้ หากบรรลุผลแล้วต้องการจะหยุดก็ถือว่ากรณีสิ้นสุดลงแล้ว ดังนี้ เป็นต้น

Review (R๑) การทบทวนขั้นตอนต่างๆในกระบวนการนิเทศทุกครั้ง อย่างสม่ำเสมอ มุ่งหาจุดที่ยังมีข้อบกพร่อง จุดที่ควรพัฒนา จุดแข็ง จุดเด่นต่างๆเพื่อที่จะนำมาปรับปรุงพัฒนากระบวนการนิเทศในครั้งต่อไป

Reflective (R๒) การสะท้อนคิด นำประเด็นที่ได้จากการบันทึกการสังเกตการณ์สอน และประเด็นที่เป็นข้อสงสัยแล้วใช้คำถามในการกระตุ้นตามลำดับขั้นตอนเพื่อให้ผู้รับการนิเทศเกิดการสะท้อนคิดในการเรียนการสอนของตนเอง โดยสะท้อนถึงจุดที่ตนเองต้องพัฒนาและเห็นถึงจุดที่ตนเองทำได้

การสะท้อนคิดเป็นกระบวนการที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางพุทธิปัญญา เจตคติและพฤติกรรม ผู้เรียนรู้การสะท้อนคิดจะมีมุมมองใหม่ที่แตกต่างไปจากเดิม มีความพร้อมที่จะเผชิญกับสถานการณ์มีความมุ่งมั่นในการกระทำ สามารถพัฒนาวิธีการเรียนรู้ของตนเองจากระดับพื้นฐานไปสู่ระดับที่มีความซับซ้อนยิ่งขึ้น มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม มีจุดยืนที่กล้าหาญ มีจิตใจที่เข้มแข็ง (สิริวรรณ จรัสศรีวิวัฒน์. ๒๕๕๔, หน้า ๖๘ ; Chris & Sue. ๒๐๐๔, p.๖๑)

Reactivate (R๓) ในการนิเทศแต่ละครั้งผู้นิเทศจะต้องกระตุ้น ใช้เทคนิคต่างๆให้ผู้รับการนิเทศมีความกระชุ่มกระชวย มีอารมณ์ร่วมในกิจกรรมการนิเทศ ไม่เกิดความรู้สึกเบื่อหน่าย ไม่รู้สึกรว่าเป็นภาระ ทำให้คู่มือชีวิตชีวา ผู้รับการนิเทศเกิดความประทับใจ การนิเทศจึงจะประสบความสำเร็จ และได้รับความร่วมมือ

แนวทางการ Coaching เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาจังหวัดแม่ฮ่องสอน
ตามรูปแบบ PIDRE+๓R Model

P Planning	I Informing	D I Doing	R Reinforcing	E Evaluating
<p>ขั้นที่ ๑ วางแผน การนิเทศ (Planning-P) เป็น ขั้นที่ผู้บริหารผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศจะทำการประชุมปรึกษาหารือเพื่อให้ได้มาซึ่งปัญหาและความต้องการจำเป็นที่จะต้องมีการนิเทศ รวมทั้งวางแผนถึงขั้นตอนการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการนิเทศที่จะจัดขึ้นอีกด้วย</p>	<p>ขั้นที่ ๒ ให้ความรู้ในสิ่งที่จะทำ (Informing-I) เป็นขั้นตอนของการให้ความรู้ความเข้าใจถึงสิ่งที่จะดำเนินงานว่าจะต้องอาศัยความรู้ความสามารถอย่างไรบ้าง จะมีขั้นตอนในการดำเนินการอย่างไร และจะทำอย่างไรจึงจะทำให้ได้ผลงานออกมาอย่างมีคุณภาพ ขั้นนี้จำเป็นทุกครั้งสำหรับการเริ่มการนิเทศที่จัดขึ้นใหม่ไม่ว่าจะเป็น เรื่องใดก็ตาม และก็มี ความจำเป็นสำหรับงานนิเทศที่ยังไม่ได้ผล หรือได้ผลไม่ถึงขั้นที่พอใจซึ่งจำเป็นจะต้องทำการทบทวนให้ความรู้ในการปฏิบัติงานที่ถูกต้องอีกครั้งหนึ่ง</p>	<p>ขั้นที่ ๓ การปฏิบัติงาน (Doing -D) ปฏิบัติการCoaching ประกอบด้วยงานใน ๓ ลักษณะคือ ๓.๑ การปฏิบัติงานของผู้รับนิเทศเป็นขั้นที่ผู้รับการนิเทศลงมือปฏิบัติงานตามความรู้ความสามารถที่ได้รับมาจากดำเนินการในขั้นที่ ๒ ๓.๒ การปฏิบัติงานของผู้ให้การนิเทศ ขั้นนี้ผู้ให้การนิเทศจะทำการนิเทศและควบคุมคุณภาพให้งานสำเร็จออกมาทันตามกำหนดเวลาและมีคุณภาพสูง ๓.๓ การปฏิบัติงานของผู้สนับสนุนการนิเทศ ผู้บริหารก็จะให้บริการสนับสนุนในเรื่องวัสดุ อุปกรณ์ ตลอดจนเครื่องมือใช้ต่าง ๆ ที่จะช่วยให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างได้ผล</p>	<p>ขั้นที่ ๔ การสร้างขวัญและกำลังใจ (Reinforcing-R) ขั้นนี้เป็นขั้นของการเสริมกำลังใจเพื่อให้ผู้รับการนิเทศมีความมั่นใจและบังเกิดความพึงพอใจ ในการปฏิบัติงานขั้นนี้อาจจะดำเนินการไปพร้อมกับผู้ที่รับการนิเทศกำลังปฏิบัติงานหรือการปฏิบัติงานได้เสร็จสิ้นลงไปแล้วก็ดี</p>	<p>ขั้นที่ ๕ ประเมินผลผลิตของการดำเนินงาน (Evaluating-E) เป็นขั้นที่ผู้นิเทศทำการประเมินผลการดำเนินการซึ่งผ่านไปแล้วว่าเป็นอย่างไร หลังจากการประเมินผลการนิเทศหากพบว่ามีปัญหาหรืออุปสรรคอย่างหนึ่งอย่างใด ที่ทำให้การดำเนินงานไม่ได้ผลก็สมควรจะต้องทำการปรับปรุงแก้ไข ซึ่งการปรับปรุงแก้ไขอาจจะทำได้โดยการให้ความรู้ในสิ่งที่ทำใหม่อีกครั้งหนึ่ง</p>

Review (R๑)	Reflective (R๒)	Reactivate (R๓)
การทบทวนขั้นตอนต่างๆในระหว่างกระบวนการนิเทศทุกครั้ง	กระตุ้นผู้รับการนิเทศ ให้เกิดการสะท้อนคิด ใช้คำถาม โดยสะท้อนถึงจุดที่ตนเองต้องพัฒนาและเห็นถึงจุดที่ตนเองทำได้	ในการนิเทศแต่ละครั้งผู้นิเทศจะต้องกระตุ้น โดยใช้เทคนิคต่างๆให้ผู้รับการนิเทศมีความกระตือรือร้น

รูปแบบและวิธีการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลแบบเชิงบูรณาการ ของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดแม่ฮ่องสอน

การนิเทศ ติดตาม และประเมินผล ของกลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผล สำนักงานศึกษาธิการ จังหวัดแม่ฮ่องสอนประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๓ ได้กำหนดรูปแบบและวิธีการนิเทศการจัดการศึกษาของ สถานศึกษาดังต่อไปนี้

รูปแบบที่ ๑ การนิเทศทางไกล

การนิเทศทางไกล หมายถึง การให้ความรู้ คำแนะนำอันจะเป็นประโยชน์ระหว่างผู้นิเทศ และผู้รับ การนิเทศ โดยที่ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ ไม่มีปฏิสัมพันธ์กันโดยตรง แต่อาศัยสื่อต่าง ๆ ถ่ายทอดสาระในการ นิเทศ เพื่อเผยแพร่ความรู้และแก้ปัญหาในด้านระบบบริหารจัดการ ด้านวิชาการ ด้านบุคคล และด้าน งบประมาณ ประกอบด้วย ๒ วิธีคือ

๑. การให้บริการ เป็นการให้บริการด้านการจัดการศึกษา จากสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด แม่ฮ่องสอน เช่น การให้บริการข่าวสารเว็บเพจ/เฟซบุ๊ก/ไลน์/ Internet /Social Network อื่นๆและ สื่อข้อมูล off-line เอกสารทางวิชาการ เอกสารเสริมความรู้ต่างๆ ฯลฯ เป็นต้น

๒. การส่งเสริมการผลิตและใช้สื่อการเรียนการสอน ส่งเสริมพัฒนาให้ผู้สอนได้รับความรู้ในการผลิต และการใช้สื่อการเรียนการสอน จัดให้มีการประกวดสื่อ ตลอดจนเผยแพร่ส่งเสริมให้ใช้สื่อประกอบการเรียน การสอนอย่างจริงจัง

รูปแบบที่ ๒ การนิเทศทางตรง

การนิเทศทางตรง หมายถึง การให้ความรู้ ให้คำปรึกษาแนะนำ อันจะเป็นประโยชน์ระหว่างผู้นิเทศ กับผู้รับการนิเทศ โดยที่ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศมีปฏิสัมพันธ์กันโดยตรง โดยยึดหลักการและกรอบการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษา ประกอบด้วย ๕ วิธี ดังต่อไปนี้

๑. การให้ความช่วยเหลือครูโดยตรง หมายถึง การให้ความรู้ ให้คำปรึกษาหารือ การแนะนำเกี่ยวกับ การบริหารจัดการ การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานบุคคล การบริหารงานงบประมาณ การพัฒนา หลักสูตร การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา การจัดกระบวนการเรียนรู้ การจัดระบบประกันคุณภาพการศึกษา การวัดประเมินผล ฯลฯ เป็นการให้ความช่วยเหลือครู โดยตรงทั้งที่เป็นกลุ่มและรายบุคคล

๒. การฝึกอบรมครู หมายถึง การพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน โดยการฝึกอบรมการ ประชุมสัมมนาหลักสูตรต่างๆ

๓. การพัฒนาหลักสูตร หมายถึง ผู้นิเทศร่วมกับคณะครู โรงเรียน ในการพัฒนาหลักสูตรระดับต่างๆ เช่น หลักสูตรสถานศึกษา สาระหลักสูตรท้องถิ่น การจัดทำสาระการเรียนรู้ การออกแบบการจัดการเรียนรู้ การจัดทำแผนการเรียนรู้ กระบวนการจัดการเรียนรู้ การจัดทำสื่อ แหล่งการเรียนรู้ต่างๆ

๔. การพัฒนากลุ่ม หมายถึง ผู้นิเทศมีบทบาทสำคัญ ในการส่งเสริมให้ครูรวมกลุ่มกันพัฒนาวิชาชีพ ของตนเอง โดยมุ่งหวังให้ครูต้นแบบ ครูแกนนำ ครูรางวัลเกียรติยศสาขาต่าง ๆ จัดตั้งกลุ่มเครือข่าย เพื่อพัฒนา

ความรู้ความสามารถในด้านวิชาการ เช่นการพัฒนาหลักสูตร การจัดทำแผนการเรียนรู้ การจัดทำชุดการสอน การวิจัยในชั้นเรียน เป็นต้น โดยมีศึกษานิเทศก์ ที่รับผิดชอบกลุ่มสาระการเรียนรู้เป็นทีมงานหรือพี่เลี้ยง

๕. การวิจัยการปฏิบัติการ หมายถึง ผู้นิเทศส่งเสริมให้ครู ผู้บริหาร เรียนรู้และใช้การวิจัยในการพัฒนาตนเอง พัฒนาอาชีพ และสามารถจัดทำวิจัยเพื่อแก้ปัญหาการจัดการเรียนการสอนภายในห้องเรียนและโรงเรียนได้

รูปแบบที่ ๓ การนิเทศเชิงบูรณาการ

การนิเทศเชิงบูรณาการ หมายถึง การนิเทศ ติดตาม และประเมินผล ของ ศึกษานิเทศก์จังหวัด รอง ศึกษานิเทศก์จังหวัด คณะศึกษานิเทศก์และผู้ที่ได้รับมอบหมายด้านการศึกษาในแต่ละสังกัดร่วมบูรณาการการนิเทศ โดยใช้เทคนิควิธีการหลายๆ อย่างไม่ว่าจะเป็น รูปแบบที่ ๑ การนิเทศทางไกล หรือ รูปแบบที่ ๒ การนิเทศทางตรง ผสมผสานเข้าด้วยกันโดยเน้นการนิเทศเป็นทีม โดยมีเป้าหมาย ที่กระจายอยู่ที่ ๗ อำเภอ การเดินทางไปนิเทศแต่ละครั้งจะไปเป็นทีมหรือกลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษาเคลื่อนที่ จึงเรียก รูปแบบที่ ๓ ว่า “การนิเทศเชิงบูรณาการ”

แผนภูมิที่ ๕ : รูปแบบและวิธีการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลแบบบูรณาการ

ปฏิทินการนิเทศ

ของศึกษานิเทศก์ สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดแม่ฮ่องสอน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕

วัน เดือน ปี	โรงเรียน/อำเภอ	เครื่องมือการนิเทศฯ
พ.ย.๖๔ -ธ.ค.๖๔	อ.ปางมะผ้า - สถานศึกษาสังกัด สพป.จำนวน ๑๐ แห่ง - สถานศึกษาสังกัด สพม.จำนวน ๑ แห่ง - ศูนย์ กศน.อ.ปางมะผ้า	- แบบติดตามการตรวจราชการ - แบบนิเทศ ติดตาม
ม.ค.๖๕	อ.ปาย - สถานศึกษาสังกัด สพป.จำนวน ๑๐ แห่ง - สถานศึกษาสังกัด สพม.จำนวน ๑ แห่ง - ศูนย์ กศน.อ.ปาย - สถานศึกษาเอกชน ๑ แห่ง	- แบบติดตามการตรวจราชการ - แบบนิเทศ ติดตาม
ก.พ.๖๕	อ.เมืองแม่ฮ่องสอน - สถานศึกษาสังกัด สพป.จำนวน ๑๐ แห่ง - สถานศึกษาสังกัด สพม.จำนวน ๑ แห่ง - ศูนย์ กศน.อ.เมืองแม่ฮ่องสอน - สถานศึกษาเอกชน ๑ แห่ง - สถานศึกษาอาชีวะ ๑ แห่ง - โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ ๑ แห่ง - โรงเรียนพระปริยัติธรรม	- แบบติดตามการตรวจราชการ - แบบนิเทศ ติดตาม
พ.ค.๖๕	อ.ขุนยวม - สถานศึกษาสังกัด สพป.จำนวน ๑๐ แห่ง - สถานศึกษาสังกัด สพม.จำนวน ๑ แห่ง - ศูนย์ กศน.อ.ขุนยวม - สถานศึกษาเอกชน ๑ แห่ง อ.แม่ลาน้อย - สถานศึกษาสังกัด สพป.จำนวน ๑๐ แห่ง - สถานศึกษาสังกัด สพม.จำนวน ๑ แห่ง - ศูนย์การเรียนรู้ กศน.อ.แม่ลาน้อย	- แบบติดตามการตรวจราชการ - แบบนิเทศ ติดตาม
มิ.ย.๖๕	อ.แม่สะเรียง - สถานศึกษาสังกัด สพป.จำนวน ๑๐ แห่ง	- แบบติดตามการตรวจราชการ - แบบนิเทศ ติดตาม

วัน เดือน ปี	โรงเรียน/อำเภอ	เครื่องมือการนิเทศฯ
	<ul style="list-style-type: none"> - สถานศึกษาสังกัด สพม.จำนวน ๑ แห่ง - ศูนย์ กศน.อ.แม่สะเรียง - สถานศึกษาเอกชน ๑ แห่ง - โรงเรียนพระปริยัติธรรม - สถานศึกษาอาชีวะ ๑ แห่ง 	
ก.ค.๖๕	<ul style="list-style-type: none"> อ.สบเมย - สถานศึกษาสังกัด สพป.จำนวน ๑๐ แห่ง - สถานศึกษาสังกัด สพม.จำนวน ๑ แห่ง - ศูนย์ กศน.อ.สบเมย 	<ul style="list-style-type: none"> - แบบติดตามการตรวจราชการ - แบบนิเทศ ติดตาม
ส.ค.๖๕	<ul style="list-style-type: none"> อ.ขุนยวม - สถานศึกษาสังกัด สพป.จำนวน ๑๐ แห่ง - สถานศึกษาสังกัด สพม.จำนวน ๑ แห่ง - ศูนย์ กศน.อ.ขุนยวม - สถานศึกษาเอกชน ๑ แห่ง อ.แม่ลาน้อย - สถานศึกษาสังกัด สพป.จำนวน ๑๐ แห่ง - สถานศึกษาสังกัด สพม.จำนวน ๑ แห่ง - ศูนย์การเรียนรู้ กศน.อ.แม่ลาน้อย 	<ul style="list-style-type: none"> - แบบติดตามการตรวจราชการ - แบบนิเทศ ติดตาม
ก.ย.๖๕	<ul style="list-style-type: none"> อ.แม่สะเรียง - สถานศึกษาสังกัด อปท. อ.ขุนยวม - สถานศึกษาสังกัด อปท. อ.เมืองแม่ฮ่องสอน - สถานศึกษาสังกัด อปท. 	<ul style="list-style-type: none"> - แบบติดตามการตรวจราชการ - แบบนิเทศ ติดตาม

หมายเหตุ : กำหนดการเปลี่ยนแปลงได้ตามความเหมาะสม

ปฏิทินนิเทศ ติดตามและประเมินผล ตามนโยบายและยุทธศาสตร์ เพื่อสนับสนุนการตรวจราชการ
สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดแม่ฮ่องสอน ประจำปีงบประมาณ 2565

ระยะเวลา												กิจกรรมที่ดำเนินการ	ผู้รับผิดชอบ
พ.ศ.2564			พ.ศ.2565										
ตค	พย	ธค	มค	กพ	มีค	เมย	พค	มิย	กค	สค	กย		
												นโยบายที่ 1 การยกระดับคุณภาพการศึกษา(O-NET/N-NET/V-NET)	ศน.สมคิด ศรีธร / ศน.สิริสัจฉาวัลย์ คำเรือง
												นโยบายที่ 2 การจัดการศึกษาปฐมวัย	ศน.สิริสัจฉาวัลย์ คำเรือง/ ศน.สมคิด ศรีธร
												นโยบายที่ 3 การพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษ	ศน.วรวิทย์ ลีนคำ
												นโยบายที่ 4 การพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์	ศึกษานิเทศก์ทุกคน
												นโยบายที่ 5 การเพิ่มสัดส่วนผู้เรียนสายอาชีพ	ศน.สมคิด ศรีธร
												นโยบายที่ 6 การพัฒนากำลังคนตามความต้องการของสถานประกอบการ ภายในประเทศ	ศน.สมคิด ศรีธร
												นโยบายที่ 7 การยกระดับคุณภาพสถานศึกษาที่ต้องการความช่วยเหลือและพัฒนาเป็น พิเศษอย่างเร่งด่วน (ICU)	ศึกษานิเทศก์ทุกคน
												นโยบายที่ 8 การบริหารจัดการศึกษาโรงเรียนขนาดเล็ก	ศึกษานิเทศก์ทุกคน

ระยะเวลา												กิจกรรมที่ดำเนินการ	ผู้รับผิดชอบ
พ.ศ.2564			พ.ศ.2565										
ตค	พย	ธค	มค	กพ	มีค	เม ย	พค	มิย	ก ค	สค	กย		
												นโยบายที่ 9 การอ่านออกเขียนได้	ศน.นพเก้า ที่รัก
												นโยบายที่ 10 การส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ในสถานศึกษา	ศึกษานิเทศก์ทุกคน
												นโยบายที่ 11 การขับเคลื่อนนโยบายการจัดการศึกษาในระดับภูมิภาค	ศึกษานิเทศก์ทุกคน
												นโยบายที่ 12 ประสิทธิภาพการใช้ทรัพยากรเพื่อการศึกษา	ศึกษานิเทศก์ทุกคน
												นโยบายที่ 13 การยกระดับคุณภาพการศึกษาในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้และพื้นที่พิเศษ	ศึกษานิเทศก์ทุกคน
												นโยบายที่ 14 การพัฒนาครูทั้งระบบ	ศึกษานิเทศก์ทุกคน
												นโยบายที่ 15 การพัฒนาผู้เรียนและเยาวชนผ่านกระบวนการลูกเสือและยุวกาชาด	ศน.นพเก้า ที่รัก

ระยะเวลา												กิจกรรมโครงการที่ดำเนินการ	ผู้รับผิดชอบ
พ.ศ.2564			พ.ศ.2565										
ตค	พย	ธค	มค	กพ	มีค	เมย	พค	มิย	กค	สค	กย		
												โครงการขับเคลื่อนการพัฒนาการจัดการศึกษาปฐมวัยในระดับพื้นที่ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕	ศน.สิริสังวาลย์ คำเรือง
												โครงการIFTE (Innovation For Thai Educationนวัตกรรมการศึกษาเพื่อพัฒนาการศึกษาของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดแม่ฮ่องสอน ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕	ศน.วรวิทย์ ลีนคำ
												โครงการส่งเสริมเวทีและประชาคมเพื่อการจัดทำรูปแบบการศึกษาขั้นพื้นฐานกับอาชีวศึกษาและอุดมศึกษา ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕	ศน.สมคิด ศรีธรร
												โครงการกองทุนการศึกษาจังหวัดแม่ฮ่องสอน ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕	ศน.นพเก้า ที่รัก
												โครงการส่งเสริม สนับสนุนการจัดการศึกษา ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕	ศึกษานิเทศก์ทุกคน
												โครงการเพิ่มทักษะด้านอาชีพแก่นักเรียนยากจนของจังหวัดแม่ฮ่องสอน ที่ไม่ได้เรียนต่อหลังจบการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. ๒๕๖๕	ศน.สมคิด ศรีธรร
												โครงการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ปีการศึกษา ๒๕๖๕	ศน.สมคิด ศรีธรร
												โครงการทดสอบการวัดความสามารถขั้นพื้นฐานระดับชาติ (NT) ปีการศึกษา ๒๕๖๕	ศน.สิริสังวาลย์ คำเรือง

ระยะเวลา												กิจกรรมโครงการที่ดำเนินการ	ผู้รับผิดชอบ
พ.ศ.2564			พ.ศ.2565										
ตค	พย	ธค	มค	กพ	มีค	เมย	พค	มิย	กค	สค	กย		
												โครงการประสาน ติดตาม และสนับสนุนการตรวจราชการของผู้ตรวจราชการกระทรวง ตามนโยบายกระทรวงศึกษาธิการ ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕	ศน.นพเก้า ที่รัก
												โครงการขับเคลื่อนการยกระดับคุณภาพการศึกษาและประสิทธิผลการศึกษาจังหวัด โดยผ่านกลไกของ กศจ. ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕	ศึกษานิเทศก์ทุกคน
												โครงการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษาแบบบูรณาการ ประจำปี งบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕	ศน.วรวิทย์ ลีนคำ
												โครงการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาเอกชน ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕	ศน.สมคิด ศรีธรร
												โครงการยกระดับผลสัมฤทธิ์โรงเรียนเอกชน ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕	ศึกษานิเทศก์ทุกคน
												โครงการศึกษารูปแบบการบริหารจัดการแบบบูรณาการในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ตามบริบทพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕	ศึกษานิเทศก์ทุกคน
												โครงการสร้างและส่งเสริมความเป็นพลเมืองดีตามรอยพระยุคลบาทด้านการศึกษาสู่ การปฏิบัติ ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕	ศน.นพเก้า ที่รัก

ภาคผนวก

ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ
เรื่อง นโยบายและจุดเน้น ของกระทรวงศึกษาธิการ ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕

ด้วยกระทรวงศึกษาธิการตระหนักถึงความสำคัญยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนา และเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ โดยเฉพาะแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นการพัฒนา ศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต การสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพมนุษย์ การพัฒนาเด็กตั้งแต่ช่วงการตั้งครรภ์จนถึงปฐมวัย การพัฒนาช่วงวัยเรียน/วัยรุ่น การพัฒนาและยกระดับ ศักยภาพวัยแรงงาน รวมถึงการส่งเสริมศักยภาพผู้สูงอายุ ประเด็นการพัฒนาการเรียนรู้ที่ตอบสนอง ต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ ๒๑ และพหุปัญญาของมนุษย์ที่หลากหลาย และประเด็นอื่นที่เกี่ยวข้อง

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๘ และมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหาร ราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ.๒๕๔๖ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ จึงประกาศนโยบาย และจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ ดังนี้

หลักการตามนโยบาย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕

กระทรวงศึกษาธิการมุ่งมั่นดำเนินการภารกิจหลักตามแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) ในฐานะหน่วยงานเจ้าภาพขับเคลื่อนทุกแผนย่อยในประเด็น ๑๒ การพัฒนา การเรียนรู้ และแผนย่อยที่ ๓ ในประเด็น ๑๑ ศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต รวมทั้งแผนการปฏิรูปประเทศ ด้านการศึกษา และนโยบายรัฐบาลทั้งในส่วนนโยบายหลักด้านการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ และการพัฒนา ศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต และนโยบายเร่งด่วน เรื่องการเตรียมคนไทยสู่ศตวรรษที่ ๒๑ นอกจากนี้ ยังสนับสนุนการขับเคลื่อนแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติประเด็นอื่น ๆ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม แห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๒ - ๒๕๖๕) รวมทั้งนโยบายและแผนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยคาดหวังว่าการพัฒนาศักยภาพคน ตลอดช่วงชีวิต จะได้รับการพัฒนาการเรียนรู้ให้เป็นคนดี คนเก่ง มีคุณภาพ และมีความพร้อมร่วมขับเคลื่อน การพัฒนาประเทศสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน ดังนั้น ในการเร่งรัดการทำงานภาพรวมกระทรวงให้เกิด ผลสัมฤทธิ์เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้กับสังคม และผลักดันให้การจัดการศึกษามีคุณภาพและประสิทธิภาพ จึงกำหนดนโยบายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ ดังนี้

๑. ปลดล็อก ปรับเปลี่ยน และเปิดกว้าง ระบบการบริหารจัดการและการพัฒนากำลังคน โดยมุ่งปฏิรูปองค์การเพื่อหลอมรวมภารกิจและบุคลากร เช่น ด้านการประชาสัมพันธ์ ด้านการต่างประเทศ ด้านเทคโนโลยี ด้านกฎหมาย ฯลฯ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและความเป็นเอกภาพ รวมทั้งการนำเทคโนโลยี ดิจิทัลเข้ามาช่วยในการบริหารงานและการจัดการศึกษา

๒. ปลดล็อก ปรับเปลี่ยน และเปิดกว้าง ระบบการจัดการศึกษาและการเรียนรู้ โดยมุ่งให้ ครอบคลุมถึงการจัดการศึกษาเพื่อคุณวุฒิ และการเรียนรู้ตลอดชีวิตที่สามารถตอบสนองการเปลี่ยนแปลง ในศตวรรษที่ ๒๑

/๓. ปลดล็อก ...

๓. ปลดล็อก ปรับเปลี่ยน เปิดกว้าง ที่เป็นเงื่อนไขต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุผลตามนโยบาย การศึกษายกกำลังสอง (Thailand Education Eco - System : TE²S) การศึกษาที่เข้าใจ Supply และตอบโจทย์ Demand โดยให้ทุกหน่วยงานพิจารณาวิเคราะห์ข้อมูลร่วมกันอย่างรอบด้าน ครอบคลุม ร่วมกันพิจารณาหาแนวทาง ขั้นตอน และวิธีการดำเนินการร่วมกันแบบบูรณาการการทำงานทุกภาคส่วน

จุดเน้นประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕

การพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์

๑) ICT (Information and Communication Technologies) เทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร ประกอบด้วย ๗ เรื่องย่อย ได้แก่ (๑) Data Center ศูนย์ข้อมูลกลาง (๒) Big Data ข้อมูล ขนาดใหญ่ (คลังข้อมูล การนำข้อมูลมารวมกัน) (๓) Platform (e-library e-learning และ Teaching Resource Platform) (๔) e-book (๕) e-office e-mail และ document (๖) ระบบบริหารจัดการ ห้องเรียน School และ Classroom Management และ (๗) โครงสร้างพื้นฐาน Infrastructure (Internet)

๒) การจัดการองค์ความรู้และยกระดับทักษะที่จำเป็น เน้นพัฒนาความรู้และสมรรถนะ ด้าน Digital Literacy สำหรับผู้เรียนที่มีความแตกต่างกันตามระดับและประเภทของการจัดการศึกษา เช่น STEM Coding เป็นต้น

๓) การศึกษาเพื่อทักษะอาชีพและการมีงานทำ พัฒนา ๓ ทักษะหลัก ได้แก่ โลกทัศน์อาชีพ การเสริมทักษะใหม่ (Up Skill) และการเพิ่มทักษะใหม่ที่จำเป็น (Re-Skills) ให้แก่กลุ่มเป้าหมาย ประกอบด้วย (๑) ผู้อยู่ในระบบการศึกษา (การศึกษาขั้นพื้นฐาน และอาชีวศึกษา) (๒) ผู้อยู่นอกระบบ การศึกษา (๓) วัยแรงงาน และ (๔) ผู้สูงอายุ เพื่อให้มีทักษะและสมรรถนะสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลง ที่เกิดจากเทคโนโลยีดิจิทัลและอาชีพที่เกิดขึ้นใหม่ (Digital Disruption) โดยเน้นเพิ่มบทบาทของ กศน. ในการ Re-Skills ด้านอาชีวศึกษากับสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

๔) การต่างประเทศ เน้นภารกิจที่ต้องใช้ความร่วมมือระดับนานาชาติในการจัดหาครู ชาวต่างชาติให้แก่สถานศึกษาทุกระดับ ทุกประเภทของกระทรวงศึกษาธิการเพื่อจัดการศึกษาในสถานศึกษา ๒ ด้านหลัก ๆ ได้แก่ (๑) ด้านภาษาต่างประเทศ และ (๒) ด้านวิชาการ โดยเฉพาะอาชีวศึกษา

๕) กฎหมายและระเบียบ เน้นแผนงาน ๒ เรื่อง ที่บรรจุอยู่ในแผนการปฏิรูปประเทศ ด้านการศึกษา ประกอบด้วย

เรื่องที่ ๑ : การปฏิรูประบบการศึกษาและการเรียนรู้โดยรวมของประเทศ โดยพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติฉบับใหม่และกฎหมายลำดับรอง มีประเด็นปฏิรูป ๕ ประเด็น ได้แก่

- การมีพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. และมีการทบทวน จัดทำ แก้ไข และปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

- การสร้างความร่วมมือระหว่างรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและเอกชน เพื่อการจัดการ การศึกษา

- การขับเคลื่อนการจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาตนเองและการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ ตลอดชีวิตเพื่อรองรับการพัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต

- การทบทวนและปรับปรุงแผนการศึกษาแห่งชาติ

- การจัดตั้งสำนักงานคณะกรรมการนโยบายการศึกษาแห่งชาติ

เรื่องที่ ๒ การปรับโครงสร้างของหน่วยงานในระบบการศึกษา ประกอบด้วยประเด็น ปฏิรูป ๓ ประเด็น ได้แก่ สถานศึกษามีความเป็นอิสระในการบริหารและจัดการศึกษา พื้นที่นวัตกรรม การศึกษา การปรับปรุงโครงสร้างของกระทรวงศึกษาธิการ

/ ๒) ระบบบริหาร...

๖) ระบบบริหารจัดการและการพัฒนาบุคลากร โดยรวบรวมหลักสูตรวิชาการของแต่ละหน่วยงานในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อไม่ให้เกิดความซ้ำซ้อนในการจัดฝึกอบรมให้แก่กลุ่มเป้าหมาย และใช้ประโยชน์จากสถาบันพัฒนาที่มีอยู่แล้ว เช่น สถาบันพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา เพื่อเป็นหน่วยงานกลางในการจัดฝึกอบรมพัฒนาทักษะสมรรถนะให้แก่บุคลากรของกระทรวงศึกษาธิการ (ผู้บริหารหน่วยงานทุกระดับ ผู้บริหารสถานศึกษาทุกระดับ ทุกประเภท ครู อาจารย์ และบุคลากรอื่น ๆ) รวมทั้งพัฒนาระดับให้เป็นสถาบันฝึกอบรมระดับนานาชาติ

๗) การประชาสัมพันธ์ โดยจัดตั้งศูนย์ประชาสัมพันธ์ของกระทรวงศึกษาธิการเป็นหน่วยงานสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ดำเนินการผลิตสื่อและจัดทำเนื้อหา (Content) เพื่อเผยแพร่ผลงาน กิจกรรมและการเข้าร่วมงานต่าง ๆ ของทุกหน่วยงานในภาพรวมของ ศธ.

๘) การพัฒนาเด็กปฐมวัย ดำเนินการขับเคลื่อนนโยบายและแนวปฏิบัติในการจัดการศึกษา และการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย

๙) การพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็ก โดยการส่งเสริมโครงการ ๑ ตำบล ๑ โรงเรียนคุณภาพ

๑๐) การรับเรื่องราวร้องทุกข์ที่เกี่ยวข้องกับกระทรวงศึกษาธิการ โดยการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารจัดการ เช่น การยกระดับตอบรับอัตโนมัติเพื่อแก้ไขปัญหาเบื้องต้น (Call Center ด้านกฎหมาย) การวางระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการการรับเรื่องราวร้องทุกข์ในภาพรวมของกระทรวงศึกษาธิการ

๑๑) การปฏิรูปองค์การและโครงสร้างกระทรวงศึกษาธิการ

๑๒) การพัฒนาครู ในสาขาวิชาต่าง ๆ เพื่อให้มีมาตรฐานวิชาชีพที่สูงขึ้น

๑๓) การศึกษายกกำลังสอง โดย

- พัฒนาครูทุกระดับให้มีทักษะ ความรู้ที่จำเป็น เพื่อทำหน้าที่วิทยากรมืออาชีพ (Train The Trainer) และขยายผลการพัฒนาผ่านศูนย์พัฒนาศักยภาพบุคคลเพื่อความเป็นเลิศ (Human Capital Excellence Center : HCEC)

- จัดการเรียนรู้ตลอดชีวิตผ่านเว็บไซต์ www.deep.go.th โดยปลดล็อกและเปิดกว้างให้ภาคเอกชนสามารถเข้ามาพัฒนาเนื้อหา เพื่อให้ผู้เรียน ครู และผู้บริหารทางการศึกษามีทางเลือกในการเรียนรู้ที่หลากหลาย และตลอดเวลาผ่านแพลตฟอร์มด้านการศึกษาเพื่อความเป็นเลิศ (Digital Education Excellence Platform : DEEP)

- ให้ผู้เรียน ครู ผู้บริหารทางการศึกษามีแผนพัฒนารายบุคคลผ่านแผนพัฒนารายบุคคลสู่ความเป็นเลิศ (Excellence Individual Development Plan : EIDP)

- จัดทำ “คู่มือมาตรฐานโรงเรียน” เพื่อกำหนดให้ทุกโรงเรียนต้องมีพื้นฐานที่จำเป็น การสร้างความสามารถในการแข่งขัน

- มุ่งเน้นการศึกษาเพื่อทักษะอาชีพและการมีงานทำด้วยคุณภาพ โดยสร้างค่านิยม อาชีวศึกษา และเติมเต็มช่องว่างระหว่างทักษะ (Full fill Skill Gaps) โดยขยายและยกระดับอาชีวศึกษา ทวิภาคีสู่คุณภาพมาตรฐาน เน้นร่วมมือกับสถานประกอบการชั้นนำ (Tailor-made Curriculum) ขับเคลื่อนความร่วมมือการจัดการอาชีวศึกษาระหว่างภาครัฐและภาคเอกชนสู่มาตรฐานนานาชาติ

- มุ่งเน้น Re-Skills, Up Skill และ New Skill การฝึกอบรมวิชาชีพระยะสั้น รวมทั้งผลิตกำลังแรงงานที่มีคุณภาพตามความเป็นเลิศของแต่ละสถานศึกษาและตามบริบทของพื้นที่ เพื่อตอบสนองต่อการพัฒนาประเทศและสถานประกอบการ

- มุ่งเน้นพัฒนาศูนย์ประสานงานกลางการผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษา (TVET Excellence Center) สู่มาตรฐานสากล ผลิตอาชีวะพันธุ์ใหม่ รวมถึงการนำนวัตกรรม Digital เพื่อมุ่งสู่การอาชีวศึกษาดิจิทัล (Digital College)

/- มุ่งเน้น ...

- มุ่งเน้นพัฒนาศักยภาพผู้เรียนอาชีวศึกษาให้เป็นผู้ประกอบการ พัฒนาทักษะการเรียนรู้ผู้เรียนเพื่อการดำรงชีวิตให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์และทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ ๒๑ (Technical Vocational Education and Training : TVET, Student Skill Set) รวมทั้งให้ความร่วมมือในการพัฒนาขีดความสามารถของผู้เรียนผ่านการฝึกประสบการณ์วิชาชีพในต่างประเทศและการแข่งขันในเวทีระดับนานาชาติ

- มุ่งเน้นการเพิ่มปริมาณผู้เรียนในหลักสูตรอาชีวศึกษา สร้างภาพลักษณ์สถานศึกษาอาชีวศึกษาเพื่อดึงดูดให้ผู้สนใจเข้ามาเรียน

- สนับสนุนให้สถานศึกษาอาชีวศึกษาบริหารจัดการอย่างมีคุณภาพ และจัดการเรียนการสอนด้วยเครื่องมือปฏิบัติที่ทันสมัย

การสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางการศึกษา

- ขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๒

- ส่งเสริมให้ผู้เรียนที่ยุติการศึกษาทั้งก่อนและหลังสำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาให้ได้รับโอกาสทางการศึกษาจนสำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษา

การจัดการศึกษาเพื่อสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

- เสริมสร้างการรับรู้ ความเข้าใจ ความตระหนัก และส่งเสริมคุณลักษณะและพฤติกรรมที่พึงประสงค์ด้านสิ่งแวดล้อม รวมทั้งการปรับตัวรองรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

- ส่งเสริมการพัฒนาสิ่งประดิษฐ์และนวัตกรรมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ให้สามารถเป็นอาชีพ และสร้างรายได้

การพัฒนาการศึกษาเพื่อความมั่นคง

- เผื่อระงับภัยทุกรูปแบบที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน ครู และสถานศึกษา

การปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการ

- ปฏิรูปองค์การเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และความเป็นเอกภาพของหน่วยงาน

- ปรับปรุงกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศต่าง ๆ ที่เป็นอุปสรรคและข้อจำกัดในการดำเนินงาน โดยคำนึงถึงประโยชน์ของผู้เรียนและประชาชน ตลอดจนกระทรวงศึกษาธิการโดยรวม

- ยกระดับการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ (Integrity and Transparency Assessment : ITA) ของหน่วยงานในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ

- พัฒนาระบบฐานข้อมูลด้านการศึกษา (Big Data)

การขับเคลื่อนนโยบายและจุดเน้นสู่การปฏิบัติ

๑. ให้ส่วนราชการ หน่วยงานในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ นำนโยบายและจุดเน้นเป็นกรอบแนวทางในการวางแผนและจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ ตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการได้ให้แนวทางในการบริหารงบประมาณไว้

๒. ให้มีคณะกรรมการติดตาม ประเมินผล และรายงานการขับเคลื่อนนโยบายและจุดเน้นสู่การปฏิบัติระดับพื้นที่ โดยให้ผู้ตรวจราชการกระทรวงศึกษาธิการ เป็นประธาน สำนักงานศึกษาธิการภาค และสำนักตรวจราชการและติดตามประเมินผล สป. เป็นฝ่ายเลขานุการและผู้ช่วยเลขานุการตามลำดับ โดยมีบทบาทภารกิจในการตรวจราชการ ติดตาม ประเมินผลในระดับนโยบาย และจัดทำรายงานเสนอต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ และคณะกรรมการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ทราบตามลำดับ

๓. กรณีมีปัญหาในเชิงพื้นที่หรือข้อขัดข้องในการปฏิบัติงาน ให้ศึกษา วิเคราะห์ข้อมูล และดำเนินการแก้ไขปัญหาในระดับพื้นที่ก่อน โดยใช้ภาคีเครือข่ายในการแก้ไขข้อขัดข้อง พร้อมทั้งรายงาน ต่อคณะกรรมการติดตามฯ ชำงต้น ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ตามลำดับ

อนึ่ง สำหรับภารกิจของส่วนราชการหลักและหน่วยงานที่ปฏิบัติในลักษณะงานในเชิงหน้าที่ (Function) งานในเชิงยุทธศาสตร์ (Agenda) และงานในเชิงพื้นที่ (Area) ซึ่งได้ดำเนินการอยู่ก่อน เมื่อรัฐบาลหรือกระทรวงศึกษาธิการมีนโยบายสำคัญเพิ่มเติมในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ นอกเหนือ จากที่กำหนดหากมีความสอดคล้องกับหลักการนโยบายและจุดเน้นข้างต้น ให้ถือเป็นหน้าที่ของส่วนราชการหลัก และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องเร่งรัด กำกับ ติดตาม ตรวจสอบให้การดำเนินการเกิดผลสำเร็จ และมีประสิทธิภาพอย่างเป็นรูปธรรมด้วยเช่นกัน

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๖ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๓

(นายณัฏฐพล ทีปสุวรรณ)
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

คำสั่งสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดแม่ฮ่องสอน

ที่ ๒๙๐/๒๕๖๔

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการ นิเทศ ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการจัดการศึกษาจังหวัดแม่ฮ่องสอน
เชิงบูรณาการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๕

อาศัยอำนาจตามคำสั่งหัวหน้ารักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ที่ ๑๙ /๒๕๖๐ ลงวันที่ ๓ เมษายน ๒๕๖๐ เรื่อง การปฏิรูปการศึกษาในภูมิภาคของกระทรวงศึกษาธิการ ให้กำหนดให้ศึกษาธิการจังหวัดมีอำนาจหน้าที่ ตาม พ.ร.บ.ระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ.๒๕๔๓ และที่แก้ไขเพิ่มเติม และตามระเบียบว่า ด้วยการตรวจราชการและติดตามประเมินผลการจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ.๒๕๖๐ ลงวันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๖๐ ส่วนที่ ๓ ข้อที่ ๒๔ เพื่อการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการจัดการศึกษาระดับสำนักงาน ศึกษาธิการจังหวัด

ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินการนิเทศ ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการจัดการศึกษาจังหวัด แม่ฮ่องสอนเชิงบูรณาการประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๕ เป็นไปด้วยความเรียบร้อย สอดคล้องกับกับนโยบายการ ตรวจราชการ จุดเน้น ของกระทรวงศึกษาธิการ นโยบายของคณะรัฐมนตรีและรัฐบาล มีการบูรณาการทำงานร่วมกัน ทุกภาคส่วน จึงแต่งตั้งคณะทำงานระดับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดแม่ฮ่องสอน ดังนี้

๑. คณะกรรมการอำนวยการ ประกอบด้วย

๑.๑ ศึกษาธิการจังหวัดแม่ฮ่องสอน	ประธานกรรมการ
๑.๒ ผู้อำนวยการกลุ่มอำนวยการ	กรรมการ
๑.๓ ผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงานบุคคล	กรรมการ
๑.๔ ผู้อำนวยการกลุ่มนโยบายและแผน	กรรมการ
๑.๕ ผู้อำนวยการกลุ่มพัฒนาการศึกษา	กรรมการ
๑.๖ ผู้อำนวยการส่งเสริมการศึกษาเอกชน	กรรมการ
๑.๗ ผู้อำนวยการกลุ่มลูกเสือ ยุวกาชาดและกิจการนักเรียน	กรรมการ
๑.๘ ผู้อำนวยการหน่วยตรวจสอบภายใน	กรรมการ
๑.๙ นางสาวนริพัฒน์ ญรรุจวรรกิตต์ ผู้อำนวยการกลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผล	กรรมการและเลขานุการ

มีหน้าที่ ดำเนินการเกี่ยวกับการนิเทศ ติดตามและประเมินผล ให้คำปรึกษา ข้อเสนอแนะ ในการแก้ไข ปัญหาอุปสรรคในระหว่างการทำงาน และมีการบูรณาการทำงานด้านการศึกษา ร่วมกับทุกภาคส่วนทุกสังกัด สร้างการรับรู้ สานความร่วมมือในการออกตรวจเยี่ยมและนิเทศ ติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลการ จัดการศึกษาจังหวัดแม่ฮ่องสอนให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย

๒. คณะกรรมการฝ่ายนิเทศ ติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลการจัดการศึกษาจังหวัดแม่ฮ่องสอนเชิงบูรณาการ ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๕ ประกอบด้วย

๒.๑ นางสาวนริพัฒน์ ญรรุจวรรกิตต์ ผอ.กลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผล	ประธานกรรมการ
	/๒.๒ นายสมคิด

๒.๒ นายสมคิด ศรีธร	ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ	กรรมการ
๒.๓ นางนพเก้า ที่รัก	ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ	กรรมการ
๒.๔ นางสาวสิริสังวาลย์ คำเรือง	ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ	กรรมการ
๒.๕ นายวรวิทย์ ลีนคำ	ศึกษานิเทศก์ชำนาญการ	กรรมการและเลขานุการ

มีหน้าที่ ดำเนินการตรวจเยี่ยม นิเทศ ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในจังหวัดแม่ฮ่องสอนเชิงบูรณาการ ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๕ ให้สอดคล้องกับนโยบายการตรวจราชการ จุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการ นโยบายของคณะรัฐมนตรีและรัฐบาลโดยให้มีการบูรณาการทำงานด้านการศึกษาทุกภาคส่วน ทุกสังกัดให้เข้ามามีส่วนร่วมสร้างการรับรู้ในการทำงานเชิงบูรณาการและการรายงานผลการดำเนินงานให้กรรมการฝ่ายอำนวยการสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดแม่ฮ่องสอน ทราบและพิจารณาอย่างสม่ำเสมอ

ให้ผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการทุกฝ่ายปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมายในการดำเนินการ นิเทศ ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในจังหวัดแม่ฮ่องสอนเชิงบูรณาการ ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๕ เป็นไปด้วยความเรียบร้อย ปฏิบัติงานร่วมกันอย่างบูรณาการ ด้วยความรับผิดชอบ บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ มีประสิทธิผลดีต่อผู้เรียนและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อทางราชการต่อไป

ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่ ๑ เดือน ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๔ เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๗ เดือน ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๔

(นายไพศาล ที่รัก)

รองศึกษาธิการจังหวัดแม่ฮ่องสอน รักษาการในตำแหน่ง
ศึกษาธิการจังหวัดแม่ฮ่องสอน

โครงการ นิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษาแบบบูรณาการ สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดแม่ฮ่องสอน
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2565

ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ข้อที่ 3 : ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์

จุดเน้น/ยุทธศาสตร์ที่ 1 ศธ. : การจัดการศึกษาเพื่อความมั่นคงของชาติ

จุดเน้น/ยุทธศาสตร์ที่ 3 ศธ. : การพัฒนา และเสริมสร้างศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต

เป้าประสงค์/ตชว.ที่1 จังหวัด : เด็ก เยาวชนและประชาชนได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพและการมีงานทำ
ของนักเรียนและนักศึกษา

ยุทธศาสตร์ที่ 3 ศธจ. 15 : การส่งเสริม สนับสนุนการยกระดับคุณภาพการศึกษา

ยุทธศาสตร์ที่ 3 ศธจ.มส. : การพัฒนาศักยภาพคนทุกช่วงวัย และการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้

2. หลักการและเหตุผล

จากข้อเท็จจริงที่ได้ปรากฏให้เห็นถึงสภาพปัญหาในการจัดการการศึกษาของประเทศในส่วนภูมิภาคทั้งใน
ด้านโครงสร้างขององค์กร ด้านระบบบริหารจัดการ ด้านคุณภาพของผู้เรียนและด้านบุคลากรที่เกี่ยวข้องซึ่งปัญหา
เหล่านี้ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาและการพัฒนาเยาวชนซึ่งเป็นทรัพยากรมนุษย์และกำลังคนที่สำคัญในการพัฒนา
ประเทศ และเป็นอุปสรรคต่อการขับเคลื่อนและการพัฒนาด้านการศึกษาของประเทศให้มีประสิทธิภาพทัดเทียมนานา
ประเทศ การนิเทศการศึกษานับว่าเป็นกระบวนการสำคัญ ที่จะขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและมาตรฐาน
การศึกษาทุกระดับไปสู่เป้าหมายทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพการจัดการศึกษา โดยจะต้องอาศัยความร่วมมือในการ
นิเทศ ติดตาม และประเมินผล จากเครือข่ายทางการศึกษาทุกภาคส่วน และต้องดำเนินงานขับเคลื่อนไปพร้อมกันทั้ง 3
กระบวนการ คือ กระบวนการบริหาร กระบวนการจัดการเรียนการสอน และกระบวนการนิเทศการศึกษาอย่างเป็น
ระบบ มีประสิทธิภาพ

กลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผล สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดแม่ฮ่องสอน จัดตั้งขึ้นตามประกาศ
ของ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง การแบ่งหน่วยงานภายในศึกษาธิการภาคและสำนักงานศึกษาธิการ
จังหวัด สังกัดสำนักปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ 19/2560 เรื่อง การ
ปฏิรูปการศึกษาในภูมิภาคของกระทรวงศึกษาธิการ โดยมีหน้าที่ดังนี้ (1) รับผิดชอบงานธุรการของคณะอนุกรรมการ
บริหารราชการเชิงยุทธศาสตร์ และคณะทำงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งปฏิบัติงานราชการที่เป็นไปตามอำนาจและหน้าที่ของ
กศจ. และตามที่ กศจ. มอบหมาย (2) ขับเคลื่อน ประสานงาน เร่งรัด กำกับ ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการ
บริหารการจัดการศึกษาของหน่วยงานทางการศึกษา ในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการในพื้นที่รับผิดชอบ (3) ส่งเสริม
สนับสนุน และดำเนินการเกี่ยวกับงานด้านวิชาการ การนิเทศ และแนวทางการศึกษาทุกระดับและทุกประเภท รวมทั้ง
ติดตามและประเมินผลระบบบริหารและจัดการศึกษา (4) ประสานและสนับสนุนการตรวจราชการของผู้ตรวจราชการ
กระทรวงศึกษาธิการ (5) ศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศ เพื่อสนับสนุนการตรวจราชการ จัดทำแผนการรองรับ
การตรวจราชการ และดำเนินการเกี่ยวกับการตรวจราชการของผู้ตรวจราชการกระทรวงในการตรวจราชการ ติดตาม
และประเมินผลตามนโยบายและแผนการตรวจราชการของกระทรวง (6) ส่งเสริมและพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียน
การสอน กระบวนการเรียนรู้ แหล่งเรียนรู้ และสื่อการเรียนรู้ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็น
มิตรกับสิ่งแวดล้อม (7) ส่งการ กำกับ ดูแล เร่งรัด ติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานของส่วนราชการหรือ
หน่วยงานและสถานศึกษาในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการในจังหวัดแม่ฮ่องสอน ให้เป็นไปตามนโยบายของ
กระทรวงศึกษาธิการ และยุทธศาสตร์ชาติ (8) จัดทำกรอบการประเมินผลการปฏิบัติงานและกำหนดตัวชี้วัดการ
ดำเนินงานในลักษณะตัวชี้วัดร่วมของส่วนราชการหรือหน่วยงาน และสถานศึกษาในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการใน
จังหวัดแม่ฮ่องสอน (9) ขับเคลื่อนระบบการประกันคุณภาพการศึกษา (10) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการ
ปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

ดังนั้น สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดแม่ฮ่องสอน จึงกำหนดให้มีโครงการนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัด
การศึกษาแบบบูรณาการ เพื่อส่งเสริม สนับสนุน การมีส่วนร่วมในการบูรณาการ การขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพ
การศึกษาและการดำเนินงานตามนโยบายและจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการ จากทุกหน่วยงานทางการศึกษา

ทุกสังกัดในพื้นที่ ให้สอดคล้องและบรรลุตามยุทธศาสตร์ชาติ ผู้เรียนมีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์และมีทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

3. วัตถุประสงค์

3.1 เพื่อรวบรวมข้อมูล และบริหารจัดการข้อมูลสารสนเทศ เพื่อใช้ประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของจังหวัดแม่ฮ่องสอน

3.2 เพื่อส่งเสริม สนับสนุน และดำเนินการเกี่ยวกับงานด้านวิชาการ การนิเทศ และแนะแนวการศึกษาทุกระดับและทุกประเภท รวมทั้ง ติดตาม ประเมินผลการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ นโยบายและจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการ ของหน่วยงานและสถานศึกษาในจังหวัดแม่ฮ่องสอน

4. เป้าหมายของโครงการ

เชิงปริมาณ

1. ศึกษาธิการจังหวัด/รองศึกษาธิการจังหวัด/คณะอนุกรรมการบริหารราชการเชิงยุทธศาสตร์/ศึกษานิเทศก์ /ผอ.กลุ่มทุกกลุ่ม/นักวิชาการศึกษาต่างๆรวมผู้นิเทศ/ติดตาม และจำนวน 28 คน

2. หน่วยงานทางการศึกษาและสถานศึกษาในจังหวัดแม่ฮ่องสอน ที่ได้รับการการนิเทศ ติดตาม และประเมินผล จำนวน 373 แห่ง

เชิงคุณภาพ

1. สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด สามารถขับเคลื่อนและบูรณาการการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามนโยบาย และจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการและยุทธศาสตร์ชาติร่วมกับหน่วยงานทางการศึกษาและสถานศึกษาในจังหวัด

2. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในจังหวัดแม่ฮ่องสอนประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่และมีขวัญกำลังใจในการทำงาน

3. ผู้เรียนมีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์และมีทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

5. ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย

ตัวชี้วัดความสำเร็จของโครงการ	ค่าเป้าหมาย
1. ร้อยละของผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษามีความรู้ ความเข้าใจ มีทักษะ ความสามารถที่จะปฏิบัติงานในหน้าที่ และการดำเนินงานตามนโยบาย ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนเป็นไปตามมาตรฐานการศึกษา	ร้อยละ 90
2. ร้อยละของผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา มีความพึงพอใจต่อการนิเทศ ฯ	ร้อยละ 90

6. วิธีดำเนินการ/ขั้นตอนการดำเนินงาน

ที่	กิจกรรม	ผู้รับผิดชอบ
1.	เข้าประชุมรับนโยบายจากส่วนกลาง /เสนอโครงการ ฯ เข้า กศจ. แม่ฮ่องสอน	กลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผล สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดแม่ฮ่องสอน
2.	แต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศ/ติดตาม	
3.	ประชุมวางแผน/จัดทำแผนการนิเทศ ติดตาม /สร้างเครื่องมือการนิเทศ ติดตาม	
4.	ดำเนินการนิเทศ ติดตาม ตามแผนที่กำหนด ด้วยรูปแบบบูรณาการ	
5.	สรุปและรายงานผลการนิเทศ/ติดตาม	

<p>1.8 โครงการทดสอบการวัดความสามารถขั้นพื้นฐานระดับชาติ (NT) ปีการศึกษา 2565</p> <p>1.9 โครงการประสาน ติดตาม และสนับสนุนการตรวจราชการของผู้ตรวจราชการกระทรวง ตามนโยบายกระทรวงศึกษาธิการ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2565</p> <p>1.10 โครงการขับเคลื่อนการยกระดับคุณภาพการศึกษาและประสิทธิภาพการศึกษาจังหวัดโดยผ่านกลไกของ กศจ. ปีงบประมาณ พ.ศ. 2565</p> <p>1.11 โครงการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษาแบบบูรณาการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565</p> <p>1.12 โครงการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาเอกชน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2565</p> <p>1.13 โครงการยกระดับผลสัมฤทธิ์โรงเรียนเอกชน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2565</p> <p>1.14 โครงการศึกษารูปแบบการบริหารจัดการแบบบูรณาการในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามบริบทพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2565</p> <p>1.15.โครงการสร้างและส่งเสริมความเป็นพลเมืองดีตามรอยพระยุคลบาทด้านการศึกษาสู่การปฏิบัติ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2565</p>			
<ul style="list-style-type: none"> - ค่าเบี้ยเลี้ยง ศน. 20 คน x3วันx 240 บาท - ค่าเบี้ยเลี้ยง ศธจ. 1 คนx5 วันx270บาท - ค่าเบี้ยเลี้ยง รอง ศธจ. 1 คนx5 วันx240บาท - ค่าเบี้ยเลี้ยง ผอ.กลุ่ม/นักวก./อกศจ. รวม 10 คนx5วันx240บาท 			
<ul style="list-style-type: none"> -ค่าที่พัก 		3,000	
<ul style="list-style-type: none"> -ค่าน้ำมันเชื้อเพลิงรถราชการ 2 คัน 		-	
<p>กิจกรรมที่5 ประชุมสรุปผลการนิเทศ ติดตาม</p>			
<ul style="list-style-type: none"> - ค่าอาหารและเครื่องดื่มสำหรับผู้เข้าร่วมการประชุม จำนวน 25 คน x 190 บาท x 1วัน - ค่าตกแต่งและจัดสถานที่ประชุม - ค่าสถานที่ประชุม 2 วัน 	(25 คน)	4,750	ก.ย.65
<p>รายงานผลการดำเนินงาน</p>	-	-	ก.ย.65
<p>(ห้าหมื่นบาทถ้วน) รวมทั้งสิ้น</p>		50,000	

หมายเหตุ : ขอถ่ายจ่ายทุกรายการ

7. กลุ่มเป้าหมายของโครงการ

หน่วยงานทางการศึกษา และสถานศึกษาในจังหวัดแม่ฮ่องสอน

8. พื้นที่เป้าหมาย

จังหวัดแม่ฮ่องสอน

9. ระยะเวลาดำเนินการ(เดือน/ปี)

1 ตุลาคม 2564 – 30 กันยายน 2565

10. งบประมาณ 50,000 บาท (ห้าหมื่นบาทถ้วน) พร้อมรายละเอียดงบประมาณ

ที่	กิจกรรม	เป้าหมาย (คน)	งบประมาณ (บาท)	ระยะเวลาการ ดำเนินการ
กิจกรรมที่ 1 เข้าประชุมรับนโยบายจากส่วนกลาง เสนอโครงการฯ เข้า กศจ. แม่ฮ่องสอน				
		16	-	ต.ค 64-พ.ย 64
กิจกรรมที่ 2 แต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศ ติดตาม				
		25	-	ธ.ค 64
กิจกรรมที่ 3 ประชุมวางแผน/จัดทำแผนการนิเทศ ติดตาม /สร้างเครื่องมือการนิเทศ ติดตาม				
	- ค่าอาหารและเครื่องดื่มสำหรับผู้เข้าร่วมการประชุม จำนวน 30 คน x 190 บาท x 1วัน	30	5,700	ก.พ 65
กิจกรรมที่ 4 ดำเนินการนิเทศ ติดตาม ตามแผนที่กำหนด ด้วยรูปแบบบูรณาการ				
	นิเทศ ติดตาม โครงการต่างๆประกอบด้วย 1.1 โครงการขับเคลื่อนการพัฒนาการจัดการศึกษาปฐมวัยในระดับพื้นที่ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 1.2 โครงการIFTE (Innovation For Thai Educationนวัตกรรมการศึกษาเพื่อพัฒนาการศึกษาของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดแม่ฮ่องสอน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 1.3 โครงการส่งเสริมเวทีและประชาคมเพื่อการจัดทำรูปแบบการศึกษาขั้นพื้นฐานกับอาชีวศึกษาและอุดมศึกษา ปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 1.4 โครงการกองทุนการศึกษาจังหวัดแม่ฮ่องสอน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 1.5 โครงการส่งเสริม สนับสนุนการจัดการศึกษา ปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 1.6 โครงการเพิ่มทักษะด้านอาชีพแก่นักเรียนยากจนของจังหวัดแม่ฮ่องสอน ที่ไม่ได้เรียนต่อหลังจบการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. 2565 1.7 โครงการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ปีการศึกษา 2565		36,550	บูรณาการร่วมกัน ทุกโครงการ

11. การวิเคราะห์ความเสี่ยงของโครงการ

ความเสี่ยง :

- 1.การดำเนินการต่างๆไม่อาจเป็นไปตามกำหนดการ
- 2.งบประมาณไม่ได้รับจัดสรรอย่างพอเพียง

การบริหารความเสี่ยง :

- 1.กำหนดการสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสม มีความยืดหยุ่น
- 2.บูรณาการการทำงานร่วมกันทุกโครงการ

12.หน่วยงานรับผิดชอบ

กลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผล สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดแม่ฮ่องสอน

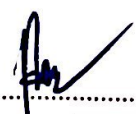
13. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในจังหวัดแม่ฮ่องสอน มีขวัญและกำลังใจในการบริหารการจัดการจัดกิจกรรมการสอน มีความรู้ ทักษะ ความสามารถที่จะปฏิบัติงานตามนโยบายให้บรรลุผลตามมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนและมาตรฐานการเรียนรู้ สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ ยุทธศาสตร์ของกระทรวงศึกษาธิการที่กำหนด ส่งผลถึงผู้เรียนมีคุณภาพชีวิตที่ดี เป็นคนดี ดำรงชีวิตอย่างมีความสุขในสังคม

ลงชื่อ ผู้เสนอโครงการ
(นายวรวิทย์ ลีนคำ)
ศึกษานิเทศก์ชำนาญการ

ลงชื่อ ผู้ตรวจสอบ/เห็นชอบโครงการ
(นางสาวนรีพัฒน์ ธรรมจรรกิตต์)
ผู้อำนวยการกลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผล

ลงชื่อ ผู้ตรวจสอบ/เห็นชอบโครงการ
(นายไพศาล ที่รัก)
รองศึกษาธิการจังหวัดแม่ฮ่องสอน

ลงชื่อ ผู้อนุมัติโครงการ
(นายกฤษณะ เลิศวิษานันท์)
ศึกษาธิการจังหวัดแม่ฮ่องสอน

คณะผู้จัดทำ

กลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผล สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดแม่ฮ่องสอน

๑. นายไพศาล ที่รัก	รองศึกษาธิการจังหวัดแม่ฮ่องสอน รักษาการในตำแหน่ง ศึกษาธิการจังหวัดแม่ฮ่องสอน
๒. นางสาวนรีพัฒน์ ญรรุจวรภิตดี	ผู้อำนวยการกลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผล
๓. นายสมคิด ศรีธร	ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ
๔. นางนพเก้า ที่รัก	ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ
๕. นางสาวสิริสังวาลย์ คำเรือง	ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ
๖. นายวรวิทย์ ลีนคำ	ศึกษานิเทศก์ชำนาญการ

.....